

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΑ' – ΤΕΥΧΟΣ 1 – ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2004
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἰω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail:contact@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
**τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἐπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος**

Διευθυντὴς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ἀρχιμ. **Χρυσόστομος Σκλήφας**
Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Ἀρχισυντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμήμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσις δοκιμῶν
Χρήστος Γ. Καραγιάννης, Μ.Τη.

Φωτογραφίες
Χρήστος Μπόνης

Προεκτυπωτικὲς ἐργασίαι
Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-36.61.200. Fax 210-36.17.791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

2776, Περὶ τῆς μὴ ἀναμείξεως τῶν Κληρικῶν εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐν ὄψει
τῶν Ἐκλογῶν τῆς 7ης Μαρτίου 2004 3

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Περὶ τῶν Αἰτιάσεων τοῦ Διεθνoῦς Παρατηρηθρίου Ἑλσίνκι σχετικῶς
πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐλευθερίαν ἐν τῇ Ἑλλάδι 5
Πατριαρχεῖον Σεργίας
Περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Προβλημάτων ἐν τῷ Κράτῳ τῶν Σκοπίων 8
Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Περὶ τῆς Συλλήψεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰωάννου ἀπὸ τῆς Ἀρχῆς
τῆς Π.Γ.Δ.Μ. 10
Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Πρὸς τὸν Πατριάρχην Σεργίας κ. Παῦλον περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κρίσεως
εἰς τὴν Π.Γ.Δ.Μ. 11
Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Περὶ τῆς Ὄνομασίας Δημοτικῶν Ἄλσους εἰς Μνήμην Ἀγίου Νεκταρίου 12
Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Περὶ τῆς Παραχωρήσεως Οἰκοπέδου εἰς τὴν Λεωφόρον Ἀλεξάνδρου διὰ
τὴν ἀνέγερσιν νέου Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ 13

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου,
Οἱ Διαχριστιανικὲς Σχέσεις 14

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως
Πεπραγμένα καὶ Πορίσματα τοῦ Ε' Λειτουργικοῦ Συμποσίου
Ἱερῶν Μητροπόλεων 20
Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων
Ἡ Γαλλικὴ Νομοθεσία περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συμβόλων 24
Θέσεις καὶ Ἀντιθέσεις περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβόλων 24
Ἡ Θέσις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου γιὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Σύμβολα 25

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Τὰ Ὁγδόντα Χρόνια τοῦ Περιοδικοῦ Ἐκκλησία 26

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἐπιστολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου πρὸς
τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος 28
Ἡ Ἀποδοχὴ τῆς Πράξεως τοῦ 1928 ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος
ὑπὸ ὄρους 32
Ἀθανασίου Ἀγγελοπούλου,
Τὰ Πατριαρχικὰ Δίκαια ἐν τῇ Ἑλλάδι σὲ σχέση μετὰ τὰ Δίκαια
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 34

ΜΕΛΕΤΑΙ

Χρήστου Θ. Κοιζῶνη,
Γρηγόριος Θεολόγος: Εἰρηνοποιὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπόδειγμα
αὐτοθυσίας 46

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

54

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

57

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

69

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

78

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 130
Ἀριθμ. Διεκτ. 63

Ἀθήνησι τῆ 15ῃ Ἰανουαρίου 2004

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2776

**ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Θέμα: «Περί τῆς μὴ ἀναμείξεως τῶν Κληρικῶν εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐν ὄψει τῶν Ἐκλογῶν τῆς 7ης Μαρτίου 2004».

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν Συνεδριαν Αὐτῆς τῆς 13ης τρέχοντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ χώρα ἡμῶν εἰσῆλθεν ἤδη εἰς περιόδον προετοιμασίας βουλευτικῶν Ἐκλογῶν, αἱ ὁποῖαι πρόκειται νὰ διεξαχθοῦν τὴν Κυριακὴν 7ην Μαρτίου ἐ.ἔ., ἔκρινε σκόπιμον ὅπως ἀποστείλῃ ὑμῖν ἀδελφικῶς τὴν παροῦσαν Ἐγκύκλιον καὶ παρακαλέσῃ ὑμᾶς ὅπως συστήσητε εἰς τοὺς παντὸς βαθμοῦ Κληρικούς τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, νὰ ἀποφεύγουν οἰανδῆποτε ἀνάμειξιν εἰς συζητήσεις καὶ ἄλλας πολιτικὰς ἐκδηλώσεις.

Ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ὡς Ἱερὸν καὶ Θεοσύστατον Καθίδρυμα, ἴσταται ὑπεράνω τῶν πολιτικῶν παρατάξεων, ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ εἰρήνην καὶ προκοπὴν πάντων τῶν τέκνων Αὐτῆς, τὰ ὁποῖα, παρὰ τὰς κοσμικὰς αὐτῶν ἐνασχολήσεις καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν πολιτικῶν αὐτῶν πεποιθήσεων, δὲν παύουν νὰ εἶναι μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἐπομένως καὶ οἱ Κληρικοί, ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου μέχρι τοῦ Διακόνου καὶ Μοναχοῦ, «πᾶσαν τὴν βιωτικὴν ἀποθέμενοι μέριμναν», ὀφείλουν νὰ ἐμφορῶνται πάντοτε ἀπὸ τὸν διακαῆ πόθον, πῶς θὰ καθίστανται «εὐάρεστοι τῷ Κυρίῳ». Οἱ λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου, ἔχοντες τὴν βαθυτάτην συναίσθησιν ὅτι «ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει», δέον ὅπως ἐμφανίζωνται ἐνώπιον τῶν Χριστιανῶν ὡς ἄγγελοι εἰρήνης καὶ ἀγάπης, παρέχοντες ἑαυτοὺς ὑπόδειγμα ἀδελφοσύνης καὶ πραότητος.

Ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία, ὡς φιλόστοργος Μήτηρ, ἐπιθυμοῦσα καὶ τοὺς Κληρικούς νὰ περιφρουρήσῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν ἀποστολὴν καὶ τὸ ποιμνιον ἀσκανδάλιστον νὰ διασφαλίσῃ, ἀπ' αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων ὥρυσεν: «Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος κοσμικὰς φροντίδας μὴ λαμβανέτω» καὶ μὴ «καθιέναι ἑαυτὸν εἰς δημοσίας διοικήσεις, ἀλλὰ προσευκαιρεῖν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς χρεῖαις» (Κανόνες τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ΣΤ' καὶ ΠΑ').

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, παρακαλοῦμεν, ὅπως συστήσητε εἰς τοὺς παντὸς βαθμοῦ Κληρικούς καὶ Μοναχοὺς τῆς Ἱερᾶς ὑμῶν Μητροπόλεως, νὰ διακονοῦν μετ' ἰδιαιτέρας ἀφοσιώσεως τὸ εὐγενὲς καὶ σωτήριο ἐργον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία ἔταξεν αὐτούς. Πέραν δὲ τῆς ἀξιοπρεποῦς καὶ εὐσυνειδήτου ἐνασχόλησεως τοῦ ἐκλογικοῦ αὐτῶν δικαιώματος, νὰ μὴ λαμβάνουν μέρος εἰς προεκλογικὰς συγκεντρώσεις καὶ λοιπὰς ἐκδηλώσεις ἢ συζητήσεις πολιτικοῦ χαρακτῆρος, πολλῶ δὲ μᾶλλον εἰς κομματικὰς ἀντιπαραθέσεις ἢ διαμάχας, γνωρίζοντες, ὅτι ταῦτα εἶναι δυνατὸν νὰ προκαλέσουν σκανδαλισμὸν τοῦ ποιμνίου, διχασμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἔξαψιν πολιτικῶν παθῶν καὶ δυσχέρει-

αν εἰς τὸ ποιμαντικὸν ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Νικηφόρος
† Ὁ Μυτιλήνης, Ἐρεσσῶ καὶ Πλωμαρίου Ἰάκωβος
† Ὁ Λήμνου καὶ Ἀγίου Εὐστρατίου Ἱερόθεος
† Ὁ Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου
Δημήτριος
† Ὁ Βεροίας καὶ Ναούσης Παντελεήμων
† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης
Ἄνδρέας

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Χρυσόστομος
† Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος
† Ὁ Κυθήρων Κύριλλος
† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Θεόκλητος
† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιὴλ
† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ
ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΕΡΙ
ΤΩΝ ΑΙΤΙΑΣΕΩΝ
ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ
ΕΛΣΙΝΚΙ
ΣΧΕΤΙΚΩΣ ΠΡΟΣ
ΤΗΝ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

**ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Πρωτ. 4161
Αριθμ. Διεκπ. 2336

Ἀθήνησι τῇ 15ῃ Δεκεμβρίου 2003

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέστειλε τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολή πρὸς τοὺς Ὑπουργούς Ἑξωτερικῶν, Ἐσωτερικῶν, Δικαιοσύνης, Ἐθνικῆς Παιδείας, Δημοσίας Τάξεως καὶ Τύπου καθὼς καὶ στοὺς Πρέσβεις χωρῶν - μελῶν τοῦ Ο.Α.Σ.Ε. (Ὄργανισμοῦ γιὰ τὴν Ἀσφάλεια καὶ Συνεργασία στὴν Εὐρώπη).

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Συνεδρία Αὐτῆς τῆς 10ης μεσοῦντος μηνὸς Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. διεξήλθεν τὴν «Ἐκθεσιν τοῦ Διεθνoῦς Παρατηρητηρίου Ἐλσίνκι σχετικῶς μὲ τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς Χώρας τοῦ ΟΑΣΕ (Βιέννη, 17-18 Ἰουλίου 2003)», τὴν ὁποίαν ἀπέστειλεν πρὸς Αὐτὴν τὸ Ὑπουργεῖον Τύπου καὶ Μέσων Μαζικῆς Ἐνημερώσεως, λαβὼν αὐτὴν παρὰ τῆς ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως γνωρίσῃ εἰς ὑμᾶς τὰ ὡς κάτωθι:

Ἡ Ἱερά Σύνοδος διεπίστωσεν ὅτι εἰς τὴν ὥς ἄνω Ἐκθεσιν:

1. Διατυπώνονται αἰτιάσεις κατὰ τῆς Ἑλλάδος σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπ' αὐτῆς διατήρησιν ἐν ἰσχύι τῆς νομοθεσίας περὶ προσηλυτισμοῦ, ἡ ὁποία, κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς, τοὺς περιεχομένους εἰς τὴν Ἐκθεσιν τοῦ Διεθνoῦς Παρατηρητηρίου τοῦ Ἐλσίνκι, παραβιάζει τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν «ὅπως ἔχει διαπιστώσει καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸν Δικαστήριον».

Οἱ ἰσχυρισμοὶ αὐτοὶ εἶναι ἀβάσιμοι διότι: α) Τὸ Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ἔχει ἀντιθέτως δεχθῆ ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ προσηλυτισμοῦ δὲν προσβάλλει τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι πρόκειται περὶ προσηλυτισμοῦ κακοπίστου (proselytisme de mauvais aloi), τὸν μόνον τὸν ὁποῖον ἀπαγορεύει ἡ ἑλληνικὴ νομοθεσία συμφώνως πρὸς τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (βλ. τὰς ἀποφάσεις τῶν περιπτώσεων Κοκκινάκη καὶ Λαρίση κατὰ Ἑλλάδος, τὰς ὁποίας παραλείπει νὰ μνημονεύσῃ ὁ συντάκτης τῆς Ἐκθέσεως). Ἐν ὄψει τούτων δὲν ἔχει σημασίαν ἐάν ὁ νόμος ὁ ἀπαγορεύων τὸν προσηλυτισμὸν ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς δικτατορικῆς Κυβερνήσεως Μεταξᾶ τὸ 1939, καθ' ὅσον δὲν κατηργήθη ὑπὸ τῶν μετέπειτα δημοκρατικῶν καὶ κοινοβουλευτικῶν Κυβερνήσεων τῆς Χώρας, καίτοι παρῆλθον ἑβδομήκοντα καὶ πλέον ἔτη, ἡ δὲ ἀπαγόρευσις τοῦ προσηλυτισμοῦ θεσπίζεται ἀπὸ ὅλα τὰ Συντάγματα τῶν συγχρόνων δημοκρατικῶν καὶ πολιτισμένων Κρατῶν περιλαμβάνεται διάταξις ἀπαγορεύουσα τὸν κακόπιστον προσηλυτισμὸν.

2. Διατυπώνεται ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι αἱ ἄλλαι, πλὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, θρησκευτικαὶ κοινότητες δὲν ἔχουν τὰ προνόμια, τὰ ὁποῖα ἔχει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐκ τοῦ Συντάγματος καὶ τῆς κοινῆς νομοθεσίας.

Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς εἶναι παντελῶς ἀβάσιμος καὶ δι' αὐτὸ διατυπώνεται ὅλως ἀορίστως, χωρὶς νὰ προσδιορίζεται ἐπακριβῶς καὶ κατὰ τρόπον συγκεκριμένον ποῖα εἶναι τὰ προνόμια (οἰκονομικά, φορολογικά, διοικητικά κ.λπ.),

τά ὅποια ἔχει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί τὰ ὅποια δὲν ἔχουν αἰ λωπαὶ θρησκευτικαὶ κοινότητες. Ἐάν οἱ αἰτιάσεις τοῦ συντάκτου τῆς Ἐκθέσεως ἦσαν σαφεῖς, θὰ ἐλάμβανε τὴν ἀνάλογον ἀπάντησιν. Ἐπισημαίνομεν, προσέτι, ὅτι τὸ Σύνταγμα τοῦ 1975 δὲν χορηγεῖ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν προνόμια, τὰ ὅποια δὲν ἀναγνωρίζει εἰς τὰς ἄλλας θρησκευτικὰς κοινότητες.

3. Ἰσχυρίζεται ὁ συντάκτης τῆς ἐκθέσεως ὅτι αἱ ἄλλαι, πλὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, θρησκευτικαὶ κοινότητες δὲν δύνανται νὰ ἀποκτήσουν περιουσίαν. Τοῦτο εἶναι ἀναληθές ὑπὸ τὴν ἐξῆς ἔννοιαν: Ἡ ἀπόκτησις περιουσίας, κατὰ βασικὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου, προϋποθέτει τὴν ὑπαρξίν εἴτε φυσικοῦ εἴτε νομικοῦ προσώπου. Μία οἰαδήποτε ὁμὰς ἀνθρώπων δὲν δύναται, κατὰ νόμον, νὰ ἀποκτήσῃ, ὡς ὁμὰς, περιουσίαν, διότι δὲν εἶναι ὑποκείμενον δικαίου. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς θρησκευτικὰς κοινότητας. Ἐάν, λοιπόν, μία θρησκευτικὴ κοινότης θέλῃ νὰ ἀποκτήσῃ, ὡς κοινότης, περιουσίαν δέον ἵνα λάβῃ τὴν μορφήν σωματείου καὶ θὰ ἔχῃ, ὡς νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου πλέον, τὴν δυνατότητα καὶ περιουσίαν νὰ ἀποκτήσῃ καὶ νὰ συναλλάσσεται μετὰ τρίτων. Αἱ περισσώτεραι ὁμῶς τῶν ἐν Ἑλλάδι θρησκευτικῶν κοινοτήτων δὲν ἔχουν ἐπιδιώξει νὰ ἀποκτήσουν (καίτοι τοῦτο εἶναι εὐχερὲς) νομικὴν προσωπικότητα καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν ἔχουν ἰκανότητα δικαίου καὶ δὲν δύνανται νὰ ἀποκτήσουν, ὡς κοινότητες, περιουσίαν.

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου, διότι οὕτω ὀρίζει ὁ νόμος, δὲν ἀποτελεῖ προνόμιον δι' αὐτήν, διότι ὑπὸ τὴν ιδιότητα αὐτὴν ὑπόκειται εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς Πολιτείας. Τούτου ἔνεκα οὐδεμία ἄλλη θρησκευτικὴ κοινότης ἐπιθυμεῖ νὰ καταστῇ νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου, πλὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν Μουσουλμάνων. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς Ἰσραηλιτικὰς κοινότητας, ὁ Νόμος 2456/1920 ἄρθρον 1 παρ. 2 ὀρίζει ὅτι δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ν.π.δ.δ. Ἡ εἰδικὴ αὐτὴ ρύθμισις διὰ τὰς Ἰσραηλιτικὰς κοινότητας ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὑπῆρχον παλαιόθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἰδίως εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὠργανωμέναι κοινότητες Ἰσραηλιτῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὁ νόμος ἠθέλησε νὰ δώσῃ τὴν δυνατότητα νὰ ἀποκτήσουν τὴν ιδιότητα νομικοῦ προσώπου δημοσίου δικαίου. Μετὰ δὲ τὸ ὀλοκαύτωμα τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ὁ νομοθέτης ἠθέλησε νὰ προστατεύσῃ ὅ,τι εἶχε ἀπομείνει ἀπὸ τὰς κοινότητας αὐτὰς καὶ τὸ ἔπραξε μὲ τὸν

Α.Ν. 367/1945. Συνέτρεχε, λοιπόν, εἰδικὸς λόγος διὰ τὴν μεταχειρίσιν αὐτὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅταν μάλιστα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (1920) δὲν ὑπῆρχον ἄλλοι ἑτερόθρησκοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὥστε νὰ τίθεται ζήτημα ἀνίσου μεταχειρίσεως αὐτῶν. Ὑπῆρχον, βεβαίως, τότε καὶ Μουσουλμάνοι, δι' αὐτοὺς ὁμῶς ὁ νόμος 1091/1980 προέβλεψε ὅτι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος αὐτοῦ τὰ βακούφια τῶν, δηλαδή εὐαγῆ ἢ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, καθίστανται νομικὰ πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Ὅθεν δύναται νὰ διαπιστωθῇ ὅτι ἡ ἱστορία τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν κοινοτήτων εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι αὐτὴ ἢ ὁποία δικαιολογεῖ, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν Ἰσραηλιτικῶν κοινοτήτων ὡς ν.π.δ.δ., τῶν δὲ ἰδρυμάτων τῶν Μουσουλμάνων ὡς ν.π.ι.δ.

Τοιοῦτοι λόγοι ὡς οἱ ἀνωτέρω, δὲν συντρέχουν δι' ἄλλας θρησκευτικὰς κοινότητας, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, πλὴν ἴσως τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε μέχρι σήμερον ἠξίωσαν νὰ ἀναγνωρισθοῦν αἰ κοινότητές τῶν ὡς ν.π.δ.δ., ἀλλ' ὁμῶς ἐμμέσως ἀναγνωρίζονται αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ τῶν (π.χ. ὑπάρχει Ρωμαιοκαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν Κέρκυραν, τὴν Σύρον κ.ά.), διότι καλοῦνται εἰς ἐπισήμους δημοσίας ἐκδηλώσεις. Ἐκτὸς αὐτοῦ ὁμῶς, ἡ νομολογία ἔχει δεχθῆ ὅτι ἔχουν νομικὴν προσωπικότητα οἱ ὑφιστάμενοι κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος Ρωμαιοκαθολικοὶ Ναοὶ. Αἱ μεταγενεστέρως δημιουργούμεναι Ρωμαιοκαθολικαὶ κοινότητες πρέπει, διὰ νὰ ἀποκτήσουν νομικὴν προσωπικότητα, νὰ τηρήσουν τὴν διαδικασίαν ἰδρύσεως σωματείου, διὰ τὴν ὁποῖαν οὐδεμία προηγουμένη ἄδεια τῆς Διοικήσεως ἀπαιτεῖται.

4. Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύουσα νομοθεσία περὶ ἰδρύσεως ναῶν καὶ εὐκτηρίων οἰκῶν ἐκρίθη ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ὅτι δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν Σύμβασιν τῆς Ρώμης (βλ. ἀπόφασιν Μανουσάκη κατὰ Ἑλλάδος).

5. Ὅλαι αἱ ἄλλαι αἰτιάσεις καὶ κατηγορίαι, αἱ ὁποῖαι διατυπώνονται ἀπὸ τὸν συντάκτην τῆς Ἐκθέσεως, εἶναι παντελῶς ἀόριστοι ὅπως π.χ. ἡ κατηγορία περὶ αὐθαγρέτων συλλήψεων. Οὐδεμία ἀναφορὰ γίνεται ὑπ' αὐτοῦ εἰς συγκεκριμένας περιπτώσεις προκειμένου νὰ δοθῇ ἡ δέουσα ἀπάντησις.

6. Σχετικῶς πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ συντάκτου τῆς Ἐκθέσεως ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐπελέγη μετ' ἄλλων Χωρῶν ὅπως π.χ. τὸ Τουρκμενιστὰν καὶ τὸ Οὐζμπεκιστὰν λόγω ἰδιαίτερας ἀνησυχίας τοῦ Παρατηρητηρίου διὰ τὴν κατάστα-

σιν ἀνεξιθρησκείας καὶ ἀσκήσεως αὐτῆς, πρέπει νὰ παρατηρηθῆ ὅτι ὄντως εἰς τὴν Ἑλλάδα ΔΕΝ ΕΧΟΜΕΝ ἀνεξιθρησκείαν, ἀλλὰ θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ συντάκτης τῆς Ἐκθέσεως ἀγνοεῖ τὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὄρων θεμελιώδη διαφορὰν δι' αὐτὸ «ἀνησυχεῖ» διὰ τὴν κατάστασιν ἀνεξιθρησκείας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὔτε ἔχομεν, οὔτε θέλομεν νὰ ἔχωμεν ἀνεξιθρησκείαν, διότι ἔχομεν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποῖαν τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος κατοχυρώνει πλήρως. Παρὰ ταῦτα, παρακαλοῦμεν ὅπως ἀναφέρουν συγκεκριμένα περιστατικά παραβιάσεως τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐὰν γνωρίζουν τοιαῦτα.

Ταῦτα, γνωρίζομεν ὑμῖν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας εἰς τὸ λίαν σοβαρὸν θέμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐν Ἑλλάδι.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπικαλούμενοι ἐπὶ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα πλουσίαν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος, διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν διαπύρων καὶ τιμῆς ἐξειδιασμένης.

Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἄριθμ. Πρωτ. 6
Διεκπ.

Ἐν Βελιγραδίῳ τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 2004

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΣΕΡΒΙΑΣ
κ. ΠΑΥΛΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΝ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ
ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΝ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΣΚΟΠΙΩΝ**

Θέμα: *Διαβίβασις καὶ σύστασις κραυγῆς πόνου καὶ ὀδύνης τῆς ἱεραρχίας, τοῦ μοναχισμοῦ καὶ τῶν πιστῶν τῆς παρ' ἡμῖν αὐτονόμου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος ἔνεκα τοῦ κατ' αὐτῶν ἀπηνουῶς διωγμοῦ ἐκ μέρους τῶν κρατικῶν ὀργάνων τῆς Πρώην Γιουγκοσλαβικῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας.*

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν τῷ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους Νηπιάσαντι καὶ Ἐπιφανέντι Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ περισπούδαστε καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν μετριότητος, κύριε Χριστόδουλε, τὴν Ὑμετέραν περίπυστον καὶ πεφιλημένην Μακαριότητα ἀδελφικῶς περιπτυσσόμενοι καὶ αἴσιον Αὐτῇ καὶ εὐλογημένον τὸν νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ἐπευχόμενοι, ὡς ἥδιστα προσαγορεύομεν.

Συνημιμένως διαβιβάζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὴν ἔκκλησιν, μᾶλλον δὲ κραυγὴν πόνου καὶ ὀδύνης, τῆς ἱεραρχίας, τοῦ ἱερατικοῦ καὶ τοῦ μοναχικοῦ τάγματος καὶ ἀτόχημα τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς ἐν τοῖς κανονικοῖς πλαισίοις τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου συσταθείσης αὐτονόμου Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, κατόπιν τοῦ κατ' αὐτῶν ἀπηνουῶς διωγμοῦ τοῦ κινήεντος μὲν ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν καὶ θατέρων κρατικῶν ὀργάνων τῆς Πρώην Γιουγκοσλαβικῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας, ἀποκορυφωθέντος δὲ ἐν τῇ κραυγαλέῳ παρανόμῳ καὶ διὰ τὸ σύγχρονον εὐρωπαϊκὸν ἀνθρωπιστικὸν αἰσθητήριον ἀδιανοήτῳ κρατήσει καὶ φυλακίσει τοῦ Πανιερωτάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν μητροπολίτου Βελεσῶν κ. Ἰωάννου· συνεχιζομένου, μάλιστα, μέχρι στιγμῆς ἀμειώτως.

Ἐπιβεβαιοῦμεν πάντων τῶν ἐν τῇ μετὰ χεῖρας ἐκκλήσει ἀνενεχθέντων τὸ ἀληθές, ἐπαφιέμενοι εἰς τὴν προσεχῶς, σὺν Θεῷ, παρασχεθησομένην Ὑμῖν λεπτομερεστέραν ἐξιστόρησιν, μᾶλλον δ' ἐκτραγώδησιν τῶν ἐν τῇ προειρημένη περιοχῇ θλιβερῶν συμβεβηκότων. Προαγόμεθα ἅμα εἰς θερμοτάτην προσωπικὴν ἔκκλησιν πρὸς τὴν ἐγνωσμένην, ἀγαπῶσαν καὶ συμπάσχουσαν, καρδίαν καὶ ἐξόχως εὐαίσθητον ποιμαντικὴν καὶ ἀνθρωπίνην συνείδησιν τῆς Ὑμετέρας πεπνυμένης καὶ φιλότατης ἡμῖν Μακαριότητος, παρακαλοῦντες Ὑμᾶς, ὅπως δεηθῆτε ἐκτενωῶς ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούτων καὶ βασανιζομένων ἀδελφῶν καὶ τέκνων ἡμῶν, εἴτα δ' ὑψώσητε – μετὰ τοῦ διακρίνοντος Ὑμᾶς σθένους – φωνὴν διαμαρτυρίας πρὸς τε τὸν πρόεδρον καὶ τὸν πρωθυπουργὸν τοῦ βαναύσως παρεμβαίνοντος εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ καταφῶρος παραβιάζοντος τὰ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα κράτους τούτου καί, τέλος, συμπαρασταθῆτε τοῖς ἀδικουμένοις διὰ τῶν παρὰ τοῖς διεθνεσὶ χριστιανικοῖς, πολιτικοῖς, νομικοῖς καὶ πολιτιστικοῖς ὀργανισμοῖς καταλλήλων ἐνεργειῶν Ὑμῶν.

Ἐφ' οἷς εὐχαριστοῦντες, ὄλως ἐκθύμως καὶ ἐκ προοιμίου, τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, διατελοῦμεν

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς
† Ὁ Πεκίου, Βελιγραδίου καὶ Καρλοβικίου ΠΑΥΛΟΣ

Ἵστερόγραφον:

Ἔγνωμεν, Μακαριώτατε ἀδελφέ, μετὰ βαθυτάτης ἱκανοποιήσεως καὶ συγκινήσεως, ἐκ τῆς ἐν τῷ Διαδικτύῳ ἰστοσελίδος τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί, ἀκολούθως, ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν ἡμερησίου Τύπου, ὅτι τῇ 14ῃ τοῦ παριπλεύοντος μηνὸς προέβητε ἤδη συνοδικῶς καὶ πρωτοβούλως, πρὸ οἰασοῦν ἐξ ἡμῶν ἢ ἀλλαχόθεν προΐούσης σχετικῆς παρακλή-

σεως, εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως πραγματοποιήσῃτε ἀνάλογον διάβημα διαμαρτυρίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Σκοπίων κατὰ τῆς φυλακίσεως τοῦ Ἁγίου Βελεσῶν καὶ κατὰ τῆς ἐν γένει ποδοπατήσεως τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν πιστῶν τῆς κανονικῆς ὀρθοδόξου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος.

Συγχαίρομεν καὶ εὐγνωμονοῦμεν Ἑμῖν.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 163
Διεκπ. 106

Ἀθήνησι τῇ 19ῃ Ἰανουαρίου 2004

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΣΥΛΛΗΨΕΩΣ
ΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΠΟ
ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ
ΤΗΣ Π.Γ.Δ.Μ.**

Πρὸς
τὸν Ἐξοχώτατον
κ. Branko Crvenkovski,
Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως τῆς Π.Γ.Δ.Μ.
Εἰς Σκόπια.

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπληροφορήθη μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀπορίας τὴν σύλληψιν καὶ προφυλάκισιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βελεσσῶν κ. Ἰωάννου καὶ συνοδείας Κληρικῶν, μοναχῶν καὶ λαϊκῶν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θείας Λειτουργίας, μετ' ἀπαράδεκτον καὶ ψευδῆ κατηγορίαν ὅτι «ἀναζωπυρώνουν τὸ θρησκευτικὸν μῖσος».

Τὸ θέμα τοῦτο ἀπησχόλησε καὶ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 14ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἤχθη εἰς τὴν Ἀπόφασιν ὅπως ἐκφράσῃ οὐ μόνον τὴν θλίψιν ἀλλὰ καὶ τὴν διαμαρτυρίαν Αὐτῆς διὰ τὴν ἀπαράδεκτον ταύτην πράξιν εἰς βάρος θρησκευτικῶν Λειτουργῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὸ γεγονὸς τῆς συλλήψεως καὶ φυλακίσεως ὑπὸ τῶν ὑφ' ὑμᾶς Κρατικῶν Ἀρχῶν τῶν ὡς εἴρηται Προσώπων ἀποτελεῖ σαφῆ παραβίασιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὡς καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας ἐκφράσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως καὶ ἀντίκειται εἰς πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διαμαρτύρεται ἐντόνως καὶ παρακαλεῖ θερμῶς ὅπως ἡ Κυβέρνησις ὑμῶν προβῇ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας διὰ τὴν ἄμεσον ἀποφυλάκισιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βελεσσῶν κ. Ἰωάννου καὶ τῶν λοιπῶν συλληφθέντων, ὅπερ θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς προκληθείσης κρίσεως.

Εὐελπιστοῦντες εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ αἰτήματος ἡμῶν διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν καὶ τιμῆς.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

Σημ.: Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ ἀπεστάλη καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τῆς Π.Γ.Δ.Μ. κύριον Boris Traikovski καὶ τὸν Πρέσβυν τῆς Π.Γ.Δ.Μ. ἐν Ἑλλάδι Dr. Bl. Handziski. Ἐπίσης κοινοποιήθηκε εἰς τοὺς: Πατριαρχεῖον Σερβίας, Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, Συμβούλιον Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, COMECE, Walter Kasper, Ὑπεύθυνον Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων Βατικανοῦ, κ. Romano Prodi, Πρόεδρον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, Patrick Cox, Πρόεδρον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ Πρεσβεῖες Χωρῶν Ε.Ε.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 133
Ἀριθμ. Διεκπ. 175

Ἀθήνησι τῆ 23ῃ Ἰανουαρίου 2004

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ
ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ
ΣΕΡΒΙΑΣ
κ. ΠΑΥΛΟΝ ΠΕΡΙ
ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΚΡΙΣΕΩΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ Π.Γ.Δ.Μ.**

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἰππεκίου, Μητροπολίτα Βελιγραδίου καὶ Καρλοβικίου καὶ Πατριάρχα τῶν Σέρβων, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Παύλε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐλάβομεν καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης προσοχῆς ἀνέγνωμεν τὸ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 6 καὶ ἀπὸ 15ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. Τίμιον Γράμμα τῆς λίαν ἀγαπητῆς ἡμῖν καὶ πολυσεβάστου Μακαριότητος, δι' οὗ Ἀὐτῆ ἐν ἄλγει ψυχῆς διαβιβάζει ἡμῖν τὴν κραυγὴν τοῦ πόνου καὶ τῆς ὀδύνης τῆς ἐν τοῖς κανονικοῖς πλαισίοις τοῦ καθ' Ὑμᾶς Πατριαρχείου Σερβίας συσταθείσης αὐτονόμου Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, ἕνεκα τοῦ ἀπηνοῦς διωγμοῦ τοῦ κινήεντος ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς FYROM κατὰ τῆς ὡς εἴρηται Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἀποκορυφωθέντος διὰ τῆς φυλακίσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βελεσσῶν κ. Ἰωάννου.

Ἡ περὶ ἡμᾶς Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἀγιωτάτης Παυλείου Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας πληροφορηθεῖσα μετ' ἐκπλήξεως καὶ ὀδύνης τὴν ὡς εἴρηται εἶδησιν, ἀπάδουσαν πρὸς τὸ σύγχρονον εὐρωπαϊκὸν ἀνθρωπιστικὸν αἰσθητήριον, ἤχθη, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 14ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., εἰς τὴν Ἀπόφασιν ὅπως ἐκφράση οὐ μόνον τὴν θλίψιν ἀλλὰ καὶ τὴν διαμαρτυρίαν Αὐτῆς διὰ τὴν ἀπαράδεκτον ταύτην προᾶξιν εἰς βάρος θρησκευτικῶν Λειτουργῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὸ γεγονός τῆς συλλήψεως καὶ φυλακίσεως ὑπὸ τῶν Κρατικῶν Ἀρχῶν τῆς FYROM τῶν ὡς εἴρηται προσώπων ἀποτελεῖ σαφῆ παραβίασιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὡς καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας ἐκφράσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως καὶ ἀντίκειται εἰς πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐγνωρίσαμε Ὑμῖν κοινοποιοῦντες τὰ σχετικὰ ἔγγραφα, διεμαρτυρήθη ἐντόνως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς FYROM, ἐνημερώουσα ἅμα καὶ τὸ Συμβούλιον Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, τὴν COMECE, τὸ Βατικανόν, τὸν Πρόεδρον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, τὸν Πρόεδρον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ τὸν Ο.Η.Ε., καὶ παρεκάλεσε θερμοῶς ὅπως ἡ Κυβέρνησις αὕτη προβῆ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας διὰ τὴν ἄμεσον ἀποφυλάκισιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βελεσσῶν κ. Ἰωάννου καὶ τῶν λοιπῶν συλληφθέντων, ὅπερ θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς προκληθείσης κρίσεως.

Ταῦτα γνωρίζοντες Ὑμῖν κατασπαζόμενοι καὶ αὐθις τὴν Ὑμετέραν περισπούδατον Μακαριότητα φιλήματι ἀγίῳ καὶ περιπτυσσόμενοι Αὐτὴν μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης διατελοῦμεν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. Πρωτ. 156
Διεκπ. 90

Ἀθήνησι τῇ 19ῃ Ἰανουαρίου 2004

**ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΑΛΣΟΥΣ
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ
ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ**

Πρὸς
τὴν Ἐρίτιμον
κ. Θεοδώραν Μπακογιάννη.
Δήμαρχον Ἀθηναίων.
Ἐνταῦθα.

Ἐρίτιμε κυρία Δήμαρχε,

Συνοδικῇ Ἀποφάσει, ληφθεῖση ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 13ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρία Αὐτῆς ἀπεφάσισεν ὅπως ὑποβάλλῃ ὑμῖν τὸ ὡς κάτωθι αἴτημα:

Εἰς τὸν ἔναντι τοῦ Νοσοκομείου «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ» χῶρον καὶ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας ἐλειτούργει τὸ πάλαι ἡ Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή, ἐκ τῶν κτισμάτων τῆς ὁποίας διασώζεται σήμερον ὁ Ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μετὰ τοῦ πλησίον τούτου κειμένου οἰκίσκου καὶ ἡ ὁποία διέθεσε ὅλον τὸν χῶρον διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ὑπάρχοντος καλαισθήτου ἄλσους.

Ἐπειδὴ τὴν μεγάλην Ἐκκλησιαστικὴν καὶ Ἐθνικὴν προσφορὰν τῆς Ριζαρείου ἐσφράγισε διὰ τῆς ἀνεπαναλήπτου προσωπικότητος αὐτοῦ ὁ σύγχρονος θαυματοβρύτης Ἅγιος Νεκτᾶριος, ὅστις διετέλεσεν ἐπὶ δεκατετραετιᾶν Διευθυντῆς τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως τὸ ἄλσος τῆς παλαιᾶς Ριζαρείου Σχολῆς εἰς τοὺς χώρους τῆς ὁποίας διέμενεν, ἐιργάζετο, ἐλειτούργει καὶ περιεπάτει ὁ λαοφιλέστερος Ἅγιος τῶν δύο τελευταίων αἰώνων, ὀνομασθῆ ὑπὸ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων «ΑΛΣΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ».

Ἐχοντες πεῖραν τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ ὑμῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ ὄντες βέβαιοι διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ὡς ἄνω αἰτήματος ἡμῶν ἐπικαλούμεθα δαυιλῆ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις ὑμῶν καὶ διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν καὶ τιμῆς.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 154
Διεκπ. 88

Ἀθήνησι τῆ 19ῃ Ἰανουαρίου 2004

**ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΩΣ
ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ ΕΙΣ
ΤΗΝ ΛΕΩΦΟΡΟΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΔΙΑ
ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΙΝ
ΝΕΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ
ΝΑΟΥ***

Πρὸς
τὸν Ἐξοχώτατον
κ. Εὐάγγελον Βενιζέλον,
Ἵπουργὸν Πολιτισμοῦ.
Ἐν τὰ ὑθα.

Ἐξοχώτατε κ. Ἵπουργέ,

Μετὰ χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπληροφορήθη μέσῳ τοῦ γραπτοῦ τύπου ὅτι ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ ὑμῶν καὶ τῆς Ἵπουργοῦ Περιβάλλοντος, Χωροταξίας καὶ Δημοσίων Σχέσεων, τῆς Δημάρχου Ἀθηναίων καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Π.Α.Ε. «ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ», ἐπὶ τῷ τέλει τῆς μεταφορᾶς τοῦ γηπέδου τῆς ποδοσφαιρικῆς ομάδος τοῦ Παναθηναϊκοῦ ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας εἰς νέον χῶρον εἰς τὴν περιοχὴν «Γουδί». Πρὸς τούτοις, ἐπληροφορήθημεν ὅτι εἰς τὸν χῶρον τοῦ γηπέδου τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας πρόκειται νὰ δημιουργηθῆ πάρκον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποδοθῆ εἰς τοὺς περιοίικους.

Ὅμως, πρὸ αὐτῆς τῆς ἐξελιξέως εἶχον πραγματοποιηθῆ συζητήσεις καὶ εἶχε συμφωνηθῆ μεταξὺ τοῦ τότε Ἵπουργοῦ ΠΕΧΩΔΕ κ. Κωνσταντίνου Λαλιώτη καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὁ ὡς εἴρηται χῶρος παραχωρηθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀνεγέρσεως νέου Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν. Εἰς τὴν συμφωνίαν αὐτὴν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἀφ' ἐνός μὲν ὁ ἤδη ὑπάρχων Μητροπολιτικὸς Ναὸς ἔχει ὑποστῆ σοβαρωτάτας ζημίας ἀπὸ τοὺς σεισμούς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ περιώνυμος πόλις τῶν Ἀθηνῶν στερεῖται ἐνός Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ἀνταξίου τῆς ἱστορίας αὐτῆς, καθ' ἣν στιγμὴν, μάλιστα, ὅλαι αἱ μεγάλαι πρωτεύουσαι τῶν Δυτικο-Ευρωπαϊκῶν Κρατῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς, κοσμοῦνται μὲ μεγαλοπρεπεῖς καὶ περικαλλεῖς Καθεδρικοὺς Ναοὺς.

Ὅθεν, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 15ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἀπεφάσισεν ὅπως, ὑπενθυμίζουσα ὑμῖν τὴν δέσμευσιν τοῦ πρώην Ἵπουργοῦ ΠΕΧΩΔΕ κ. Λαλιώτη, παρακαλέσῃ ὑμᾶς ἵνα, ἐν τῷ ἐγνωσμένῳ σεβασμῷ ὑμῶν πρὸς τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, παραχωρήσητε τὸν ἐν λόγῳ χῶρον διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ.

Ἐχοντες δι' ἐλπίδος ὅτι θέλετε μετ' εὐμενείας ἐξετάσει τὸ ἐν λόγῳ δίκαιον αἴτημα καὶ εὐχαριστοῦντες ἐκ προοιμίου διὰ τοῦτο ἐπικαλούμεθα δαψιλῆ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις ὑμῶν καὶ διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

* **Σημ.:** Ἡ παροῦσα Ἐπιστολὴ ἀπεστάλη καὶ πρὸς:

Τὴν Ἐξοχωτάτην κ. Βασιλικὴν Παπανδρέου, Ἵπουργὸν Περιβάλλοντος, Χωροταξίας καὶ Δημοσίων Ἔργων. Τὴν Ἐρίτιμον κ. Θεοδώραν Μπακογιάννη, Δήμαρχον Ἀθηναίων. Τὸν Ἀξιότιμον κ. Ἀργύριον Μήτσου, Πρόεδρον τῆς Π.Α.Ε. «ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ»

**ΘΕΜΑ: «ΟΙ
ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ
ΣΧΕΣΕΙΣ»**

(Χαλέπιον Συρίας 30/11/2003)

Σᾶς εὐχαριστῶ γιατί μοῦ δίδετε τὴν εὐκαιρία νὰ ὀμιλήσω στὴν ἀγάπη σας γιὰ τὶς διαχριστιανικὲς σχέσεις. Σήμερα εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰ σύνορα πέφτουν, ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἄμεση ὅσο κι ἂν βρίσκονται μεταξὺ τους, καὶ ἡ διάθεση γνωριμίας τοῦ ἑνὸς μὲ τὸν ἄλλον ἀποτελεῖ μίαν ζωντανὴν πραγματικότητα. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ καὶ οἱ Χριστιανοὶ θέλουν νὰ διαλεχθοῦν καὶ νὰ προχωρήσουν στὴν ἀμοιβαία κατανόηση καὶ στὴν βαθύτερη γνώση τῶν πιστευμάτων τους.

Στὴν ἀνάγκη αὐτή, τὴν οἰκουμενικὴ θὰ ἔλεγα, πρέπει νὰ ἀνταποκριθοῦμε κι ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Ἐπομένως, πρὶν νὰ συζητήσουμε γιὰ τὶς διαχριστιανικὲς σχέσεις ὀφείλουμε νὰ συζητήσουμε καὶ νὰ προωθήσουμε τὶς δικές μας, διορθόδοξες σχέσεις. Καὶ πάντοτε ἐνθυμοῦμαι τοὺς σοφοὺς λόγους τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἰγνατίου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπὲρ τῆς τὸνώσεως τῆς μεταξὺ μας ἐνότητος, ὥστε νὰ ἀποκτήσουμε ἐμεῖς, οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, μίαν δυνατὴ φωνὴ καὶ μίαν ἔντονη παρουσία στὰ παγκόσμια δρώμενα. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ συντονιστοῦμε καλύτερα, νὰ συζητοῦμε συχνότερα μεταξὺ μας, νὰ ἀνταλλάσσουμε ἀπόψεις καὶ ιδέες, νὰ καταθέτουμε τὶς ἐμπειρίες καὶ τοὺς προβληματισμοὺς μας νὰ καλλιεργοῦμε τὴν ἐνότητά μας. Στὴν Πατρίδα μου λέμε ὅτι μιὰ δεσμίδα ἀπὸ πολλὰς βέργες δὲν σπάζει εὐκόλα ὅσο κάθε μίαν βέργαν μόνη της. Ἡ πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀντιοχείας παραμένει ἀνενεργὸς καὶ σὲ ἐκκρεμότητα, μὲ εὐθύνη ὄλων μας. Συναισθανόμενοι αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ μας εὐθύνη ὀφείλουμε, ἔστω καὶ τώρα, ὅλοι οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν νὰ ἀναπτύξουμε τὶς διορθόδοξες σχέσεις καὶ νὰ καλλιεργήσουμε περαιτέρω τὴν μεταξὺ μας ἐνότητα σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει ταχθεῖ ὑπὲρ τῶν διαλόγων μὲ τοὺς ἑτεροδόξους. Θεωροῦμε ὅτι δὲν ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ μὴν διαλεγόμεθα. Σὲ ἄλλη, πρόσφατη, ὀμιλία μου εἶπα ὅτι ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἀνθρωπότητα εἶναι στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Κι ἐμεῖς δὲν ἔχομε ἀπὸ τὸν Θεὸ τὸ δικαίωμα νὰ παρεμβαίνουμε βιαίως στὴν ἱστορία, νὰ ἐπιχειροῦμε μὲ κοσμικὰς μεθόδους νὰ διορθώσουμε τὰ κατὰ τὴν γνώμη μας κακῶς κείμενα, νὰ κόβουμε τὶς γέφυρες ἐπικοινωνίας καὶ συνεννόησης μὲ ὅποιονδήποτε συνάνθρωπό μας, νὰ μὴ συζητοῦμε μαζί του, νὰ μὴν τοῦ ἐξηγοῦμε τὴν Πίστη καὶ τὶς θέσεις μας, νὰ ἀφήνουμε τὸν τυφλὸ φανατισμὸ νὰ φωλιάζει στὶς καρδιές μας. Γιὰ ἐμᾶς ποὺ πιστεύουμε καὶ εἴμαστε Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ τὸ σπουδαιότερο ὄπλο ἐπεμβάσεως στὴν Ἱστορία εἶναι ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη, χωρὶς ποτὲ νὰ μᾶς λείπει ἡ ἀγάπη, ἡ καταλλαγή, ἀλλὰ καὶ ἡ παρηγορία καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἱεραποστολῆς.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὀφείλω νὰ σᾶς πῶ ὅτι ὡς Ἐκκλησία ἀπορρίπτουμε τὴ «θεωρία τῶν κλάδων», δηλαδὴ τὸ ὅτι κάθε ὁμολογία δὲν διαθέτει παρὰ μίαν μερικὴ ἀλήθεια, ἐνῶ τὸ ἄθροισμα τῶν ἀληθειῶν αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸ ἀληθινὸ Εὐαγγέλιο. Στὴν Ἐκκλησία μας ὑπάρχει ἡ πεποίθηση ὅτι Αὐτὴ διαθέτει ὅλη τὴν πληρότητα τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ πῶς ἡ «θεωρία τῶν κλάδων» προωθεῖ τὸν κατατεμαχισμὸ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπ' ἄπειρον, ὀδηγώντας τελικὰ σὲ ἕναν χριστιανισμὸ χωρὶς Ἐκκλησία. Καὶ ὅπως γράφει ὁ μέγας θεολόγος τοῦ 20οῦ αἰῶνα Παῦλος Εὐδοκίμοφ ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι μὲ τὸ νὰ προσερχόμεθα εἰς τοὺς διαλόγους, ἐξερχόμεθα «ἔξω τῆς παρεμβολῆς» καὶ ἐρχόμαστε σὲ κοινωνία μὲ τοὺς ἑτεροδόξους, ἂν καὶ ὅταν αὐτὴ εἶναι δυνατὴ, «ὄχι ἀπὸ μίαν ἐνδεῖαν ποὺ θὰ γύρευε ἕνα συμπλήρω-

μα πίστεως, ἀλλὰ λόγω τῆς περισσείας τῆς Ἐκκλησίας μας, τοῦ ξεχειλίματος τῆς Ὁρθοδοξίας». Καί συνεχίζει ὁ Εὐδοκίμοφ: «Ἡ ὁρμὴ αὐτὴ εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπὸ κάθε ζῆλο προσηλυτισμοῦ, ἀπὸ κάθε ζῆλο μεταστροφῆς. Διαθέτομε ὀλοκληρωτικὴ ἐλευθερία, γιὰ νὰ δώσωμε μαρτυρία τῆς ἀποστολικῆς πίστεώς μας καὶ ἡ ἀγάπη τῆς πίστεως αὐτῆς μᾶς ἐμπνέει τὸν εἰλικρινέστερο σεβασμὸ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἄλλων». (Π. Εὐδοκίμοφ «Ἡ Ὁρθοδοξία», Ἐκδ. Βασ. Ρηγόπουλου, Θεσσαλονίκη 1972, σ. 454).

Ἴσως, κατὰ κάποιον τρόπο ὁ οἰκουμενισμὸς μπορεῖ νὰ κατηγορηθεῖ γιὰ ἀνυπομονησία, ἐπειδὴ προδικάζει τὸ σκοπὸ του καὶ τὸν τοποθετεῖ μέσα στὴν ἱστορία: ἐνόητα ὅλων μέσα σὲ μιὰ ἱστορικὴ Ἐκκλησία. Ὁρισμένοι Χριστιανοὶ προωθοῦν τὴν δική τους ἄποψη σὲ βάρους τῶν ἄλλων Χριστιανῶν διὰ τῆς κοσμικῆς τους ἰσχύος καὶ ἀποδεικνύουν ὅτι πιστεύουν περισσότερο στὶς δικές τους δυνάμεις ἀπὸ τὴ Δύναμη τοῦ Θεοῦ. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι ὁ μὲ διάφορους κοσμικοὺς τρόπους προσηλυτισμὸς σὲ βάρους ἄλλων Χριστιανῶν εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν Χριστιανικὴ ἐσχατολογία, διότι ἡ ἐσχατὴ μαρτυρία, χωρὶς τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία χάνει τὴν κλήση Της νὰ εἶναι τὸ ἅλας τῆς γῆς καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, εἶναι ἡ μαρτυρία ποὺ ὑποκινεῖ μέσα στὸν κόσμον τὴ δίψα τῆς σωτηρίας καὶ τοῦ Σωτῆρος, ἡ μαρτυρία ποὺ γίνεται ἡ φωνὴ τοῦ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ: «*Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ*». Ἐμεῖς λέμε ναι στὴ μαρτυρία τῆς Πίστεως, ναι στὸν διάλογο, ναι στὴν ἀλληλοκατανόηση καὶ τὸν ἀλληλοσεβασμὸ, ἀλλὰ ὄχι στὸν προσηλυτισμὸ καὶ μάλιστα τὸν βίαιο καὶ μὲ κοσμικὴς μεθόδους.

Οἱ θεολογικοὶ διάλογοι σήμερα

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετέχει στοὺς κάτωθι διαχριστιανικοὺς Θεολογικοὺς διαλόγους, στοὺς περισσότερους ἀπὸ τοὺς ὁποίους, ἂν ὄχι σὲ ὅλους, συμμετέχει καὶ τὸ Παλαίφατο Πατριαρχεῖο τῆς Ἀντιοχείας: μὲ τοὺς Παλαιοκαθολικοὺς, τοὺς Ἀγγλικανούς, τοὺς Προχαλκηδονίους, τοὺς Λουθηρανούς, τοὺς Μεταρρυθμιμένους καὶ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς. Συμμετέχει ἐπίσης εἰς τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τὸ Συμβούλιο τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας συμμετέχουν στὸ Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν ἐλήφθησαν προσφάτως ἀποφάσεις, μὲ τὶς ὁποῖες βελτιώνεται ἡ σ' αὐτὸ παρουσία τῶν Ὁρθοδόξων καὶ γίνονται σεβαστὲς οἱ ἀπόψεις τους περὶ τῆς «*συμπροσευχῆς*». Κυριότερη ἀπόφαση τῆς Ὀλομελείας τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων στο ΠΣΕ (Φινλανδία 27/5-2/6 2002) εἶναι πὼς οἱ ἀποφάσεις ἐπὶ σοβαρῶν ζητημάτων θὰ λαμβάνονται διὰ κοινῆς συναινέσεως καὶ ὁμοφωνίας (consensus) τῶν μελῶν καὶ ἡ ἐκχώρηση στοὺς Ὁρθόδοξους ἐνὸς εἶδους ἀρνησικυρίας ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν. Προηγουμένως, ἴσχυε ἡ ἀρχὴ τῆς πλειοψηφίας καὶ δεδομένου ὅτι οἱ Προτεσταντικὲς ὁμολογίες εἶναι πολὺ περισσότερες ἀπὸ τὶς Αὐτοκέφαλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἡ ἄποψή τους ὑπερίσχυε στὶς διάφορες ψηφοφορίες.

Πολλοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποχωρήσουν ἀπὸ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν, διότι τίποτε δὲν μᾶς προσφέρει καὶ ἐπὶ πλέον ἡ Ἐκκλησιολογία τῶν Προτεσταντῶν ὅλο καὶ περισσότερο ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη. Ἐχομε κι ἐμεῖς τὶς ἐπιφυλάξεις μας καὶ τὸν προβληματισμὸ μας. Ἀλλὰ μέχρι σήμερα κυριαρχεῖ αὐτὸ ποὺ εἶπα στὴν ἀρχή, ὅτι δὲν πρέπει νὰ κόψουμε τὶς γέφυρες μὲ τοὺς ἄλλους Χριστιανούς κι ἐπὶ πλέον τὸ ΠΣΕ εἶναι ἓνα διεθνὲς Βῆμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο μποροῦν νὰ ἀκούγονται καὶ θέσεις ἐπὶ θεμάτων κοινωνικῶν ἢ ποὺ ἄπτονται τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ ποὺ ἐνδιαφέρουν ἅμεσα τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καὶ ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Θὰ σᾶς ἀναφέρω συγκεκριμένα παραδείγματα. Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΠΣΕ ἡ Κεντρικὴ τοῦ Ἐπιτροπῆς ἀνέθεσε στὴν Ἐπιτροπὴ Δημοσίων Ὑποθέσεων τὴν ἐπεξεργασία κειμένων ἐπὶ τῶν κατωτέρω θεμάτων:

1. Περὶ τῆς καταστάσεως στὴ Νότια Ἀσία.
2. Περὶ τῆς εἰρηνευτικῆς διαδικασίας στὸ Σουδάν.
3. Περὶ τῆς βίας στὴν Κολομβία.
4. Περὶ τῶν συγκρούσεων στὴν Παλαιστίνη.
5. Περὶ τῶν κινδύνων μᾶς στρατιωτικῆς ἐπιθέσεως ἐναντίον τοῦ Ἰράκ.
6. Περὶ τῆς τραγωδίας τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 2001 εἰς ΗΠΑ.

Εἰδικότερα ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν συγκρούσεων στὴν Παλαιστίνη ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΠΣΕ ἐνέκρινε ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποῖου ζητεῖται ὁ σεβασμὸς τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ διατυ-

ποῦται ἡ ἀπαίτηση, ὅπως οἱ ναοὶ χρησιμοποιοῦνται ἀποκλειστικῶς ὡς χώροι λατρείας, ἀποφευγομένης τῆς καταλήψεως καὶ χρήσεώς τους γιὰ ἄλλους σκοποὺς καὶ πρὸ συγκεκριμένα πολεμικοὺς, ὅπως συνέβη μὲ τὸν Πανιέρο Ναὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας στὴ Βηθλεέμ, ὁ ὁποῖος ἀνήκει στὸ μέγιστο μέρος του στὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων.

Παραλλήλως, ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε ἔκκληση πρὸς τὸν ἀρμόδιο Ὑπουργὸ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς ἀναγνώριση τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Εἰρηναίου. Σχετικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸ τοῦ Ἰσραὴλ κ. Ἀριέλ Σαρὸν ἀπέστειλε καὶ ὁ ἀπερχόμενος Γ.Γ. του ΠΣΕ κ. Κόνραντ Ράιτσερ. Ἐπίσης, πρέπει νὰ ἀναφέρω καὶ τὴν ὑποστήριξη του ΠΣΕ γιὰ μιὰ δίκαιη λύση στὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου καὶ γιὰ τὴν ἀποχώρηση ἀπὸ τὴν Μεγαλόνησο τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων κατοχῆς.

Ἄ Ο Διάλογος μὲ τοὺς Παλαιοκαθολικοὺς

Ὁ ἐν λόγῳ διάλογος εἶναι ἐκ τῶν παλαιότερων. Ἄρχισε τὸ ἔτος 1870, ὅταν ἰδρύθηκε ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ὡς ἀντίδραση πρὸς τὴν Α' Βατικανικὴ Σύνοδο. Ὁ Διάλογος αὐτὸς διήλθε ἀπὸ πολλὰ στάδια. Ἡ τελευταία πράξη ἦταν τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1987, ὅταν στὴν ἑλληνικὴ πόλη τῆς Μακεδονίας, τὴν Καβάλα –στὰ χρόνια τοῦ Ἄπ. Παύλου λεγόταν Νεάπολη εἶναι παραθαλάσσια πόλη, ἡ ὁποία βρισκεται πλησίον τῶν Φιλίππων, σημαντικῆς πόλης κατὰ τοὺς ρωμαϊκοὺς χρόνους– ἡ Γενικὴ ἐν Ὀλομελείᾳ Συνέλευση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἀσχολήθηκε μὲ τὰ ἀκόλουθα θέματα καὶ ἐξέδωσε κοινὰ κείμενα ἐπ' αὐτῶν:

1. Τὰ λοιπὰ Μυστήρια (Μετάνοια, Εὐχέλαιο, Ἱερὸ σῦνη, Γάμος)
2. Ἐσχατολογία καὶ
3. Προϋποθέσεις καὶ συνέπειες τῆς πλήρους ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας.

Ἡ ἐν λόγῳ Ὀλομέλεια κήρυξε περαιωθὲν τὸ ἔργο τῆς καὶ παρέπεμψε τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀπὸ κοινου ἀποφασισθέντων στὰ ἐκατέρωθεν ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα. Ὅμως ἂν καὶ ἔχουν περάσει 16 χρόνια περίπου ἀπὸ τότε δὲν ἔχει γίνεи καμμία πρόοδος γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῶν ἀποφασισθέντων. Μία ἐξήγηση εἶναι ὅτι οἱ Παλαιοκαθολι-

κοὶ δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ διακόψουν τὴν Μυστηριακὴ κοινωνία ποὺ διατηροῦν μὲ τοὺς Ἀγγλικανούς καὶ ἐπὶ πλέον ἀμέσως μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση μὲ τοὺς Ὀρθοδόξους τοῦ θεολογικοῦ Διαλόγου συνῆψαν συμφωνία γιὰ Μυστηριακὴ Κοινωνία μὲ τοὺς Λουθηρανούς.

Ἄ Ο Διάλογος μὲ τοὺς Ἀγγλικανούς

Ὁ ἐν λόγῳ διάλογος ἄρχισε τὸ 1973, ἀλλὰ ἔχει μακρὰ ἱστορία. Σὰς θυμίζω τὴν ἀλληλογραφία του μαρτυρικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου Λουκάρεως μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο τοῦ Κάντερμπουρι τὸν 17ο αἰῶνα. Τὸ 1976 οἱ Ἀγγλικανοὶ ἔκαναν ἓνα θετικὸ βῆμα, παραδεχόμενοι ὅτι τὸ *filioque* πρέπει νὰ ἀπαλειφθεῖ ἀπὸ τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως. Τὸ 1978 ὁ Διάλογος φιλοξενήθηκε στὴν Ἀθήνα καὶ τότε ἐτέθη τὸ θέμα τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν καὶ ἐξεδόθη τὸ Athens Statement, στὸ ὁποῖο ἐτονίζετο ὅτι «*ἂν οἱ ἀδελφοὶ Ἀγγλικανοὶ προχωρήσουν εἰς χειροτονίας γυναικῶν αὐτὸ θὰ ἀποτελέσει ἀνατροπὴ ὄλων τῶν ἐλπίδων μας γιὰ τὴν ἐπίτευξη ἐνόητος μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας*». Παρὰ ταῦτα, ὅπως γνωρίζετε, οἱ Ἀγγλικανοὶ προχώρησαν εἰς χειροτονίας γυναικῶν, γεγονός που ἔχει προκαλέσει σοβαροὺς κλυδωνισμοὺς στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ ἐμπόδια στὴν πρόοδο τοῦ Διαλόγου μὲ τοὺς Ὀρθοδόξους. Τελευταίως ὑπῆρξε καὶ χειροτονία ὡς Ἐπισκόπου ὁμοφυλοφίλου κληρικοῦ, κάτι ποὺ περαιτέρω προκαλεῖ περαιτέρω προβλήματα καὶ ἐσωτερικὰ καὶ στίς σχέσεις τῶν Ἀγγλικανῶν μὲ τοὺς Ὀρθοδόξους. Τὸ τελικὸ κείμενο στὸ ὁποῖο θὰ καταλήξουν τὰ μέλη τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ὀλοκληρωθεῖ τὸ 2006.

Ἄ Ο Διάλογος μὲ τοὺς Προχαλκηδονίους

Μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ ὅτι ὁ Διάλογος μὲ τοὺς Προχαλκηδονίους ἄρχισε ἀμέσως μετὰ τὴν Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο (451). Στὸν 20ό αἰῶνα καὶ στὴν Δ' Πανορθόδοξη Διάσκεψη τοῦ 1968 ἀποφασίστηκε ἡ ἔναρξη τοῦ ἐπισήμου Θεολογικοῦ Διαλόγου μὲ τίς Ἀρχαῖες Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίαις. Ἡ Μικτὴ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ Διαλόγου Ὀρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων συνεδρίασε γιὰ τελευταία φορὰ στὸ Σαμπεξί τῆς Ἑλβετίας πρὶν ἀπὸ 10

Ὁ Μακαριώτατος ἀνταλλάσσει δῶρα μὲ Μουσουλμάνο Κληρικὸ τῆς Συρίας.

χρόνια, ἀπὸ τὶς 30 ἕως τὶς 7 Νοεμβρίου τοῦ 1993. Θέμα τῆς συνάντησης ἦταν «*ἡ ἄρση τῶν ἀναθεμάτων καὶ ἡ ἀποκατάσταση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνίας μεταξὺ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν*». Μετὰ ἀπὸ μακρὰ συζήτηση καὶ ἀνταλλαγὴ γνώμων τελικῶς ἐπικράτησε ἡ σκέψη, ὅτι οἱ συμμετασχόντες στὸν Διάλογο εἶχαν τὸ χρέος νὰ πληροφορήσουν τὶς Ἐκκλησίες, τὶς ὁποῖες ἐκπροσωποῦσαν γιὰ τὴν ἐξέλιξη τοῦ Διαλόγου. Ἐκτοτε τὰ θέματα τοῦ ἐπίσημου Διορθοδόξου Διαλόγου μὲ τὶς Ἀνατολικές Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες παραμένουν στάσιμα. Στὴ Δαμασκὸ τῆς Συρίας τὸ 1997 ἐγένετο μία κοινὴ συνέλευση τῶν Μικτῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν λειτουργικῶν καὶ ποιμαντικῶν ζητημάτων τοῦ θεολογικοῦ Διαλόγου μὲ τοὺς ἀντιχαλκηδόνιους, στὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐκπροσωπήθηκε ἐπίσημως καὶ δὲν ἔχει γνώση γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς.

στὸν 16ο αἰῶνα. Τότε ὁ μὲν Μελάγγθων ἐπεχείρησε νὰ προσεγγίσει τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἐπὶ Πατριαρχίας Ἰωάσαφ Β' (1555-1565) καὶ ὁ Οἶκ. Πατριάρχης Ἱερεμίας Β' ἀντήλλαξε ἐπιστολὲς μὲ μιὰν ὁμάδα Λουθηρανῶν θεολόγων τῆς Τυβίγγης, τὸ τελευταῖο τέταρτο τοῦ 16ου αἰῶνα. Ὁ σύγχρονος θεολογικὸς διάλογος μεταξὺ Ὀρθοδόξων καὶ Λουθηρανῶν ἄρχισε τὸ 1981. Ἐκτοτε ἡ Μικτὴ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει πραγματοποιήσει ἔντεκα μέχρι σήμερα συνεδριάσεις ἐν Ὀλομέλεια, ἡ τελευταία τῶν ὁποίων ἔλαβε χώρα στὴ Δαμασκὸ. Κατ' αὐτὴν ἐξεδόθη κοινὸ κείμενο ἐπὶ τοῦ θέματος «*Σωτηρία-Χάρις-Δικαιοσύνη καὶ Συνεργεία. Τὸ Μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας*». Τελευταίως καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ 1ης μέχρι 9ης Σεπτεμβρίου 2003 συνήλθε στὴν Κρήτη ἡ Μικτὴ Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ ἐκπονήσει σχέδιο κειμένου ποὺ θὰ χρησιμοποιηθεῖ στὴν 12η συνέλευση τῆς Ὀλομέλειας τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ Διάλογος μὲ τοὺς Λουθηρανούς

Μὲ τοὺς Λουθηρανούς ὁ Διάλογος ἀνάγεται ἱστορικὰ

Ὁ Διάλογος μὲ τοὺς Μεταρρυθμισμένους

Εἶναι ὁ νεώτερος χρονικὰ ἀπὸ τοὺς Διαλόγους ποὺ

διεξάγουν οἱ Ὁρθόδοξοι. Ἄρχισε τὸ 1986, ὅταν στὸ Σαμπεξί ἔγινε ἡ πρώτη συνάντηση τῆς Μικτῆς Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς. Σ' αὐτὴν συζητήθηκε ἡ μέθοδος τῆς διεξαγωγῆς τοῦ Διαλόγου καὶ προτάθηκε ὡς πρῶτο θέμα πρὸς συζήτηση: «*Τὸ Δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως*». Τὸ 1988 διεξήχθη ἡ πρώτη συνάντηση Διαλόγου Ὁρθοδόξων-Μεταρρυθμισμένων στὴν Ἑλβετία καὶ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριο συνήλθε στὸ Σιμπίου τῆς Ρουμανίας ἡ 8ῃ Ὁλομέλεια τῆς Μικτῆς ἐπὶ τοῦ θεολογικοῦ Διαλόγου Ἐπιτροπῆς καὶ ἀσχολήθηκε μὲ τὸ θέμα: «*Ἡ ἁγιότης τῆς Ἐκκλησίας*». Κατ' αὐτὴν διαπιστώθηκε πλήρης διαφωνία, ἀλλὰ ὁ Διάλογος ἀποφασίστηκε νὰ συνεχιστεῖ.

Ὁ Διάλογος μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς

Ὁ Διάλογος μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς ἀνάγεται στὸν 11ο αἰώνα, ἀλλὰ ἔκτοτε καὶ ἕως σήμερα δὲν εἶχε ἀποτελέσμα. Στὴ σύγχρονη ἐποχὴ ἡ ἐπίσημη ἔναρξη τοῦ διμεροῦς Θεολογικοῦ Διαλόγου ἄρχισε τὸ 1980 στὴν Πάτμο καὶ τὴ Ρόδο. Τὸ 1990 συνήλθε στὸ Φράϊζινγκ τῆς Γερμανίας ἡ Στ' Ὁλομέλεια τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου καὶ ἐξέδωσε κείμενο, μὲ τὸ ὁποῖο καταδικάζεται ἡ Οὐνία ὡς μέθοδος ἐνότητας, ἐπειδὴ ἀντιβαίνει στὴν κοινὴ Παράδοση καὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἐκεῖνη ὁμως τὴν ἐποχὴ κατέρρευσε ὁ Κομμουνισμὸς σὲ ὅλα τὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ ἀναβίωσε μὲ ἔντονο μάλιστα τρόπο ἡ Οὐνία. Κατὰ τὴν 7ῃ Ὁλομέλεια τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς στὸ Μπαλαμάντ τοῦ Λιβάνου (Ἰούνιος 1993) ἀπουσίαζον ἐννέα Ὁρθόδοξες ἐκκλησίες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Στὸ Μπαλαμάντ ἀνετράπη ἡ ἀπόφαση τοῦ Φράϊζινγκ, κατὰ τὸ ὁποῖο δὲν ἐδέχθη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Μὲ ἔγγραφο Τῆς κοινοποίησε τὶς θέσεις Τῆς ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ Μπαλαμάντ σὲ ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Εἰς τὸ ἔγγραφο Τῆς αὐτὸ τονίζεται ὅτι τὸ κείμενο τοῦ Μπαλαμάντ ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐκκλησιολογικῶς ἀπαράδεκτο καὶ διάτρητο.

Ἡ 8ῃ Ὁλομέλεια συνήλθε τὸν Ἰούλιο τοῦ 2000 στὴ Βαλτιμόρη τῶν ΗΠΑ καὶ ὁδήγησε τὸν Διάλογο σὲ ναυάγιο. Τελευταίως γίνονται κάποιες προσπάθειες ἐπανεναρξῆς τοῦ Διαλόγου, χωρὶς ἀκόμη νὰ ἔχουν εὐδοθεῖ.

Πάντως ἐντὸς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως καὶ σὲ θέματα κοινωνικά, ἠθικά καὶ γενικότερου θρησκευτικοῦ ἐνδιαφέροντος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συζητᾷ μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς. Πρόσφατες συμφωνίες εἶναι γιὰ τὸ θέμα τῆς Χριστιανικῆς Παραδόσεως τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἀναφορὰ στὸ Προοίμιο τοῦ Συντάγματος τῆς Ε.Ε. ποὺ ἐτοιμάζεται τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς θεμελίου τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ σὲ θέματα Βιοηθικῆς, ὅπως ἐπίσης καὶ σὲ ζητήματα κατὰ τοῦ ρατσισμοῦ καὶ τῆς ξενοφοβίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἰσότητος συμπεριφορᾶς μὲ τοὺς ἄλλους εὐρωπαίους πολίτες τῶν στὴν Εὐρώπη διαμενόντων ἀλλοθρήσκων ἀδελφῶν μας μεταναστῶν.

Ἡ Οὐνία πάντως ἀποτελεῖ σήμερα σοβαρότατο πρόβλημα στὶς σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς, γιὰ τὴν δείχνει μία ἐκ μέρους τῶν τάση δυναμικῆς ἐπιβολῆς καὶ ἐξυπηρετήσεως τῶν συμφερόντων τους ἐπὶ τῶν κατὰ κόσμον ἀσθενεστέρων Ὁρθοδόξων καὶ ἐπὶ πλέον ἀποτελεῖ μὴ ἔντιμη μέθοδο προσηλυτισμοῦ καὶ ἀποσπάσεως Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν ἀπὸ τὴν ἀγκάλη τῆς Μητρὸς τους Ἐκκλησίας.

Ἀδελφοί μου,

Ὁλοκληρώνοντας τὴν ὅσο γιγόταν πιὸ σύντομη ἀναφορά μου στὰ θέματα τῶν Διαχριστιανικῶν Διαλόγων θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω στὴν ἀγάπη σας τὶς ἀρχὲς μὲ τὶς ὁποῖες ὡς Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος Ἐκκλησίες προσερχόμεθα εἰς αὐτοὺς.

1. Συμμετέχομε ὡς υπεύθυνα μέλη τῶν Διαλόγων καὶ ἡ εὐθύνη μας ἀνάγεται στὸν Θεὸ καὶ στὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μας.

2. Προτείνουμε πάντοτε ὁ Διάλογος μὲ τοὺς ἑτεροδόξους νὰ ἀρχίζει ἐκ τῶν σημείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα μᾶς χωρίζουν, ὥστε νὰ καταθέτουμε τὴν Μαρτυρία μας καὶ νὰ ἀσκοῦμε τὴν Ἀποστολή μας κατὰ τὴν Διδασκαλία τοῦ Κυρίου μας.

3. Προκειμένου περὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν θὰ ἐπιμείνουμε στὸν Διάλογο τῆς Ἀληθείας καὶ ὄχι ἀπλῶς στὸν Διάλογο τῆς Ἀγάπης, τὸν ὁποῖο εἰσηγείται ἡ Ρώμη. Ὁ διάλογος τῆς ἀγάπης διευκολύνει στὸ νὰ ὑπάρχει καταλλαγή μὲ τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς, ἀλλὰ δὲν συμβάλλει στὴν ἐπὶ τῆς οὐσίας ἐνότητα καὶ ἐπὶ πλέον δρᾷ ἀρνητικὰ γιὰ τὴν ὁδηγεῖ στὴν περιθωριοποίηση τῶν ἐκκλησιολογικῶν, θεολογικῶν καὶ δογματικῶν διαφορῶν. Μόνον ἡ ἄρση τῶν διαφορῶν αὐτῶν μπορεῖ νὰ ὁδηγήσει τὸν Διάλογο σὲ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα.

4. Τὸ θέμα τῆς Οὐνίας ἀποτελεῖ τὸ μείζον σήμερα πρόβλημα στὶς σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς. Αἰσθανόμεθα ἰδιαίτερη θλίψη γιὰ τὸ γεγονός ὅτι ἐμεῖς προσερχόμεθα στοὺς Διαλόγους μὲ ἀγάπη, θέλομε νὰ πιστεύσουμε ὅτι τὰ αὐτὰ συναισθήματα ὑπάρχουν καὶ στὴν ἄλλη πλευρὰ καὶ ταυτόχρονα ἀντιμετωπίζουμε μίαν διὰ τῆς Οὐνίας ἐπιθετικότητα κατὰ τῶν Ὁρθοδόξων. Ἀκόμη καὶ ὁ Διάλογος τῆς Ἀγάπης πρέπει νὰ ἔχει ὡς βάση τὴν εἰλικρίνεια σκέψεων καὶ προθέσεων. Ἐμεῖς ἀπὸ τὴν πλευρὰ μας δὲν δεχόμεθα νὰ προχωρήσει ὁ Θεολογικὸς Διάλογος, χωρὶς νὰ ὑπάρξει λύση στὸ πρόβλημα τῆς Οὐνίας. Καὶ ἐνέργειες ὅπως ἡ ἐκ μέρους τοῦ Βατικανοῦ πρόσφατη ἀνακήρυξη τοῦ Οὐνίτη Μητροπολίτη Οὐκρανίας σὲ Πατριάρχη ὑποσκάπτουν καὶ ὑπομονεύουν τὸν Διάλογο.

Ἀδελφοί μου,

Τὰ σχίσματα στὴν Ἐκκλησία εἶναι προσβολὴ κατὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀσφαλῶς θλίβουν ὅλους μας. Γι' αὐτὸ κι ἐμεῖς προσερχόμεθα ἐν ἀγάπῃ στοὺς Διαλόγους καὶ ἐπιχειροῦμε τὴν προσέγγιση μὲ ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Ἀλλὰ χωρὶς νὰ παραβιάζουμε τίποτε ἀπὸ τὴν Πίστη μας, χωρὶς νὰ ἀφαιροῦμε κάτι ἀπὸ τὴν Παράδοσή μας. Σεβόμαστε τοὺς ἄλλους Χριστιανούς καὶ θέλομε κι ἐκείνων τὸν σεβασμὸ. Καταθέτομε τὴν Ἀλήθεια μας καὶ ἀκοῦμε τὶς ἀπόψεις τους. Καὶ τέλος μέχρις ὅτου γίνῃ ἡ πολυπόθητη ἀπὸ ὅλους Κοινωνία στὰ Ἱερὰ Μυστήρια ἃς παραμένουμε τουλάχιστον συνεργάτες στὴν οἰκοδόμησι μιᾶς καλύτερης κοινωνίας, πιὸ ἀνθρώπινης, πιὸ δίκαιης, πιὸ ἐλεύθερης.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἠσχολήθη μὲ τὰ πορίσματα καὶ τὰ πεπραγμένα τοῦ Ε' Λειτουργικοῦ Συμποσίου σὲ δύο Συνεδριάσεις τῆς, ἥτοι στὶς 10 καὶ 11 Δεκεμβρίου 2003 καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις νὰ παραπέμψει τὶς διάφορες προτάσεις ἀρμοδίως πρὸς μελέτη καὶ νέα εἰσήγηση σὲ συναρμόδιες Ἐπιτροπές.

**ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΚΑΙ
ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ
ΤΟΥ Ε'
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ
ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ
ΙΕΡΩΝ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ**

**Ἐκθεση Πεπραγμένων τοῦ Ε' Λειτουργικοῦ Συμποσίου
Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων
Α'**

Ὁλοκληρώθηκαν οἱ ἐργασίες τοῦ Ε' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ Προκόπιο Εὐβοίας κατὰ τὴν περίοδο ἀπὸ 2-5 Νοεμβρίου 2003 καὶ εἶχε ὡς γενικὸ θέμα σπουδῆς καὶ μελέτης *«ΙΕΡΟΥΡΓΕΙΝ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ: Ἡ Ἁγία Γραφή στὴν Ὁρθόδοξη Λατρεία»*. Τὴν εὐθύνη διοργανώσεως τοῦ Συμποσίου εἶχε ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Χαλκίδος, ἡ ὁποία καὶ φιλοξένησε τὸ Συμπόσιο στὸ σύγχρονο συνεδριακὸ κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου.

Κατὰ τὴν ἐναρκτήριον Συνεδρία καὶ μετὰ τὴν τέλεση τοῦ καθιερωμένου ἀγιασμοῦ, τὸ Συμπόσιο προσεφώνησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ, παρουσία καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἄρτης κ. Ἰγνατίου. Κατόπιν ἀνεγνώσθη μῆνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, στὸ ὁποῖο ὑπογραμμίστηκε, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἡ ἀνάγκη ἀνάλυσης καὶ ἐρμηνεύσεως τοῦ καταγεγραμμένου λόγου τοῦ Θεοῦ στὶς μεταποστολικὲς γενεές τῶν Χριστιανῶν.

Τὸ μῆνυμά του ὁ Μακαριώτατος ἔκλεισε μὲ τὶς ὁλόθερμες εὐχές του γιὰ ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου, καὶ μὲ τὴν ἀποστολικὴ προτροπὴ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου νὰ πρυτανεύει στὴν σκέψη καὶ στὴν καρδιά τῶν συνέδρων, ὡς μέτρον κρίσεως τοῦ ἱεροκηρυκτικοῦ των λόγου καὶ κριτήριον διακονίας τοῦ ἄμβωνός των: *«Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπιεικὴς, εὐπειθὴς, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος, καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην»* (Ἰακ. 3,17).

Ἡ σύγκληση τοῦ ἐν λόγω Συμποσίου ἐντάσσεται στὸ εὐρύτερο πρόγραμμα ἐπιμόρφωσης τοῦ ἱεροῦ κλήρου ποὺ προωθεῖ ἡ Ἱερά Σύνοδος τὰ τελευταῖα χρόνια. Ἔλαβον σὲ αὐτὸ μέρος περισσότεροι ἀπὸ ἑκατὸν τριάντα (130) ἐκπρόσωποι στελέχη τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Συμφώνως πρὸς τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα οἱ ἐργασίες τοῦ Συμποσίου διε-

ξήγησαν ἀπρόσκοπτα σὲ ἕξι συνεδρίες, κατὰ τὴν διάρ-
κεια τῶν ὁποίων εἰδικοί ἐπιστήμονες-ἐρευνητές, κληρι-
κοὶ καὶ λαϊκοί, ἀνέπτυξαν μὲ εἰδικὲς καὶ τεκμηριωμένες
εἰσηγήσεις τὶς ἐπιμέρους πτυχὲς τοῦ θέματος. Μεγάλη
ἦταν ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ τῶν συνέδρων, οἱ ὅποιοι μὲ τὶς
παρεμβάσεις καὶ τὶς ἐρωτήσεις τους ἐξέφρασαν τὸ ἰδιαί-
τερο ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὶς ἐπὶ μέρους πλευρὲς καὶ δυ-
νατότητες ποὺ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία μας στὸ ἔργο τῆς
Ἱερουργίας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν μυσταγωγικὴ προ-
σέγγιση τῶν βιβλικῶν κειμένων σύμφωνα μὲ τὴ λειτουρ-
γικὴ πρακτικὴ καὶ λατρευτικὴ ἔκφραση τῆς Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας. Ὁ γόνιμος διάλογος μεταξὺ τῶν συνέδρων
συνετέλεσε στὴ διαμόρφωση τῶν πορισμάτων, τὰ ὁποῖα
σὲ γενικὲς γραμμὲς ἔχουν ὡς ἑξῆς.

Β' **Πορίσματα**

1) Ἡ θεολογικὴ μελέτη καὶ ἔρευνα ἐντόπισε, ἀφ' ἐνὸς
μὲν τὸν βιβλικὸ χαρακτήρα τῆς Ὁρθόδοξης Λατρείας,
ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν εὐχαριστηριακὴ-ἐσχατολογικὴ κατα-
νόηση τῶν ἀναγνωσμάτων τῆς Θ. Λειτουργίας. Τονίσθηκε
ἰδιαίτερα ὅτι, «σὲ διορθόδοξο ἐπίπεδο ἡ Ὁρθόδοξη Θε-
ολογία στὴ σύγχρονη ἐποχὴ πέρασε διαδοχικὰ τὰ στάδια
τοῦ ὑπερτονισμοῦ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς λειτουρ-
γικῆς κατανόησης τῆς Ὁρθοδοξίας, γιὰ νὰ καταλήξει στὴ
βιβλικὴ διάσταση τῆς Ὁρθόδοξης Λατρείας».

2) Ἡ σκέψη ὅλων ἐστιάσθηκε στὴν «πατερικὴ ἐρμη-
νευτικὴ μέθοδο τῆς Καινῆς Διαθήκης». Ἀναφέρθηκε, τό-
σο τὸ βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς πατερικῆς ἐρμηνείας,
ποὺ εἶναι ἡ «Ἐκκλησιαστικότητα», ὅσο καὶ οἱ ἐρμηνευ-
τικὲς μέθοδοι τῶν Πατέρων, ἧτοι: α) ἡ ἱστορικο-γραμ-
ματικὴ, β) ἡ ἀλληγορικὴ καὶ γ) ἡ τυπολογικὴ ἐρμηνεία, καὶ
τονίσθηκε «ὁ ἀποφατισμὸς» ὡς τὸ οὐσιῶδες στοιχεῖο τῆς
πατερικῆς ἐρμηνείας.

3) Γιὰ τὴν λειτουργικὴ ἀξία καὶ θέση τῶν ἀναγνω-
σμάτων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τονίσθηκαν ἰδιαίτερα τὰ
ἑξῆς: 1) Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ὑπῆρξε ἡ μοναδικὴ Βίβλος
τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. 2) Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη παρα-
πέμπουν οἱ Ἀπόστολοι, ὅταν κηρύττουν «κατὰ τὰς
Γραφάς» τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ στὴν Οἰκουμένη. 3) Ἐρμηνεύοντας ἡ Ἐκκλησία Χριστολογικὰ τὰ Ἱερὰ
Κείμενα τῆς Συναγωγῆς τὰ ἐνσωματώνει πλήρως στὴ
δικὴ τῆς Βίβλο καὶ τὰ θεωρεῖ πλέον τμῆμα τῆς δικῆς τῆς

Παραδόσεως, νομιμοποιώντας ἔτσι ταυτόχρονα τὸ δι-
καίωμα τῆς νὰ εἶναι αὐτὴ, ὡς «νέος Ἰσραήλ», ἡ κληρο-
νόμος τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ.

4) Τονίσθηκε μεταξὺ τῶν ἄλλων ἡ ὑπαρξὴ ἀνομοιο-
μορφίας στὶς διάφορες ἑλληνικὲς ἐκδόσεις τοῦ κειμένου
τῶν ἀγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων στὴν ὀρθόδοξη Λα-
τρεία· ἀνομοιομορφία ποὺ ὑπάρχει ἐπίσης καὶ στὶς ἐκδό-
σεις τοῦ συνεχοῦς κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης. Χρη-
ζουν δέ, παρετηρήθη, οἱ ἐπίσημες ἐκδόσεις τῆς Ἀποστο-
λικῆς Διανομῆς μεταξὺ τους «κριτικῆς ἐπιστασίας» καὶ
ἐνοποιήσεως τῶν κειμένων.

5) Γιὰ τὸ θέμα τῶν μεταφράσεων τῆς Ἁγίας Γραφῆς,
καὶ τὴ θέση αὐτῶν στὴ θεία Λατρεία ἐπεσημάνθηκαν τὰ
ἀκόλουθα:

α) Ἡ σημασία τῆς μετάφρασης ἔπαιξε καθοριστικὸ
ρόλο στὴ μεταφορὰ τῆς μονοθεϊστικῆς πίστεως στὸ ἑλλη-
νικὸ περιβάλλον, μέσῳ τῆς χρήσης τῆς στὴ λατρεία τῆς
Συναγωγῆς.

β) Τὰ Εὐαγγέλια εἶναι τρόπον τινὰ οἱ μεταφράσεις
τῶν ἀραμαῖστὶ ἐκφωνηθέντων λόγων τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ
καὶ συνολικότερα τοῦ γεγονότος τῆς ἔνσαρκης παρου-
σίας στὴν οἰκουμενικὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα μέσῳ τοῦ «με-
ταφραστικοῦ» χαρίσματος τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, ποὺ δό-
θηκε κατὰ τὴν Πεντηκοστή.

γ) Ἡ ἴδια δὲ ἡ Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας ὑποστασιάζει
τὸ μεταφραστικὸ μέσον (μέσῳ τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς
θείας Κοινωνίας) τῶν γεγονότων τῆς θείας Οἰκονομίας
στὸν Κόσμο.

δ) Παραμένει προσέτι ἡ ἀνάγκη χρήσης δόκιμων με-
ταφράσεων τῶν βιβλικῶν κειμένων κατὰ τὴν διάρκειά
τῆς λατρείας πρό, ἐντὸς ἢ ἀντὶ τοῦ κηρύγματος.

6) Τονίσθηκε μὲ ἔμφαση:

α) Ἡ μεγάλη σημασία τῶν ἀναγνωσμάτων γιὰ τὴ λα-
τρευτικὴ σύναξη, ἀφοῦ αὐτὰ καταλαμβάνουν τὸ πρῶτο
μέρος τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ ἡ ἀνάγνωση τῆς Ἁγίας
Γραφῆς εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μὲ τὸ ὅλο μυστήριον
τῆς Θείας Λειτουργίας.

β) Ἡ ἀναγκαιότητα ἐπὶ πλέον τῆς ἀναγνώσεως καὶ
τῆς ἐρμηνείας τῆς Ἁγίας Γραφῆς, Παλαιᾶς καὶ Καινῆς
Διαθήκης μέσα στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Σύναξη, εἶναι πρῶ-
τιστο μέλημα τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι περιττὸν νὰ τονι-
σθεῖ, πὼς ἡ ποιμαντικὴ σπουδαιότητα τῶν βιβλικῶν ἀνα-
γνωσμάτων στὴ θεία Λατρεία εἶναι «ἐκ τῶν ὧν οὐκ
ἄνευ», ἀφοῦ δι' αὐτῶν ἀποσκοπεῖται τὸ νὰ βιώσουν οἱ
πιστοί, ὅτι κέντρο καὶ σκοπὸς τῶν τελουμένων εἶναι ἡ

Θεοφάνεια καὶ ἡ δυνατότητα μυστηριακῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ.

7) Τὸ Συμπόσιο ἐπὶ πλέον ἐξετίμησε ὅτι:

α) Τὸ σύστημα τῶν ἀναγνωσμάτων, στὴ μορφή τῆς συνεχοῦς ἢ κατ' ἐπιλογὴν ἀναγνώσεως, ὅπως αὐτὸ ἰσχύει μέχρι καὶ σήμερον στὰ ἐν χρήσει λειτουργικὰ βιβλία, μαρτυρεῖ ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή ἀναγιγνώσκεται καὶ ἐρμηνεύεται «ἐπ' ἐκκλησίας».

β) Παραμένει πρόβλημα-αἴτημα ἡ ἀνακατανομή τῶν λειτουργικῶν ἐν γένει περικοπῶν, αἴτημα καὶ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἐπεσημάνθηκε ὅτι, εἶχε τεθεῖ κατὰ πρῶτον στὴν Α' Πανορθόδοξο Διάσκεψη τῆς Ρόδου τὸ 1961, μὲ σκοπὸ νὰ συζητηθεῖ τοῦτο κατὰ τὴν μέλλουσα νὰ συνέλθει Ἁγία καὶ Μεγάλη Πανορθόδοξο Σύνοδο.

γ) Τοῦτο τὸ πρόβλημα δυνάμεθα νὰ ἐντοπίσουμε ἰδίως στὸ γεγονός ὅτι τὸ «Κυριακοδρόμιο» ἔχει περιορισθεῖ στὶς πενήντα δύο (52) περικοπὲς καὶ ὁ λαὸς στερεῖται τῆς ἀκοῆς σπουδαίων περικοπῶν, οἱ ὁποῖες ἀναγιγνώσκονται μόνον στὶς καθημερινές.

δ) Ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὶς Κυριακὲς ὁλοκλήρου τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ὄχι μόνον τῶν πιὸ πάνω ἀναφερθέντων πενήντα δύο (52) περικοπῶν τῆς. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ κατὰ τίς, ἐκτός τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου, Κυριακῆς, κατὰ τὴν διάρκεια δύο ἢ τριῶν ἑτῶν, μὲ τὴ χρήση ἑνὸς πληρέστερου συστήματος περικοπῶν, πού νὰ καλύπτει ὁλόκληρο τὸ περιεχόμενο τῆς Καινῆς Διαθήκης.

8) Ὁ αὐτὸς προβληματισμὸς ὑπάρχει καὶ γιὰ τὶς Παλαιδιαθηκικὲς Περικοπὲς, οἱ ὁποῖες ἐκτιμήθηκε ὅτι γιὰ λόγους θεολογικοὺς καὶ διδακτικοὺς, ἐπιβάλλεται νὰ ἐνταχθοῦν στὴ λατρευτικὴ σύναξη τῆς Κυριακῆς, ὅπως ἴσχυε στὴν ἀρχαία τάξη. Ἔτσι, θὰ τονίζεται ἡ ἐνότητα τῶν δύο (2) Διαθηκῶν καὶ δι' αὐτῶν τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ. Μία τέτοια βέβαια ἐξέλιξη ἀπαιτεῖ σοβαρὴ μελέτη καὶ συμφωνία τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

9) Εἰδικότερα ὁμως γιὰ τὸ λειτουργικὸ βιβλίον τοῦ Ψαλτηρίου, τὸ προελθὸν ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς Συναγωγῆς, αὐτονόητα κατεδείχθη ὅτι ἐπηρέασε τὰ μέγιστα τὴν διαμόρφωση τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας καὶ δεσπάζει σὲ ὅλες τίς Ἱερῆς Ἀκολουθίες. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐνδείκνυται ἡ συνεχῆς μελέτη του ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, ἀφ' ἑτέρου δὲ προϋτάθηκε ἡ σύνθεση καταλόγου Ψαλμῶν εἰδικῶν γιὰ τὰ διάφορα περιστατικὰ τῆς ζωῆς.

10) Ἀπὸ τὴ βαθύτερη μελέτη καὶ ἐρμηνευτικὴ προ-

σέγγιση τῶν ἀγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ λειτουργικοῦ κύκλου καὶ τὴν ἀξιολογικὴ ἐκτίμηση αὐτῶν ἐπεσημάνθησαν τὰ πιὸ κάτω:

α) Στὰ ἀγιογραφικὰ ἀναγνώσματα τοῦ Τριωδίου καὶ Πεντηκοσταρίου κατεδείχθησαν τὰ ἑξῆς:

— Τὸ περιεχόμενο κάποιων Εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ Τριωδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου δίδει τὸ ὄνομα στὶς ἀντίστοιχες Κυριακῆς.

— Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀναγνώσματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἔχουν περιεχόμενο, πού εἰσάγει στὸν ἀκολουθοῦντα ἐορτολογικὸ κύκλο.

— Στὴν ἀνάγνωση κάποιων βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (κυρίως τῆς Γενέσεως, τῶν Παροιμιῶν καὶ τοῦ Ἡσαΐα) παρατηρεῖται μία «συνεχῆς ἀνάγνωση».

— Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀναγνώσματα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς διαμορφώθηκαν ὡς συμβολὴ στὴν προετοιμασία τοῦ βαπτίσματος ἢ στὴ μεταβαπτιστικὴ Μυσταγωγικὴ Κατήχηση τῆς Ἐκκλησίας.

β) Στὰ Δεσποτικά καὶ Θεομητορικὰ ἀναγνώσματα κατεδείχθηκε ὅτι:

— Μὲ τὴν ἐπιλογή τῶν ἀναγνωσμάτων αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία ἔδωσε τὴν θεολογικὴ ἐρμηνεία τῶν Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἐορτῶν, δηλαδὴ πῶς ὁ ἄσαρκος Λόγος σαρκοῦται, καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἔνωσή του μὲ τὸν Χριστὸ ἀποκτᾷ ἐμπειρία τῶν ἀκτίστων νοημάτων, τοῦ ἀκτίστου νόμου καὶ τοῦ ἀκτίστου Ναοῦ, ὅποτε στὴν συνέχεια μεταφέρει ὅλη αὐτὴν τὴν ἐμπειρία μὲ κτιστὰ νοήματα, μὲ κτιστὸ νόμο, καὶ βεβαίως λατρεύει τὸν Θεὸ σὲ κτιστοὺς ναοὺς.

— Τὸ βαθύτερο νόημα τῶν ἐπιλεγέντων ἀναγνωσμάτων εἶναι νὰ φανῇ ἡ σχέση μεταξύ ἀσάρκου καὶ σαρκαρκομένου Λόγου, μεταξύ Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, ὅπως καὶ νὰ φανῇ ἡ διάκριση μεταξύ κτιστῶν καὶ ἀκτίστων νοημάτων, κτιστοῦ καὶ ἀκτίστου νόμου, κτιστοῦ καὶ ἀκτίστου ναοῦ.

— Ἄν δὲν δοῦμε αὐτὴν τὴν οὐσιαστικὴ πλευρὰ τῆς λατρείας καὶ τῶν ἀναγνωσμάτων πού διαβάζονται κατὰ τὶς Δεσποτικὲς καὶ Θεομητορικὲς ἐορτές, τότε ἡ λατρεία θὰ εἶναι τυπικὴ, συμβατικὴ, χωρὶς οὐσιαστικὸ νόημα καὶ σκοπὸ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ παραμείνῃ ἀμέτοχος τῶν μυστηρίων τοῦ Πνεύματος.

γ) Εἰδικότερα στὰ ἀγιογραφικὰ ἀναγνώσματα τῶν ἐορταζομένων Ἁγίων ἐπισημάνθηκε ὅτι ὑπάρχει:

— Ἐλλειμματικὴ παρουσία ἢ καὶ μείωση τῶν Παλαιδιαθηκικῶν κυρίως ἀναγνωσμάτων κατὰ τίς μνήμες τῶν

έορταζομένων αγίων, ως και επαναληπτικότητα τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν.

– Ἐπιφανειακή σχέση πολλῶν ἀπὸ αὐτὰ μὲ τὸ έορταζόμενο πρόσωπο και προσπάθεια έναρμονίσεως τῶν μὲ τὰ ιδιαίτερα στοιχεία τοῦ βίου τοῦ αγίου και τοῦτο έξ αἰτίας τῆς «*ΚΑΤΗΓΟΡΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ και τῆς ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ*», και τέλος

– Διάσπαση τῆς συνεχοῦς ἀναγνώσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

δ) Στὰ αγιογραφικά ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν τῶν περιόδων Ματθαίου και Λουκᾶ καταδείχθηκε ὅτι:

– Τὰ ἀναγνώσματα τῶν Σαββάτων εἶναι συνήθως ὁμοια και παράλληλα μὲ τὰ ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν.

– Ἡ έπιλογή τῶν ὁμοίων και παραλλήλων ἀναγνωσμάτων εἶναι ἠθελήμενη, εἴτε πρόκειται για ὁμοιότητα μεταξὺ Σαββάτου και Κυριακῆς, εἴτε μεταξὺ δύο Κυριακῶν, μία τοῦ Ματθαίου και μία τοῦ Λουκᾶ.

– Τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου και οἱ παραβολές θεωρήθηκαν ὡς οἱ περισσότερο ἀντιπροσωπευτικὲς περικοπές για νὰ μᾶς μιλήσουν για τὸν ἀναστημένο Κύριο και

– Ἡ θεματολογία, πὸ καλύπτεται ἀπὸ τὰ ἀναγνώσματα, εἶναι πολὺ πλούσια.

ε) Ἡ μελέτη και ἡ σπουδὴ τῶν αγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων και τῶν σπουδαιότερων ἀκολουθιῶν τοῦ Μικροῦ Εὐχολογίου κατέδειξαν ὅτι μὲ αὐτὰ ιερουργεῖται τὸ μυστήριο τοῦ χριστιανικοῦ Εὐαγγελίου σὲ βασικὲς στιγμὲς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ ἀναγέννηση τοῦ πιστοῦ και ἡ ένταξή του στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ Βάπτισμα, ὁ έξαγιασμός τῆς ἀμοιβαίας έλξεως τῶν δύο φύλων μὲ τὸ Γάμο, οἱ ψυχοσωματικὲς ἀσθένειες μὲ τὸ Εὐχέλαιο, ὁ ἴδιος ὁ θάνατος μὲ τὴν Νεκρώσιμη Ἀκολουθία. Τὰ ἀναγνώσματα αὐτὰ ἀνήκουν στὰ πρωταρχικά δομικά στοιχεία τῶν ἀντίστοιχων Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, ἡ δὲ έπιλογή τους έγινε μὲ δύο βασικά κριτήρια: Τὸ πρώτο εἶναι ἡ «*βιβλική θεμελίωση*» κάθε ἱεροῦ μυστηρίου και τὸ δεύτερο ἡ νοσηματοδότησή του μὲ τίς συναφεῖς ἀλήθειες τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ιδιαίτερα τῆς Καινῆς Διαθήκης.

10) Τὸ έξαιρετικά ένδιαφέρον θέμα τῶν «*Ἐωθινῶν Εὐαγγελίων*», έξετάσθηκε μέσα ἀπὸ τὴν σκοπιὰ τῆς ιστορικῆς του εξέλιξης και τῆς ποιμαντικῆς δεοντολογίας. Τονίσθηκε ιδιαίτερα, ὡς διαπίστωση ἐκ μέρους τῶν Συνέδρων, ἡ ἄγνοια τῆς ἀξίας τῶν Ἐωθινῶν Εὐαγγελίων ἐξ

αἰτίας τοῦ χρόνου κατὰ τὸν ὅποιον ἀναγιγνώσκονται, λόγω τοῦ μικροῦ ἐκκλησιασματος κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ Ὁρθρου τῆς Κυριακῆς. Τὸ ἰδανικὸ βέβαια θὰ ἦταν νὰ ἐπανεέλθει στὴν ὀρθή θέση.

Ἡ ποιμαντικὴ ὁμως συγκατάβαση συνηγορεῖ, ὅπως τὸ θέμα συζητηθεῖ και ένδεχομένως μετατεθεῖ ἡ ἀνάγνωσή τους μετὰ τοὺς «*Αἶνους*» ἢ μετὰ τὴν «*Δοξολογία*» τοῦ ὀρθρου. Εἰδικότερα έγινε σύσταση και ὑπενθύμηση, ὅπως οἱ Ἱερεῖς φοροῦν κατὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ Εὐαγγελίου «*λευκὸ φελώνιο*» και τοῦτο για νὰ τονίζεται ἡ συμβολικὴ παρουσία τὴν ὥρα ἐκείνη τοῦ ἱερέως ὡς ἀγγέλου ἐπὶ τοῦ μνήματος και ἡ τελετουργικὴ ἀκρίβεια και παράδοση τῆς ἀνάγνωσης τῶν Ἐωθινῶν Εὐαγγελίων.

11) Για τὸν τρόπο ἀναγνώσεως-έκφωνήσεως τῶν αγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων, τὸ θέμα ἀξιολογήθηκε ἱστορικά, διαχρονικά και τελετουργικά και καταγράφησαν οἱ πιὸ κάτω ἀναγραφόμενες θέσεις:

α) Τὰ ἀναγνώσματα ὑφίστανται διαχρονικά στὴ λατρεία τῆς Συναγωγῆς και τοῦ Χριστιανισμοῦ.

β) Τὰ ἀναγνώσματα στὴ θεία λατρεία συνδέονται ἄρρηκτα μὲ τὸ θεσμὸ τοῦ ἀναγνώστου και τοῦ ψάλτου.

γ) Τὰ ἀναγνώσματα στὴ χριστιανικὴ λατρεία ἐλέγοντο ἐμμελῶς.

δ) Ἡ ἐμμελής ἀπαγγελία εἶναι τὸ μοναδικὸ έλληνορθόδοξο λειτουργικὸ στοιχεῖο εὐρυτέρας ἀποδοχῆς.

ε) Ἡ Ἐκκλησία μέσω τῆς ἐμμελοῦς ἀπαγγελίας προβάλλει τὴν ἀξία τοῦ θείου λόγου, διασῶζει τὴν ἱεροπρέπεια και σοβαρότητα τῆς λατρείας της και ὑπηρετεῖ παιδαγωγικά και ψυχαγωγικά τὸν πιστό.

στ) Ἡ ἐμμελής ἀπαγγελία εἶναι «*ἴδιος*» ἐκκλησιαστικὸς τρόπος, πὸ πρέπει νὰ διαφυλαχθεῖ.

12) Τέλος παράλληλα πρὸς τὴν ἔκταση και τὸν πλοῦτο τῶν αγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων πὸ διαχέονται στὴ λατρεία, τὰ ὁποῖα και ἐμπνέουν τοὺς ἱεροκλήρυκες τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, συμπερασματικά και ιδιαίτερα τονίσθηκαν τὰ πιὸ κάτω:

α) Τὸ κήρυγμα εἶναι ἀπαραίτητο συστατικὸ τῆς λατρείας.

β) Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καθορίζουν σαφῶς τὸν χρόνο, τὸν τόπο, τὸν φορέα τοῦ κηρύγματος, καθὼς και τίς προϋποθέσεις τῆς κηρυγματικῆς ἐρμηνευτικῆς.

γ) Τὸ κήρυγμα δὲν εἶναι ἔργο ἀνθρώπινο, ἀλλὰ θεανθρώπινο και συντελεῖται στὴν Ἐκκλησία μὲ τὸ φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

**Η ΓΑΛΛΙΚΗ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΣΥΜΒΟΛΩΝ**

(23/12/2003)

Σὲ πλήρη διαχωρισμὸ τῆς δημόσιας παιδείας ἀπὸ κάθε μορφῆ θρησκευτικῆς ἐκφράσεως προχωρεῖ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνηση μὲ τὴν θέσπιση νομοθετικῆς διατάξεως ποὺ θὰ ἀπαγορεύει στὸ ἐξῆς τὶς ἰσλαμικὲς μαντίλες στὰ σχολεῖα καὶ στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες καὶ γενικὰ τὴν κατάργηση ὅλων τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων στὴ δημόσια ζωὴ τῆς Χώρας αὐτῆς.

Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ εἶχε συγκροτηθεῖ ἀπὸ τὸν περασμένο Ἰούνιο *ἐπιτροπὴ σοφῶν*, καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ἔκθεση ποὺ δόθηκε στὴ δημοσιότητα τὴν περασμένη ἑβδομάδα προτείνεται ἡ ἀπαγόρευση τῶν διακριτικῶν θρησκευτικῶν συμβόλων (ἰσλαμικῶν, χριστιανικῶν καὶ ἑβραϊκῶν).

Τὸ λυπηρὸ εἶναι ὅτι παρὰ τὴν μικρὴ σχετικὰ ἀντίδραση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γαλλίας ποὺ εἶναι συνηθισμένη ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ κατὰ τὸ παρελθὸν συχνῶν τέτοιων ἀντιθρησκευτικῶν ἀπαγορεύσεων καὶ διώξεων, ἡ πλειοψηφία τῶν Γάλλων συμφωνεῖ μὲ τὰ προτεινόμενα ἀπὸ τὴν κυβέρνησι μὲτρα.

Ἡ ἀντιμετώπιση αὐτὴ μᾶς ἐμβάλλει σὲ προβληματισμοὺς ὡς πρὸς τὴν θρησκευτικὴ ἀλλοτριώσι τοῦ χριστιανικῶ ἀκατήχητου αὐτοῦ λαοῦ.

* * *

**ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΠΕΡΙ
ΤΩΝ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΣΥΜΒΟΛΩΝ**

(29/12/2003)

Δημιούργησε προβληματισμοὺς καὶ διχαστικὲς ἐκτιμήσεις καὶ τοποθετήσεις στὴν κοινὴ γνώμη τῆς Εὐρώπης τὸ γεγονὸς τοῦ ὑπὸ ψήφιση Γαλλικοῦ νόμου *γιὰ τὴν κατάργηση τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων σὲ δημόσιους χώρους* καὶ τοῦτο γιατί, κατὰ τὴν γαλλικὴ νοοτροπία, τὰ θρησκευτικὰ σύμβολα ὑποδηλώνουν ἔμμεσο προσηλυτισμὸ, ἐνῶ γιὰ τὶς Η.Π.Α. καὶ τὸν Ἀγγλοσαξωνικὸ κόσμον εἶναι ἐκδηλώσεις ἐλεύθερης ἔκφρασης τῶν συνειδησιακῶν πεποιθήσεων καὶ στοιχεῖο βασικὸ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἡ ἀντίδραση στὴ γαλλικὴ τοποθέτηση ἐπὶ τοῦ θέματος προέρχεται κυρίως ἀπὸ τοὺς ἄμεσα θιγόμενους μουσουλμάνους, γιατί περιορίζεται ἔτσι, κατ' αὐτούς, ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς τῶν ἔκφρασης.

Παράλληλα μὲ τὴ Γαλλία ἄρχισε νὰ κινεῖται ἀντιδραστικὰ καὶ ἡ Γερμανία, χώρα μὲ μεγάλο μουσουλμανικὸ πληθυσμὸ, διὰ τοῦ γερμανοῦ Καγκελάρου Γκέρχαρντ Σρέντερ, ὁ ὁποῖος μὲ δηλώσεις του τάχθηκε ὑπὲρ τῆς ἀπαγόρευσης τῶν ἐμφανῶν θρησκευτικῶν συμβόλων σὲ δημόσιους χώρους τῆς χώρας του, μὲ μόνη ἐξαίρεση τὰ σχολεῖα.

Ἡ γενικὴ στάσι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γαλλίας φαίνεται πῶς, καὶ γιὰ τοὺς δικούς της λόγους, στηρίζει τὸ ὑπὸ ψήφιση νέον γαλλικὸν νόμον Σιράκ καὶ δὲν δέχεται τὴν μορφὴ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἔτσι ὅπως τὴν ἐπικαλεῖται τὸ ἐντόπιον μουσουλμανικὸν στοιχεῖον.

Ἀξίζει νὰ ποῦμε ὅτι, ὁ πρέσβυς τῶν Η.Π.Α. Τζὸν Χάνφορντ, ὑπεύθυνος γιὰ τὴν παγκόσμια ἐλευθερία, δήλωσε πῶς ἡ Γαλλία συμπεριλαμβάνεται στὶς χώρες ἐκεῖνες, ποὺ καταπιέξουν τὶς θρησκευτικὲς ἐλευθερίες καὶ τόνισε ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ἀκολουθοῦν τὴ θρησκεία τους καὶ τὰ πιστεῦμα τους, εἰρηνικὰ καὶ χωρὶς κρατικὴ παρέμβαση.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

**Η ΘΕΣΗ
ΤΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΓΙΑ
ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ
ΣΥΜΒΟΛΑ**

(22/1/2004)

Είναι προφανές, ότι μετά την πρόσφατη απόφαση του Γάλλου Προέδρου της Δημοκρατίας Ζάκ Σιράκ και της ομάδας των Σοφών, *περί καταργήσεως των εμφανών θρησκευτικών συμβόλων* διαμορφώνονται στην Ε.Ε. και για το θέμα αυτό δύο αντίθετες τάσεις.

Η πρώτη τάση, η οποία εκφράζεται από τις προαναφερθείσες πολιτικές απόψεις του συνόλου σχεδόν των Γάλλων πολιτικών, επιθυμεί την πλήρη απάλειψη κάθε θρησκευτικού συμβόλου, προς το παρόν στα δημόσια Σχολεία και πιθανότατα, στη συνέχεια, σε όλους τους δημόσιους χώρους.

Η τάση αυτή είναι προφανώς επηρεασμένη από το γνωστό γαλλικό αντιθρησκευτικό πνεύμα της Γαλλικής Έπαναστάσεως και δεν αποκλείεται να οδηγήσει σε κοινωνικές ακρότητες, όπως αποδεικνύεται τουτο από ορισμένες νέες προτάσεις π.χ. κοπή γενειάδων, περιορισμός της ανδρικής ένδυμασίας με θρησκευτικό χαρακτήρα, κ.λπ.

Η δεύτερη τάση αντιμετωπίζει την θρησκευτική ελευθερία με τελείως διαφορετικό τρόπο και πιστεύει ότι ακριβώς μία ζωτική έκφραση θρησκευτικής ελευθερίας είναι το δικαίωμα κάθε Ευρωπαίου πολίτη να δηλώνει τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του και με την συμβολική ένδυμασία, και με άλλους εμφανείς τρόπους συμπεριφορής, εφόσον δεν καταλύουν το έννομο συμφέρον της κοινωνίας και των πολιτών.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα θετικής αντιμετώπισεως της θρησκευτικής ελευθερίας είναι η Μ. Βρετανία, στην οποία βλέπουμε ακόμα και μουσουλμάνους ΣΙΧ να ασκοῦν δημόσιες εργασίες, φορώντας το παραδοσιακό σαρίκι.

Στη δεύτερη αυτή τάση, κατά την οποίαν αντιμετωπίζεται η έκφραση της θρησκευτικής ελευθερίας με θετικό και όχι απαγορευτικό τρόπο, προστίθενται σήμερα και οι απόψεις του Προκαθημένου της Έλλαδικής Έκκλησίας Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ο οποίος μιλώντας στους φοιτητές της Θεολογικής Σχολής Ἀθηνῶν (21.1.04) εἶπε μεταξύ άλλων και τὰ ἑξῆς:

Ποῖός ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύει σὲ κάποιον νὰ φανερώνει τὴ θρησκεία στὴν ὁποῖαν πιστεύει; Ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τῆς Εὐρώπης τασσόμαστε ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας νὰ φέρει ὁ καθένας ὁποῖο θρησκευτικὸ σύμβολο ἐπιθυμῆι. Ἄν σήμερα ἀπαγορευθεῖ ἡ μαντίλα, αὐριο θὰ ἀπαγορεύσουν στίς γυναῖκες χριστιανῶν νὰ φέρουν τὸν Σταυρό. Ἐγώ, τόνισε, θέλω αὐριο τὸ παιδί μου νὰ πάει στὸ σχολεῖο ντυμένος τσολιάς. Ποῖός θὰ μοῦ τὸ ἀπαγορεύσει;

Τὰ λόγια και οἱ σκέψεις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἀντιμετωπίζει με σεβασμὸ και με ἀνοικτὸ πνεῦμα τίς ἰδιαιτερότητες τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν ὁμάδων και ὑπεραμύνεται τοῦ δικαίωματος γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς ταυτότητός τους. Ἄλλωστε ἡ θέση αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς *Θρησκευτικῆς ἔκφρασης και τῆς Θρησκευτικῆς Ἐλευθερίας* ἔρχεται, ὡς συνέπεια και συμπλήρωση στὸν συνεχιζόμενο ἀγῶνα Της γιὰ τὴν προαιρετικὴ ἀναγραφή τοῦ θρησκευάματος στίς ἀστυνομικὲς ταυτότητες τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν.

Ἡ Ὁρθοδοξία ἐκφράζει τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας και γι' αὐτὸ δὲν ἀποδέχεται ἀπαγορεύσεις και περιοριστικὰ μέτρα ὡς πρὸς τὴν ἔκφραση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας.

**ΤΑ ΟΓΔΟΝΤΑ
ΧΡΟΝΙΑ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ**

Στις 16 Ἰανουαρίου τ.ἔ. ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διοργάνωσε στήν αἴθουσα τοῦ Μεγάλου Συνοδικοῦ σεμνή τελετή κατά τήν ὁποία τιμήθηκε ὁ καθηγητής κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου γιά τήν πολυετή καί πολύτιμη προσφορά του στά περιοδικά ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ καί ΘΕΟΛΟΓΙΑ. Ἀναλυτική παρουσίαση τῆς ἐκδηλώσεως θά διαβάσετε στό ἐπόμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Στήν ἴδια ἐκδήλωση ἐορτάσθηκε καί ἡ συμπλήρωση ὀγδόντα ἐτῶν ἀπό τήν ἐκδοση τῶν περιοδικῶν ΕΚΚΛΗΣΙΑ καί ΘΕΟΛΟΓΙΑ. Ἡ ἀκριβής ἡμερομηνία τῆς ἐπετείου ἦταν ἡ 1η Ἰουνίου 2003, ἀλλά ἐκρίθη σκόπιμο νά συνδυασθεῖ ὁ ἐορτασμός μέ τήν τιμητική ἐκδήλωση πρὸς τόν Καθηγητή κ. Εὐ. Θεοδώρου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ἡ ψυχή τῶν περιοδικῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου κατά τά τελευταῖα πενήντα χρόνια.

Τὸ περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξεδόθη γιά πρώτη φορά τήν 1η Ἰουνίου 1923 καί ἰδρυτής του ὑπῆρξε ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρός Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (1 Ἰουλίου 1868-22 Ὀκτωβρίου 1938). Πρῶτος Διευθυντής του διετέλεσε ὁ ἀοίδιμος Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν Γρηγόριος Παπαμιχαήλ (17 Νοεμβρίου 1874 - 25 Ἰανουαρίου 1956), ὁ ὁποῖος διηύθυνε ἐπίσης ἐξ ἀρχῆς καί τὸ περιοδικό ΘΕΟΛΟΓΙΑ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶχε ἀπευθύνει τότε εἰδική ἐγκύκλιο, ἡ ὁποία μεταξὺ ἄλλων ἔλεγε τὰ ἑξῆς:

«... Ἐν τῷ Δελτίῳ τούτῳ θέλουσι δημοσιεῦσθαι πράξεις, ἀποφάσεις καί ἐγκύκλιοι τῆς Ἱεράς Συνόδου, τὰ ἀνταλλασσόμενα μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν γράμματα, νόμοι καί Β. Διατάγματα, σχέσιν ἔχοντα μέ τήν Ἐκκλησίαν, καί αἱ προκηρῦξεις δημοπρασιῶν τῶν Ἱερῶν Μονῶν καί Ναῶν, ὡς καί ἄρθρα ἐποικοδομητικά καί εἴ ἕτερον ἤθελεν ἐγκριθῆ πρὸς διδασκαλίαν τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος.

Κατὰ τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα, τὸ ἐπίσημον τοῦτο ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας σκοπεῖ νά ἐκδηλοῖ καί ἀναπαριστᾷ τήν ὅλην ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησία κίνησιν, τῆς τε Κεντρικῆς Διοικήσεως καί τῶν ἐπὶ μέρους Μητροπόλεων, νά δημοσιεύη πᾶν ἐπίσημον ἐγγράφον σχέσιν ἔχον πρὸς τήν Ἐκκλησίαν, νά διερμηνεύη τὰς γνώμας Αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε ἀναφουμένων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ταυτοχρόνως δὲ νά καθίσταται φορεὺς ὑγαινουσύνης κατὰ Χριστὸν διδασκαλίας, ἵνα ἀπὸ τῶν σελίδων αὐτῆς, ὡς ἀπὸ ἄμβωνος ἱεροῦ, ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὸς Κληρὸς καί Λαὸς ἐνωτίζηται τήν γνώσιν τὴν ἀληθῆ, στηριζόμενος ἐν τῇ εὐσεβείᾳ καί τῇ πατροπαραδότῳ αὐτοῦ πίστει, παρακολουθῆ δ' ἅμα καί τὴν καθόλου ἠθικοθηρησκευτικὴν καί Ἐκκλησιαστικὴν κίνησιν».

Ἡ πρώτη Ἐποπτεύουσα Ἐπιτροπὴ τοῦ περιοδικοῦ ἀπετελέσθη ἀπὸ τοὺς Μητροπολίτες Ναυπακτίας καί Εὐρυτανίας Ἀμβρόσιο καί Τρίκκης καί Σταγῶν Πολύκαρπο καθὼς καί ἀπὸ τὸν Ἀρχιμανδρίτη Γερμανὸ Ρουμπάνη, Α' Γραμματέα τῆς Ἱεράς Συνόδου. Ἡ Ἐπιτροπὴ δημοσίευσε στό πρῶτο φύλλο τὶς σκέψεις τῆς, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐπιλέγουμε ὀρισμένα ἀποσπάσματα:

«ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ

Δῶμεν δόξαν τῷ Θεῷ τῷ Πατρὶ τῶν Φώτων, ὅτι, ἔστω καί μετὰ αἰῶνά που ἀπὸ τῆς χειραφετήσεως αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποκτᾷ σήμερον ἴδιο

δημοσιογραφικὸν ὄργανον. Πᾶσαι αἱ αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη συναισθανθεῖσαι ὡς ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τὴν δι' ἐπισήμων ἐκδόσεων ἐξυπηρετήσιν τῶν πολλαπλῶν αὐτῶν ἀναγκῶν, οὐ μόνον εἰς τὴν ἐκδοσὶν τῶν περιοδικῶν αὐτῶν προέβησαν, ἀλλὰ καὶ ἴδια ἀπέκτησαν Τυπογραφεῖα... Μόνη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐστερεῖτο, καιρικῶν ἕνεκα λόγων, τοῦ ἰδίου αὐτῆς δημοσιογραφικοῦ ὄργανου, προσπαθοῦσα νὰ ἐξυπηρετῇ τὰς δημοσιογραφικὰς αὐτῆς ἀνάγκας διὰ τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου», ὄργανου τοῦ ὁμωνύμου ἐν Ἀθήναις σωματείου τῶν ἱερέων... Ἐπιτραπήτω δὲ εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἐποπτεύουσαν Ἐπιτροπὴν νὰ μὴ ἀμφιβάλῃ, ὅτι ὁ τε Ἱερός Κληρὸς ἡμῶν καὶ ὁ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς

λαὸς θὰ περιβάλλῃ τὴν «Ἐκκλησίαν» αὐτοῦ διὰ στοργῆς ἀνταξίας πρὸς τὰς ὑπὲρ αὐτῶν προσπαθείας».

Μὲ τὸ ἀνά χεῖρας τεῦχος Ἰανουαρίου 2004 τὸ περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ εἰσέρχεται στὸ 81ο ἔτος τῆς μακροχρονίου διαδρομῆς του. Προσευχόμεθα στὸν Κύριο νὰ ἀναπαύσει τὶς ψυχὰς τῶν κατὰ καιροὺς διατελεσάντων καὶ ἤδη μεταστάντων Διευθυντῶν, συντακτῶν, διορθωτῶν καὶ τῶν πολυαρίθμων ἀρθρογράφων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, οἱ ὅποιοι φιλοτίμως συνετέλεσαν στὸν ἐμπλουτισμὸ τῆς ὕλης καὶ στὴν διαφύλαξιν τοῦ κύρους τοῦ περιοδικοῦ. Καὶ εὐχόμεθα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ τὸ Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ συνεχίξῃ νὰ ἐπιτελεῖ ὑπευθύνως τὸ ἔργον του καὶ... νὰ τὰ ἑκατοστήσει!

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΤΟΥ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΠΡΟΣ
ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετροίτητος κύριε Χριστόδουλε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπασζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐλάβομεν καὶ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς ἐμελετήσαμεν τὸ ἀπὸ 1^{ης} Νοεμβρίου ἐ.ἔ. γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ὅπερ προφρόνως διεβίβασετὲ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ δι' εἰδικῶς ἀπεσταλμένων ἀδελφῶν Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*.

Ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης αὐτοῦ, περιέχοντος τὰς ἀποφάσεις τῆς πλειονοψηφίας τῆς Ἱεραρχίας, ἀνάμικτα προεκλήθησαν αἰσθήματα ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἁγίοις συνοδικοῖς ἀδελφοῖς, διὰ πολλοὺς λόγους.

Ἐν πρώτοις ἐλύπησεν ἡμᾶς τὸ γεγονός, ὅτι τοιοῦτον θέμα, ὡς τὸ τῆς ἐρμηνείας μιᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, δυναμένης νὰ προέλθῃ αὐθεντικῶς μόνον ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος αὐτήν, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν, ὡς ἐὰν «ἐν πλήθει κρίνεται ἡ ἀλήθεια», κατὰ τὴν σφοδρῶς ἐλεγχομένην ὑπὸ τε τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ ὑπὸ συμπάσης τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας θέσιν. Ἡ ψήφος τῶν πλειόνων ὑπερισχύει κατὰ τοὺς ἱερούς κανόνας μόνον ἐπὶ θεμάτων, τὰ ὁποῖα κεῖνται εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀποφασίζόντων διὰ πλειονοψηφίας. Ἐὰν τὰ ζητήματα ἐξερχονται τῆς ἐξουσίας τῶν διὰ πλειονοψηφίας ἀποφασίζόντων περὶ αὐτῶν, ὡς εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἡ ψήφος τῶν πλειόνων. Διὸ καὶ ὀρθῶς ὑπεστηρίχθη τοῦτο ὑπὸ μελῶν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὴ θελησάντων νὰ συμπράξουν εἰς τὴν λήψιν ἀποφάσεως διὰ ψηφοφορίας ἐπὶ θέματος ἐξερχομένου τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ληφθεῖσα ἀπόφασις δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλῃ τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928.

Ἰκανοποίησιν ἐνεποίησεν ἡμῖν τὸ γεγονός ὅτι διὰ τοῦ γράμματος Ὑμῶν, ἐκφράζοντος καὶ τὴν θέλησιν συμπάσης τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκδηλοῦται ὁ βαθύτατος καὶ ἀδιάπτωτος σεβασμὸς αὐτῆς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ δηλοῦται ἡ ἐπιθυμία αὐτῆς ὅπως συνεχισθῇ ἡ ἰσχὺς τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928. Ἡ ἐκφρασις τῆς τοιαύτης ἐπιθυμίας διαλύει καὶ τὸν πόνον, ὅστις προεκλήθη ἐκ τῆς δημοσιευθείσης πληροφορίας ὅτι ἡμφεσβητήθη ὑπὸ τινῶν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ κανονικότης τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928.

Τὴν ἰκανοποίησιν ὁμως ταύτην ἐπισκιάζει τὸ γεγονός ὅτι τίθενται ἀμφότεραι αἱ δηλώσεις αὗται ὑπὸ προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι κατ' ἀποτέλεσμα ἀνατρέπουν κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν σημασίαν τῶν θετικῶν δηλώσεων τῆς προειρημένης Ἱερᾶς Συνόδου.

Εἰδικώτερον, πᾶσαι αἱ ἰσχύουσαι ἐκκλησιαστικαὶ ρυθμίσεις τίθενται εἰς ὑποδεστέραν θέσιν ἔναντι τῶν κατὰ Πολιτεῖαν νομικῶν ρυθμίσεων, παρ' ὅλον ὅτι πολλάκις καὶ ἐντόνως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπεστήριξε καὶ ὑποστηρίζει τὴν δι' αὐτὴν προτεραιότητα ἔναντι τῶν νομικῶν ρυθμίσεων τῆς ἐφαρμογῆς τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ρυθμίσεων, ὡς, ἄλλωστε, καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης μετὰ πειστικοῦ λόγου ὑπεστήριξεν ἐν μελετήματι αὐτῆς ὑπὸ τὸν τίτ-

* Βλ. τοῦτο δημοσιευόμενον εἰς «Ἐκκλησίαν» τεύχος 11, Νοέμβριος 2003, σελ. 814.

λον «*Ἀμφισβήτησις τῆς συνταγματικότητος τῶν νομοθετικῶν ἐπεμβάσεων τῆς Πολιτείας ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας*». Καὶ ναὶ μὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἀποφάσει ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑποχρεοῦται ἵνα τηρῇ «*παρὰλλήλως*» πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἡ παρὰλληλος αὕτη ἐφαρμογὴ ὀδηγεῖ τόσον λογικῶς ὅσον καὶ κατὰ τὰ ὑφ' ὕμῶν γενόμενα δεκτὰ εἰς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ νόμου ἔναντι τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν κανονικῶν ρυθμίσεων, ἐφ' ὅσον ἐν περιπτώσει διαφόρου ρυθμίσεως θεωρεῖται παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐφαρμοστέα ἡ νομικὴ καὶ ὄχι ἡ κανονικὴ ρύθμισις. Ἀξιοσημεῖωτον δὲ εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ αὕτη Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἄλλην περίπτωσιν, κατὰ τὴν συνεδριὰν αὐτῆς τῆς δ' Ἰουνίου 1987, εἶχε λάβει «*ἀδιάσειστον καὶ ἀμετακίνητον ἀποφασιν*» ὅπως μὴ ἐφαρμοσθῆ νόμον τῆς Πολιτείας, πρὸς τὸν ὅποιον διεφώνει. Σημειωτέον ὅτι δὲν εἶναι ἡ περίπτωσις αὕτη ἡ μόνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπεκαλέσθη τὴν καὶ κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα προτεραιότητα τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἰσοδυνάμων ἐκκλησιαστικῶν ρυθμίσεων ἔναντι τῶν ἐπιβαλλομένων διὰ πολιτειακῶν νόμων τοιούτων. Ἐν τῇ ἐναντίᾳ περιπτώσει τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ Ὑμέτερον γράμμα «*παρὰλλήλου*» τηρήσεως ἀμφοτέρων, ὀδηγοῦμεθα ἀφεύκτως εἰς ὑπεροχὴν τοῦ νόμου ἔναντι τοῦ Ἱεροῦ Κανόνος, ἥτοι εἰς λύσιν πρὸς τὴν ὁποίαν ἀνέκαθεν σύμπασα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διεφώνει καὶ διαφωνεῖ, διότι δι' αὐτὴν πρωταρχικὴν ἰσχὴν καὶ κῦρος ἔχει ἡ ἐκκλησιολογικὴ καὶ κανονικὴ πλευρά, ὡς καὶ ἡ Ὑμέτερα Μακαριότης σθεναρῶς διὰ τοῦ προδιαληφθέντος μελετήματος Αὐτῆς ὑπεστήριξεν, γράφουσα ὅτι:

«...γεγονός εἶναι ὅτι αἱ νομοθετικαὶ ἐπεμβάσεις τῆς ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας εὐρίσκονται ἔξω τοῦ πνεύματος τοῦ Συντάγματος καὶ στηρίζονται ἐπὶ τῆς νομολογίας, ἡ ὁποία, καὶ αὕτη ἀκολουθεῖ παγίως τὴν ἄπαξ χαραχθεῖσαν πορείαν. Καιρὸς ὁμως νὰ ἀλλάξουν τὰ πράγματα. Ἀρκετὴν ζημίαν ἐπροκάλεσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἔθνος αἱ ἐπεμβάσεις αὐταί. Δὲν ἔχει θέσιν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ ρυθμίξῃ τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας» (Αφιέρωμα εἰς Καθηγητὴν κ. Βαβοῦσκον, σελ. 472).

Ἀνεξαρτήτως ὁμως αὐτοῦ, πλείστοι διακεκριμένοι εἰδήμονες νομικοὶ γνωμοδοτοῦν ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύουσα συνταγματικὴ καὶ λοιπὴ νομοθεσία, ὀρθῶς ἐρμηνευομένη καὶ κατανοουμένη, οὐδόλως ἐμποδίζει τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῆς ὅλης Πράξεως τοῦ 1928, ἡ ὁποία κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν διέπει τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλη-

σιῶν ἡμῶν ὡς πρὸς τὰς ἐπιτροπικῶς διοικουμένας ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἑπαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Ἑλλάδι.

Εἰδικώτερον, ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ σωτηρίου ἔτους 1850, διὰ τοῦ ὁποίου ἐχορηγήθη ἡ αὐτοκεφαλία εἰς τὴν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὀρίζει ὅτι αὕτη θὰ διοικῆται «*κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἐπεμβάσεως*». Ἀτυχῶς κατὰ τὴν ὑπὲρ τὰ 150 ἔτη ἱστορίας τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περίοδον δὲν ἔλειψαν αἱ κοσμικαὶ ἐπεμβάσεις εἰς τὴν διοίκησιν αὐτῆς, λύπην δὲ προξενεῖ εἰς τὸν μελετῶντα τὴν ἱστορίαν τὸ γεγονός ὅτι πολλὰ τῶν ἐπεμβάσεων αὐτῶν ἐπεξητήθησαν ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων. Ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἐπεβλήθησαν ὑπὸ κοσμικῶν ἐξουσιῶν, ἀπορίαν προξενεῖ ἡ πολλάκις παθητικὴ ὑπὸ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀδιαμαρτύρητος ἀποδοχὴ αὐτῶν. Ὡς ἐκ τούτου, εὐλογος ὑπῆρξεν ἡ ἐνθουσιώδης ἀναγγελία ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου Ὑμῶν κυροῦ Σεραφεῖμ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τῆς συμπεριλήψεως εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους τῶν δύο Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν κειμένων, ἥτοι τοῦ Τόμου τοῦ 1850 καὶ τῆς Πράξεως τοῦ 1928, διὰ τοῦ ἀπὸ κε' Ἰουνίου 1975 καὶ ὑπ' ἀριθμὸν Πρωτοκόλλου 593 γράμματος αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου διεκήρυσσεν ὅτι «*οὕτως, ἡ Συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῶν δύο Ἱερῶν Κειμένων, τερματίζει τὸ ἀρξάμενον ἀπὸ τὸ ἔτος 1833 ἐπιβλαβὲς καθεστὼς τοῦ ἔξωθεν παρεμβατισμοῦ εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς κακῶς ἐγένετο καὶ λάθρα συντηρήθη μέχρις ἡμῶν, παρὰ τὸν Τόμον τοῦ 1850, πρὸς ἄμετρον ζημίαν τῆς ποιμαντορικῆς εὐθύνῃς αὐτῆς καὶ δέσμευσιν τῶν ἀναγκαίων καὶ σωστικῶν αὐτῆς πρωτοβουλιῶν, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ*».

Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὴν συνέχειαν τοῦ γράμματός του ὁ ἀειμνήστος προκατόχος τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἔκρινεν ἀναγκαίαν τὴν ἐν παντὶ τήρησιν τῶν προδιαληφθέντων Τόμου καὶ Πράξεως, γράφων ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: «*Ἡμῖν δέ, τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, πρόκειται καθήκον θεῖον καὶ ἱερόν, ὅπως διατάμωμεν καινὴν ὁδὸν συνδέσμου ἐν εἰρήνῃ Μητροῦς καὶ Θυγατρὸς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῇ τηρήσει ἐπακριβῶς πάντων τῶν ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Πράξεων ὀριζομένων ἐν συνεργασίᾳ ἀγαστῆ καὶ ἀμοιβαίᾳ περιχωρήσει ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως ἐν Χριστῷ*».

Ἡ ἐκφραζομένη διὰ τοῦ ἀνωτέρω γράμματος πρόθεσις τηρήσεως «*ἐπακριβῶς*» ἀμφοτέρων τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Τόμου καὶ Πράξεως, καὶ δὴ «*πάν-*

των» τῶν ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένων, μαρτυρεῖ τὴν ἐν ὧραις ἀνεπηρέαστου κρίσεως ἐκκλησιαστικὴν πεποιθήσιν περὶ τῆς γενικῆς ἰσχύος αὐτῶν.

Δὲν ἀπέχει δὲ πολὺ ὁ χρόνος, κατὰ τὸν ὁποῖον καὶ ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος ἐχαρκτηρίσθησαν τὰ κείμενα ταῦτα «*ιερώτατα καὶ τιμιώτατα καταστατικά*», τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ἔχοντα προτεραιότητα ἐφαρμογῆς διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐναντι τῶν θύραθεν ἐντολῶν, ἔστω καὶ διὰ νόμων ἐκφραζομένων.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀναφερομένας ἐν τῷ γράμματι Ὑμῶν «*τροποποιήσεις*» τῆς εἰρημένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, ἡμεῖς οὐδεμίαν τοιαύτην τροποποίησιν γνωρίζομεν, δεδομένου ὅτι πᾶσα Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τροποποιεῖται μόνον δι' ὁμοίας ἰσοκύρου Πράξεως, μὴ ἐκδοθείσης ἐν προκειμένῳ, καὶ οὐχὶ δι' ἀλληλογραφίας, ἡ ὁποία δὲν ἔχει τὴν ἰσχύν Πράξεως. Ἡ Πράξις τοῦ 1928 δὲν ἐτροποποιήθη, ὡς ἐλέχθη, καὶ ἰσχύει πλήρως, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς προσθήκην ἢ διαγραφὴν ὑποψηφίων ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἐγκρίσεως, τῆς ὁποίας κατ' οὐδὲν ἐμποδίζεται ἢ ἀσκησις, ὡς δὲν ἐμποδίζεται ἢ ἀσκησις πλείστων ἄλλων κανονικῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μὴ προβλεπομένων ὑπὸ τῶν Πολιτικῶν νόμων Κράτους τινός, ἀλλ' ἀσκουμένων ὑπ' αὐτοῦ διεκκλησιαστικῶς δυνάμει τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν ἰσοδυνάμων κανονιστικῶν ρυθμίσεων.

Ἐξ ἐτέρου, ἀπορίαν καὶ θλίψιν προκαλεῖ καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ὀφειλετικὴ ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἀνακαλέσῃ τὴν ἐσφαλμένην ἐγκύκλιον περὶ τοῦ τρόπου μνημονεύσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις καὶ ἐπαναφέρῃ τὸν τρόπον τῆς κατὰ παράδοσιν κανονικῆς μνημονεύσεως τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου (καὶ Πατριάρχου) τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐμφανίζεται ὡς παραχώρησις εἰς αἴτημα τῆς ἡμετέρας Μετριότητος καὶ ὡς χειρονομία καλῆς θελήσεως, ἐνῶ τῇ ἀληθείᾳ πρόκειται περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ ὀρθοῦ καὶ κανονικοῦ τρόπου μνημονεύσεως, ὃν ὠρίζε καὶ ἡ ἀπὸ α' Νοεμβρίου 1928 Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸν τρόπον τοῦτον μνημονεύσεως οὔτε πρόθεσιν οὔτε δικαίωμα εἶχεν ὅπως τροποποιήσῃ ὁ κρατικὸς νομοθέτης, διότι ὁ τρόπος οὗτος ἀποτελεῖ σαφῶς μέρος τῆς Θείας Λατρείας, τὸ τυπικὸν καὶ τὴν φρασολογίαν τῆς ὁποίας οὐδεὶς νομοθέτης δύναται νὰ ἀλλάξῃ.

Βαθὺν πόνον καὶ μεγάλην θλίψιν προεκάλεσεν ἐπίσης ἡμῖν τε καὶ πᾶσι τοῖς ἐνταῦθα ἢ συμπερίληψις εἰς τὸ συ-

ναποσταλὲν ἡμῖν Δελτίον Τύπου τῆς 5' Νοεμβρίου τρέχοντος ἔτους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀνυποστάτου πληροφορίας ὅτι ἡμεῖς προσωπικῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1992 ἐπιδιώκομεν διῆθεν νὰ ἀσκήσωμεν διοικητικὰς ἀρμοδιότητας εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικὰς ἐπαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτροπικὴ διοίκησις ἔχει ἀνατεθῆ διὰ τῆς Πράξεως τοῦ 1928 εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ πασῶν τῶν ἐπὶ μίαν καὶ πλέον δεκαετίαν ἐνεργειῶν καὶ δηλώσεων ἡμῶν, ἐπιδιώκομεν μόνον τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν ἐπισήμων Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Πράξεων, ὅταν μάλιστα βλέπωμεν ὅτι τὸ κῦρος καὶ ἡ ἰσχύς αὐτῶν ἀμφισβητεῖται, ὡς ἐπ' ἐσχάτων. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει, ἢ περὶ τοῦ ἀντιθέτου ἀποφαινομένου μεμονωμένως ὑποστηρικθεῖσαν τοιαύτην κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἢ δὲ ἀναφορὰ αὐτῆς ἐν τῷ Δελτίῳ Τύπου ἀποτελεῖ σημαντικὸν σφάλμα, θίγον δι' ἀνακριβῶν στοιχείων τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ πρόσωπον ἡμῶν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκφράζει τὴν χαρὰν αὐτοῦ, διότι ἀνεγνωρίσθη ἡ ἰσχύς καὶ τὸ ἀμετάβλητον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἱερῶν Μητροπόλεων αὐτοῦ. Εὐελπιστεῖ ὅτι θὰ γίνῃ ὑπὸ πάντων κατανοητὸν ὅτι ἡ πλήρης τήρησις τῶν κανονικῶς τεθεσπισμένων εἶναι πάντοτε ὠφέλιμος καὶ συντελεῖ εἰς τὴν εὐταξίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐπομένως, ἀναμένει τὴν ἐπαναποστολὴν τοῦ καταλόγου ἐκλεξιμῶν πρὸς ἐγκρισιν καὶ ἀσκησιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ περὶ ἐγγραφῆς καὶ διαγραφῆς ὑποψηφίων. Τοῦτο ἔχει τὸ ἀνώτατον κανονικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπαρχιῶν αὐτοῦ, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἀποτελεῖ ἀπόλυτον κανονικὸν δικαίωμα αὐτοῦ ἢ ἄνευ περαιτέρω διαδικασίας ἐγγραφῆς εἰς τὸν κατάλογον καὶ ἢ τυχὸν διαγραφῆς ἐξ αὐτοῦ ὑποψηφίων. Ὅπως ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία δὲν ἐπεμβαίνει εἰς κανονικὰς ἀρμοδιότητας ἄλλων, οὔτε εἰσπηδᾷ εἰς ἀλλοτριὰς δικαιοδοσίας, συμφώνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας, τὸ αὐτὸ ἀπαιτεῖ νὰ πράττουν καὶ οἱ ἄλλοι ὡς πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῆς ἐπαρχίας. Εἰς οὐδένα ἐξεχώρησε τὰ κανονικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, οἱ ἐπιβουλευόμενοι δὲ αὐτὰ ὑπόκεινται εἰς τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων κυρώσεις. Ἄς ληφθοῦν ταῦτα ὑπ' ὄψιν ὑπ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀβασανίστως κρίνουν ὅτι τὸ καθεστὼς τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928 δὲν στηρίζεται εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας.

Ἀντιθέτως, ἡ πιστὴ τήρησις τῶν παραδεδομένων καὶ ἰσχυόντων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ὁρῶν Ε', Ζ', Η' καὶ Γ' τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, τῶν ὁποίων τὴν τήρησιν ἀξιοὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, καὶ οἱ ὅποιοι δὲν ἐφηρημώθησαν πάντοτε, ὡς θὰ ἔδει, ἀνυψῶναι τὸ κῦρος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῷ πιστῷ λαῷ, ἀλλὰ καὶ δίδει εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτῇ καὶ τὸν παρὰ τοῦ Κράτους σεβασμὸν τῶν ἱεροκανονικῶν διατάξεων. Οὕτω θὰ καταπαύσῃ καὶ ὁ σάλος, ὅστις κλυδωνίζει τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ σκανδαλίζει τὸ πλήρωμα αὐτῆς, κατὰ τὴν περὶ τούτου ἐκπεφρασμένην ἐν τῷ γράμματι Ὑμῶν ἐπιθυμίαν καὶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Ἡ ὑποτίμησις, ἄλλωστε, τοῦ ρόλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὅταν ἐπιχειρῆται ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι πρᾶξις ἀδικαιολόγητος καὶ ἀκατανόητος, ἀποδοκιμάζεται δὲ ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Τὰ ὡς ἄνω γνωρίζοντες Ὑμῖν ἀπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τελοῦμεν ἐν τῇ φιλαδέλφῳ προσδοκίᾳ ὅτι ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ πεισθῇ κατόπιν βαθυτέρας μελέτης τοῦ θέματος ὅτι συμφέρει αὐτῇ τε καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ πάσῃ νὰ τίθενται οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ αἱ κανονικαὶ ρυθμίσεις ὡς πρῶτιστοι ρυθμισταὶ τῶν σχέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς ἡ μακραίων παράδοσις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖ, νὰ τηρῶνται δὲ οἱ ἀφορῶντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νόμοι, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας, τὴν πίστιν καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ ὅταν ἀφοροῦν εἰς θέματα, διὰ τὰ ὁποῖα ὁ νομοθέτης κανονικῶς οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην δέον νὰ ἔχη ἀνάμειξιν. Πολλῶ μᾶλλον ὅταν διὰ τῆς ἀρνήσεως τηρήσεως ὠρισμένων ἱεροκανονικῶν καὶ ἰσοδυνάμων Συνοδικῶν διατάξεων διακυβεύεται τὸ ὑπέρτερον τοῦ νομικοῦ ἱεροκανονικῶν κῦρος τῆς Ἀρχιερατικῆς ἐκλογῆς, τῆς ὁποίας ἡ διὰ λόγους κανονικοῦς μὴ ἀναγνώρισις θὰ ἔχη σπουδαιότερας τῶν νομικῶν πνευματικᾶς συνεπειᾶς.

Ἀναμένομεν, κατὰ ταῦτα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ δηλώσῃ ὅτι σέβεται, ἀποδέχεται καὶ ἐφαρμόζει τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Πρᾶξιν τοῦ 1928 ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς, ἀντὶ νὰ ὀδηγῇ τὰ πράγματα εἰς τὴν αὐτοανααιρουμένην πρότασιν ἐπὶ τῶν δύο σημείων, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ,τι ὁμολογεῖται εἰς τὴν πρώτην φράσιν ἀναιρεῖται διὰ τῆς δευτέρας, τοὔτεστιν τελικῶς νὰ εὐρισκώμεθα εἰς τὸ σημεῖον μηδέν. Πλέον συγκεκριμένως, ἡ Ἐκκλησία τῆς

Ἑλλάδος ἐμφανίζεται συναινετικῶς νὰ ἀναγνωρίζῃ τὰ δίκαια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀμέσως ὅμως τὰ ἀμφισβητεῖ ἐπικαλουμένη τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Οὕτω: α) ἐνῶ «δηλοῖ καὶ αὐθις ὅτι σέβεται, ἀναγνωρίζει καὶ τηρεῖ τὸ διαμορφωθὲν διὰ τῆς Πράξεως τοῦ 1928 καθεστῶς», ὅπερ θετικόν, ἀναιρεῖ τοῦτο εὐθὺς ἀμέσως διὰ τῆς φράσεως «ὡς τοῦτο ἰσχύει μέχρι σήμερον, μὲ πλήρη σεβασμὸν ὡσαύτως τῶν διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου»· β) ἐνῶ δηλοῖ ὅτι «ὁ Κατάλογος τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων θὰ ἀποστέλληται πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πρὸς ἄσκησιν ὑπ' αὐτοῦ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ», ὅπερ ὡσαύτως θετικόν, αἶρει τοῦτο διὰ τῆς ἀκολουθούσης φράσεως «περὶ ὑποδείξεως ὑποψηφίων, μόνον διὰ τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῶν Νέων Χωρῶν, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 17-22 τοῦ προμνησθέντος Καταστατικοῦ Χάρτου», διότι κρίνεται ὅτι τὰ ἐν λόγῳ ἄρθρα ἐπιβάλλουν τὴν ἐπανεγκρισίν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀξιοὶ ἅπαξ ἔτι τὴν πιστὴν τήρησιν τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς αὐτοῦ Πράξεως τοῦ 1928 ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς, δηλοῖ δὲ ὅτι ἐν ἀπενυκταίᾳ καὶ ἀδιανοήτῳ περιπτώσει τελέσεως κανονικῶν ψήφων πρὸς πλήρωσιν, κατὰ παράβασιν τῶν ὄρων τῆς Πράξεως τοῦ 1928, τῶν χηρευουσῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ δὲν θὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν οὕτω γενομένων, ἅτινα ἀσφαλῶς θὰ ἔχουν σοβαρὰς συνεπειᾶς.

Ἄλλὰ δι' ἐλπίδος ἔχομεν ὅτι ἐν τέλει τὸ πνεῦμα τῆς συνέσεως θὰ πρυτανεύσῃ, καὶ ὁ ἀδιάρρηκτος λειτουργικὸς ἡμῶν δεσμὸς θὰ ὑπερισχύσῃ, διὰ νὰ φανῶμεν ἄξιοι τοῦ θεοῦ θελήματος καὶ τῶν προσδοκιῶν τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία συνειδητῶς ἢ μὴ, ἰδιαιτέρως σήμερον, προσβλέπει πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς σαρκωθείσης Ἀγάπης καὶ τῆς θείας καταλλαγῆς.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, περιπτυσσόμενοι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα φιλήματι ἀγίῳ, διατελοῦμεν μετὰ βαθείας ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς ἐξαιρέτου.

βγ' Δεκεμβρίου α'

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΟΕ' - ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΙΓ'.

Ἐν Ἀθήναις 20 Νοεμβρίου 1928. (Τρίτη 9-12 μ.)

**Η ΑΠΟΔΟΧΗ
ΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ 1928 ΑΠΟ
ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟ ΟΡΟΥΣ**

Προεδρεύοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου καὶ παρόντων τῶν Συνοδικῶν μελῶν Σ.Σ. Μητροπολιτῶν Δρυϊνουπόλεως Βασιλείου, Ἀδριανουπόλεως Πολυκάρπου, Νικοπόλεως Ἰωακείμ, Ναυπακτίας Ἀβροσίου, Θηβῶν Συνεσίου, Καλαβρύτων Τιμοθέου, ὑπὸ παραίτησιν διατελοῦντος τοῦ Σ. Μητροπολίτου Χίου Ἰερωνύμου καὶ ἐπ' ἀδεία τοῦ Σ. Ὑδρας Προκοπίου παρισταμένων δὲ τοῦ τε Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας Θ. Σπεράντζα καὶ τοῦ Α' Γραμματέως Γερμανοῦ Ρουμπάνη συνήλθεν εἰς Συνεδρίαν ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ συνήθει Αἰθούσῃ τῶν συνεδριῶν Αὐτῆς.

ε) Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη τὸ ὀριστικὸν κείμενον τῆς Πράξεως περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν καὶ τὸ πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην σχετικὸν Γράμμα καὶ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Πράξεως ὑπὸ τῶν παρόντων μελῶν τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου ἀπεφασίσθη ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν καὶ ἡ καταχώρισις τοῦ κειμένου τῆς τε Πράξεως καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἐν τῷ παρόντι Πρακτικῷ ὡς ἔπεται.

Π ρ ᾱ ξ ι ς

«Συναντιλαμβάνεσθαι ἀλλήλαις τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ συντρέχειν πρὸς τὰ ἐκάστοτε αὐταῖς συμβαίνοντα τῶν πρωτίστων αὐτῶν εἰσι καθηκόντων καὶ τῆς θεοσηρίκτου αὐτῶν ἐνώσεως τεκμήριον περιφανέστατον. Καὶ γὰρ Σῶμα Χριστοῦ εἰσι καὶ μέλη ἐκ μέρους. Οἱ πολλοὶ ἐν Σῶμα ἐσμὲν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη. Τῆς ἐν Κων/Πόλει τοίνυν Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, κρῖμασιν οἷς Κύριος οἶδε, περιστάσει δειναῖς ὑπαχθείσης καὶ μὴ δυναμένης κυβερνᾶν τὰς ἐν τῷ θεοφρουρητῷ ἑλληνικῷ κράτει ἐκκλησιαστικὰς αὐτῆς Ἐπαρχίας, ἐξητήθη τρόπος διακυβερνήσεως αὐτῶν παρὰ τῆς ἐν τῷ Κράτει Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, τάξιν καὶ ἔννομον κατάστασιν αὐταῖς ἀσφαλίζων μὴ μέντοι γε διασπῶν τὴν πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κανονικὴν συνάφειαν καὶ ἀναφοράν. Ἐπὶ τούτοις καὶ νόμον ἐψηφίσατο ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, πάντα τ' ἀνωτέρω κατοχυροῦντα, διὰ δὲ τῆς ἀπὸ δ' παρῆλθοντος μηνὸς Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. Π/χικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, ὅτι ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐπιδοκιμάζουσα τὰ νομοθετηθέντα ἀνατίθησιν ἐπιτροπικῶς τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας τὴν διοίκησιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικῶν Ἐπαρχιῶν αὐτῆς. Ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεδέξατο προθύμως τὴν διοίκησιν τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπόλεων τοῦ Οἴκου. Π/χείου ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους:

α'.) Ἀπασαι αἱ εἰς τὸ ἑλληνικὸν Κράτος περιελθοῦσαι Ἐπαρχίαι τοῦ Οἴκου. Π/χείου ὑπάγονται ἐφεξῆς ὑπὸ τὴν ἄμεσον διακυβέρνησιν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Μητροπόλεως Κρήτης διατηρούσης τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς αὐτόνομον διοίκησιν.

β'.) Τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γεν. Ἐκκλ. Ταμείου, τοῦ

Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως μετέχουσι καὶ οἱ Μητροπολίται τοῦ Πατριάρχου συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης, ὃν τρόπον ὀρίζει ὁ νόμος 3615. Ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀνακοινοῖ ἐκάστοτε πρὸς τὸν Οἶκον. Πατριάρχου τὰ ὀνόματα τῶν ἐκ τῶν Μητροπόλεων τῶν Ν. Χωρῶν μελῶν τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου.

γ'.) Οἱ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀρχιερεῖς ἐκλέγονται ἐφεξῆς κατὰ τὰ ἐν τοῖς σχετικοῖς νόμοις περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὀριζόμενα ὡς ἀπαιτεῖ καὶ ὁ νόμος 3615 ἐκ Καταλόγου Ἐκλογίμων ἐνῶ ἐγγράφονται καὶ οἱ ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ὑποδεικνυόμενοι καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων ὀριζόμενα προσόντα.

δ'.) Ἡ πλήρωσις χηρευούσης τινὸς Μητροπόλεως κατὰ τὰ κεκανονισμένα καὶ νενομισμένα διεξαγομένη, ἀγγέλλεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν τῷ Οἴκῳ. Πατριάρχῃ πρὸς ὃν καὶ ὁ νέος Ἀρχιερεὺς ἀγγέλλει διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τὰ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ καὶ ἐγκαθιδρύσεως.

ε'.) Ὅμοίως οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἴκου. Θρόνου ὑποβάλλουσι τῷ Πατριάρχῃ διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἀντίγραφον τῆς πρὸς αὐτὸν ἐτησίας ἐκθέσεως τῶν πεπραγμένων, τὸ δὲ Οἶκῳ. Π/χειὸν ἐπικοινωνεῖ πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς τῶν Ν. Χωρῶν πάντοτε διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου.

στ'.) Οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἴκου. Θρόνου δικάζονται καθ' ὃν τρόπον καὶ οἱ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, δικαιοῦνται ὅμως κανονικῶ δικαιώματι χρώμενοι ἐκκα-

λεῖν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Ἀρχιερεῖς πρὸς τὸν Οἶκον. Πατριάρχου τὰς ἑαυτῶν ὑποθέσεις μετὰ πρωτόδικον καὶ κατ' ἔφεσιν δίκην.

ζ'.) Οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἴκου. Θρόνου μνημονεύουσι τοῦ τε Οἴκου. Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἧς τυγχάνουσι μέλη καὶ ὑφ' ἣν διοικητικῶς ὑπόκεινται.

η'.) Ἐν ταῖς Σταυροπηγιακαῖς Μοναῖς ταῖς ἐν Ἑλλάδι διατηρεῖται τὸ κανονικὸν μνημόσυνον τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐκάστοτε Οἴκου. Πατριάρχου.

Ταῦτα Συνοδικῆ διαγνώμῃ ἀνακοινοῦντες τῇ Ὑμετέρα γερασίμῃ Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν Ἱερᾷ Συνόδῳ ἐπικαλούμεθα τὰς ὑμετέρας Θεοπειθεῖς εὐχὰς ἐπὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἧς πόθος διακαέστατος τυγχάνει τὸ καθηκόντως βοηθεῖν καὶ συμπαρίστασθαι τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καὶ συναντιλαμβάνεσθαι Αὐτῇ, δέεται τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περισκέπειν Αὐτὴν καὶ διασώζειν ἀπὸ παντοίων δυσμενῶν περιστάσεων, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Ἀθήνησι ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1928 Ὀκτωβρίου κ'

Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος

Ὁ Δρυϊνουπόλεως καὶ Πωγωνιανῆς Βασίλειος

Ὁ Ἀδριανουπόλεως Πολύκαρπος

Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Ἰωακείμ

Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Ἀμβρόσιος

Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνέσιος

Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Τιμόθεος

Ὁ Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας Θ. Σπεράντζας

Ὁ Α' Γραμματεὺς Ἀρχιμ. Γερμανὸς Ρουμπάνης

ΜΕΡΟΣ Α'

Πρὸς
τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
Χριστόδουλον
καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν
Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

**ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ
ΔΙΚΑΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ
ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Μακαριώτατε,

Ἀπὸ ἀκαδημαϊκὸ καθῆκον καὶ χρέος παρακολουθῶ, καὶ ὀφείλω νὰ τὸ πράττω ὡς Καθηγητῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ δὴ καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Νέων Χωρῶν, τὶς τρέχουσες ἐξελίξεις στὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ποὺ ἐρεΐδονται στὰ ἐπίσημα κείμενα, κανονικὰ καὶ νομικὰ, τῶν χρόνων 1928/1929 καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Σὲ σχέση μὲ τὶς τρέχουσες ἐξελίξεις ἔχω ὑπόψη μου τὰ δημοσιευθέντα ἐπίσημα κείμενα: Πρῶτον τὴν γενικὴ εἰσήγησή Σας στὴν τελευταία Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν 4η Νοεμβρίου 2003¹, δεύτερον τὶς ἐξειδικευμένες ὁμοιες τῶν τριῶν εἰσηγητῶν Μεσσηνίας, Φιλίππων καὶ Καισαριανῆς, τρίτον τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας, ἀποσταλεῖσαν στὴν ΚΠολη 10 Νοεμβρίου 2003², τέταρτον τὴν ἀνταπάντηση τῆς Συνόδου τῆς ΚΠόλεως ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 2003³ καὶ πέμπτον τὴν νεωστὶ εἰς ἐμέ, κατόπιν προσωπικῆς ἐρεῦνης, περιελθούσαν «*Πράξιν περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν*», ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1928, ποὺ ἐπισυνάπτεται πρὸς ἐνημέρωσή Σας.

Ἡ μελέτη καὶ ἀνάλυση τῶν κειμένων αὐτῶν κατ' ἰδίαν καὶ ἐνώπιον τῶν προπτυχιακῶν καὶ μεταπτυχιακῶν φοιτητῶν μου στὸ οἰκεῖο μάθημα στὸ Σπουδαστήριον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, κάθε Τετάρτη στὸ Καρίπειον Μέγαθρον, οἱ ὅποιοι μὲ παρεκάλεσαν εὐλόγα νὰ καθίστανται ἐνήμεροι ἐπὶ τῶν ἐξελίξεων καὶ νὰ τὶς συζητοῦμε, μᾶς ἄγουν σὲ κάποιους προβληματισμούς, ἐκτιμήσεις καὶ προτάσεις ἀπὸ κοινουῦ ἐξενεχθεῖσες, τὶς ὁποῖες, κατὰ ἀκαδημαϊκὸ χρέος, αἰσθανόμεσθε τὴν ἀνάγκη νὰ θέσουμε ὑπόψη Σας, μὲ ταυτόχρονη κοινοποίηση στὸν Παναγιώτατο Οἰκουμενικὸ Πατριάρχην μας καὶ στὸν Τοποτηρητὴ μας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἐφ' ὅσον οἱ πρωτοβουλίες τώρα ἔχουν μεταφερθεῖ ἀπὸ τὴν Κ/πολη στὴν Ἀθήνα γιὰ τὸ μῆλον τῆς ἔριδος, τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν Θεσσαλονίκης, κυρίως καὶ κατ' ἐξοχίην.

Α. Παρατηρήσεις-ἐκτιμήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς Εἰσηγήσεώς Σας στὴν Ἱεραρχία καὶ τῆς Ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 2003.

Τοῦ
κ. Ἀθανασίου Ἀγγελοπούλου
Καθηγητοῦ Α.Π.Θ.

1. Βλ. ταύτην εἰς «Ἐκκλησίαν» τ. 11, Νοεμβρ. 2003 σ. 799-803.
2. Βλ. ταύτην εἰς «Ἐκκλησίαν» τ. 11, Νοεμβρ. 2003 σ. 814-815.
3. Βλ. ταύτην εἰς «Ἐκκλησίαν» τ. 1, Ἰανουάριος 2004, σ. 28.

1) Θετικές και σαφείς θέσεις-ἀρχές

α) Ὁ σεβασμὸς τοῦ καθεστώτος στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας Κ/πόλεως καὶ Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ λέξει: «*Ἐμεῖς δὲν θέλομε νὰ ἀλλάξωμε τίποτε ἀπὸ τὸ καθεστῶς πὸν ὑπάρχει στὴν Ἐκκλησία μας. Οὔτε πιστεύουμε καὶ ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης*» (βλ. σελ. 6 τῆς Εἰσηγήσεως). Ἡ ἐπιχειρηματολογία τῶν ἐξ σημείων (αὐτόθι), πὸν ἀκολουθεῖ μὲ συνέπεια κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ ἀπὸ τὸ 1928 μέχρι τὰ σημερινὰ ἰσχύοντα, εἶναι δι-αυγῆς καὶ σαφῆς. Ἀναδιπλώνει καὶ τέμνει τὴν ἐν Ἑλλά-δι ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση τῆς τελευταίας 75ετίας (1928-2003) χωρὶς προκαταλήψεις ἢ ὑπονοούμενα ἢ διγλωσ-σίαν ἢ καὶ κενά. Τὰ κανονικῶς, δηλ. ἐκκλησιαστικῶς καὶ συνοδικῶς, συμπεφωνημένα καὶ τεθεσπισμένα μεταξὺ τῶν δύο Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ τῆς ἀρμοδίας ὁδοῦ ἢ καὶ ἀπευθείας διασυνοδικῶς, ἔχουν ὅλα, κατὰ τὴν ἐννο-μη τάξη τῆς Πατρίδος μας, καὶ τὴν νομικὴ προστασία καὶ ἐγγύηση τοῦ Κράτους τῆς Ἑλλάδος, μὲ μικρὲς πα-ραλλαγές καὶ διευκρινίσεις μόνο εἰς κάποια ἐπουσιώδη καὶ μὲ πλήρη σεβασμὸ στὰ οὐσιώδη, ἀλλὰ καὶ σὲ πλεῖστα ὅσα ἐπουσιώδη. Κάθε ἐπίσημο κείμενο, εἴτε κανονικὸ εἴτε νομικὸ, δοκιμάζεται διαχρονικὰ ὀλίγον ἢ πολὺ, ὡς πρὸς τὴν ἀνθεκτικὴ λειτουργικότητά του. Πόσοι καὶ πό-σοι π.χ. ἱεροὶ κανόνες ἀπώλεσαν σὲ ἐπιμέρους μικρὰ τὴν ἰσχύν των, λόγω τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐξελί-ξεων στὸ ζῶν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Γιὰ νὰ μὴ μιλοῦμε γιὰ νομικὰ (συντάγματα, νόμοι, διατάγματα) κείμενα, πὸν κεῖνται ἰσχύοντα σὲ ἀχρησία.

Παρατηροῦμε, ἐν τούτοις, ὅτι τὸ εἰς τὴν ἄμεση ἐπι-καιρότητα κανονικὸ, καὶ νομικὸ συγχρόνως γιὰ τὴν Ἑλλάδα, κείμενο τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πρά-ξεως τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1928, σὲ συνάρτηση μὲ τὴν ἄγνωστί μας μέχρι σήμερα ἄλλη ἰσόκυρη καὶ ἰσοδύναμη «*Πράξη περὶ ἀποδοχῆς...*», τοῦ Νοεμβρίου 1928, ἐνσω-ματωθὲν ἀρμονικὰ καὶ ὄχι ἀφομοιωτικὰ στὴν ἐν Ἑλλά-δι συνταγματικὴ καὶ ἐννομη τάξη, διετήρησε ὅλα τὰ οὐσιώδη (αὐτὸ εἶναι τὸ προέχον καθ' ἡμᾶς) καὶ πολλὰ ἐπουσιώδη, ἐνῶ ἄλλα ἐπουσιώδη εἴτε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγ-μὴ ἐφαρμογῆς τῆς Πράξεως ἀμφισβητηθέντα ἐρμηνεύθη-σαν τελεσίδικα, κατόπιν κοινῆς τῶν δύο μερῶν διασυ-νοδικῶς διαπραγματεύσεως καὶ συμφωνίας, εἴτε καθ' ὁδὸν μέχρι σήμερα δὲν ἀντεξαν ἐξ ἀντικειμένου, διότι ἐξέλιπαν καὶ τὰ τότε ἀναφερόμενα στὶς δύο Πράξεις Σε-πτ. καὶ Νοεμβρ. θεσμικὰ πλαίσια (π.χ. ἡ δευτέρα παρά-γραφος τοῦ Ζ' ὄρου, λόγω διαλύσεως τοῦ Γ.Ε.Τ. καὶ τοῦ

Ε.Σ.Ε.Ε. καὶ ὅλος ὁ 7ος ὄρος περὶ πατριαρχικῶν καὶ σταυροπηγιακῶν μονῶν, λόγω συγχωνεύσεως ἢ διαλύ-σεως ἢ ἀπαλλοτριώσεως τῆς περιουσίας των ὑπὲρ τῶν προσφυγικῶν ποιμνίων τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως στὴν Ἑλλάδα). Καὶ οὐδεὶς, μὰ οὐδεὶς, γιὰ τὰ ἐπουσιώδη αὐτὰ εἶναι πταικτής, ἐνῶ ἅπαξ γιὰ οὐσιώδη ὄρο ὑπῆρξε ἀπὸ σκοποῦ ὑπαιτία ἢ ἀντικανονικὴ περίοδος διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1967-1973). Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστο-ρία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔτσι καταγράφεται. Στὸ πνεῦμα τῆς Εἰσηγήσεως ἢ ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας εἶναι συνεπῆς κατὰ τὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς τε-λευταίας 75ετίας, καὶ ἐπικυρωτικὴ κατὰ τὸν πλέον πα-νηγυρικό τρόπο ἐκ νέου τῶν συμπεφωνημένων ἀπὸ τὸ 1928 κ.έ., προκειμένου περὶ τῶν σχέσεων τῶν Ἐκκλη-σιῶν ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν. Ἐπιλέξει: «*...οὐδεμία πρό-θεσις ὑφίσταται ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν περὶ ἀλλαγῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος τῶν λεγομέ-νων Νέων Χωρῶν, διὸ καὶ Αὕτη ἐπιθυμεῖ ἵνα συνεχισθῆ ἢ ἰσχὺς τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928 ἐν τῷ πλαισίῳ ἅφ' ἑνὸς τῶν τροποποιήσεων αἴτι-νες κοινὴ συμφωνία μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπε-τεύχθησαν καὶ ἅφ' ἑτέρου τοῦ ἰσχύοντος Νόμου 590/1977 "Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος"... δηλοῖ καὶ αὐθις ὅτι σέβεται, ἀναγνωρίζει καὶ τηρεῖ τὸ διαμορφωθὲν διὰ τῆς Πράξεως τοῦ 1928 κα-θεστῶς, ὡς τοῦτο ἰσχύει μέχρι σήμερον, μὲ πλήρη σεβα-σμὸν ὡσαύτως τῶν διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρ-του*» (σελ. 2 τοῦ κειμένου ἀποφάσεως τῶν Ἀθηνῶν).

β) Μνημονεύετε ὅτι «*οὔτε καὶ ὁ Παναγιώτατος Οἰκου-μενικὸς Πατριάρχης* (σελ. 6) *θέλει τὴν ἀλλαγὴν τῶν κα-θεστώτων*». Αὐτὸ διεκήρξε πάλιν καὶ πολλάκις ὁ Πα-τριαρχὴς μας, ἀλλὰ κατὰ ἕναν δικὸν τοῦ ἀπόλυτο καὶ κα-τηγορηματικὸν τρόπο. «*Δὲν ζητοῦμεν οὔτε περισσότερα οὔτε λιγότερα, ἀλλὰ αὐτὰ πὸν μᾶς ἀνήκουν πλήρως στὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς Πράξεως τοῦ 1928*». Ἡ Πράξη τοῦ 1928 ὁμως ὡς κανονικὸ κείμενο ἔχει προϊστορίαν πρῶτον, συγκεκριμένην ὑπὸ ὄρους ἀποδοχῆ καὶ ἐφαρμογῆς τῆς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, (βλ. «*Συνοδικὴν Πράξιν περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν*», συνημμένην στὸ παρόν, τώρα τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸν ὑπογράφοντα κοινοποιουμένην), κατ' ἀκολου-θίαν τῆς ὑπὸ ὄρους διατυπώσεως καὶ τῆς ἰδίας δεύτε-ρον, ὡς καὶ τὴν ἀναγκαίαν διὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλά-δος νομικὴ προστασίαν τῆς, ἑτεροχρονισμένην μάλιστα, τρίτον. Ἐπισημαίνουμε συναφῶς ὅτι κανένα κείμενο ἐκ

τοῦ ἔξωτερικοῦ εἰσαγόμενο δὲν ἰσχύει στὴν Ἑλλάδα, μὴ περιβαλλόμενο νομικὴν ἰσχὴν ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, προκειμένου περὶ κοσμικῶν διακρατικῶν κειμένων, ἢ νομικὴν προστασίαν καὶ συνδρομὴν, προκειμένου περὶ κανονικῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμένων, ὅπως προκειμένου π.χ. περὶ τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928. Κάμνουμε αὐτὴ τὴν διάκριση μεταξὺ ἰσχύος καὶ προστασίας ἢ συνδρομῆς, λόγῳ τῆς εἰδοποιοῦ διαφορᾶς μεταξὺ νομικῶν καὶ κανονικῶν κειμένων. Τὰ νομικὰ κείμενα ἀναφέρονται στὸν πολίτη ἄνθρωπο καὶ τὸ πέραξ αὐτοῦ περιβάλλον σὲ μιὰ διεθνῶς ἀναγνωριζομένη ἐπικράτεια. Τὰ κανονικὰ ὅμως κείμενα ἀναφέρονται στὸ θεανθρώπινο Ἰδρυμα, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅπως, π.χ. γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἰδικότερα εἶναι ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας, καὶ συναφῶς ἡ Συνοδικὴ Πράξις τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Νοεμβρίου 1928.

2) Ἀρνητικὲς θέσεις

α) Ἡ ἀποψὴ Σας, Μακαριώτατε, ὅτι ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ 1928 ἐπιλέξει: «...ἐπὶ οὐδενὸς ἱεροῦ κανόνος ἐρείδεται» (σελ. 7 τῆς Εἰσηγήσεως) εἶναι ἀνακριβής. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐσφαλμένης γραμμῆς κινουῦνται καὶ οἱ Εἰσηγήσεις τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μεσσηνίας Χρυσοστόμου («ἡ ὡς ἄνω Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις ἄνευ Κανονικῶν ἐρεισμάτων») καὶ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιὴλ («...ἐξητεῖτο λύσις πέραν τῶν Ἱερῶν Κανόνων»). Κατὰ τοῦτο ἔχει δίκιον ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως, ὅταν διαμνηνύει ἐπιλέξει: «Ἐὰν ληφθοῦν ταῦτα ὑπόψιν ὑπ' ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀβασανίστως κρίνουν ὅτι τὸ καθεστῶς τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928 δὲν στηρίζεται εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας» (σελ. 6 τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἀποφάσεως ἀπὸ 1/12/2003). Ὁ μελετητὴς ὅμως τῶν Πρακτικῶν τῆς οἰκείας συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως, κατ' Ἰούνιον τοῦ 1927, διαπιστώνει σαφέστατα καὶ τὴν κανονικὴ θεμελίωση τοῦ κειμένου τῆς Πράξεως, ἢ ὅποια ἔχει ἐπιλέξει ὡς ἑξῆς: «Ἀλλὰ καὶ κανονικῶς τὸ προτεινόμενον κυβερνητικὸν σχέδιον εὐδογεῖται, ἐὰν παραβληθῇ κατ' ἀναλογίαν πρὸς ὅ,τι καὶ ἄλλοτε ὠρίσθη. Δηλ. ὁ ΛΘ' Κανὼν τῆς ἐν Τρουλλῶ ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἔχων ὑπ' ὄψει τὴν διὰ τοὺς ἀναφερομένους λόγους μετανάστευσιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Ἰωάννου μετὰ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλησπόντειον ἐπαρχίαν, ὀρίζει: “ὥστε τὴν Νέαν Ἰουστιανούπολιν τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ

τὸν ἐπ' αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον πάντων προεδρεύειν τῶν τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνθήειαν... τοῦ τῆς Κιζυκηνῶν πόλεως Ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ Προέδρῳ τῆς εἰρημένης Ἰουστιανουπόλεως, μιμήσει τῶν λοιπῶν ἀπάντων Ἐπισκόπων, τῶν ὑπὸ τοῦ λεχθέντος Θεοφιλεστάτου Προέδρου Ἰωάννου, ὑφ' οὗ χρειᾶς κωλοῦσης καὶ ὁ τῆς Κιζυκηνῶν πόλεως Ἐπίσκοπος χειροτονηθήσεται”. Ἀνεξαοτήτως τοῦ σημείου ἐὰν ἐπραγματώθῃ ἢ οὐ ἢ ὡς ἄνω μετανάστευσις, τὸ γεγονός παραμένει σημαντικὸν ὡς πρὸς τὸ σχετιζόμενον πρὸς τὴν ἄποψιν ἡμῶν σημείον, ἅτε διευκολύνον καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τὴν λύσιν. Ὅπως δηλ. τότε ὀλόκληρος ἡ ἐπαρχία τοῦ Ἑλλησπόντου (τὸ θέμα τοῦ Ἑλλησπόντου, ὡς θὰ ἐλέγομεν ἡμεῖς σήμερον) ὑπετάγη διοικητικῶς τῷ μετανάστῃ Ἀρχιεπισκόπῳ Κύπρου ἔχοντι μάλιστα τὰ ἐπὶ τῆς Ἐπαρχίας ταύτης “δίκαια” τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τοιουτοτρόπως καὶ ὀλόκληρος ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικὴ περιφέρεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (εἴτε ὡς μίαν ἐπαρχίαν εἴτε καὶ ὡς πολλὰς ἐπαρχίας περιλαμβάνουσα θεωρούμενη) εἶναι δυνατὸν νὰ διοικηθῇ καὶ δὴ ἐπιτροπικῶς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου, ὑπὸ Ἐκκλησίας δηλ. οὐχὶ μεταναστάσης (ὡς συνέβη ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Κύπρου), ἀλλὰ ὑφισταμένης καὶ ζώσης ἐν τῇ αὐτῇ ἐπικρατείᾳ, ἐν ἣ καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξαρτωμένη ἐκκλησιαστικὴ περιφέρεια, ἄνευ μάλιστα μειώσεως οὐδενὸς τῶν κανονικῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου». Ἐπιβεβαίωση ὅλων αὐτῶν συνιστᾶ πανηγυρικώτατα ἡ «Συνοδικὴ Πράξις περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν», ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1928.

Ἡ Πατριαρχικὴ Πράξις ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτηση, πέραν τῆς κανονικῆς τάξεως, καὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐνότητος ἢ συνοχῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας καὶ διὰ τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως «ἐν πᾶσι», «...ὑπάγονται ἐφεξῆς ὑπὸ τὴν ἄμεσον διακυβέρνησιν τῆς Ἀγιοπάτης Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεκτεινούσης καὶ ἐπὶ τῶν Ἐπαρχιῶν τούτων ἐν πᾶσι τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως καὶ τὴν τάξιν τῶν ἰδίων αὐτῆς Ἐπαρχιῶν» (ῥος Α'), πρὸς περαιτέρω συνοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἀφ' ἑνός, καὶ πρὸς ἐξασφάλιση τῆς ἀναγκαίας πατριαρχικῆς ἐνδοχώρας ἀφ' ἐτέρου, συγχρόνως εἰς κανονικὰ

καὶ νομικὰ πλαίσια. Νὰ ἡ αἰτιολογία ἀπὸ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς πλευρᾶς (Δεκέμβριος 1927): «*ἡ παρὰ τὰς τῆς ἀπειρογράφτου ἀνωμαλίας, εἰς ἣν διατελοῦσιν αἱ Μητροπόλεις τῶν Νέων Χωρῶν, ὁδηγεῖ ἀσφαλῶς εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀναρχίαν καὶ ἀποσύνθεσιν, εἶναι δὲ ἐπιζημιώτατον οὐ μόνον ἐκκλησιαστικῶς, διότι παραλύει τὰς ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικὰς δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ ἐθνικῶς, διότι κρατεῖ τὴν Ἑλλάδα διηρημένην εἰς Παλαιὰν καὶ Νέαν καὶ παρακωλύει τὴν πλήρη ἀφομοίωσιν τῶν πληθυσμῶν αὐτῆς καὶ θεωρεῖ ἀναγκαίαν καὶ ἐπείγουσαν τὴν διόρθωσιν τοῦ κακοῦ τούτου, ἐπ’ ἀγαθῷ τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας*». Ἔτσι, ἐξυτηρητέθησαν παραλλήλως καὶ τὰ δύο, καὶ τὸ κανονικὸ καὶ τὸ νομικὸ δίκαιο, χωρὶς συμφυρμὸν ἢ σύγχυση τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἄλλο, ἀλλὰ μὲ ἀρμονίαν τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἄλλο.

β) Ἀπὸ τίς συζητήσεις μὲ τοὺς προπτυχιακοὺς καὶ μεταπτυχιακοὺς φοιτητῆς μου τῶν θεμάτων ποὺ μᾶς ταλαιπωροῦν—ἐμᾶς καὶ ἀκαδημαϊκὰ καθηκόντως μᾶς ἀπασχολοῦν— σήμερα σὲ σχέση πάντοτε μὲ τὰ ὑπόψει μᾶς κείμενα καὶ τίς δηλώσεις τῶν δύο Προκαθημένων (...ἐμεῖς καὶ ὁ Παναγιώτατος ἢ ἐμεῖς καὶ ὁ Χριστόδουλος ἢ ὁ Μακαριώτατος) προέκυψε ὅτι τὰ πρόσωπα, ὅσο ὑψηλὰ καὶ ἂν ἴστανται—καὶ δὴ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά, πνευματικά—, ὅπως οἱ δύο Προκαθημένοι, δὲν ὑπέρχονται τῶν θεσμῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ὑπόκεινται σ’ αὐτούς. Ὅλοι ἀπὸ τῶν πρώτων μέχρι καὶ ἡμῶν τῶν τελευταίων ὑποχρεούμεθα νὰ μὴ προσωποποιοῦμε τοὺς θεσμοὺς, ἀλλὰ νὰ θεσμοποιοῦμε τὰ πρόσωπα. Ἡ «*θεσμοποίηση, λοιπόν, τῶν προσώπων καὶ ὄχι ἡ προσωποποίηση τῶν θεσμῶν*», ὡς ἀξιωμα θεωρούμενο καὶ ἐφαρμοζόμενο, ἀπαλλάσσει τοὺς ἐμπλεκόμενους ἀπὸ πολλὰς δουλεῖες (πείσματα, ἐμμονές, ὑπερβολές, φιλοδοξίες, ἀκρότητες καὶ ἀνυποχωρητικότητες) καὶ ἐνισχύει τὸ πνεῦμα τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, ἐνότητος καὶ ταπεινοφροσύνης καὶ διανυγείας περὶ τὴν προσέγγιση καὶ λύση ὄχι μόνον τῶν πολὺ μεγάλων προβλημάτων, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν διαχείριση τῶν πολὺ μικροτέρων κρίσεων, ὅπως ἀκραδάντως πιστεύουμε γιὰ τὴν προκειμένη ὑφιστάμενη κρίση.

Β. Παρατηρήσεις - Ἐκτιμήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου - Ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως, τῆς 1ης Δεκεμβρίου 2003, σὲ ἀντιπαραβολὴ πρὸς ἐκεῖνο τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 2003.

1. Ἐπὶ τῆς α’ παραγράφου «Ἐν πρώτοις ἐλύθησεν ἡμᾶς... Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928» (σελ. 1)

α) Διαλαμβάνονται κρίσεις περὶ τοῦ τρόπου λειτουργίας ἑνὸς ἄλλου ἄλλης Τοπικῆς Ἐκκλησίας ἀνωτάτου ὄργανου διοικήσεως, τ.ἐ. τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ἢ δὲν εἶναι δυνατόν οἱ κρίσεις αὐτὲς καθ’ ἑαυτὲς νὰ θεωρηθῶν παρέμβαση μιᾶς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἐν προκειμένῳ τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως, στὸν τρόπο λειτουργίας τῆς διοικήσεως μιᾶς ἄλλης Τοπικῆς Ἐκκλησίας; (ἐρώτημα φοιτητῶν).

β) Ἡ ἐρμηνεία περὶ τῆς «*ψήφου τῶν πλειόνων*» ἐπιδέχεται πολλὰς ἐρμηνεῖες. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι δογματικῆς φύσεως, πίστεως διαφορὰ, ὥστε νὰ μὴ λαμβάνεται ὑπόψει ἢ πλειοψηφία; (ἐρώτημα φοιτητῶν). Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, γιὰ τί εἰς τίς Οἰκουμενικῆς καὶ Τοπικῆς Συνόδους ἐλύοντο τὰ θέματα ἀκόμη καὶ πίστεως καὶ τάξεως διὰ ψηφοφορίας; (ἐρώτημα φοιτητῶν καὶ τοῦ ὑπογράφοντος). Τὸ δικαίωμα τῆς ἀρχῆς τῆς ψήφου αὐτὸ καθ’ ἑαυτὸ οὐδεὶς ἠμπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ καὶ ἐλέγξει ὡς σφάλμα. Πῶς θὰ ἐργαζόταν ἀποτελεσματικὰ ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ἀθηνῶν γιὰ τὸ ἀνακύψαν, ὡς μὴ ὀφείλε, «*μικρό*», καθ’ ἡμᾶς, διοικητικὸ ζήτημα, λελυμένο ἤδη, καλῆ τῆ πίστει, ὡς γνωστόν, ἀπὸ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1929, καὶ ὄχι πίστεως ἢ τάξεως; Πῶς μιὰ πολυπληθῆς Σύνοδος 80 Ἀρχιερέων θὰ ἀποφασίσῃ, ἐὰν ἡ ἀρχὴ τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου καὶ ὄχι «*ἡ ψήφος τῶν πλειόνων*» (αὐτὸ εἶναι ἄλλο πράγμα), καταργεῖτο καὶ ὁ καθένας ἀρχιερεὺς ἐθεώρει—ὡς θεωρεῖ, ἐξἄλλου— τὰ ἑαυτοῦ ὀρθά; Τί θὰ διέφερεν ἢ Σύνοδος ἀπὸ τὴν Χάβρα; (ἐρωτήματα φοιτητῶν καὶ ὑπογράφοντος). Ἡ μήπως ἦτο ὠραῖο τὸ θέαμα γιὰ τὸν εὐσεβῆ λαὸ μᾶς νὰ βλέπει ἀπὸ τίς τηλεοράσεις τὴν ἀποχώρησιαν ἐλαχίστων ἀρχιερέων, ὑποστηρικτῶν τώρα τάχα (πρώτην ἐπικριτῶν κάποιων μέχρι χθὲς καὶ ἀπαξιωτικῶς ὁμιλούντων γιὰ τὴν Μητέρα Ἐκκλησία ΚΠόλεως) τῆς ΚΠόλεως, ὡς ἐὰν οἱ ἐντὸς πλεῖστοι νὰ ἦσαν ὅλοι, πλὴν πάλι ἐλαχίστων, καθ’ Αὐτῆς; (ἐρωτηματικὴ κρίση τοῦ ὑπογράφοντος).

γ) Ἐάν, πράγματι, ἐτίθετο σὲ ψηφοφορία τὸ θέμα τῆς ἀποδοχῆς ἢ ἀπορρίψεως τοῦ ὄλου ἢ οὐσιώδους μέρους τοῦ κειμένου τῆς Πράξεως τοῦ 1928, τότε θὰ εἶχε θέση καὶ δικαίωση ἢ ὑπὸ κρίση παράγραφος αὐτή. Διότι θὰ συντελεῖτο μονομερῶς παρέμβαση σὲ κανονικὸ καὶ νομικὸ κείμενο—σύμβαση δύο μερῶν. Δὲν ἐπρόκειτο ὁμῶς περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ σεβασμοῦ καὶ ἐπιβεβαιώσεως τῆς ἐρμη-

νείας εἰς λεπτομέρεια (πρὸς ἔγκριση ἢ ἀνακοίνωση ὁ κατάλογος;) τῆς Πράξεως «*ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν*» ὀργάνου, τ.ἔ. τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου τοῦ Αὐγούστου 1929. Δὲν ἔκαμε, ἐπομένως, ἐρμηνεῖαν δικῆς τῆς ἡ Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπανελάβε διὰ ψηφοφορίας, βάσει τοῦ ἀναφαιρέτου δικαιώματος τῆς ψήφου, τὴν ἀθροιστικὴν ἐρμηνεία τοῦ ἴδιου ἐκείνου ὀργάνου, τὸ ὁποῖον, τὸ ἴδιον, λίγους μῆνες πρὶν (Σεπτ. 1928), μετὰ τὴν ἴδια σχεδὸν σύνθεσιν καὶ μετὰ τὸν ἴδιο Πατριάρχην, ἐξέδωκε τὴν Πράξιν. Μίαν Πράξιν, πού τὴν ἐπιβεβαίωσε μιὰ ἄλλη «*Πράξις περὶ ἀποδοχῆς...*», τὸν Νοέμβριον 1928. Μόνον ἐκεῖνο τὸ θεσμικὸ κανονικὸ ὄργανον εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς ἀθροιστικῆς ἐρμηνείας τῆς δικῆς τοῦ ἀποφάσεως καὶ οὐδὲν ἕτερον, μετ' αὐτό. Τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἡ Πράξις τοῦ 1928 δὲν ἔχει ἐσωτερικὴν μόνον, ἐντὸς τῆς Τοπικῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως ἀναφορὰν, ἀλλὰ ἄπτεται καὶ τῶν σχέσεων τῆς μετὰ μιὰν ἄλλην Τοπικὴν Ἐκκλησίαν, κατόπιν ἐσωτερικῶν διασυννοδικῶν διαπραγματεύσεων, μετὰ ἀντιρροήσεις καὶ ἀμφιβολίας καὶ προσθαφαιρέσεις καὶ ἐπιχειρηματολογίας, πού ὅμως κατέληξαν σὲ ὀριστικὴν συμφωνία, τὸν Αὐγούστον τοῦ 1929. Ἡ ἐκδούσα, ἐν προκειμένῳ, ἀρχὴ προϋποθέτει καὶ τὴν ἀρχὴ ἀποδοχῆς τοῦ προϊόντος τῆς ἐκδόσεως. Κατὰ τοῦτο, λοιπόν, δικαιούται ἡ Ἀρχὴ ἀποδοχῆς, ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐπικαλεῖται τὴν ἀθροιστικὴν ἐρμηνείαν τῆς πρώτης, τῆς ἐκδόσεως Ἀρχῆς, διότι καὶ συμμετέσχε πρωτοβούλως μάλιστα (ἀπὸ Νοέμβριον 1928-ἕως Αὐγούστον 1929), στὴν διαμόρφωσιν ἀπὸ κοινοῦ τῶν ἐρμηνευτικῶν τροποποιήσεων. Εἶναι, ἐπομένως, ἡ Ἀρχὴ ἀποδοχῆς μέρος καὶ ὄχι ἐκτὸς τῆς ἐκδόσεως Ἀρχῆς (θέσις τοῦ ὑπογράφοντος).

δ) Ἐάν, πράγματι, ἐπίστευεν ἐξ ἀρχῆς τὸ Φανάρι ὅτι ἡ ψήφος τῶν πλειόνων δὲν ἰσχύει στὴν περίπτωσίν μας, τότε διατὶ ἀπέστειλεν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐπιστολὴν (ἄριστον κείμενον γιὰ ἄλλη περίπτωσιν) εἰς τοὺς μητροπολίτες τῶν Νέων Χωρῶν νὰ ἐργασθοῦν στὴν Ἱεραρχία τῶν Ἀθηνῶν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως; Τίνι ἄλλῳ τρόπῳ θὰ ἐπιβεβαίωνοντο τὰ δίκαια αὐτά; Παρὰ μόνον διὰ ψηφοφορίας; Καὶ δὴ καὶ μυστικῆς; Καὶ ἐὰν ἡ πλειονοψηφία, ὑποθέτουμε, ἦταν ὑπὲρ τῶν θέσεων τῆς ΚΠόλεως, θὰ ἐτίθετο καὶ πάλιν ἐν ἀμφιβόλῳ ἢ ψηφοφορία ἐκεῖνη; (ἐρώτημα φοιτητῶν). Νὰ γιατί τὸ προοίμιον τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς νομοκανονικὴ ὑπερβολὴ μᾶλλον, πού προδιαθέτει ἐκ

προοιμίου ἐπιφυλακτικὰ τὸν ἀναγνώστην του καὶ γιὰ τὰ ὅσα θὰ ἀκολουθήσουν σωστὰ ἢ συζητούμενα στὸ κείμενον αὐτό. Προφανές, λοιπόν, ὅτι ἐστενοχώρησε βαθύτατα «*ἡ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι καὶ διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας ληφθεῖσα Ἀπόφασις τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*», τοῦ Νοεμβρίου 2003, καὶ ἔπρεπε νὰ ὑποτιμηθῆ καὶ διασκεδασθῆ ἀναλόγως, ἀντὶ νὰ ἐξαχθοῦν ρεαλιστικὰ συμπεράσματα.

2. Ἐπὶ τῶν παραγράφων τῶν σελ. 2-4 «*Εἰδικότερον... ἔστω καὶ διὰ νόμων ἐκφραζομένων*».

α) Ἡ ἐδῶ τονιζομένη μετὰ διαφόρους τρόπους γενικὴ ἀρχὴ ὅτι γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν «*νόμιμον εἶναι ὅ,τι κανονικὸν καὶ ὄχι κανονικὸν ὅ,τι νόμιμον*» εἶναι ὀρθὴ καὶ συνιστᾷ τὴν πυξίδα πλεύσεως τῆς ἐν Χριστῷ ὀκλάδος, δηλ. τῆς Ἐκκλησίας, πορευομένης στὴν ἀνθρώπινη, μέσῳ διαφόρων κοσμικῶν πολιτευμάτων, ἱστορία. Ἡ «*ὑπεροχὴ τοῦ νόμου ἔναντι τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν κανονικῶν ρυθμίσεων*» (σελ. 2) ἀπορρίπτεται γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἄλλως πως γιὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἰσχύει ἡ ἀπαράβατος ἀρχὴ «*τῆς προτεραιότητος ἔναντι τῶν νομικῶν ρυθμίσεων τῆς ἐφαρμογῆς τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ρυθμίσεων*» (αὐτόθι). Χρέος τῆς ΚΠόλεως καὶ ὡς Τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ καὶ Μητροῦς Ἐκκλησίας καὶ ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι νὰ ὑπεραμύνεται τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ἀντὶ πάσης θυσίας καὶ αὐτὸ πράττει διὰ τῆς ἱστορίας, ὡς συνιστῶσα καὶ συνισταμένη συντονιστικὴ τοῦ ὅλου ἐπισήμου συστήματος τῶν κατὰ τόπους Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν Ἀρχῆ. Οὐδεμία δὲ κατὰ τόπους Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἠμπορεῖ, πράγματι, νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ πνευματικὴ ἀποστολήν τῆς, μὴ ἐδραζομένη καὶ ἐδραιωμένη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς. Ὀρθῶς δὲ ἢ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 2003 Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἀπόφασις παραπέμπει, μεταξὺ ἄλλων, προκειμένου περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὸν Τόμο τοῦ 1850, ὅτι «*θὰ διοικῆται κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἐπεμβάσεως*» (σελ. 3).

β) Συναφῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως μέμφεται τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὅτι δέχεται στὴν μετὰξὺ τους διαφορὰ (ὁ κατάλογος πρὸς ἔγκριση ἢ ἀνακοίνωση στὸ Πατριαρχεῖο;) «*τὴν ὑπεροχὴν τοῦ νόμου ἔναντι τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν κανονικῶν ρυθμίσεων*» ἢ «*ἐφαρμοστέαν τὴν νομικὴν καὶ ὄχι τὴν κανονικὴν ρύθμισιν*» (σελ. 2). Τὸ καλοπροαίρετον ἐρώτημα, πού τί-

θεται, ἐκ τῆς κριτικῆς ἀντιπαράθεσης τῶν δύο ἐπισήμων κειμένων (α. τοῦ ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 2003 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ἐκκλησία ΚΠόλεως καὶ β. τοῦ ἀπαντητικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως ἀπὸ 1η Δεκεμβρίου 2003), εἶναι: Τὰ δύο κείμενα, δηλ. ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σὲ ἀρμονικὴ συνάρτηση πρὸς τὶς δύο Πράξεις τοῦ 1928, τὴν Πατριαρχικὴ τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ τὴν Συνοδικὴ τοῦ Νοεμβρίου, πού ἐπικαλεῖται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν λύση τῆς διαφορᾶς καὶ ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξι τοῦ 1928, πού ἐπικαλεῖται ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως γιὰ τὴ λύση, ὡσαύτως, τῆς διαφορᾶς, δὲν εἶναι γιὰ τὶς δύο Τοπικὲς Ἐκκλησίαι συγχρόνως καὶ τὰ δύο κείμενα πρωτίστως κανονικά; Πέραν τοῦ ὅτι ἔχουν καὶ τὰ δύο τὴν νομικὴ προστασία ἢ συνδρομὴ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, κατὰ τὸν α' ἢ β' ἄμεσο ἢ ἕμμεσο τρόπο; (ἐρώτημα φοιτητῶν καὶ τοῦ ὑπογράφοντος). Καὶ γιὰ μὲν τὴν κανονικότητα τῆς Πράξεως τοῦ 1928 ὁ λόγος παραπάνω. Ἡ Πράξι τοῦ 1928 εἶναι κανονικὸ κείμενο, παρὰ τὶς διαπιστωθεῖσες προσωπικὲς ἀμφισβητήσεις ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ κάποιων ἀρχιερέων στὴν Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Νοεμβρίου 2003. Τὰ ἀποδείξαμε ὁμως σὲ ἄλλη συνάφεια τοῦ λόγου μας.

Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης ὁμως τί εἶναι; Μόνον νόμος τοῦ Κράτους; Ὅπως διατείνεται τὸ Πατριαρχικὸ καὶ Συνοδικὸ ἔγγραφο τῆς ΚΠόλεως; Ἐπειδὴ προφανῶς –καὶ κακῶς– τὸ συνοδικὸ Γράμμα τῶν Ἀθηνῶν τὸν μνημονεύει μόνον ὡς «*ἰσχύοντα Νόμον 590/1977 Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*»; (σελ. 2). Ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς οὐδεμία πρέπει νὰ γεννᾶται ἀμφιβολία ὅτι ὁ Καταστατικὸς Χάρτης εἶναι πρωτίστως κανονικὸ κείμενο. Τὸν συνέταξε καὶ ἐπεξεργάσθηκε, βάσει τῶν ἱερῶν κανόνων, καὶ εὐλόγησε ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸν ἐναρμόνησε ἀσυγχύτως μὲ τὴν Πρᾶξιν τὸ 1928, πού ἐπευλόγησε καὶ ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως διὰ διαφόρων τρόπων καὶ ἐνεργειῶν πρὸς τὴν ἑλληνικὴ πλευρὰ ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1974 μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 1977.

Ἐχει μεγάλη σημασία, ὁμως, νὰ ἰδοῦμε τὴν ἐπ' αὐτοῦ γνώμη καὶ ἀπόφαση τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους διὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἡ γνώμη αὐτὴ διατυπώνεται εὐθέως στὴν 1 παράγραφο τῆς «*Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ σχεδίου Νόμου περὶ κυρώσεως Κώδικος Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων*», πού ἔχει ὡς ἐξῆς ἐπιλέξει: «1.

Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἱ διὰ τῶν ἄρθρων 3 καὶ 13 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος κατοχυρούμενοι ἱεροὶ κανόνες. Ἄλλ' αἱ διὰ τῶν περὶ Θρησκείας ἄρθρων τοῦ Συντάγματος καθοριζόμεναι σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας εἰς τὴν Ἑλλάδα καθιστοῦν ἀναγκαίαν τὴν θέσπισιν τῶν πλαισίων, ἐντὸς τῶν ὁποίων αἱ σχέσεις αὗται διαμορφοῦνται. Οἱ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφιζόμενοι Καταστατικοὶ Νόμοι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος χαράσσουσιν ἀκριβῶς τὰ πλαίσια αὐτά, χωρὶς νὰ θίγουν τὴν κατὰ συνταγματικὴν ἐπιταγὴν τήρησιν τῶν ἱερῶν κανόνων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὸ καὶ ἀποτελοῦν βασικά κείμενα διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον συνεργασίαν μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας».

Τὶ χρειάζεσθε, λοιπόν, ἔχομεν ἄλλων μαρτυριῶν, περὶ τοῦ ὅτι ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι κατ' ἐξοχὴν καὶ πρωτίστως κείμενο «*κανονικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν ρυθμίσεων*»; Μάλιστα δέ, διὰ τοῦτο, καὶ ὑπὸ μορφή Κώδικος; Καὶ ὄχι ἀπλοῦ νομοθετήματος; Νὰ γιατί ἡ ἑλληνικὴ Πολιτεία αὐτοδεσμεύεται νὰ μὴ νομοθετεῖ περὶ Ἐκκλησίας, ὡς θεανθρωπίνου Ἰδρύματος, ἐρήμην αὐτῆς. Διερωτώμεθα, λοιπόν, καλοπροαίρετα. Πῶς εἶναι δυνατὸν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἢ ἐκτὸς Ἑλλάδος ἐδρεῦουσα καὶ δρῶσα, νὰ ἀγνοεῖ, ἐνῶ γνωρίζει ἄριστα, ὅλην αὐτὴν τὴν περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νομοκανονικὴ πραγματικότητα ἢ μάλλον νὰ τὴν διαγράψει καὶ νὰ ἐμμένει στὴν κανονικὴ ἀπολυτότητα τῆς Πράξεως τοῦ 1928 κατὰ τὸ τυπικὸ γράμμα καὶ ὄχι κατὰ τὸ οὐσιῶδες πνεῦμα τῆς μέσα ἀπὸ τὴν πιστὴ μάλιστα στὴν πράξι ἐφαρμογῆς τῆς ἐπὶ μιᾷ 75ετίᾳ, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1929, ὅποτε ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος ὀριστικὰ ἔλυσε τὸ ἐπίμαχο θέμα τῆς ἐρμηνείας τοῦ ὅρου «*πρὸς ἔγκρισιν ὁ κατάλογος ἐκλεξιμῶν*» μὲ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ὅρου «*πρὸς ἀνακοίνωσιν*»;

Ἄλλο εὐλόγο ἐρώτημα ὡς συνέπεια τῶν ἀνωτέρω. Ἀφοῦ ὁ Καταστατικὸς Χάρτης γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν εἶναι πρωτίστως κανονικὸ καὶ δευτερευόντως νομικὸ κείμενο, ὅπως ὑπὸ ἄλλη μορφή καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Πράξι τοῦ 1928, γιατί νὰ ἐκλαμβάνεται ὁ Καταστατικὸς Χάρτης στὸ Πατριαρχικὸ καὶ Συνοδικὸ κείμενο μόνον ὡς νόμος καὶ ὄχι καὶ ὡς κείμενο «*κανονικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν ρυθμίσεων*», ὅπως κατ' οὐσίαν εἶναι γιὰ τὰ «*ἔσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας*» (σελ. 3), ἐν προκειμένῳ τῆς Ἑλλάδος; Καὶ οἰκοδομεῖται καὶ ἐξαντλεῖται ἐπ' αὐτῆς τῆς στρατηγικῆς ἀντιλήψεως ἢ εἰς ἐπίκριση καὶ συμμόρφωση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅλη ἐπιχειρηματολογία τοῦ Φαναρί-

ου; Τίς διευκρινίσεις ὀφείλουν νὰ δώσουν ἡ Ἀθήνα καὶ ἡ ΚΠολη μὲ νέα ἐπιχειρηματολογία διὰ τοῦ περαιτέρω διαλόγου, ἐὰν χρειασθεῖ, μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν γιὰ τὴν λύση τῆς μεταξύ των διαφορᾶς.

γ) Μὲ βάση τὰ ἀνωτέρω ἀληθῆ, κατὰ τὴν ταπεινὴ μας ἄποψη, καὶ ἀπὸ τὴν προσεκτικὴ ἀνάγνωση τοῦ κειμένου τῆς Ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Νοεμβρίου 2003, οὐδόλως ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα εἰς τὸ ἀπαντητικὸ κείμενον τῆς ΚΠόλεως ἀπὸ 1η Δεκεμβρίου 2003 ὅτι γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος «εἰδικότερον, πᾶσαι αἱ ἰσχύουσαι Ἐκκλησιαστικαὶ ρυθμίσεις τίθενται εἰς ὑποδεστέραν θέσιν ἔναντι τῶν κατὰ πολιτείαν νομικῶν ρυθμίσεων...» (σελ. 2). Τὸ ἐξαγόμενον ἀσφαλὲς συμπέρασμα εἶναι ὅτι τὰ τρία κείμενα (Καταστατικὸς Χάρτης + Πατριαρχικὴ Πράξις + Συνοδικὴ Πράξις), κανονικὰ πρωτίστως ὄντα καὶ ἔχοντα καὶ τὴν νομικὴ συνδρομὴ, κείνται εἰς συνάρτηση καὶ ὄχι ἐξάρτηση γιὰ νὰ εἶναι τὸ ἓνα ὑποδεέστερο τοῦ ἄλλου. Μάλιστα δὲ μπορεῖ νὰ ὑποστηριχθεῖ καὶ ἡ ἐξελιγμένη ἄποψη ὅτι ὁ Καταστατικὸς Χάρτης, ὡς ρυθμιζὼν ὅλα τὰ ζητήματα μιᾶς Τοπικῆς Ἐκκλησίας —ἐνῶ ἡ Πράξις μέρος, ποὺ εἶναι ἤδη ἐνσωματωμένο ἀρμονικὰ καὶ ὄχι ἀφομοιωτικὰ στὸν Χάρτη— ἔχει μείζονα κανονικὴ ἰσχύ. Καὶ αὐτὴ ἡ θέση εἶναι πρὸς περαιτέρω διερεύνηση κατὰ τὸν περαιτέρω διάλογο, ἐὰν χρειασθεῖ, μεταξύ τῶν δύο Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν.

δ) Ἡ προσκόμιση στὸ Πατριαρχικὸ καὶ Συνοδικὸ ἔγγραφο τῆς 1ης Δεκεμβρίου 2003 ὡς παραδείγματος τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ἀθηνῶν, τῆς 4ης Ἰουνίου 1987, «εἶχε λάβει “ἀδιάσειστον καὶ ἀμετακίνητον ἀπόφασιν”, ὅπως μὴ ἐφαρμογή νόμον τῆς Πολιτείας, πρὸς τὸν ὁποῖον διεφάνει», καὶ ἄρα τώρα ἡμπορεῖ νὰ παρανομήσει ἐκ νέου ἐναντίον τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου Τῆς, ὡς νόμου μόνο, μὴ ἐφαρμοζούσα τὸ ἄρθρο 17, παρ. 3, εἶναι ἀναντίστοιχη. Διότι τότε, καθὼς γνωρίζουμε, δὲν ἐζητήθη ἢ κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη ἐπίσημη γνώμη τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἀπαλλοτριώση ἀπὸ τὴν τότε κυβέρνησι τῆς μοναστηριακῆς (καὶ στὴν συνέχεια καὶ τῆς ἐνοριακῆς) περιουσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μερικοὶ μάλιστα ἀπὸ μᾶς γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἤλθαμε σὲ δυναμικὴ δημοσιογραφικὴ ἀντιπαράθεση πρὸς τὸν λεγόμενον νόμο Τρίτση περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Ἐκεῖνο τὸ περιστάτικὸ ἐγίνετο ἓνα καλὸ ἢ κακὸ προηγούμενον παράδειγμα, ὥστε ἡ Πολιτεία νὰ μὴ παρεμβαίνει στὰ τῆς Ἐκκλησίας, νομοθετοῦσα περὶ Αὐτῆς, ἐρήμην Τῆς.

ε) Εἰς τὸ πατριαρχικὸ κείμενον χρησιμοποιοῦνται πολ- λάκις οἱ συμβατοὶ ὄροι «θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ρυθμίσεις» ἢ «ἱεροὶ κανόνες, ἡ πίστις καὶ ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας». Σὲ τρεῖς ὁμως περιπτώσεις ὁ λόγος περὶ «τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἰσοδυνάμων ἐκκλησιαστικῶν ρυθμίσεων» ἢ «τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν ἰσοδυνάμων κανονιστικῶν ρυθμίσεων» ἢ «ῥωσιμέ- νων ἱεροκανονικῶν καὶ ἰσοδυνάμων Συνοδικῶν διατάξεων» (παρατήρηση φοιτητῶν). Τὸ ἰσοδύναμον, δηλ. τὸ ἰσόκυρον, τῶν κανονιστικῶν ρυθμίσεων πρὸς τοὺς ἱε- ροὺς κανόνες πόθεν τεκμαίρεται; (ἐρώτηση ὑπογράφον- τος). Οἱ κανονιστικὲς Διατάξεις δὲν εἶναι θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες γιὰ νὰ εἶναι ἰσοδύναμοι, ἰσόκυροι πρὸς αὐτοὺς. Εἶναι κείμενα, «τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν ἐφαρμογὴν καὶ οἰοῦναι τὴν ἐν τῇ πράξει ἐρημνίαν τῶν Ἱερῶν Κανόνων». Ὑπ’ αὐτὴν τὴν ποιοτικὴ διάκριση συμπεριελήφθη μεταξύ τῶν πρώτων θεμάτων τῆς μελλούσης νὰ συνέλθῃ Μεγάλης Οἰκουμενικῆς Πανορθοδόξου Συνόδου καὶ θέμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Κωδικοποίησις Ἱερῶν Κανόνων καὶ Κανονικῶν Διατάξεων». Τόσον ὁ ἰσχύων Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅσον καὶ ἡ ἰσχύουσα Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1928 καὶ ἡ ἰσχύουσα Συνοδικὴ Πράξις περὶ ἀποδοχῆς τῆς Πατριαρχικῆς τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1928 εἶναι σαφὲς ὅτι ἐμπίπτουν στὶς κανονικὲς Διατάξεις. Ὡς τέτοιες εἶναι μεταξύ των ἰσοδύναμες ὄχι ὁμως καὶ ἰσοδύναμες πρὸς τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνες. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν καὶ τὰ τρία κείμενα εἶναι «Ἱερότατα καὶ τιμιώτατα Καταστατικά», «Ἱερά Κείμενα», οὐδέποτε ὁμως ἰσοδύναμα ἢ ἰσόκυρα πρὸς τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνες. Προπαντός, δὲν μπορεῖ νὰ ὑποστηριχθεῖ ὅτι τὸ ἓνα, π.χ. ἡ Πατριαρχικὴ Πράξις τοῦ 1928 εἶναι κείμενον ἰσοδύναμον τῶν Ἱερῶν Κανόνων γιὰ νὰ ἔχει «προτεραιότητα ἐφαρμογῆς διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἔναντι τῶν θύραθεν ἐντολῶν ἔστω καὶ διὰ νόμων ἐκφραζομένων» (σελ. 4 πατριαρχικοῦ ἐγγράφου), ὑπονοουμένου, προφανῶς, τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς νόμου 590/1977, ὅπερ ἀντιφατικὸν, ἐὰν περὶ αὐτοῦ πρό- κεται, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀναλυθέντα.

στ) Ἡ ΚΠολη πιστεύει, ἐπομένῃ καὶ τῆς γνώμης δια- κεκοιμένων εἰδημόνων νομικῶν, τὴν «πλήρη ἐφαρμογὴν τῆς ὅλης Πράξεως τοῦ 1928, ἢ ὁποῖα κατὰ πᾶσαν περι- πτωσιν διέπει τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν» (σελ. 3) ἢ «ἐπὶ τῇ τηρήσει ἐπακριβῶς πάντων τῶν ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν

Πράξεων ὀριζομένων» (γνώμη ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Σεραφείμ) ἢ «*Ἀναμένομεν, κατὰ ταῦτα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ δηλώσει ὅτι σέβεται, ἀποδέχεται καὶ ἐφαρμόζει τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Πράξιν τοῦ 1928 ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς»* (σελ. 6). Ἡ θέση αὐτὴ εἶναι θέση ἀρχῆς, ὑποχρεωτικὴ καὶ γιὰ τὶς δύο Ἐκκλησίες ὡς συμβαλλόμενα μέρη καὶ ὄχι μόνον γιὰ τὴν μία, τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τελευταία δι' ἔργων καὶ λόγων στὸ παρελθὸν ἔδωσε τὸ κακὸ παράδειγμα νὰ μὴ τηρεῖ τὰ συμπεφωνημένα (περίοδος Ἱερωνύμου κυρίως γιὰ οὐσιώδη ὅρον τῆς Πράξεως καὶ προσφάτως λόγω μεμονωμένων παραδειγμάτων ἀλλοιώσεως τοῦ πατριαρχικοῦ μνημοσύνου στὴν Βόρειο Ἑλλάδα). Ἡ ἴδια ὁμως μὲ πολὺν κόπο καὶ μόχθο ἐπὶ Ἱερωνύμου καὶ μετέπειτα καὶ ἄμεσα πρόσφατα ἀποκατέστησε τὰ πράγματα.

Τὸ ἐρώτημα ποῦ τίθεται τῶρα συναφῶς εἶναι. Ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως σέβεται «*ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς*» τὴν Πράξιν τοῦ 1928; Διότι τὸ κείμενον αὐτὸ δὲν εἶναι ἕξ ἀποκαλύψεως κείμενο. Ἔχει προῖστορία καὶ ἀκολουθία. Εἰδικότερα, ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς καταγράφει ὅτι γιὰ τὸ ἀνακύψαν ζήτημα (ὁ κατάλογος πρὸς ἐγκριση ἢ ἀνακοίνωση;) ὑφίσταται ἐρμηνεία-τροποποίηση αὐθεντικὴ ἀπὸ τὸ ἴδιον ὄργανο, τὴν ἐκδούσα τὴν Πράξιν Ἀρχή, τὴν Πατριαρχικὴ Σύνοδο τῆς ΚΠόλεως, κατόπιν πρωτοβούλου ἐνεργείας τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ Νοεμβρίου 1928 μέχρι Φεβρουαρίου, Μαΐου καὶ Αὐγούστου 1929. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν, ἐνῶ ἀπεδέχθη δι' ἰδίας Πράξεως τὴν Πατριαρχικὴ Πράξιν τοῦ Σεπτεμβρίου 1928 «*ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς*», σὲ συνάρτηση ὁμως μὲ τὰ κεκυρωμένα συμπεφωνημένα καὶ τὸν προσηγηθέντα περὶ αὐτῶν νόμο 3615/1928, τὴν ἀμφισβήτησε εἰς «*τινα σημεῖα εἴτε νέον τι παρεισάγοντα, εἴτε καὶ ἀντιβαίνοντα πρὸς τὸν εἰρημένον νόμον*», ἀμέσως κατὰ τὴν πρώτη ἐφαρμογή. Στὴν ἐφαρμογή, λοιπόν, δὲν ἀπεδέχθη ἡ Ἀθίνα «*τὴν ὅλην Πράξιν τοῦ 1928*», ἢ «*ἐπακριβῶς πάντα*», τὰ ὑπ' αὐτῆς ὀριζόμενα. Γι' αὐτὸ, στίς 20 Νοεμβρίου 1928 «*ἐπὶ ὄροις*» ἡ Ἱερά Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν κατέστρωσε καὶ ὑπέγραψε «*τὴν ἐπὶ τῇ ἀποδοχῇ τῆς διοικήσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Πράξιν*» (βλ. τὸ ὄλο κείμενο συνημμένο) καὶ ἀπέστειλε στὴν ΚΠολη «*συνοδικὴ διαγνώμη*» γιὰ τὴν ἀποδοχὴ τῆς ἐν τῷ συνόλῳ, δηλ. γενικῶς, καὶ γιὰ τὴν συνέχιση τῶν διαπραγματεύσεων γιὰ «*σημεῖα τῆς Πράξεως εἴτε νέον τι παρεισάγοντα εἴτε καὶ ἀντιβαίνοντα πρὸς τὸν εἰρημένον νόμον*», δηλαδή τὸν 3615/1928. Ἕνας ἀπὸ

τοὺς ὅρους ἦτο καὶ τὸ σήμερα διαιροῦν τὶς δύο Ἐκκλησίες σημεῖο: «*Πρὸς ἐγκριση ἢ ἀνακοίνωση ὁ Κατάλογος ἐκλέξιμων στὸ Πατριαρχεῖο*»; Νὰ πῶς διατυπώνεται ἐπιλέξει ὁ νέος ὅρος τῶν Ἀθηνῶν: «*Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης δύναται ὑποδεικνύειν τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν ἐκλογίμους καὶ ὑποψηφίους δι' Ἀρχιερωσύνην, κεκτημένους τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ἀλλ' ἢ ἐγκρισίς τοῦ καταλόγου ἐκλογίμων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου δυναμένη ἐπιτρέπειν καὶ ἀλλοιώσεις αὐτοῦ, μὴ ἀναγραφόμενης ἄλλωστε ἐν τῷ νόμῳ καὶ μὴ οὕσα ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς μέλλοντας ψηφίζειν, σκόπιμον ἐκρίθη ἴν' ἀποφευχθεῖ*». Ἡ θέση εἶναι σὲ συνάρτηση μὲ τὴν Πράξιν ἀποδοχῆς καὶ δὴ τὸν ὅρον «*γ'*» *Οἱ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀρχιερεῖς ἐκλέγονται ἐφεξῆς κατὰ τὰ ἐν τοῖς σχετικοῖς νόμοις περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὀριζόμενα ὡς ἀπαιτεῖ καὶ ὁ νόμος 3615 ἐκ Καταλόγου Ἐκλογίμων, ἐνῶ ἐγγράφονται καὶ οἱ ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ὑποδεικνυόμενοι καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων ὀριζόμενα προσόντα*».

Ἡ συμπληρωματικὴ διαπραγμάτευση διήρκεσε μέχρι τὸν Αὐγούστο 1929. Ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος στίς 9/2/1929 δι' ἐπιστολῆς εἰς ἀπάντησιν ἀποστέλλει τὴν ἀπόφασή της, ἐμμένουσα στὴν ἐγκριση τοῦ καταλόγου, ἐπιλέξει: «*ε*) ὅπως ὁ κατάλογος τῶν πρὸς ἀρχιερατείαν ἐκλεξιμῶν διὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου ἐγκρίνηται καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς καὶ τούτου ὄντος ἐνδείξεως τῶν κανονικῶν δικαιωμάτων τοῦ θρόνου, οὐ θίγοντος δὲ ἐν τῇ οὐσίᾳ τὴν θέσιν τῆς ἐπιτροπικῶς ἀναλαβούσης τὴν διοίκησιν Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς μὴ ρητῆς ἀναγραφῆς ἐν τῷ Νόμῳ τῆς τοιαύτης ἐγκρίσεως οὐδαμῶς ἐμφαινούσης κώλυμα ἢ ἀντίρρησην πρὸς αὐτήν. Παρατηρητέον ἐνταῦθα καὶ τοῦτο ὅτι αἱ τυχὸν ἐπιφερόμεναι ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀλλοιώσεις ἐν τῷ σχετικῷ καταλόγῳ προϋποτίθεται ὅτι πάντως ἔσονται σύμφωνοι πρὸς τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους, μέλλουσι δὲ ὑπαγορεύεσθαι ἀφεύκτως ἐκ λόγων κανονικῶν, οὓς ἐξ ἴσου πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑποχρεοῦται λαμβάνειν ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ καταστροφῇ τοῦ καταλόγου τῶν πρὸς ἀρχιερατείαν ἐκλεξιμῶν».

Στίς 28 Μαΐου τοῦ ἰδίου ἔτους ἐπανερχεται μεταξὺ ἄλλων ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν στὸ ἴδιο θέμα μὲ νέα ἀπό-

φασή της με ἐπιστολὴ στοὺς Πατριαρχεῖο καὶ ποὺ ἐπιμένει στὰ ἐξῆς ἐπιλέξει: «... Ἀλλὰ τὸ ζητούμενον ὅπως ὁ κατάλογος ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὅπως τοῦτο ἔχη τὸ δικαίωμα ἀλλοιώσεως καὶ μεταβολῆς αὐτοῦ, προσθήκης ἢ διαγραφῆς ὀνομάτων διὰ κανονικοῦς λόγους, ἀναμφιβόλως δύναται προκαλεῖν σοβαρὰς προστριβὰς καὶ ἀνωμαλίας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Τὸ Πατριαρχεῖον ἐξεχώρησε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὸ δικαίωμα τοῦ πληροῦν διὰ κανονικῆς ἐκλογῆς τὰς ἐκάστοτε κενουμένας ἀρχιερατικὰς ἑδρας, ἐλπίζομεν δέ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, ὅτι ἡ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος τούτου νόμῳ ἀνατεθῆσεται τῇ ὅλῃ Ἱεραρχίᾳ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, τί δὲ συμβῆσεται εἴποτε τὸ μὲν Πατριαρχεῖον διαγράψῃ ὀνόματα ἐκ τοῦ καταλόγου, ἢ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ Ἱεραρχία θεωρῇ αὐτὸ ἄξιον πρὸς ἐκλογὴν; Ὅθεν σκόπιμον καὶ κανονικὸν ὑπολαμβάνομεν, ὅπως τὸ μὲν Πατριαρχεῖον ποιῆται διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τὰς περὶ ἐκλογίμων συστάσεις, ἢ δὲ τελικῆ κρίσις ἀφεθῇ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλωστε πρόκειται περὶ ζητήματος μετὰ πολλὰ ἐμφανισθησομένου ἔτη». Καὶ ἐμφανίστηκε μετὰ 75 χρόνια.

Ὅποτε ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως τελικὰ ἔλυσε τὸ θέμα, τὸν Αὐγούστο 1929, ἀποδεχομένη συνοδικῶς πλήρως τὴν πρωτόβουλη εἰσήγησι τῶν Ἀθηνῶν, σύμφωνα, ἄλλωστε, πρὸς τὸ γ' ὄρον τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Νοεμβρίου 1928. Ἐπιλέξει: «... Κομισάμενοι τὴν ἀπὸ ΚΗ' Μαΐου, ἄρ. 1085, ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος μετ' ἐπιστασίας καὶ ἐν ἀγάπῃ ἐμελετήσαμεν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὅσας ἐν αὐτῇ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἀποφάσει τῆς περὶ Αὐτὴν Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκτίθεται ἡμῖν καὶ διατυποῦται σκέψεις ἐν σχέσει πρὸς τὰς εἴτε μικρὰς παραλλαγὰς, εἴτε συμπληρωματικὰς ἐπεξηγήσεις, ἃς ἐπὶ σημείων τινῶν ἐνομίσαμεν προσῆκον παρεμβαλεῖν ἐν τῇ σταλείσῃ ἡμετέρα Πατριαρχικῇ Συνοδικῇ Πράξει... ἐν ἀντιπαράβολῃ πρὸς τὰ ἤδη περὶ τῶν σημείων τούτων κεκυρωμένα αὐτόθι... ἔγνωμεν μηδαμῶς περαιτέρω περὶ τῶν σημείων τούτων πολυπραγμονῆσαι καὶ ἐμμεῖναι εἰς ὅσα περὶ αὐτῶν προλαβόντως ὡς ἀναγκαῖα κρίναντες ἀπεφασίσσαμεν, ἀλλὰ μετὰ πρόφρονος τῆς διαθέσεως, χάριν τῆς ἐν πᾶσιν ἀρμονικῆς ὁμογνωμίας, τροποποιούντες τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν ἡμῶν, ἀποδέξασθαι πλήρως τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην καὶ τὴν διατύπωσιν, ἧτις ἐκτίθεται καὶ ἐπεξηγηματικῶς ἀναλύεται ἐν τῇ ὡς ἄνω ἐπιστολῇ τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος».

Ὁ νῦν μητροπολίτης Φιλαδελφείας Μελίτων, μέλος τῶρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ΚΠόλεως, σὲ μὰ ἄριστη καὶ ἐμπεριστατωμένη ὄντως μελέτῃ του γιὰ τὸ ἴδιο θέμα, σὲ ἀνύποπτο χρόνο, τὸ 1989, στὸν Τόμο Γ' «Ἀναφορὰ εἰς μνήμην Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου 1914-1986», σελ. 119-172, με τίτλο «Ἡ περὶ τῆς διοικήσεως τῶν ἐν ταῖς Νέαις χώραις ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Πατριαρχικῆ καὶ Συνοδικῆ Πράξις τοῦ 1928 καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς», καταγράφει, καὶ ὡς ἐκκλησιαστικὸς καὶ ὁ ἴδιος ἱστορικός, τὸ ἐκκλησιαστικὸ αὐτὸ γεγονός ὡς ἐξῆς, ἐπιλέξει: «Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἡ συμφωνία διευτώθη ἐν τῇ μετέπειτα διεξαχθείσῃ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ΕΕ ἀλληλογραφία» (σελ. 123). Καὶ ἄλλου: «Ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ ΠΣΠ, ἀναλυτικώτερον καὶ σαφέστερον (καθ' ἡμᾶς καὶ προσθετικώτερον καὶ ἀφαιρετικώτερον) καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸν προεκδοθέντα Νόμον 3615/1928 καὶ τὰ ἀρχικὰ κείμενα τῶν συνεννοήσεων διατυπωθέντα, προκάλεσαν ἐν τισιν ἀμφισβητήσεις ἀπὸ μέρους τῆς ΕΕ, διεξήχθη μετὰ ταύτης καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀλληλογραφία, καταλήξασα εἰς τὴν διαλεύκανσιν τῶν ἀμφισβητούμενων σημείων καὶ συνεννοήσεων» (σελ. 125). Καὶ ἄλλου: «Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐκλογίμων τοῦ Ε' ὄρου, σχετικῶς πρὸς τὸν ὁποῖον ἐγένετο δεκτὸν νὰ παραμείνῃ ἀκέραιον τὸ δικαίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τοῦ εἰσηγεῖσθαι διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν τὴν ἐν αὐτῷ ἀναγραφὴν ὀνομάτων ἐκλογίμων κληρικῶν ἢ καὶ τὴν διαγραφὴν ἄλλων, καὶ λαμβάνειν γενικῶς γινώσκων τοῦ ἐκάστοτε καταρτιζομένου καταλόγου» (σελ. 126). Εἰς ἄλλο σημεῖο (σελ. 146) ὁ σ. τὸ ὀρίζει ἐπιλέξει: «γ. Ἀνακοίνωσις εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τοῦ καταλόγου ἐκλογίμων καὶ ἡ πρότασις ὑπὸ τούτου ὑποψηφίων διὰ τὰς ἐπαρχίας ταύτας». Εἶναι, ὅπως λέγει ὁ σ., «Αἱ διὰ κοινῆς συμφωνίας εἰς τοὺς ὄρους τούτους ἐπελθοῦσαι τροποποιήσεις» (σελ. 125). Καὶ καταλήγει ὁ ἴδιος, στὰ «Ἐξαγόμενα Συμπεράσματα» ὅτι τὸ «Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον... προῆλθεν εἰς συζητήσεις μετὰ τῆς ΕΕ καὶ κατέληξεν εἰς τροποποιήσεις ὄρων τινῶν τῆς Πράξεως» (σελ. 167) καὶ ὅτι «ἡ Πρᾶξις ἐφηρμόσθη, γενομένης τότε ἀπὸ κοινῆς συμφωνίας καὶ τῆς τροποποιήσεως ὀρισμένων ἄρθρων αὐτῆς» (σελ. 168).

Εἴμεθα μάρτυρες, λοιπόν, μέσα ἀπὸ τὰ ἐπίσημα κείμενα, τῶν ἐκκλησιαστικῶν διεργασιῶν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1928 μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1929, περὶ τὴν ἀκριβῆ

καὶ λειτουργικὴ ἐφαρμογὴ τῶν τεθεσπισμένων στὴν διοίκηση καὶ στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ λόγος περὶ τῶν τριῶν ἐπισήμων κειμένων: δύο κανονικῶν, καὶ ἑνὸς νομικοῦ: Δηλ. πρῶτον, τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Σεπτεμβρίου 1928, δεύτερον τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Νοεμβρίου 1928 περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, «ἀντιστοίχου ὁμοίας ἐπισήμου» πρὸς τὴν τῆς ΚΠόλεως, καὶ τρίτον τοῦ νόμου 3615 τοῦ Ἰουλίου 1928. Ἔτσι, λοιπόν, καταγράφεται ἡ ἱστορία τῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ΚΠόλεως καὶ Ἑλλάδος, κατὰ τὴν κρίσιμη περίοδο ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1928 μέχρι Αὐγούστου 1929, πού ἐπηρέασε βασικὰ τὴν μετέπειτα καταστατικὴ νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι γεγονός ἐκ τῆς μελέτης ὄλων τῶν καταστατικῶν κειμένων, ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ ἰσχύοντος τοῦ 1977, ὅτι γίνεται λόγος περὶ ὑποδείξεως μόνον ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο ὑποψηφίων. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, σχῶν τὴν πρωτόβουλο, ἐξάλλου, ἐνέργεια γιὰ τὴν διευκρίνιση τοῦ θέματος (ὁ κατάλογος ἐκλεξιμῶν πρὸς ἔγκριση ἢ ὑπόδειξη;) ἀπὸ τὸ 1928 μέχρι τὸ 1938, ἔτος τοῦ θανάτου του, ἐλάμβανε πρόνοια ἀκριβῆ πιστῆς ἐφαρμογῆς τῶν συμπεφωνημένων συνολικῶς καὶ ἀπολύτως.

ζ) Ἐπαναλαμβάνω τὸ λίγο παραπάνω τεθὲν ἐρώτημα. Ἡ Ἐκκλησία τῆς ΚΠόλεως σέβεται καὶ ἐφαρμόζει σήμερα «ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς» τὴν δικὴ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928; Ὅν τρόπον ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τοῦτο, δηλ. ἐπιλέξει «τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῆς ὅλης Πράξεως τοῦ 1928» «καὶ δὴ πάντων» τῶν ὑπ' αὐτῆς ὀριζομένων» ἢ τῆς ὁποίας «τὴν τήρησιν ἀξιῶ»; Ἴδου πὼς ἡ Ἐκκλησία τῆς ΚΠόλεως τοποθετεῖται ἐπ' αὐτοῦ, πού διεξοδικὰ ἀναλύσαμε, καὶ εἶναι ἀναντίρροπα ἀποδεδειγμένον ἐκκλησιαστικὰ γεγονός. «Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀναφερομένας ἐν τῷ γράμματι Ὑμῶν τροποποιήσεις τῆς εἰρημένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, ἡμεῖς οὐδεμίαν τοιαύτην τροποποίησιν γνωρίζομεν, δεδομένου ὅτι πᾶσα Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τροποποιεῖται μόνον δι' ὁμοίας ἰσοκύρου Πράξεως, μὴ ἐκδοθείσης ἐν προκειμένῳ, καὶ οὐχὶ δι' ἀλληλογραφίας, ἢ ὁποία δὲν ἔχει τὴν ἰσχύν Πράξεως. Ἡ Πράξις τοῦ 1928 δὲν ἐτροποποιήθη, ὡς ἐλέχθη, καὶ ἰσχύει πλήρως, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς προσθήκην ἢ διαγραφὴν ὑποψηφίων ἀπορροεῖ ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἐγκρίσεως, τῆς ὁποίας κατ'

οὐδὲν ἐμποδίζεται ἢ ἄσκησις, ὡς δὲν ἐμποδίζεται ἢ ἄσκησις πλείστων ἄλλων κανονικῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μὴ προβλεπομένων ὑπὸ τῶν Πολιτικῶν νόμων Κράτους τινός, ἀλλ' ἄσκουμένων ὑπ' αὐτοῦ διεκκλησιαστικῶς, δυνάμει τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν ἰσοδυνάμων κανονιστικῶν ρυθμίσεων» (σελ. 4).

Ἀπὸ τὴ λεπτομερῆ καὶ ἐπαναληπτικὴ ἀνάλυση καὶ μελέτη τῆς παραπάνω παραγράφου στὸ Σπουδαστήριό τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, στὸ Καρίπειο Μέγαρο, συμφωνήσαμε ὅλοι (οἱ προπτυχιακοὶ καὶ μεταπτυχιακοὶ φοιτητῆς καὶ ἐρευνητῆς καὶ ὁ ὑπογράφων) σὲ μιὰ σειρά ἐρωτημάτων ὑπόψει τῶν δύο Ἐκκλησιῶν γιὰ περαιτέρω διάλογο, ἐὰν χρειασθῆ, μεταξὺ τῶν καὶ διευκρίνιση τῶν θέσεων τῶν. Γιατί ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος τῆς ΚΠόλεως καὶ ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν, τὸν ἐπίμαχο χρόνο 1928/1929, ἀρκέσθηκαν μόνον στὴν αὐθεντικὴ ἐρμηνεία τοῦ θέματος (ὁ κατάλογος πρὸς ἀνακοίνωση) καὶ δὲν προχώρησαν στὴν σύνταξη νέας «ὁμοίας ἰσοκύρου Πράξεως», κατὰ τὸ ἔγγραφο τῆς ΚΠόλεως τῆς 1ης Δεκεμβρίου 2003; Ἡ διεξαχθεῖσα ἀλληλογραφία, ἢ ὁποία, ὄντως, δὲν συνιστᾷ κείμενο Πράξεως, ποίου ἐπιπέδου κανονικῆ ἰσχύος ἔχει; Ὡς κείμενα, π.χ. συμφωνίας κυρίων; Εἶναι ἀπλή ἀλληλογραφία μεταξὺ δύο προκαθημένων ἐρήμην τῶν Συνόδων τῶν; Ἡ εἶναι ἀλληλογραφία περιέχουσα ἀποφάσεις Συνόδων; Ὅν τρόπον, π.χ., ἢ παρούσα ἀλληλογραφία μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀπὸ Ἰουλίου μέχρι Δεκεμβρίου 2003;

Ἡ ἀλληλογραφία ἐκείνη τοῦ 1928/1929 ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρώτη ἐφαρμογὴ τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928 καὶ τῆς ὁμοίας τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ἰσοκύρη μὲ τὴν σημερινὴ περὶ τοῦ ἰδίου θέματος; Ἀφοῦ ἐκεῖνες οἱ Σύνοδοι ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν καὶ ὄχι μόνον οἱ Προκαθημένοι τους ἀνέλαβαν τὴν πρωτοβουλία ἐκδόσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν δύο Πράξεων καὶ οἱ ἴδιες ἦσαν οἱ ἐκδοῦσες τῆς Πράξεως μὲ τὴν ἴδια σύνθεση (ἴδιος Πατριάρχης, ὁ Βασίλειος, καὶ ἴδιος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Χρυσόστομος, καὶ ἴδιοι σχεδὸν ὅλοι οἱ συνοδικοὶ καὶ τῶν δύο Συνόδων) προέβησαν σὲ αὐθεντικὴς ἐρμηνεῖες σημείων, ἀποδεκτῆς ἀπὸ κοινού, «πλήρως» μάλιστα; Μποροῦν ἐκεῖνες οἱ Σύνοδοι νὰ ἐξομοιωθοῦν ἐξ ἀπόψεως κύρους μὲ τῆς ὁμοίους, τῆς σημερινῆς, Συνόδους, μετὰ ἀπὸ 75 χρόνια; Δὲν εἶναι χρέος τῶν σημερινῶν Συνόδων νὰ ἐπιβεβαιώσουν καὶ ὄχι νὰ ἐπανερμηνεύσουν καὶ νὰ ἀναιροῦν τὰ τεθεσπισμένα τους σὲ διάφορα ἐπίπεδα λήψεως ἀποφάσεων, μὲ σημερινὰ κριτήρια; Γιατί ἡ Πατριαρχικὴ

Σύνοδος τοῦ 1929 ἀπεδέχθη συζήτηση νέων ὄρων, ὑποβληθέντων συμπληρωματικά ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῶν Ἀθηνῶν; Καὶ ὄχι μόνο στὸ περὶ ἐγκρίσεως ἢ μὴ τοῦ τελικοῦ καταλόγου ἐκλεξιμῶν ἀλλὰ καὶ στὸ περὶ συμνημοσύνου τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ σὲ ἄλλα; Τὸ τελευταῖο, τὸ περὶ μνημοσύνου, εἶναι μάλιστα μείζονος καὶ πρωτεύουσας σημασίας θέμα. Ἡ γνώμη μας εἶναι, γιὰ νὰ μὴ μιλήσουμε γιὰ βεβαιότητα, ὅτι ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος τοῦ 1928 καὶ τοῦ 1929, ὡς ἐκδούσα τὴν Πράξιν Ἀρχῆς, εἶχε ipso jure ἐκείνη μόνη τὸ δικαίωμα καὶ τὴν εὐθύνη νὰ χωρήσει σὲ τροποποιήσεις σημείων, ποὺ ἦσαν συμπεφωνημένα, πρὶν τὴν ἔκδοση τοῦ νόμου καὶ τῶν δύο Πράξεων. Ἡ τελευταία τοῦ Σεπτ. 1928 δὲν ἀνέλυσε σημεῖα μόνο ἐπὶ τὸ κανονικώτερον, ἀλλὰ ἔκαμε καὶ προσθαφαιρέσεις ἐπὶ τὸ ἀναλυτικότερο, τίς ὁποῖες στὴν συνέχεια ζητοῦσε νὰ τίς κάμει ἀποδεκτὲς ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ ὅμως δὲν τίς ἔκαμε. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία, ποὺ συνόδευσε τὴν ἀποστολὴ τῆς Πράξεως στὴν Ἀθήνα, στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν (Ὑπουργὸς Ἀ. Καραπάνο) καὶ στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρυσόστομο καὶ ἀπὸ τὰ σχετικὰ Πρακτικά τῆς Νομοκανονικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Συνόδου ΚΠόλεως. Τὸ γιὰτι καὶ ἐὰν ἔπρεπε νὰ γίνεῖ νέα Πράξις, ἐρμηνεῖα μετὰ ἀπὸ 75 χρόνια, τὴν εὐθύνη δὲν ἔχε ἡ Ἀθήνα ἀλλὰ ἡ ΚΠολη. Ἐὰν ἔπρεπε νὰ γίνεῖ ὄντως Πράξις, αὐτὴν ἔπρεπε νὰ κάμει ἡ ΚΠολη. Δὲν πταίει εἰς τοῦτο ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἔλαβε τίς τελικὰς ἀποφάσεις ἀποδοχῆς τῶν θέσεών της ἀπὸ τὴν Σύνοδο ΚΠόλεως, τοῦ Αὐγούστου 1929, προσάρμοσε τίς αὐθεντικὰς ἐκείνες ἐρμηνεῖες στὴν διοικητικὴ καὶ λειτουργικὴ πράξις της. Ἔτσι, ἐνῶ στὸ κείμενο τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως ὁ λόγος μόνον περὶ μνημοσύνου τοῦ Πατριάρχου, ὡς κυριάρχου τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, κατόπιν τῶν τροποποιήσεων εἰς ἐφαρμογὴ τῶν κεκυρωμένων προσυμφωνημένων, γιὰ νὰ ἀκολουθήσουν ὁ νόμος καὶ ἡ ὁμοία ἡ Πράξις περὶ ἀποδοχῆς, προσετέθη στὴ θεία λατρεία καὶ τὸ μνημόσυνο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, αὐτὸ μάλιστα ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1928, κατόπιν σχετικῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν, γιὰτι ἦτο προσυμφωνημένο. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ γιὰ τὴν ἐγκριση ἢ μὴ τοῦ καταλόγου, ζήτημα ποὺ διχάζει σήμερα, λελυμένο ὄν, τίς δύο Ἐκκλησίες.

Συμπληρωματικὴ ἐρμηνεῖα ἐπισημοποιήθη ἀπὸ τὸν δεύτερο αὐτὸ κύκλο διασυνοδικῶν συνομιλιῶν καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους ἐπικοινωνίας μὲ τὴν ΚΠολη τῶν μη-

τροπολιτῶν τῶν μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἑλλάδα (δυνατότητα πρῶτον ἀπευθείας ἐπικοινωνίας καὶ δεύτερον ἐν ἀνάγκη χρησιμοποίησις τῶν καὶ εἰς διαφόρους ἀποστολὰς, «τῇ γνώσει, ὡς εἰκός, πάντοτε τῆς Διοικούσης αὐτόθι Ἱερᾶς Συνόδου»), πέραν τοῦ διὰ τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως διαλαμβανομένου τρόπου ἐπικοινωνίας τῶν ὑπηρεσιακῶς διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἢ τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ ἀναλυτικὴ διασαφήση ὅλων τῶν τρόπων ἐπικοινωνίας ἦτο αἴτημα τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία, μετὰ τὴν ἔκδοση τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τῶν Ἀθηνῶν, διὰ τῆς ἀλληλογραφίας (γράμμα ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου 1929) ἐζητοῦσε διευκρινίσεις, διότι στὸν ὄρον Ε' τῆς Πράξεως τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν περὶ ἀποδοχῆς τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως διελαμβάνετο «διάταξις, καθ' ἣν “τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπικοινωνεῖ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς τῶν Νέων Χωρῶν πάντοτε διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν”, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου». Φυσικά, ἡ ἀπάντησις τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν ἦταν θετικὴ στὸ διπλοῦν πατριαρχικὸ αἴτημα περὶ τοῦ τρόπου ἐπικοινωνίας τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου στὴν Ἑλλάδα (γράμμα Ἀθηνῶν ἀπὸ 28 Μαΐου 1929).

Συναφῶς δὲ ἐτίθετο καὶ ἓνα ἄλλο συμπληρωματικὸ ἀπὸ μέρους τῶν Ἀθηνῶν αἴτημα, μὴ περιλαμβανόμενο στὶς δύο Πράξεις, ἐπικοινωνιακὸ, τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἁγίου Μύρου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. «Φρονοῦμεν», γράφει ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν, «δ' ὡσαύτως ὅτι καὶ ἡ ἀποστολὴ Ἁγίου Μύρου δέον ἵνα διενεργῆται διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρὰ τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, αὐτὸ λαμβανούσης καὶ διανεμούσης εἰς πάσας τὰς Μητροπόλεις» (γράμμα Ἀθηνῶν ἀπὸ 28 Μαΐου 1929). Τὸ Πατριαρχεῖο ἔκαμε δεκτὸ τὸ αἴτημα αὐτὸ (γράμμα Πατριαρχείου ἀπὸ 3 Αὐγούστου 1929).

Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ὅτι ἡ ἀλληλογραφία μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀπὸ τὸν Νοέμβριο 1928 μέχρι τὸν Αὐγούστο 1929 κάθε ἄλλο παρὰ προσωπικὴ ἦταν, ἀλλὰ ἀλληλογραφία ἐπισήμων συνοδικῶν ἀποφάσεων εἶναι, διευκρινιστικὴ καὶ προσθετικὴ κενῶν, ποὺ ὑπῆρχαν ἀνθρωπίνως καὶ στὶς δύο Πράξεις, τὴν Πατριαρχικὴ τοῦ Σεπτεμβρίου 1928 καὶ τὴν Συνοδικὴ τοῦ Νοεμβρίου 1928. Λειτουργεῖ, καθ' ἡμᾶς, ὡς ἀναπόσπαστο καὶ ἀναγκαῖο Παράρτημα-Πρωτόκολλο τῶν δύο Πράξεων. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν χρειαζόταν, ταπεινὰ φρονοῦμε, νέα Πράξις. Ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυσις τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ

γράμματος ἀπὸ Αὐγούστου 1929 αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπιβεβαιώνει. Ἡ τελευταία παράγραφός του δίδει ξεκάθαρη ἀπάντηση: «...διὰ τῆς τελειωτικῆς καὶ τῶν μικρῶν τούτων σημείων διευθετήσεως πάντα τὰ... διακανονισθέντα καὶ κυρωθέντα τῆς ὁμοιομόρφου ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως μέλλουσιν χωρεῖν καὶ διεξάγεσθαι πάντοτε (ἐπομένως καὶ μετὰ ἀπὸ 75 χρόνια, σήμερα) μετὰ πάσης ἀκριβείας κατὰ τὴν συγκεκριμένην τάξιν, οὐδὲν δὲ τῶν οὕτως ἀποδεκτῶν γενομένων καὶ κυρωθέντων θιγῆσεται ποτὲ μονομερῶς κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν». Ὡς λύση, λοιπόν, στὴν σημερινή κρίση θεωροῦμεν αὐτὴν τὴν τελευταία παράγραφο-ὄρο, ποὺ ἀξιοῖ καὶ ἀπὸ τίς δύο πλευρὲς νὰ ἐφαρμόζουν τὰ διακανονισθέντα καὶ κυρωθέντα «μετὰ πάσης ἀκριβείας».

Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὴν διαπίστωση τοῦ μητροπολίτου Φιλαδελφείας Μελίτωνος, ὁ ὁποῖος στὴν προμνημονευθεῖσα ἐργασία του, στὰ Συμπεράσματά του, τονίζει ἐπιλέξει: «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐτήρησεν ἀπαρεγκλίτως καὶ δὴ καὶ μέχρι σχολαστικότητος, τὰ ἐν τῇ Πράξει διαλαμβανόμενα. Ἐνίστε μάλιστα προῆλθε καὶ εἰς κατ' οἰκονομίαν ἐνεργείας καὶ ὑποχωρήσεις, πρὸς ἐξυπηρέτησιν καταστάσεων καὶ συμπαράστασιν τῆς ἀδελφῆς ΕΕ εἰς ἀπασχολοῦντα αὐτὴν σοβαρὰ προβλήματα» (σελ. 166).

Στὸ πνεῦμα αὐτὸ ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία ΚΠόλεως θὰ ἔπρεπε νὰ συνεχίσει καὶ ὡς Μήτηρ Ἐκκλησία ἔναντι τῆς θυγατρὸς καὶ Ἀδελφῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δηλ. «πρὸς ἐξυπηρέτησιν καταστάσεων» στὴν Ἑλλάδα, λόγῳ τοῦ συνταγματικοῦ καὶ νομικοῦ πλαισίου σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ἡ δὲ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸ ἐνεργητικὸ τῆς ὁποίας ὑπάρχουν καὶ οἱ γνωστὲς κακὲς ἐπιδόσεις, νὰ ἐξασκεῖ, ὡσαύτως, τὰ διοι-

κητικά της προνόμια (δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις) «μετὰ πάσης ἀκριβείας». Λυπούμεθα δὲ νὰ καταλήξουμε στὸ πολὺ σαφὲς πλέον συμπέρασμα ὅτι γιὰ τὴν ἀνωμαλία περὶ τὸ πατριαρχικὸ μνημόσυνο τελευταίως τὴν εὐθύνη φέρει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ποὺ ἔσπευσε ὁμως καὶ τὴν ἐθεράπευσε, ἐνῶ τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἀνωμαλία, μὲ περισσότερο ἀντίκτυπο στὸν εὐσεβῆ λαό, λόγῳ τῆς ἐμπλοκῆς τῶν πάσης φύσεων ΜΜΕ περὶ τὴν ἔγκριση ἢ ἀνακοίνωση τοῦ καταλόγου, φέρει ἡ Μητέρα Ἐκκλησία. Δὲν ἦταν ἡ πιὸ δόκιμη τακτικὴ στρατηγικῆς ἢ στρατηγικῆς τακτικῆς ἢ προβολῆ λευμένου ζητήματος. Ἐδῶ ἔχει θέση ἢ ἐπανάληψη τοῦ ἐξόχου προοιμίου τῆς «Συνοδικῆς Πράξεως περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν», τῆς 20 Νοεμβρίου 1928: «Συναντιλαμβάνεσθαι ἀλλήλαις τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ συντρέχεις πρὸς τὰ ἐκάστοτε αὐταῖς συμβαίνοντα τῶν πρωτίστως αὐτῶν εἰσι καθηκόντων καὶ τῆς θεοστηρίκτου αὐτῶν ἐνώσεως τεκμήριον περιφανέστατον. Καὶ γὰρ Σῶμα Χριστοῦ εἰσι καὶ μέλη ἐκ μέρους. Οἱ πολλοὶ ἐν Σῶμα ἐσμέν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη. Τῆς ἐν ΚΠόλει τοίνυν Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, κρίμασιν οἷς Κύριος οἶδε, περιστάσει δειναῖς ὑπαχθείσης καὶ μὴ δυναμένης κυβερνᾶν τὰς ἐν τῷ θεοφρουρήτῳ ἑλληνικῷ κράτει ἐκκλησιαστικὰς αὐτῆς Ἐπαρχίας, ἐζητήθη τρόπος διακυβερνήσεως αὐτῶν παρὰ τῆς ἐν τῷ Κράτει Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, τάξιν καὶ ἔννομον κατάστασιν αὐταῖς ἀσφαλίζων, μὴ μέντοι γε διασπῶν τὴν πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχην κανονικὴν συνάφειαν καὶ ἀναφορὰν...».

(συνεχίζεται)

**ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
ΘΕΟΛΟΓΟΣ:
ΕΙΡΗΝΟΠΟΙΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
ΑΥΤΟΘΥΣΙΑΣ**

Ὁ Γρηγόριος ὡς εἰρηνοποιός – Οἱ περὶ εἰρήνης λόγοι του

Ὡς βασικὴ ἀρχὴ τοῦ Γρηγορίου γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ταραχῶν, τῶν διενέξεων καὶ διχονοιῶν ποὺ προκαλοῦσαν τὴν διάσπαση τῆς ἐνότητος καὶ τὴ διάτραξη τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας, εἶχε τὸ *εἰρηνεύομεν εὐνόμως μαχόμενοι* καὶ πάντοτε μέσα στὰ πλαίσια τῶν ὄρων τοῦ πνεύματος¹. Προσπαθοῦσε νὰ συνδυάζει ἄριστα τὸν ἔλεγχο καὶ τὴν παρηγορία μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ταπεινοφροσύνη. Διότι, ὅπως ἀναφέρει, *ἔστιν ἀνδρὸς μεγαλόφρονος φίλων ἀποδέχεσθαι ἐλευθερίαν ἢ ἐχθρῶν κολακίαν*².

Στις ὁποιοσδήποτε παρουσιαζόμενες διαφορὲς μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων, ὁ ἴδιος ἠγωνίζετο γιὰ τὸ ὕψιστο ἀγαθὸ τῆς εἰρήνης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐξεφώνησε εἰδικὰ πρὸς τοῦτο μία σειρὰ τριῶν λόγων «*περὶ εἰρήνης*», καὶ τὸ σπουδαιότερο, ὑπὲρ τῆς ὁποίας προσέφερε τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Οἱ εἰρηνικοὶ αὐτοὶ λόγοι τοῦ Γρηγορίου συνδέονται ἄμεσα μὲ τὴν εἰρηνευτικὴ δραστηριότητα, τὴν ὁποία ἀνέπτυξε γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης μέσα στὴν Ἐκκλησία.

Ὅπως ἀπὸ τοὺς πέντε θεολογικοὺς του λόγους, ποὺ ἐξεφώνησε, ἐπονομάσθηκε *Θεολόγος* καὶ μὲ τὴν προσωνυμία αὐτὴ ἔμεινε στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας «*Γρηγόριος ὁ Θεολόγος*», κατὰ παρόμοιο καὶ ἀνάλογο τρόπο μὲ τοὺς τρεῖς ἐκφωνηθέντες λόγους του ὁ Γρηγόριος μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθεῖ ὡς εἰρηνοποιός. Ὁ Γρηγόριος δὲν περιορίσθηκε μόνον στὴ θεωρητικὴ διατύπωση τῆς περὶ εἰρήνης διδασκαλίας του, ἀλλὰ ὁ ἴδιος τὴν ἔκανε πράξη μὲ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ του.

Τὸν *Α' εἰρηνικὸ λόγῳ*³ ἐξεφώνησε τὸ 364 ὁ Γρηγόριος, ὅταν διεπίστωσε ὅτι ἀποφεύχθηκε τὸ σχίσμα στὴν Ἐκκλησία τῆς ἐπισκοπῆς Ναζιανζοῦ, αἰτία τοῦ ὁποίου θεωρήθηκε ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ναζιανζοῦ Γρηγόριος, πατέρας τοῦ Γρηγορίου, ὁ ὁποῖος, φαίνεται ἀπὸ ἀπλότητα καὶ μᾶλλον ἀπὸ ἄγνοια τῶν δογματικῶν λεπτομερειῶν, ὑπέγραψε κάποιον ὁμοουσιανὸ φιλοαρειανικοῦ περιεχομένου σύμβολο, τὸ ὁποῖο, ἂς σημειωθεῖ, ὅτι τότε ἐχαρακτηρίζετο ὡς *τόπος εἰρήνης*. Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ τοῦ ἐπισκόπου Γρηγορίου προκάλεσε τὴν ἐξέγερση μεγάλου μέρους τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ καὶ ἰδίᾳ τῶν μοναχῶν τῆς περιοχῆς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπέλθει διακοπὴ κοινωνίας μὲ τὸν ἐπίσκοπό τους καὶ νὰ ὀδηγεῖται σὲ σχίσμα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ναζιανζοῦ.

Μὲ τὴν παρέμβαση ὁμως τοῦ, υἱοῦ, Γρηγορίου, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε ὅτι ὁ πατέρας του οὐδέποτε εἶχε ἀρνηθεῖ τὸ Σύμβολο Νικαίας, καθὼς καὶ μὲ τὴ μεσολάβηση τοῦ Μ. Βασιλείου, ἐπέισθη ὁ ἐπίσκοπος, (πατὴρ του), Γρηγόριος καὶ ἐδέχθη ὀρθόδοξη ὁμολογία, ταχθεὶς ὑπὲρ τοῦ *Ὁμοουσιου⁴* καὶ ἔτσι ἀποφεύχθηκε τὸ σχίσμα, ἀποκαταστάθηκε ἡ κοινωνία τοῦ ἐπισκόπου μὲ τὸ ποίμνιό του καὶ τοὺς μοναχοὺς καὶ ἐπιτεύχθηκε ἡ ἐνότητα καὶ ἡ εἰρήνη στὴν Ἐκκλησία τῆς Ναζιανζοῦ.

Μὲ τὸν ἐκφωνηθέντα *Α'* λόγο του ὁ Γρηγόριος ἐκφράζει τὴν χαρὰ του γιὰ τὴν

1. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 42, 13, PG 36, 473A (= BEP 60, 127, 41-128,2 καὶ *Ἐπιστ.* 16, PG 37, 49A (= BEP 60, 214).

2. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *αὐτόθι*: βλ. καὶ Δ. ΤΣΑΜΗ, *Ἡ διαλεκτικὴ φύσις τῆς διδασκαλίας Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου*, Θεσσαλονίκη 1971, σ. 71 ἐ.

3. *Λόγος 6, Εἰρηνικὸς Α'*, ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων, μετὰ τὴν σιωπὴν, ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, PG 35, 721 (= BEP 59, 11).

4. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 18, *Ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα, παρόντος Βασιλείου*, PG 35, 1005-1008 (= BEP 59, 119, 28-40): *Καὶ γὰρ ἤνικα παρὰ θερμότερω μέρους τῆς Ἐκκλησίας,*

Τοῦ

κ. Χρήστου Θ. Κριζώνη
Ἰ.ομ. Καθηγητοῦ Α.Π.Θ.

ἐπιτευχθεῖσα συμφιλίωση καὶ ἀποκατάσταση τῆς διασαλευθείσης εἰρήνης στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας.

Λέγει σχετικὰ ὅτι Θεοῦ μὲν καὶ τῶν θείων ἐγγύς, ὅσοι τὸ τῆς εἰρήνης ἀγαθὸν ἀσπαζόμενοι φαίνονται, καὶ τῷ ἐναντίῳ τῇ στάσει ἀπεχθανόμενοι τε καὶ δυσχεραίνοντες⁵. Καὶ κατακλείει τὸν λόγον του λέγων: ταῦτα εἰδότες, ἀδελφοί, περιλάβωμεν ἀλλήλους, περιπτυσώμεθα, γενώμεθα γνησίως ἔν, μιμησώμεθα τὸν τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσαντα καὶ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ πάντα συναγαγόντα καὶ εἰρηνεύσαντα... ἀλλὰ πάντες μένομεν ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾶ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες...⁶.

Ἔτσι, κατὰ τὸν Γρηγόριο, ἡ εἰρήνη εἶναι ἀναγκαία καὶ αὐτονόητη κατάσταση στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ δὲ ἀπουσία τῆς ἐπιφέρει κλονισμό τῆς βάσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Χωρὶς εἰρήνη, ἀγάπη καὶ ἐνότητα δὲν νοεῖται σωστὴ χριστιανικὴ ζωὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ κοινω- νία μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς εἴτε λαϊκοὶ εἶναι αὐτοὶ εἴτε κληρικοί. Διότι ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἐνότητα ἀποτε- λοῦν τὰ βασικότερα καὶ οὐσιαστικότερα γνωρίσματα κά- θε ἐνσυνειδήτου μέλους τῆς Ἐκκλησίας, δεδομένου ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς ἀγάπης, εἰρήνης καὶ ἐνότητας.

Τὸν Β' εἰρηνικὸ λόγῳ⁷ τὸν ἐξεφώνησε στὴν Κωνσταν- τινούπολη τὸ 379, ὅταν ὁ κίνδυνος ἀπὸ τὸ λεγόμενο Ἄντιοχειανὸ σχίσμα ἀπειλήσε τὴν ἐνότητα καὶ εἰρήνη καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Στὸν λόγο του αὐτὸν ὁ Γρηγόριος ἀπεικονίζει μὲ τὰ μελανότερα

κατεστασιάσθημεν γράμματι κλαπέντες καὶ ρήμασι τεχνικοῖς εἰς πονηρὰν κοινωνίαν, μόνος μὲν ἐπιστεῖθη τὴν διάνοιαν ἄτρωτον ἔχει, καὶ μὴ τῷ μέλανι τὴν ψυχὴν συμμελαίνεσθαι, εἰ καὶ ἀπλό- τητι συνηρπάσθη, καὶ τὸν δόλον ἐκ τοῦ τῆς ψυχῆς ἀδόλου μὴ ἐφυ- λάξατο· μόνος δέ, μᾶλλον πρῶτος, τὸ στασιάζον πρὸς ἡμᾶς, ζήλω τῆς εὐσεβείας ἐαυτῶ καὶ τοῖς ἄλλοις κατήλλαξε, τελευταῖον τ' ἀπο- δραμόν, καὶ πρῶτον προσδραμόν, αἰδοῖ τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆ τοῦ δόγματος καθαρότητι· ὥστε καὶ τὸν πολὺν σάλον τῶν Ἐκκλησιῶν κατασβεσθῆναι καὶ σῆναι τὴν καταιγίδα εἰς αὔραν, ταῖς ἐκείνου λυθεῖσαν εὐχαῖς τε καὶ παραινέσεσιν, εἴ τι δεῖ καὶ νεανιεῦσθαι, μεθ' ἡμῶν κοινωνῶν καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἐνεργείας.

5. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγ. 6, 13-14, *Εἰρηνικός Α'*, PG 35, 740A-749 (= BEP 59, 18, 19-21).

6. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγ. 6, 21 καὶ 22, *Εἰρηνικός Α'*, PG 35, 748D-749 (= BEP 59, 21, 10-22· 26-28).

7. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγ. 22, *Εἰρηνικός Β'*, *λεχθεῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικία, περὶ ἐπι- σκόπων τινῶν διενεχθέντων πρὸς ἀλλήλους*, PG 35, 1132 (= BEP 59, 166-174).

χρώματα⁸ τὶς ἐσωτερικὲς διχόνοιες καὶ ἐκκλησιαστικὲς διενέξεις μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων. Σχετικὰ μὲ τὴ διένε- ξη αὐτῆ τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἄντιοχεί- ας, τὴν ὁποία χαρακτηρίζει ἔναγχον ἡμῖν ἐπαναστᾶσαν ζυγομαχίαν ἀδελφικὴν⁹ καὶ θέλοντας νὰ μείνει πιστὸς στὴ μνήμη τοῦ Μ. Βασιλείου, ἀλλὰ καὶ ἀκολουθώντας τὴν ἴδια μὲ ἐκεῖνον ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ, τάχθηκε μὲ τὴ μερίδα τῶν Ὁρθοδόξων, ποὺ ἀνεγνώριζε καὶ ἀκο- λουθοῦσε τὸν ἐπίσκοπο Μελέτιο. Ὁ ἴδιος διεκήρυξε μὲ ἔμφαση ὅτι αὐτὸς, ὁ ἀγωνιστὴς τῆς εἰρήνης, θὰ συνεχί- ζει νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὸ ὕψιστο αὐτὸ ἀγαθὸ καὶ ὅτι θὰ ἐπιμένει μὲ τὶς ἄοκνες εἰρηνευτικὲς προσπάθειές του γιὰ τὴν ὀριστικὴ ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας γενικότερα. Εἶναι φανερὸ ὅτι ὁ Γρηγόριος ἀντιμετώπισε μὲ ἐπιτυχία καὶ αὐτὴ τὴν ἐκκλησιαστικὴ κρίση, γιὰτὶ ἀρχίζει τὸν εἰρηνικὸ αὐτὸ λόγον του, ἀνα- φωνῶν: *Εἰρήνη φίλη, τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα... εἰρήνη φίλη, τὸ ἐμὸν μελέτημα καὶ καλλώπισμα, ἦν Θε- οῦ τε εἶναι ἀκούομεν καὶ ἧς Θεὸς τὸν Θεὸν καὶ αὐτόθε- ον, ὡς ἐν τῷ «εἰρήνη τοῦ Θεοῦ» καὶ «Θεὸς τῆς εἰρήνης» καὶ «Αὐτὸς ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν»... Εἰρήνη φίλη, τὸ παρὰ πάντων μὲν ἐπαινούμενον ἀγαθὸν ὑπ' ὀλίγων δὲ φυ- λασσόμενον, ποῦ ποτε ἀπέλιπες ἡμᾶς... καὶ πότε ἐπανή- ξεις ἡμῖν; Ἐλθέ, ἐλθέ, τάχιον-τάχιον¹⁰. Καὶ διερωτᾶται, ἀπορῶν: *Ἐχρῆν γάρ, ἐπειδὴ θεότης ἦνωται, διαιρεῖσθαι τὴν ἀνθρωπότητα καὶ περὶ τὸν νοῦν ἀνοηταίνειν τοὺς τᾶλλα σοφοῦς¹¹. Καὶ παρατηρεῖ: αἰδεσθῶμεν τὸ δῶρον τοῦ εἰρηνικοῦ, τὴν εἰρήνην... καὶ ἓνα πόλεμον εἰδῶμεν, τὸν κατὰ τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως... Ἥττηθῶμεν, ἵνα νικήσωμεν¹².**

Ὁ Γρηγόριος μὲ ὅσα ἀνέφερε στὸ λόγον ἐννοεῖ προ- φανῶς ὅτι ἐπῆλθε ἐπὶ τέλους εἰρηνευσὴ ἀνάμεσα στὸ ὀρθόδοξο ποίμνιό του καὶ ἀποκαταστάθηκε καὶ πάλιν ἡ ἡρεμία στὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἀπὸ τὸ Ἄντιοχει- ανὸ σχίσμα.

8. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγ. 22, 1, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1132A-1152A (= BEP 59, 166-174).

9. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγ. 22, 1, 3, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1145B (= BEP 59, 172, 10).

10. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγ. 22, 1, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1132AB (= BEP 59, 166, 8-14).

11. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγ. 22, 13, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1145C (= BEP 59, 172, 18-20).

12. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγ. 22, 16, *Εἰρηνικός Β'*, PG 36, 1149C (= BEP 59, 173, 35-38).

Τὸν *Γ' εἰρηνικό λόγο του*¹³ ὁ Γρηγόριος ἐξεφώνησε ἀμέσως μετὰ τὸν προηγούμενο στὴν Κωνσταντινούπολη, καὶ σ' αὐτὸν ἀσχολεῖται εἰδικότερα μὲ τὸ θέμα τῆς εἰρήνης, ἐξετάζοντάς το ἀπὸ δογματικῆς πλευρᾶς, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου μνημονεύει καὶ τοὺς πειρασμοὺς καὶ τοὺς λιθασμοὺς, ποὺ ὑπέστη στὴν Κωνσταντινούπολη ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους αἵρετικούς, καθὼς καὶ τὴν ὅλη ἐκκλησιαστικὴ κατάσταση ποὺ ἐπικρατοῦσε στὴν πρωτεύουσα. Σχετικὰ λέγει: *ποῦ, ποτε ἡμῖν οἱ τῶν ἰδίων προῶι κριταί, τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἀκριβεῖς ἐξετασταί, ἵνα κανταῦθα ψεύδονται τὴν ἀλήθειαν; Ποῦ, ποτε ἡμῖν οἱ τὰ τραύματα ἔχοντες καὶ τοὺς μώλωπας ὄνειδιζοντες; Οἱ τὰ προσκόμματα διασύροντες καὶ τὰ πτώματα αὐτοὶ πάσχοντες; Οἱ τῷ βορβόρῳ ἐγκυλινδούμενοι καὶ τοῖς σπίλοις ἡμῶν ἐπευφραίνόμενοι*¹⁴.

Ὁ Γρηγόριος καὶ σὲ ἄλλους λόγους τοῦ ἀσχολεῖται μὲ τὴν εἰρήνη καὶ εὐταξία τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ὅπως ὁ 32ος λόγος, ὁ ἐπιγραφόμενος *Περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας καὶ ὅτι οὐ παντὸς ἀνθρώπου, οὔτε παντὸς καιροῦ τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι*¹⁵.

Χαρακτηριστικὰ εἶναι ἐξ ἄλλου καὶ τὰ ὅσα λέγει, ἐρωτῶν, γιὰ τὴν εἰρήνη: *Τι τοῦ ἡμετέρου λόγου τὸ κάλλιστον; Ἡ εἰρήνη· προσθήσω δ' ὅτι καὶ τὸ λυσιτελέστατον· τι δὲ καὶ τὸ αἰσχιστον καὶ βλαβερώτατον; Ἡ διχονοία*¹⁶. Καὶ γιὰ τὴ σπουδαιότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως λέγει: *Τάξις τὸ πᾶν συνεστήσατο· τάξις συνέχει καὶ τὰ ἐπουράνια καὶ τὰ ἐπίγεια... Συνδεῖ μὲν τάξις, λύει δ' ἀταξία*¹⁷.

Στοὺς λόγους τοῦ αὐτοῦ, ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία ἐκθέτει τὶς προσωπικὲς ἐμπειρίες του καὶ διατυπώνει σκέψεις γενικότερα χρήσιμες γιὰ τὴν εἰρήνευση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, δεδομένου ὅτι συχνὰ ἡ εἰρήνη μέσα στὴν Ἐκκλησία ἐκινδύνευε νὰ χαθεῖ. Ἐντυπωσιακὲς καὶ πολὺ ἀποτελεσματικὲς εἶναι

καὶ διάφορες ἄλλες ἐνέργειες καὶ δραστηριότητες τοῦ Γρηγορίου γιὰ τὴν ἀποκατάσταση εἰρηνικῶν σχέσεων μετὰ τὰξὺ διαφόρων σημαντικῶν προσώπων τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τοῦ Μ. Βασιλείου μὲ τὸν Εὐσέβιο Καισαρείας, καθὼς καὶ τὸν ἐπίσκοπο Ἄνθιμο κ.λπ. Καὶ δικαιολογοῦσε ὡς ἐπιβεβλημένες αὐτὲς τὶς μεσολαβητικὲς ἐπεμβάσεις του, γιὰτὶ θεωροῦσε ὅτι ἡ διακοπὴ τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων θὰ εἶχε ὀδυνηρὲς συνέπειες γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ θεμελίωση τῆς εἰρήνης

Κατὰ τὸν Γρηγόριο ἡ εἰρήνη θεμελιώνεται καὶ θεολογικὰ καὶ ἀποτελεῖ βασικὸ στοιχεῖο στὶς σχέσεις: α) τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὴν ἐνότητα τῆς ὁποίας ἐκφράζει ὄχι μόνον ἡ ταυτότητα τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ὁμόνοια μετὰ τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἡ εἰρήνη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἀκτινοβολεῖ καὶ στὴ συνέχεια καταναγάζει β) τὸν ἀγγελικὸ κόσμον, χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἀπουσία κάθε διαμάχης καὶ διχοστασίας· ἄλλωστε τὸ *ἄμαχον καὶ ἀστασίαστον*¹⁸. Μόνον στὸν Ἐωσφόρο δὲν ὑφίσταται ἡ εἰρηνικὴ λειτουργία, γιὰτὶ αὐτὸς ἐπανεστάτησε κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξέπεσε μὲ τοὺς ὁμοίους του.

Στὴ συνέχεια ἡ εἰρήνη ἐπεκτείνεται γ) στὴν κτίση, στὴ λειτουργία τῆς ὁποίας ἡ ἁρμονία καὶ ἡ τάξη εἶναι προφανεῖς. Στὴν ἀναλυτικὴ περιγραφή τῆς ἁρμονικῆς λειτουργίας τῶν φυσικῶν νόμων τῆς δημιουργίας, λέγει ὅτι, ἂν καὶ γιὰ μιά μόνον στιγμὴ δὲν ὑπῆρχε ἡ εἰρήνη καὶ ἁρμονικὴ τάξη μετὰ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως, ἀμέσως θὰ διελύετο ὁ κόσμος· χαρακτηριστικὰ γράφει: *ὁμοῦ δὲ τοῦ εἰρηνεύειν, πέπανται καὶ τοῦ εἶναι κόσμος*¹⁹.

Τὸ ἀγαθὸν τῆς εἰρήνης ἀποτελεῖ ἐπίσης χαρακτηριστικὸ γνώρισμα καὶ δ) τῆς *ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου*, μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀρετῶν, ὅταν ὑπάρχει, καὶ μὲ τὴν ποικιλία τῶν παθῶν καὶ τῶν κακιῶν ὅταν ἀπουσιάζει· ἀλλὰ καὶ

13. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ. 23, Εἰρηνικός Γ', εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν σύστασιν ἐποιησάμεθα οἱ ὁμόδοξοι*, PG 35, 1152A-1168A (= BEP 59, 174-180).

14. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ. 23, 2, Εἰρηνικός Γ'*, PG 35, 1153B (= BEP 59, 175, 14-19).

15. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ. 32, Περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας καὶ ὅτι οὐ παντὸς ἀνθρώπου, οὔτε παντὸς καιροῦ τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι*, PG 36, 173 (= BEP 60, 11-36).

16. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ. 32, 2*, PG 36, 176B (= BEP 60, 11, 28-31).

17. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ. 32, 8*, PG 36, 181D καὶ 184B (= BEP 60, 14, 27-28 καὶ 15, 11-12).

18. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ. 6, 14, Εἰρηνικός Α'*, BEP 59, 18, 3 καὶ 17-19 καὶ 15-16· BEP 59, 19.

19. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ. 6, 14, Εἰρηνικός Α'*, PG 35, 740D (= BEP 59, 19, 2): *κόσμος τ' ἐστίν, ὥσπερ λέγεται καὶ κάλλος ἀπρόσιτον* βλ. Γ. ΠΑΠΑΤΖΑΝΑΚΗ, Τὸ νόημα τῆς εἰρήνης εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν τοῦ Κλήμεντος Ρώμης, *Ἐκκλησία* 62 (1985) 308 ἔ.

τοῦ σώματος με τὴ σύμμετρη καὶ ἁρμονικὴ λειτουργία τῶν μερῶν καὶ ὀργάνων του. Στὴ μὲν ψυχὴ ἡ εἰρήνη ὀνομάζεται *κάλλος* στὸ δὲ σῶμα *ὑγεία*. Καὶ παρατηρεῖ ὁ Γρηγόριος: *αὐτὸν μὲν ἕκαστον, ὅπως ἂν πρὸς ἑαυτὸν εἰρηνεύη σπουδάζειν (εἰρήνη δὲ τὸ καθ' ἕκαστον αἶρετὸν καὶ ἢ κατὰ τῶν παθῶν δεσποτεία).*

Μὲ τὰ παραπάνω διαπιστώνεται ὅτι ὁ Γρηγόριος διετύπωσε μιὰ ὀλοκληρωμένη διδασκαλία περὶ εἰρήνης, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν εἰρήνην ποὺ ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν προσώπων τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, φθάνοντας, διὰ τῶν διαστάσεων τῆς κτίσεως καὶ τοῦ κόσμου, στὶς ἀνθρώπινες πραγματικότητες.

Ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτο εἶναι τὸ ἀπόσπασμα λόγου του, στὸ ὁποῖο φαίνεται πῶς τὸ ἀγαθὸ τῆς εἰρήνης συνδέει τὰ πάντα καὶ ἀποτελεῖ τὸν σύνδεσμο τῆς ἀγάπης: *Ἀπὸ μὲν τῆς Τριάδος ἀρξάμενον, ἧς οὐδὲν οὕτως ἴδιον ὡς τὸ ἐν τῇ φύσει καὶ πρὸς ἑαυτὴν εἰρηναῖον μεταληφθέν δὲ ὑπὸ τῶν ἀγγελικῶν καὶ θείων δυνάμεων, αἶ καὶ πρὸς Θεὸν καὶ πρὸς ἀλλήλας εἰρηνικῶς ἔχουσι· προελθὸν δὲ μέχρι πάσης τῆς κτίσεως, ἧς κόσμος τὸ ἀστασίαστον· ἐν ἡμῖν δὲ πολιτευσάμενον, κατὰ μὲν ψυχὴν τῇ τῶν ἀρετῶν ἀντακολουθήσει καὶ κοινωνία, κατὰ δὲ σῶμα τῇ τῶν μελῶν ἢ τῶν στοιχείων πρὸς ἀλλήλα εὐαρμοσσία καὶ συμμετρία· ὧν τὸ μὲν κάλλος, τὸ δὲ ὑγεία ἐστὶ τε καὶ ὀνομάζεται²⁰.*

Μέσα στὸ εἰρηνικὸ αὐτὸ σύμπαν εἶναι αὐτονόητη καὶ ἐπιβεβλημένη ἡ ἔνταξη τοῦ κάθε εἰρηνικοῦ χριστιανοῦ, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἔχει ὡς πρῶτιστο καθῆκον του τὴν μίμηση τοῦ εἰρηνικοῦ Θεοῦ. Διότι ὅσοι δὲν εἰρηνεύουν μὲ τὸν Θεό, τὸν κόσμο ποὺ τοὺς περιβάλλει καὶ τὸν ἑαυτοὺς, δὲν ἀνήκουν στὸν κόσμο τοῦ Θεοῦ, λέγει ὁ Γρηγόριος²¹, ἀλλὰ σὲ κόσμο μακρὰν τοῦ Θεοῦ μὲ τὶς διαιρέσεις καὶ τὶς διχόνοιες. Αὐτοὺς τοὺς εἰρηνοποιούς, ἐξάλλου, μακαρίζει καὶ ὁ ἐνανθρωπήσας Ἰησοῦς Χριστός, τὸν ὁποῖο μάλιστα ὁ Γρηγόριος ἀποκαλεῖ *εἰρηνικόν*, ἀφοῦ ὁ σκοπὸς τῆς ἐνανθρωπήσεώς του ἦταν νὰ ἐπαναφέρει τοὺς πλανηθέντας καὶ ἐπαναστατήσαντας ἀνθρώπους στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ τοὺς εἰρηνεύσει καὶ συμφιλιώσει μὲ τὸν Θεὸ καὶ νὰ τοὺς προσφέρει τὴ σωτηρία τους. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Ἀνάληψή του καὶ πάλιν ἐδώ-

ρισε στοὺς πιστοὺς του τὴν εἰρήνην του λέγοντας: *εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν... οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν²².*

Τὸ πόσο σημαντικὸ καὶ θεμελιώδες εἶναι τὸ ἀγαθὸ τῆς εἰρήνης στὶς διαπροσωπικὲς, διεθνεῖς καὶ παγκόσμιες σχέσεις, εἶναι σὲ ὄλους γνωστὸ. Ὅλοι τὴν ἐπιδιώκουν, ὄλοι τὴν ἐπιθυμοῦν, ἀλλὰ ἐλάχιστοι τὴν βιώνουν καὶ τὴν πραγματοποιοῦν.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Γρηγόριος ἀναφωνεῖ: *εἰρήνην φίλη, τὸ παρὰ πάντων μὲν ἐπαινούμενον ἀγαθόν, ὑπ' ὀλίγων δὲ φυλαττόμενον²³.* Ἔτσι, ἡ ἀπουσία τῆς εἰρήνης ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ἔχει ὡς συνέπεια τὶς ἔριδες καὶ τὰ σχίσματα μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἀποτελοῦν βαρῦτατα παραπτώματα καὶ ἐπέχουν τρομακτικὲς προσωπικὲς εὐθύνες. Οἱ εὐθύνες αὐτὲς γίνονται ἀκόμη βαρύτερες σὲ ἐκείνους ποὺ γίνονται αἰτία νὰ προκληθοῦν οἱ ἔριδες, οἱ διενέξεις καὶ τὰ σχίσματα ἢ ποὺ συντελοῦν στὴν πρόκληση καὶ ἔξαψη τῶν παθῶν καὶ στὴ διατήρηση τῶν διενέξεων μεταξὺ τῶν πιστῶν.

Στὴν παρατηρούμενη αὐτὴ κρίση μεταξὺ τῶν πιστῶν συμβαίνει τὸ περίεργο, λέγει ὁ Γρηγόριος, νὰ ἀποδίδεται ἡ κακία μερικῶν ὡς κατηγορία ὄχι μόνο στοὺς ἴδιους ἀλλὰ σὲ ὄλους καὶ τὸ χειρότερο νὰ φθάνει μέχρι τὸν ἴδιο τὸ θεσμό: *καὶ τὸ δεινότερον ὅτι μὴ μέχρις ἡμῶν ἴσταται μόνον, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μέγα καὶ σεμνὸν ἡμῖν διαβαίνει μυστήριον²⁴.*

Ὁ Γρηγόριος διεκτραγωδεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάσταση, ὅταν ἐπιχειρεῖ νὰ κάνει μιὰ σύγκριση τῶν ὄσων συμβαίνουν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὰ ὅσα συμβαίνουν ἐκτὸς αὐτῆς. Ἔτσι λέγει, πρέπει νὰ ὀδύρεται κανεὶς ὅταν διαπιστώνει τὴν ὑπαρξὴ ἐνότητος στοὺς κοσμικοὺς ὀργανισμούς, στὶς πόλεις, στοὺς οἴκους, στὶς μεταξὺ τῶν κρατῶν σχέσεις, στὸ στράτευμα, ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν μοιχῶν, τῶν κλεπτῶν, τῶν ληστῶν καὶ τῶν συνωμοτῶν καὶ ὁμως νὰ ἀπουσιάζει ἀπὸ τὸν κατ' ἔξοχὴν κήρυκα καὶ θεματοφύλακα τῆς εἰρήνης, τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς πιστοὺς της. Τοῦτο ἔχει ὡς συνέπεια οἱ ἐκπρόσωποι τῆς

20. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 14 καὶ 12, *Εἰρηνικὸς Β'*, PG 35, 1148C καὶ 1149A (= ΒΕΠ 59, 173, 2-9 καὶ 20-22).

21. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 14 καὶ 12, *Εἰρηνικὸς Β'*, ΒΕΠ 59, 172, 20-40 καὶ *Λόγ.* 6, 12, ΒΕΠ 59, 17, 25-41.

22. Ἰω. 14, 27. Πρβλ. ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ποιὰ εἶναι ἡ ἐπὶ γῆς Εἰρήνη τοῦ Ἀγγελικοῦ Ὕμνου τῆς Βηθλεέμ, *Κοινωνία ΚΖ'* (1984) 450 ἔ. καὶ ΙΩ. ΧΡΥΣΑΥΓΗ, Πόλεμος, ἄποψη ἐνὸς ὀρθοδόξου θεολόγου, *Γρηγόριος Παλαμᾶς* 68 (1985) 400 ἔ.

23. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 1, *Εἰρηνικὸς Β'*, PG 35, 1132A (= ΒΕΠ 59, 166, 12-13).

24. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 10, *Εἰρηνικὸς Β'*, PG 35, 1141D (= ΒΕΠ 59, 171, 7-9).

Ἐκκλησίας νὰ ἐμφανίζονται ὡς κήρυκες καὶ μυσταγωγοὶ ὄχι τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ τῆς κακίας καὶ τῶν παθῶν²⁵.

Τὸ ἀκόμη θλιβερότερο, κατὰ τὸν Γρηγόριο, εἶναι τὸ φαινόμενο νὰ φθάνουν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέτες στὸ σημεῖο νὰ ἀναθέτουν τὴν ἐπίλυση τῶν μεταξὺ τους διαφορῶν σὲ κοσμικοὺς ἄρχοντες, δικαστὲς κ.λπ., οἱ ὅποιοι, ἂν δὲν εἶναι ἐκ προοιμίου ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας, πάντως τίς περισσότερες φορὲς εἶναι ἀδιάφοροι γιὰ τὰ συμβαίνοντα ἐντὸς αὐτῆς²⁶. Τὸ φαινόμενο αὐτό, λέγει ὁ Γρηγόριος, δὲν εἶναι μόνον ἀνοησία καὶ δὲν δείχνει ἔλλειψη προνοητικότητος γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ εἶναι κάτι χειρότερο: εἶναι λέγει, ὡσὰν κάποιος ἐνδιαφερόμενος γιὰ τὴν ἀσφάλειά του, νὰ ἐμπιστεύεται στὸν ἐχθρὸ του τὰ ὄπλα καὶ νὰ τοῦ ἀναθέτει νὰ τὰ φυλάξει!

Ὁ κάθε πιστὸς χριστιανὸς ποὺ θέλει νὰ προστατευθεῖ, λογικὰ δὲν δίδει ἀφορμὴ καὶ ἐπιχειρήματα στὸν ἐχθρὸ νὰ κατηγορήσει ἄλλον πιστό, γιὰτὶ εἶναι αὐτονόητο, ὅτι ἡ κατηγορία του αὐτὴ θὰ στραφεῖ ἐναντίον του²⁷.

Μὲ τίς ἐπιπόλαιες αὐτὲς ἐνέργειες τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν, λέγει ὁ Γρηγόριος, κατεξευτελίζεται καὶ περιφρονεῖται ἡ Ἐκκλησία στὸ σύνολό της, γιὰτὶ στίς περιπτώσεις αὐτὲς ὁ κόσμος βλέπει μόνον τίς ἄσχημες πλευρὲς της καὶ δὲν βλέπει καὶ τίς καλὲς της. Οἱ ἄνθρωποι τότε, ἐπικαλοῦνται μόνον τὸ ἄσχημο καὶ κακὸ παρὸν της, τὸ ὁποῖο μεγαλοποιοῦν ἢ καὶ παραποιοῦν καὶ δὲν βλέπουν καὶ τὸ θαυμάσιο ἔργο της, ποὺ εἶναι ἀποτέλεσμα

τῆς ἐνότητος καὶ εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας²⁸. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ ἐπανέρχεται ἡ συμφιλίωση καὶ ἡ εἰρήνη μεταξὺ τῶν μελῶν της καὶ ἀποκαθίσταται ἡ ἐνότητα καὶ ἡ ἀγάπη στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, τότε ὁ Γρηγόριος ἐκφράζει τὴν χαρὰ του καὶ καλεῖ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας νὰ διαπιστώσουν τὴν θαυμαστὴ ἐνότητα καὶ ὁμόνοια τῶν μελῶν της. Καὶ διερωτᾶται, ποῦ εἶναι αὐτοὶ ποὺ δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ παρατηροῦν μόνον τὰ σφάλματά μας, νὰ ἐπιζητοῦν μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀνεύρουν τὴν ἀσυνεπῆ συμπεριφορὰ μας καὶ νὰ μᾶς διορθώσουν· καὶ συμβαίνει αὐτὸ μόνον καὶ μόνον γιὰτὶ θέλουν νὰ δικαιολογήσουν τὴ δική τους ἀσυνεπῆ συμπεριφορὰ καὶ τὴν κακία τους²⁹.

Αἰτία: Ὡς αἰτία πάντως ὅλων αὐτῶν τῶν θλιβερῶν φαινομένων ὁ Γρηγόριος θεωρεῖ τὴν φιλαρχία, τὴν φιλοχρηματία, τὸ φθόνον, τὸ μῖσος, τὴν ὑπεροψία καὶ ὅσα ἄλλα δὲν βλέπουμε νὰ συμβαίνουν οὔτε μεταξὺ τῶν ἁθῶν· χαρακτηριστικὰ λέγει: *Καὶ τὸ αἴτιον τί; Φιλαρχία τυχὸν ἢ φιλοχρηματία ἢ φθόνος ἢ μῖσος ἢ ὑπεροψία ἢ τι τῶν ὅσα μὴδὲ τοὺς ἀθέους ὀρῶμεν πάσχοντας· καὶ τὸ χαριεῖν, ἢ τῶν ψήφων μετὰθεσις*³⁰.

Χρόνος: Καὶ ὡς χρόνο ἐμφάνισεως τῶν φαινομένων αὐτῶν στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας θεωρεῖ ἐκεῖνον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκλείπουν οἱ ἐπιθέσεις τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, ὅποτε ἀναφύονται οἱ ἐσωτερικὲς διχόνοιες, οἱ ἔριδες καὶ οἱ ἐχθρότητες μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Γρηγόριος ὑπόδειγμα αὐτοθυσίας

Καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται γιὰ διαφορὲς καὶ διενέξεις μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων ὁ Γρηγόριος παρεμβαίνει συμφιλιοτικά καὶ μὲ διάφορους τρόπους προσπαθεῖ νὰ ἀποκαταστήσει τὴν ἐνότητα καὶ εἰρήνη ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας. Ὅταν ὁμως πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιο προσωπικά, τότε ἀδίστακτα καὶ χωρὶς συμβιβασμοὺς διαλέγει τὸ δρόμο τῆς αὐτοθυσίας του.

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποία θεωρεῖται ὁ ἴδιος ὡς αἴτιος τῆς διασπάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος, ὁ

25. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 3, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1133C (= BEP 59, 167, 27-31): *Ἡμᾶς δὲ ἀσυνθέτους εἶναι καὶ ἀσυνδέτους καὶ μήποτε δύνασθαι εἰς τοῦτον ἐλθεῖν, μὴδὲ τινα λόγον φανῆναι τῆς νόσου ταύτης θεραπευτήν, ἀλλ' ὡσπερ κακίας μυσταγωγούς καὶ μύστας ὄντας οὐ τῆς ἀρετῆς, πολλὰ μὲν ποιεῖσθαι τὰ τῆς διαστάσεως ὑπεκκαύματα, μικρὰ δὲ ἢ μηδὲ ὅλης ὁμονοίας φροντίζειν.*

26. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 6, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1137D (= BEP 59, 169, 9-15): *Νῦν δὲ λοιδοροῦμεθα καὶ τοὺς εὐσεβεστάτους· καὶ ποτὲ μὲν οὐδ' ἀναγινώσκειν ἐγὼ νόμον ἐξῆν, οὐδ' ὁμολογίας ἐπικαλεῖσθαι (τὸ δὲ ἐστίν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν τοῦ λαοῦ συγκατάθεσιν)· νῦν δὲ καὶ τῶν ἀπορρητῶν τοῖς βεβήλοις χρώμεθα διαιτηταῖς, ριπτοῦντες τὰ ἅγια τοῖς κυσί καὶ βάλλοντες τοὺς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων. Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀκοὰς αὐτῶν ἐστιῶμεν ταῖς κατ' ἀλλήλων ὕβρεσι.*

27. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 6, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1137D (= BEP 59, 169, 1, 19): *Οὐδ' ἐκεῖνο δυνάμεθα συνορᾶν, ὅτι οὐκ ἀσφαλὲς ὄπλον ἐχθρῶ πιστεύειν, οὐδὲ μισοῦντι Χριστιανούς κατὰ Χριστιανοῦ λόγον. Ὁ γὰρ σήμερον ὠνεῖδίσθημεν καὶ σαίνει τὸ λεγόμενον ὁ ἐχθρός, οὐχ ὅτι ἐπαινεῖ, ἀλλ' ὅτι θησαυρίζει πικρῶς, ἵν' ἐν καιρῶ τὸν ἰὸν ἐμέσῃ κατὰ τοῦ πιστεύσαντος.*

28. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 8-9, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1140C-141C (= BEP 59, 170, 1-171, 1).

29. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 8-10, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1140C-1144A (= BEP 59, 171, 2-31).

30. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 22, 5, *Εἰρηνικός Β'*, PG 35, 1136C-1187A (= BEP 59, 168, 13-15).

Γρηγόριος δὲν διστάζει νὰ ἐνεργήσει δραστικά καὶ νὰ δείξει ὄλο τὸ μεγαλεῖο τῆς προσωπικῆς θυσίας του. Καὶ μάλιστα ἐφ' ὅσον πρόκειται γιὰ τὴν εἰρήνευση τῆς Ἐκκλησίας ὁ Γρηγόριος σπεύδει, πρὶν κανεὶς τοῦ ὑποδείξει, νὰ δώσει μόνος του τὸ παράδειγμα τῆς ὑποχωρήσεως, ἔστω καὶ ἂν μὲ αὐτὴ τὴν ἐνέργεια ἐφαίνετο ὅτι ἔβλαπτε τὸν ἑαυτό του, κατὰ τὴν ἀνθρώπινη ἐκτίμηση, ἀρκεῖ μόνο νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ εἰρήνη στὴν Ἐκκλησία. Σχετικὴ εἶναι ἡ περιπτωση, κατὰ τὴν ὁποία ὅταν οἱ μοναχοὶ ἀντέδρασαν ἐναντίον τοῦ πατρὸς του, τότε ὁ Γρηγόριος χωρὶς δισταγμοὺς ἐτάχθη, χάριν τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς ἐνότητος καὶ εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὸ μέρος τῶν μοναχῶν καὶ ὄχι τοῦ πατρὸς του, ἐφ' ὅσον διεπίστωσε ὅτι ὁ πατέρας του ἔσφαλε, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ ἐγινε ἀπὸ ἄγνοια, καὶ τὸ δίκαιο ἦταν μὲ τὸ μέρος τῶν μοναχῶν. Ἡ σταθερὴ αὐτὴ στάση τοῦ Γρηγορίου ἦταν καθοριστικὴ γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς εἰρήνης τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

Χαρακτηριστικότερη ὁμως εἶναι ἡ ἐντελῶς προσωπικὴ περιπτωση μὲ τὴν ἀποχώρησή του ἀπὸ τὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως γιὰ τὸν λόγο καὶ μόνο ὅτι ἠγέρθη ζήτημα κανονικότητος γιὰ τὴν ἐκλογή του καὶ ἀμφισβητήθηκε ἡ νομιμότητά του ὡς κανονικοῦ ἀρχιεπισκόπου, ὁπότε αὐτὸς χωρὶς τὸν παραμικρὸ ἐνδοιασμὸ καὶ δισταγμὸ ἀπεχώρησε τοῦ θρόνου χάριν τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὑπῆρξε ὁμόφωνη ἡ ἀπόφαση τῶν ἐπισκόπων τῆς Συνόδου τοῦ 381 γιὰ τὴν τοποθέτησή του στὸ θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ τὴν ἐπιδιώξει. Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ὑπῆρξε καθολικὴ ἡ ἀναγνώριση τοῦ καταπληκτικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖο ἐπετέλεσε γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ ἐναντίον τῶν Ἀρειανῶν. Ἀκόμη καὶ ὅταν ὁ αὐτοκράτορας Θεοδόσιος μὲ τὸν λαὸ τὸν ἐπέεζαν νὰ δεχθεῖ τὸν θρόνο³¹, ὁ Γρηγόριος συνετὰ φερόμενος παρεκάλεσε ἡ ρύθμιση τοῦ θέματος νὰ γίνεῖ στὸν κατάλληλο χρόνο καὶ μὲ κάθε κανονικότητα· ὅπως καὶ ἐγινε καθ' ὅλα τυπικὰ καὶ κα-

νονικὰ μὲ τὴν ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς προαναφερθείσης Συνόδου διὰ τοῦ Μελετίου Ἀντιοχείας³². Εἰς τὸν Βίο του ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἁγία σύνοδος αὐτὸν ἐνεθρόνισεν, γεγονός πού προεκάλεσε ἱκανοποίησι μὲν στοὺς Ὁρθοδόξους, ἀντιδράσεις δὲ στοὺς ἀντιπάλους καὶ φθόνου στοὺς Δυτικούς καὶ Ἀλεξανδρινούς. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ προέδρου τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου Μελετίου Ἀντιοχείας ἡ προεδρία, κατ' ἐπιθυμία τοῦ αὐτοκράτορα, ἀνετέθη στὸν Γρηγόριο, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκλογή του στὸν θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχε ἤδη ἐπικυρώσει ἡ Σύνοδος.

Ὁ Γρηγόριος ὡς πρόεδρος τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπεμελήθη ἀμέσως τοῦ θέματος τῆς πληρώσεως τῆς θέσεως τοῦ ἀποθανόντος Μελετίου καὶ μὲ τὴν διακρίνουσα αὐτὸν εὐθύτητα τοῦ χαρακτήρος του καὶ ἀπλότητα τῶν χειρισμῶν, χωρὶς διπλωματικούς ἐλιγμούς καὶ ἀφανὲς παρασκήνιο, ἀλλ' ἐνδιαφερόμενος ἀποκλειστικά καὶ μόνο γιὰ τὴ διευθέτηση τῆς ὑφισταμένης ἐκκρεμότητος καὶ διενέξεως καί, πρὸς παντός, ἀποβλέπων στὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης στὴν Ἐκκλησία, ἐπρότεινε ὡς διάδοχο τοῦ Μελετίου τὸν Παυλίνο, ἐλπίζοντας στὴν ἀναγνώρισή του ἀπὸ ὄλους καὶ μάλιστα καὶ ἀπὸ τοὺς Δυτικούς, ἐφ' ὅσον ὁ Παυλῖνος ἦταν φιλοδυτικός.

Ὁ Γρηγόριος προέβη στὴν ἐνέργεια αὐτὴ γιατί εὐελπιστοῦσε ὅτι μὲ αὐτὴν θὰ βοηθοῦσε: α) στὴν εἰρήνευση τοῦ σχίσματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας – ἀφοῦ ὑπῆρχαν σ' αὐτὴν τέσσερις ἐπίσκοποι (δύο γιὰ τοὺς Ὁρθοδόξους καὶ δύο γιὰ τοὺς αἰρετικούς, Ἀρειανόφρονες καὶ Ἀπολιναριστὲς – καὶ β) στὴν ἀποκατάσταση καλῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως³³.

Οἱ συνδιαλλακτικὲς προσπάθειες καὶ οἱ εἰρηνευτικὲς

32. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, *Βίος Γρηγορίου*, PG 35, 296D (= BEP 58, 236, 23-25): *Τούτου δὲ εἰσηγήσει καὶ συμβουλία συνοδικὴ πῆφος ἐκνῶσε τὴν προεδρίαν τῆς βασιλίδος τῷ Γρηγορίῳ, καὶ* ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον*, στ. 1525, PG 35, 1135 (= BEP 62, 76, 22): *οὗτοι (οἱ σύνεδροι μ' ἐνιδρύουσι τοῖς σεμνοῖς θρόνοις*. Βλ. καὶ ΧΡ. ΚΡΙΚΩΝΗ, *μν. ἔργ.*, σ. 91-92 ἔ.

33. ΧΡ. ΚΡΙΚΩΝΗ, *μν. ἔργ.*, σ. 98 ἔ. Βλ. F. CAVALLERA, *Le schisme d'Antioche*, Paris 1905· E. SCHWARTZ, *Zur Kirchengeschichte des 4 Jh.*, *Zeitschrift für Neutestamentliche Wissenschaft* 34 (1935) 129-213· W.A. JURGENS, *A letter of Meletius of Antioch* *HThR* 53 (1960) 251-260· Θ. ΖΗΣΗ, *Ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ ἡ τριὰς τῶν Προέδρων αὐτῆς (Μελέτιος Ἀντιοχείας, Γρηγόριος Θεολόγος, Νεκτάριος Κωνσταντινουπόλεως)*, *ΕΕΘΣΠΘ* 36 (1981) 448-451 ἔ· Κ. ΜΠΟΝΗ, *Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (329† 25 Ἰανουαρίου 390/1), βίος καὶ ἔργα, σηηγράμματα καὶ*

31. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ, *Ἐκκλ. Ἱστ.* 2, 27, PG 82, 1208· *Βίος Ἀγίου Γρηγορίου*, PG 35, 292A: *Ὡ πάτερ, σοὶ τε καὶ τοῖς ἰδρωσὶ τοῖς σοῖς δι' ἡμῶν ὁ Θεὸς ἐγγωρῖζει τὴν Ἐκκλησίαν. Ἴδου δίδωμί σοι τὸν οἶκον τὸν ἱερὸν καὶ τὸν θρόνον, καὶ* 296 ἔ. Ἐπίσης ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Ἔπος* 2, 1 11, *Περὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον*, στ. 1, 1311, PG 37, 1119 ἔ. (= BEP 62, 70, 24-25): *Δίδωσι τὸν νεῶν Θεὸς δι' ἡμῶν σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς πόνους* βλ. ΧΡ. ΚΡΙΚΩΝΗ, *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἀγωνιστὴς τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς εἰρήνης καὶ ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας*, Θεσσαλονικὴ ²1996, σ. 86-87 ἔ.

ἐπιδιώξεις, στίς ὁποῖες προέβη, ἐξέφραζαν τὸν διακαῆ πόθο του *εἰς ἔν συνάξειν τοὺς διεστῶτας κακῶς*³⁴, καίτοι τοῦτο ἀνῆκε μᾶλλον τοῖς ματαίοις καρδίας φαντάσμασιν. Διότι ἔβλεπε μὲ βαθειὰ θλίψη καὶ ἀπογοήτευση ὅτι *οἱ τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως πρόεδροι καὶ λαοῦ διδάσκαλοι... οἱ πᾶσι κηρύσσοντες εἰρήνην ἀεί, τοσοῦτον ἐμάνησαν ἀλλήλοις πικρῶς... ὥστε, λύσση φιλαρχίας τε καὶ μοναρχίας... ἔρρηξαν ἤδη τὴν ὄλην οἰκουμένην*³⁵. Γι' αὐτὸ διαπίστωνε, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, τὴν ὑπάρχουσα ἤδη βαθειὰ διάσταση καὶ «*τομῆ*» στὰ δύο μεγάλα τμήματα τῆς Χριστιανοσύνης, ἡ ὁποία ὀφειλόταν στὸ διαφοροτικὸ τρόπο σκέψεως καὶ κυρίως στὴ φιλαρχία παρὰ στὴ διαφορὰ *τόπων καὶ κλιμάτων*³⁶. Καὶ συνιστοῦσε στοὺς ἐπισκόπους νὰ *μὴ μερίζωσι καὶ κλονέωσι Ἀνατολὴν τε Δύσιν τε*, διότι ἔτσι διαιροῦν τὴν χριστιανικὴ οἰκουμένη σὲ δύο ἀντίπαλα τμήματα, *τό τε Ἐφῶν καὶ τὸ Ἑσπέριον, καὶ κινδυνεύειν τῆς γνώμης οὐχ ἦττον ἢ τῶν περάτων ταῦτα γενέσθαι τμήματα*³⁷.

Ἐμφορούμενος ἀπὸ τέτοιες ιδέες καὶ διακατεχόμενος ἀπὸ ἔντονη τὴν ἐπιθυμία τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας, ὁ Γρηγόριος ἔκανε τὴν συνδιαλλακτικὴ πρόταση. Ἄλλ' αὐτὴ δυστυχῶς δὲν ἔγινε δεκτὴ καὶ οὔτε ἐξετιμῆθη ἢ ἀγαθὴ πρόθεσή του, παρ' ὅτι ἀπέβλεπε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο στὴν εἰρήνευση καὶ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἀπερρίφθη ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν μετριοπαθῆ μερίδα τῶν Ὁρθοδόξων, προφανῶς ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴ μνήμη τοῦ Μελετίου, πρὸς τὴν ὁποία ἤθελαν νὰ μείνουν πιστοί, δυσαραεστοῦντες ὁμως ἔτσι τὸν Γρηγόριο.

Περιέργως ὁμως ἡ πρόταση τοῦ Γρηγορίου δὲν ἔγινε δεκτὴ οὔτε ἀπὸ τοὺς δυτικούς τοῦ ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ οὔτε καὶ ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. Πιθανῶς, λόγῳ τῆς ἀντιθέσεώς τους, ἀπὸ παλαιά, πρὸς τὸν Γρηγόριο καὶ τῆς δυ-

σπιστίας τους πρὸς αὐτόν, γνωρίζοντας τὴ φιλία ἢ ὁποία συνέδεε τὸν Γρηγόριο μὲ τὸν Μελέτιο. Ἐκτὸς τούτων, καὶ διότι ὑπέβλεπαν τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἔτσι, ἡ Σύνοδος ἀντὶ νὰ ἐκλέξει τὸν προταθέντα ἀπὸ τὸν Γρηγόριο φιλοδυτικὸ Παυλίνο, ἐξέλεξε τὸν πρεσβύτερο Φλαβιανό, συνοδὸ τοῦ Μελετίου³⁸. Ἡ διαφοροτικὴ ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων καὶ ἡ ἀπρόσμενη ἔκβαση ἀπὸ αὐτὴν ποὺ προσδοκοῦσε ὁ Γρηγόριος καὶ μὲ τὴν ὁποία εὐελπιστοῦσε ἀφ' ἐνὸς στὴν ἐπίλυση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σχίσματος καὶ ἀφ' ἐτέρου στὴν συνδιαλλαγὴ καὶ εἰρήνευση μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, τὸν ἐλύπησε βαθύτατα. Τὴ λύπη αὐτὴ τοῦ Γρηγορίου ἐπέτεινε ἀκόμη περισσότερο ἡ ἀρνητικὴ στάση τὴν ὁποία ἐτήρησαν ἀπέναντί του οἱ ἐπίσκοποι τοῦ ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὁποῖοι, ἀκολουθοῦντες τὶς ὁδηγίες τοῦ πάπα Ρώμης Δαμάσου πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Ἀσχόλιο, ἔθεσαν θέμα κανονικότητας τῆς ἐκλογῆς του ὡς ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀμφισβήτησαν τὴν νομιμότητά του. Συνέπεια τούτων ἦταν ὄχι μόνο νὰ ἀρνηθοῦν τὴν πρόταση τοῦ Γρηγορίου γιὰ τὴν ἐκλογὴ διαδόχου τοῦ Μελετίου, ἀλλὰ ἀρνήθηκαν νὰ ἀναγνωρίσουν τὸν ἴδιο τὸν Γρηγόριο ὡς κανονικὸ ἐπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως, ἐκδηλώνοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὶς πραγματικὲς προθέσεις τους πρὸς αὐτόν. Γιὰ τὶς ἀντιρρήσεις τους αὐτὲς ἐπεκαλέσθησαν τὸ γεγονός ὅτι ὁ Γρηγόριος, ἐφ' ὅσον εἶχε προηγουμένως ἐκλεγεῖ ἐπίσκοπος Σασιμῶν, δὲν ἦταν δυνατόν μετὰ νὰ ἐκλεγεῖ (ἢ νὰ μεταθεθεῖ) ὡς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως³⁹.

Ὁ δὲ Γρηγόριος, παρ' ὅτι ἠμποροῦσε νὰ ἰσχυρισθεῖ ὅτι οὐδέποτε ἐγκατεστάθη καὶ ἀνέλαβε τὴν ἐπισκοπὴ Σασιμῶν — καὶ ἄρα ἄδικα ἀμφισβητεῖτο ἡ νομιμότητά τῆς ἐκλογῆς του καὶ οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἐπεκαλοῦντο οὐσιαστικὰ δὲν εὐσταθοῦσαν —, ἐν τούτοις, γι' αὐτόν

διδασκαλία (ἀνατ. ΒΕΠΕΣ, τ. 58), Ἀθήναι 1982, σ. 114· Π. ΧΡΗΣΤΟΥ, *Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ μύστης τῆς θείας ἐλλάμψεως*, Θεσσαλονίκη 1990, σ. 102-103 ἔ.

34. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Ἔπη* 11, *Περὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον*, στ. 1529 ἔ., PG 37, 1135 (= ΒΕΠ 62, 76, 35 καὶ 26). Βλ. Ι. ΚΑΡΜΠΗ, *Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης κατὰ τὸν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνὸν καὶ ἡ ἐξαγγελθεῖσα νέα «Οἰκουμένη» σύνοδος αὐτῆς*, (ἀνάτ. ἀπὸ τὸ περ. «Ἐκκλησία», Ἀθήναι 1959, σ. 15-16).

35. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Ἔπη* 11, *Περὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον*, στ. 1529 ἔ., PG 37, 1135 (= ΒΕΠ 62, 77, 7-19).

36. Βλ. Ι. ΚΑΡΜΠΗ, *μν. ἔργ.* σ. 14 καὶ Β. ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία* ²1954, δ. 184-186.

37. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Λόγ.* 42, 21, PG 36, 484AB (= ΒΕΠ 60, 21-31).

38. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ, *Ἐκκλ. Ἱστ.*, 5, 9, 16, PG 82, 1212-1221 καὶ 5, 3, PG 82, 1217A: *Φλαβιανὸς δὲ ὁ σοφώτερος, τῶ τῶν πρεσβυτέρων ἐγκατελεγμένους ἔτι χορῶν*. Τὸν Φλαβιανὸ ἐχειροτόνησαν ὁ Διόδωρος Ταρσοῦ καὶ ὁ Ἀκάκιος Βερροίας. ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ, *Ἐκκλ. Ἱστ.*, 7, 11, 3. Βλ. καὶ Β. ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ, *μν. ἔργ.*, σ. 186.

39. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, *Βίος τοῦ Γρηγορίου*, PG 35, 300A (= ΒΕΠ 58, 237, 22-29): *τούτων ἐχόντων τὸν τρόπον τοῦτον παρῆσαν ἐπίσκοποι κεκλημένοι ἔκ τε Αἰγύπτου καὶ Μακεδονίας εἰς τὸ Βυζάντιον ἔτι τῆς εἰρημένης ἐνδημούσης συνόδου. Καὶ δὴ οὗτοι, ὡς χωρὶς τῆς αὐτῶν γνώμης καθιδρυθέντος τοῦ μακαρίου Γρηγορίου, πάθει ἀνθρωπίνῳ κατασχεθέντες, ἀντέλεγον τῇ ψήφῳ οὐχὶ Γρηγόριον μισοῦντες (ὡς αὐτὸν συνέπειθον κρυφίως δηλώμασιν), ἀλλὰ τοὺς καθιδρῦσαντας ἀμνόμενοι, ὡς δίχα γνώμης αὐτῶν δεδωκότας τὸν θρόνον*.

τοῦτο δὲν εἶχε μεγάλη σημασία. Γιὰ τὸν Γρηγόριο τὸ γεγονός και μόνο ὅτι ἠγέρθη παρόμοιο θέμα, ὅπως ἡ ἀμφισβήτηση τῆς κανονικότητος τῆς ἐκλογῆς του στὸ θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸν ἐπίκρανε πάρα πολὺ⁴⁰. Καὶ ὅπως ἀρχικὰ δὲν εἶχε δεχθεῖ τὴν ἐκλογή του ἐκείνη στὰ Σάσιμα ἀπὸ τὸν φίλο του Μ. Βασίλειο καί, γιὰ χάριν τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας, δὲν θέλησε νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς ὄργανο στὴ διένεξη μεταξὺ τοῦ ἐπισκόπου Καισαρείας Μ. Βασιλείου καὶ τοῦ ἐπισκόπου Τυάων Ἀνθίμου, ἔτσι πολὺ περισσότερο τῶρα δὲν ἦταν διατεθειμένος νὰ δεχθεῖ τὴν ἀμφισβήτηση τῆς ἐκλογῆς του, τὴν ὁποία, ἄλλωστε, ὅπως γνωρίζουμε, οὔτε ἐπεδίωξε οὔτε θέλησε καὶ οἱ συνέπειες τῆς ὁποίας τὸν ἀκολούθησαν

στὴν κατοπινὴ του ζωὴ. Ὁ Γρηγόριος ἀπεχθάνετο καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ ὑποφέρει τὶς σκευωρίες ποὺ ἐξυφαίνονταν σὲ βάρος του καὶ μάλιστα ἀπὸ ἐπισκόπους.

Γι' αὐτό, αἰσθανόμενος ἀπὸ τὴ μιὰ ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τοὺς φίλους του ἐπισκόπους, προσκειμένους στὸν Μελέτιο, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀμφισβητούμενος καὶ πιεζόμενος ἀπὸ τοὺς ἀντιτιθεμένους σ' αὐτὸν ἐπισκόπους τοῦ ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ τῆς Αἰγύπτου, ἀπεφάσισε, καὶ πάλιν χάριν τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἀκολουθήσει τὸν γνωστὸ του δρόμο, νὰ παραιτηθεῖ, ἐγκαταλείπων τὸν θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν προεδρία τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πικραμένος καὶ ἀπογοητευμένος.

40. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, *Βίος Γρηγορίου*, PG 35, 300B-301C (= BEP 58, 237, 12-31). Βλ. ΧΡ. ΚΡΙΚΩΝΗ, *μν. ἔργ.*, σ. 89 ἔ.

Τὰ 100 χρόνια τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος

Ὅσοι πῆραν στὰ χέρια τους τὰ ἐφετεινὰ «Δίπτυχα» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πιθανῶς ἔχουν ἤδη ἐπισημάνει ὅτι ἡ ἔκδοση αὐτὴ εἶναι ἀφιερωμένη στὴν ἐπέτειο τῶν 100 χρόνων ἀπὸ τὸν ἥρωικό θάνατο τοῦ Παύλου Μελά (13 Ὀκτωβρίου 1904) καὶ τὴν ἔναρξη τῆς τελικῆς φάσεως τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος. Τὴν ἐπέτειο αὐτὴ ἐπεσήμανε καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν τελετὴ τοῦ Ἀγιασμοῦ τῶν ὑδάτων στὴν Θεσσαλονίκη. Ὅπως σημειώνει ὁ Θεολόγος καὶ Φιλολόγος κ. Ἰωάννης Ἀθανασόπουλος στὸ ἐκτενὲς εἰσαγωγικό σημείωμα τῶν Διπτύχων «δὲν πρέπει νὰ λησμονηθοῦν οἱ παλαιότεροι καὶ οἱ πρόσφατοι ἀγῶνες τῶν προγόνων μας ἐν ὀνόματι τῆς παγκοσμιοποιήσεως, μέσῳ τῆς ὁποίας ἀναμοχλεύονται σήμερον καὶ ἀναπλάθονται πολιτισμοί. Ὅπως ἐκεῖνοι, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς, ἔχομεν χρέος νὰ ἀποδυσθῶμεν εἰς ἀγῶνας καὶ θυσίας οὐχὶ μικροτέρας σημασίας τῶν ἀγῶνων καὶ θυσιῶν τῶν Μακεδονομάχων. Καὶ τὸ παράδειγμά των ἐπιβάλλεται νὰ ἀποτελῇ τὸ ὁδοιπορικὸν τῶν πράξεών μας περὶ ζητημάτων ζωτικῆς διὰ τὸ ἔθνος μας σημασίας». Ἐξ ἄλλου ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει ἰδιαιτέραν ὑποχρέωσιν νὰ τιμᾷ τοὺς ἀγωνισθέντες γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἐλληνικότητα τῆς Μακεδονίας, διότι ὁ ρόλος τῶν κληρικῶν ὄλων τῶν βαθμίδων στὸν Μακεδονικὸ Ἀγῶνα ὑπῆρξε ἀξιοσημείωτος καὶ στὸν πνευματικὸ-ἐκπαιδευτικὸ καὶ στὸν καθαρῶς ἀγωνιστικὸ τομέα. Δεκάδες ἀπλοὶ παπάδες τῶν χωριῶν ἔπεσαν θύματα τῆς μαχαίρας τῶν κομιτατζήδων, ἐνῶ πολλοὶ Μητροπολίτες ἐνίσχυναν παντοιοτρόπως τοὺς ἀγωνιστές. Εἶναι χρέος ὄλων μας νὰ θυμώμαστε τὸν ἀγῶνα τους καὶ τίς θυσίες τους ὑπὲρ Ἐκκλησίας καὶ Γένους καὶ νὰ διδασκόμαστε ἀπὸ τὸ παράδειγμά τους. Εἶναι, ἐπομένως, εὐχάριστο τὸ γεγονός ὅτι στὸ πλαίσιο τῶν ἐπισημῶν ἑορτασμῶν πολλὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχουν προγραμματίσει ἐκδηλώσεις μνήμης καὶ τιμῆς γιὰ τὰ 100 χρόνια ἀπὸ τὴν συμβολικὴ ἔναρξη τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος.

K.X.

Βραβεύσεις ἀνθρώπων μὲ ἑλληνορθόδοξο φρόνημα

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος χαίρεται καὶ σεμνύνεται ὅταν διάφοροι φορεῖς ὑψηλοῦ κύρους μέσα στὴν κοινωνία μας βραβεύουν πρόσωπα ποὺ διακρίνονται γιὰ τὸ ἑλληνορθόδοξο ἦθος τους καὶ τὰ ὁποῖα ἔχουν προσφέρει φιλοτίμως στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Τέτοιες τιμητικὲς διακρίσεις ἔλαβαν χώρα κατὰ τὰ τέλη τοῦ 2003 καὶ τὶς ἀρχές τοῦ 2004 καὶ ἀξίζει νὰ τίς μνημονεύσουμε: Συγκεκριμένα ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς Χορωδίας κ. Λυκοῦργος Ἀγγελόπουλος ἐτιμῆθη διὰ παρασήμου ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας γιὰ τὴν ἐν γένει προσφορὰ του στὴν Ἐκκλησία καὶ στὴν Τέχνη. Ὁ συγγραφεὺς-ἱστορικός ἐρευνητὴς καὶ δημοσιογράφος κ. Κώστας Σαρδελῆς, ἀγνός μαχητὴς ὑπὲρ τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως, καὶ ὁ δοκιμογράφος κ. Κώστας Τσιρόπουλος, διευθυντὴς τοῦ ἀξιολόγου περιοδικοῦ ΕΥΘΥΝΗ ποὺ μάχεται γιὰ «Ἐλευθερία καὶ Γλῶσσα», ἐβραβεύθησαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ὁ κ. Σαρδελῆς ἐβρα-

**Τὰ 100 χρόνια
τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος**

**Βραβεύσεις ἀνθρώπων
μὲ ἑλληνορθόδοξο φρόνημα**

**Μιὰ δημοσκόπηση γιὰ
τὰ Θρησκευτικὰ καὶ
τὶς Ταυτότητες**

**Τὸ Συνέδριο τῶν Κυπρίων
Θεολόγων**

**Οἱ κίνδυνοι ἀπὸ τὰ Ἰσλαμικὰ
Κέντρα**

βεύθη για τὴν τετράτομη βιογραφία τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ καὶ ὁ κ. Τσιρόπουλος γιὰ πρόσφατη ἔκδοση δοκιμίων του. Ἐξ ἄλλου ἢ Ἐνωσις Ἑλλήνων Φυσικῶν ἀπένειμε τιμητικὴ διάκριση στὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμ. Νικόλαο Χατζηνικολάου, Πρόεδρο τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Συγχαίρουμε τοὺς βραβευθέντες καὶ τοὺς εὐχόμεθα παρὰ Θεοῦ εὐδῶσιν τῶν πνευματικῶν, συγγραφικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν τους ἔργων, ὥστε νὰ δίνουν μαρτυρία Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑλληνισμοῦ σὲ μία ἐποχὴ ποικίλων συγχύσεων καὶ προκλήσεων.

Κ.Χ.

Μία δημοσκόπηση γιὰ τὰ Θρησκευτικὰ καὶ τὶς Ταυτότητες

Στὴν ἐφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ τῆς 28/12/2003 δημοσιεύεται μία ἐνδιαφέρουσα δημοσκόπηση τῆς ἐταιρίας VPRC μὲ ἀντικείμενο τὴν στάση καὶ τὴν ἄποψη τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ἐπὶ θεμάτων γενικωτέρου κοινωνικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῆς δημοσκοπήσεως θεωροῦμε λίαν διαφωτιστικὴς τὶς ἀπαντήσεις σὲ δύο ἐρωτήματα. Πρῶτον, στὸ ἐρώτημα ἂν ἐγκρίνουν τὴν ὑποχρεωτικὴ διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν –ἐννοεῖται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς διδασκαλίας– στὰ σχολεῖα, τὸ 83% τῶν ἐρωτηθέντων ἀπήντησε καταφατικὰ. Τὸ ποσοστὸ τοῦτο εἶναι λίαν ὑψηλὸ καὶ σὲ ἐλάχιστα ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα ἐρωτήματα τῆς ἐν λόγω δημοσκοπήσεως παρατηρεῖται τόσο μεγάλη συναίνεση. Ἐπίσης, στὸ ἐρώτημα περὶ τῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευμάτος στὶς ἀστυνομικὲς ταυτότητες τὸ 68% τῶν ἐρωτηθέντων ἀπήντησε ὅτι τάσσεται ὑπὲρ τῆς ἀναγραφῆς. Εἶναι φανερὸ ὅτι παρὰ τὸν ὀρμητικὸ προπαγάνδας καὶ ἀστηρίκτων ἐπιχειρημάτων ποὺ συνόδευσαν τὴν ἀπάλειψη τοῦ θρησκευμάτος ἀπὸ τὰ Δελτία Ταυτότητος, τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τῆς κοινῆς γνώμης δὲν ἐπέισθη. Ἡ πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων ἀκούει τὸν ποιμαντικὸ λόγον τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ συμμερίζεται τὶς ἀνησυχίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου γιὰ τὶς ἀρνητικὲς πτυχὲς τῆς παγκοσμιοποιήσεως καὶ γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ ἀπειλοῦν τὴν ἑλληνορθόδοξη αὐτοσυνειδησία μας. Στὸ ἴδιο πλαίσιο κινοῦνται καὶ τὰ εὐρήματα μιᾶς σειρᾶς δημοσκοπήσεων τῶν τελευταίων ἐτῶν, τὰ ὁποῖα καταδεικνύουν ὅτι ὁ Ἑλληνας σέβεται

περισσότερον ἀπὸ ἄλλους θεσμούς τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν Στρατό. Τοῦτο σχολίασε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν κοπὴ τῆς Βασιλόπιττας στὴν Λέσχη Ἀξιωματικῶν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων. Καὶ ἐπεσήμανε ὅτι οἱ Ἕλληνες θεωροῦν τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν Στρατὸ ὡς τὶς δυνάμεις ἐκείνες ποὺ συντελοῦν στὴν πνευματικὴ ἀνάταση καὶ τὴν πρόοδο τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου.

Κ.Χ.

Τὸ Συνέδριο τῶν Κυπρίων Θεολόγων

Στὶς 27 Δεκεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους 2003 πραγματοποιήθηκε στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου στὴν Λευκωσία τὸ 27ο Συνέδριο τῆς Παγκυπρίου Ἐνώσεως Ἑλλήνων Θεολόγων (Π.Ε.Ε.Θ.). Κεντρικὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου ἦταν: «Ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Εὐρώπη» καὶ τὶς ἐπὶ μέρους εἰσηγήσεις παρουσίασαν: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τριμυθούνης κ. Βασίλειος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ὁ ἐξ Ἑλλάδος Βουλευτὴς κ. Στυλιανὸς Παπαθεμελῆς καὶ ὁ κ. Κωνσταντῖνος Χολέβας, Ἀρχισυντάκτης τῶν περιοδικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸν διάλογον μεταξὺ τῶν ὁμιλητῶν καὶ τοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἐξεφράσθη ἡ ἱκανοποίησις τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων γιὰ τὴν ἐπιχειρημένη ἔνταξιν τῆς Μεγαλονήσου στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνησυχία τους μήπως διακυβευθεῖ ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ ταυτότητα τῆς ἰδιαίτερας τῶν πατρίδος. Οἱ ὁμιλητὲς ἐξήγησαν ὅτι ἡ διαφύλαξις τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος καὶ τῆς πολιτιστικῆς φυσιογνωμίας ἐνὸς λαοῦ εἶναι καθῆκον τοῦ συγκεκριμένου λαοῦ καὶ ὅτι τὰ ἐπίσημα κείμενα τῆς Ἐνώσεως ἀναφέρονται στὸν σεβασμὸ τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος τῶν λαῶν ποὺ ἀπαρτίζουν τὴν Ἐνωση. Ἐπὶ πλέον, τονίσθηκε ἡ ἀνάγκη νὰ ὑπάρξει συντονισμὸς μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων ἐκπροσώπων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου ὥστε νὰ ἀκούεται ἐντονότερα ἡ φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας μέσα στὰ εὐρωπαϊκὰ ὄργανα. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος ὑπενθύμησε ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι ἀποτελοῦμε τὸ 2,7% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Εὐρ. Ἐνώσεως ἐναντι 53% τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν τονίζοντας παραλλήλως ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία οὐδέποτε βασί-

σθηκε στην ποσότητα, ἀλλὰ στην πνευματικότητα. Χαιρετισμὸ στὸ Συνέδριο ἀπηύθυνε ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ τῆς Κύπρου κ. Πεύκιος Γεωργιάδης ἐκπροσωπῶν τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Τάσσο Παπαδόπουλο, καθὼς καὶ ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας.

Οἱ κίνδυνοι ἀπὸ τὰ Ἰσλαμικὰ Κέντρα

Μὲ πρόσφατη ἀνακοίνωσή της ἡ Ἀστυνομία τῆς Βουλγαρίας ἔκανε γνωστὸ ὅτι ἀπηγόρευσε τὴν λειτουργία Ἰσλαμικῶν Κέντρων στὶς νότιες περιοχὲς τῆς χώρας, διότι ἐχρησιμοποιοῦντο ἀπὸ φανατικὰ ἰσλαμικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν καλλιέργεια ἀκραίων ἀντιλήψεων καὶ διότι ὑπῆρχαν στοιχεῖα ὅτι τὰ Κέντρα αὐτὰ εἶχαν ξεφύγει ἀπὸ τὸν καθαρῶς θρησκευτικὸ σκοπὸ, γιὰ τὸν ὁποῖο εἶχαν ἰδρυθεῖ. Ἡ ἐξέλιξη αὐτὴ ἔρχεται νὰ προστεθεῖ στὴν ἀπαγόρευση λειτουργίας ἀντιστοιχῶν Κέντρων στὴν Ἰταλία

καὶ στὴν Γερμανία, ἀκριβῶς διότι εἶχαν μεταβληθεῖ σὲ φυτώρια ὀργανώσεων ἐπικινδύνων γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὴν δημόσια ἀσφάλεια. Δικαιώνονται, λοιπὸν, οἱ ἀνησυχίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία ἔχει ζητήσῃ νὰ μὴν ἰδρυθεῖ Ἰσλαμικὸ Κέντρο μὲ σαουδαραβικὴ χρηματοδότηση στὴν χώρα μας. Ἡ Ἐκκλησία μας δέχεται τὴν ἴδρυση λατρευτικοῦ χώρου γιὰ τοὺς Μουσουλμάνους μετανάστες ποὺ ζοῦν στὴν Ἀθήνα, ἀλλὰ διαφωνεῖ ριζικὰ μὲ τὴν ἐπιλογὴ τοῦ χώρου τῆς Παιανίας ποὺ γειτνιάζει μὲ τὸ Ἀεροδρόμιο. Δὲν εἶναι σωστὸ ἕνα τεράστιο Μουσουλμανικὸ συγκρότημα νὰ ἀποτελεῖ τὴν πρώτη εἰκόνα ποὺ θὰ ἀποκοτῶν γιὰ τὴν Ἑλλάδα οἱ ξένοι ἐπισκέπτες. Ἐπίσης, ἡ Ἐκκλησία μας τάσσεται κατὰ τῆς ἰδρύσεως Κέντρου Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι δὲν εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴν τέλεση τῶν λατρευτικῶν ἀναγκῶν τῶν Μουσουλμάνων καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι ἡ διεθνὴς ἐμπειρία καταδεικνύει ὅτι παρόμοια Κέντρα ἀποτελοῦν τόπους στρατολογήσεως φανατικῶν.

K.X.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**Ἐκοιμήθη ὁ Μητροπολίτης πρώην Τρίκκης καὶ Σταγῶν
Στέφανος (1922-2003)**

Ἐξεδήμησεν πρὸς Κύριον τὴν 29ην Δεκεμβρίου 2003 ὁ Μητροπολίτης πρώην Τρίκκης καὶ Σταγῶν κυρὸς Στέφανος εἰς ἡλικίαν 82 ἐτῶν. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλη τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου 2003, εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Λαγκαδᾶ Σπυριδῶν – Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, Τοποτηρητὴς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης – Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς Προκόπιος – Τρίκκης καὶ Σταγῶν Ἀλέξιος – Μιλήτου Ἀποστολὸς – Κίτρους καὶ Κατερίνης Ἀγαθόνικος – Βεροίας καὶ Ναούσης Παντελεήμων – Σταυροπηγίου Ἀλέξανδρος – Καστορίας Σεραφεῖμ – Κασσανδρείας Νικόδημος – Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας Ἰωὴλ καὶ οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Θεουπόλεως Παντελεήμων καὶ Θερωμάτων Δημήτριος.

Τὸν ἐπικήδειο ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξεφώνησε ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Μισιακούλης, Α΄ Γραμματεὺς - Πρακτικογράφος Αὐτῆς. Ἡ ταφὴ τοῦ ἐκλιπόντος ἔγινε εἰς τὴν Γυναικεῖαν Ἱερὰν Κοινοβιακὴν Μονὴν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χορτιάτη.

Ὁ ἐκλιπὼν Ἱεράρχης ὑπῆρξε ὑπέρτης ζηλωτὴς καὶ ἀφοσιωμένος τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μὲ βαθεῖα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν πίστιν. Ὑπηρετήσεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1954 ἕως τοῦ 1958 ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, Προϊστάμενος καὶ Ἱεροκέρυξ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Τὸ 1958 ἐξελέγη βοηθὸς Ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Ταλαντίου. Τὸ 1974 προήχθη εἰς Μητροπολίτην Τρίκκης καὶ Σταγῶν ποιμένας τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν μέχρι τοῦ ἔτους 1980 ὅτε παρητήθη ἐφησυχάζων ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ἔφησε μνήμη ἀγαθοῦ Ἱεράρχου μὲ θερμὴ καὶ ζῶσα εὐσέβεια καὶ ιεραποστολικοὺς ὁραματισμοὺς. Ἄς εἶναι ἡ μνήμη του αἰωνία.

**Ἡ Ἀκαδημαϊκὴ σταδιοδρομία καὶ τὸ ἔργον τοῦ καθηγητοῦ
κ. Σπυριδῶνος Βρυώνη**

Ὁ Μακαριώτατος στὴν 19 Δεκεμβρίου 2003 ἀπένειμε, κατὰ τὴ διάρκεια εἰδικῆς τελετῆς ποὺ πραγματοποιήθηκε στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο, τὸ παράσημο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου) στὸν Καθηγητὴ τοῦ Τμήματος Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νέας Ὑόρκης κ. Σπυριδῶνα Βρυώνη γιὰ τὴ συμβολὴ του στὴν προαγωγὴ τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν σὲ βάθος μελέτη του, στὸ πλαίσιο τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ του ἔργου, τῆς πορείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέσα στὸν χρόνο. Κατὰ τὴν ἐκδήλωση ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλάκης, Β΄ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρουσίασε τὸ ἀκόλουθο βιογραφικὸ σημείωμα τοῦ τιμηθέντος.

Ὁ Ἐλλογιώτατος Καθηγητὴς τοῦ Τμήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νέας Ὑόρκης κ. Σπυριδῶν Βρυώνης ἐγεννήθη εἰς τὴν Μέμ-

Ἱερὰ Σύνοδος τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀποστολικὴ Διακονία

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἱεραὶ Μητροπόλεις

Νικαίας

Σύρου

Χαλκίδος

Ἀττικῆς

«Ἀλληλεγγύη» – Solidarity

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον

φιδα τοῦ Τενεσσή, ἐν ἔτει 1928. Ἑλληνοαμερικανὸς ἀλλὰ Κεφαλλὴν τῆ καταγωγῆ, διεμόρφωσε τὸν χαρακτήρα καὶ τοὺς μελλοντικούς του προσανατολισμούς διὰ τῶν συνδυασμένων ἐμπειριῶν, τὰς ὁποίας ἡ καταγωγή του ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπηκοότης του προσφέρουν, καὶ οὕτως ἠδυνήθη νὰ ἐναρμονίσῃ τὴν Ἑλληνικὴν του Κληρονομίαν μετὰ τῶν ἀμερικάνικων θεσμῶν, μὲ τρόπον, ὥστε ὁ ἓνας κόσμος νὰ συμπληρώνη τὸν ἄλλον, χωρὶς αὐτοπεριορισμούς, εἴτε εἰς ἓνα ἐξιδανικευμένον ἑλληνοκεντρισμόν, εἴτε εἰς ἓνα ἐξίσου ἐξωραϊσμένον ἀμερικανικὸν τρόπον ζωῆς.

Ἡ Ἀκαδημαϊκὴ σταδιοδρομία τοῦ Σπυρίδωνος Βρυῶνη, ἡ ὁποία ἤρχισε τὸ ἔτος 1956, μὲ τὸν διορισμόν του εἰς τὸ *Τμήμα Ἱστορίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Harvard* καὶ ἐπερατώθηκε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μετὰ τὴν παραίτησίν του ἐκ τῆς διευθύνσεως τοῦ *Ἰνστιτούτου Κέντρου Ἑλληνικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νέας Ὑόρκης*, ἦτο μεσστή ἀπὸ σπανίας, διὰ τὸν Ἀκαδημαϊκὸν χώρον, ἀναζητήσεις νέων ἐπιστημονικῶν πεδίων καὶ ἐπιστημολογικῶν ἀναζητήσεων. Ἰδιαιτέρως παραγωγικὴ ὑπῆρξεν ἡ μακροχρόνιος θητεία του ὡς *Διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Μεσανατολικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Los Angeles (UCLA)*, τοῦ *Ἰνστιτούτου Κέντρου τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ τοῦ Κέντρου Ἑλληνικῶν Σπουδῶν εἰς τὸ Sacramento τῆς Καλιφόρνιας*, ἐνὸς Ἰδρύματος φιλόδοξου, τὸ ὁποῖον ἐθεμελίωσεν εἰς τὴν προσωπικὴν του βιβλιοθήκην, διηύθυνε διὰ εἰκοσαετίαν καί, κατὰ τὸ διάστημα τῆς λειτουργίας του, τὸ ἀνέδειξεν ὡς τὸ μεγαλύτερον ἐπιστημονικὸν Κέντρον τῆς Ἑλληνικῆς Διασπορᾶς διὰ τὴν μελέτην καὶ ἔρευναν τῆς ἱστορικῆς πορείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἕως τῆς σήμερον.

Αἱ μελέται τοῦ Σπυρίδωνος Βρυῶνη κινοῦνται εἰς πολλοὺς θεματικούς ἄξονας. Πλὴν, ὅμως, διαχωρίζονται εἰς δύο εὐρυτάτας περιοχάς, ἐξ ἐπόψεως γεωγραφικῆς, χρονολογικῆς καὶ ἐπιστημολογικῆς:

Εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Μικρασιατικοῦ καὶ Βαλκανικοῦ χώρου κατὰ τὴν Βυζαντινὴν Περίοδον καὶ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Τουρκοκρατίας καί,

Εἰς τὰς σχέσεις μετὰ τῶν κυριωτέρων Ἱστορικῶν Λαῶν τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, ἀπὸ τοῦ Μεσαίωνος ἕως σήμερον.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ σήμερον τιμωμένου Σπυρίδωνος Βρυῶνη, ὑπερβαίνουν τοὺς 120 τίτλους καὶ περιλαμβάνουν τὴν συγγραφὴν 10 αὐτοτελῶν μονογραφικῶν, τὴν, τῆ ἐπιμελεία τοῦ ἰδίου, ἑκδοσιν 10 βιβλίων καὶ τὴν δημοσίευσιν 100 περίπου ἐπιμέρους ἐιδικῶν μελετῶν εἰς ἐπι-

στημονικὰ περιοδικὰ καὶ συλλογικὰ ἔργα. Εἰς τοὺς ἀριθμούς αὐτοὺς δὲν συνυπελογίσθησαν οἱ πρόλογοι, αἱ εἰσαγωγαί, αἱ κριτικαὶ ἀναλύσεις καὶ ποικίλα ἄλλα δημοσιεύματα ἱστορικοῦ κυρίως ἐνδιαφέροντος, ἅτινα συναντῶνται εἰς πρακτικὰ συνεδρίων καὶ συλλογικὰ ἔργα. Ἐκ τοῦ πλουσιωτάτου συγγραφικοῦ του ἔργου ἐπιβάλλεται νὰ ἀναφερθοῦν τρία διαφορετικὰ μετὰ τῶν ἔργα:

Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ μελέτη του εἰς τὸ αἶνιγμα τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, ἡ μετὰλλαξις δηλαδὴ τοῦ μεγαλύτερου καὶ δυναμικωτέρου τμήματος τοῦ ἑλληνοφώνου χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τουρκόφωνον καὶ μουσουλμανικόν, ἡ ὁποία συνετελέσθη μετὰ τῶν 11ου καὶ τοῦ 15ου αἰῶνος. Πρόκειται δι' ἓν ὀγκῶδες βιβλίον μὲ τίτλον «*Παρακμὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας*», τὸ ὁποῖον ἀρχικῶς ἐξεδόθη τὸ 1971 εἰς τὴν ἀγγλικὴν, ἐπανεξεδόθη ὁμοίως εἰς τὴν ἀγγλικὴν τὸ 1986 καὶ μετὰ δεκαετίας ἐξεδόθη καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Τὸ δεύτερον ἀξιομνημόνευτον βιβλίον του, μὲ τίτλον «*Τὸ Βυζάντιον καὶ ἡ Εὐρώπη*», ἐξεδόθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἀγγλικὴν τὸ 1967 καὶ μετεφράσθη τὰ ἐπόμενα ἔτη εἰς τὴν ὀλλανδικὴν, τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν πορτογαλικὴν. Ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς γλαφυροτέρας ἱστορικὰς ἀναλύσεις τοῦ ρόλου, τὸ ὁποῖον διεδραμάτισε τὸ Βυζάντιον εἰς τὴν ἀνάδυσιν τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας Εὐρώπης.

Τὸ τρίτον βιβλίον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μνημονευθῆ ἔκ τοῦ πλουσιωτάτου συγγραφικοῦ ἔργου τοῦ Σπυρίδωνος Βρυῶνη, τιτλοφορεῖται ὡς «*Ἡ Κλειῶ συναντᾷ τὸν Γκριζο Λύκο: Τὸ Τουρκικὸ Κράτος καὶ ἡ Ἱστορία*» καὶ ἐξεδόθη ἀρχικῶς εἰς τὴν ἀγγλικὴν τὸ 1991 καὶ τὸ 1993, μετεφράσθη δὲ εἰς τὴν ἑλληνικὴν τὸ 1993. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὁ συγγραφεὺς συνεδύασε τρεῖς στόχους: α) τὴν κριτικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἱστορικο-πολιτικοῦ ἔργου τοῦ ἄλλοτε Προέδρου τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας Τουρκοῦτ Ὀζάλ διὰ τὰς σχέσεις τῶν Τούρκων μὲ τὴν Εὐρώπην, β) τὴν παρουσίαν τῶν θεωρητικῶν κατασκευασμάτων τῶν Τούρκων ἱστορικῶν καὶ γλωσσολόγων τῆς κεμαλικῆς περιόδου διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς (τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποτελοῦν τὸ ὑπόβαθρον τῆς ἐπισήμου τουρκικῆς ἱστοριογραφίας), καί, τέλος γ) τὴν παρουσίαν καὶ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ πολυδαπάνου καὶ μακροπροθέσμου προγράμματος τῶν τουρκικῶν κυβερνήσεων, διὰ νὰ ἐπηρεάσουν τὰ δυτικοευρωπαϊκὰ καί, κυρίως, τὰ ἀμερικανικὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα καί, μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἄλλας ὁμάδας τῆς ἀκαδημαϊκῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς, μὲ σκοπὸν τὴν προώθησιν τῆς τουρκικῆς πολιτικῆς.

Αἱ ἄλλαι ἐρευνητικαὶ δραστηριότητες τοῦ Σπυριδωνοῦ Βρυώνη ἐστράφησαν εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἐλληνικῶν, ἀραβικῶν, ἀρμενικῶν, περσικῶν καὶ ὀθωμανικῶν πηγῶν διὰ τὴν μάχην τοῦ Μαντζικέρτ τὸ 1071, εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐπιδράσεως τῆς θαλάσσης εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων καί, προσφάτως, εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν μαρτυριῶν (ἐλληνικῶν, τουρκικῶν, δυτικοευρωπαϊκῶν καὶ ἀμερικανικῶν) διὰ τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰ περιστατικὰ τὰ ὅποια ὠδήγησαν εἰς τὰ γεγονότα ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1955. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὸ τυπογραφεῖον καὶ ἐκδίδεται εἰς τὴν ἐλληνικὴν καὶ τὴν ἀγγλικὴν. Παραλλήλως ἡσχολήθη καὶ μετὰ τὴν μελέτην τῆς ἐθνικῆς ιστοριογραφίας τῶν λαῶν τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τὸ βασικώτερον, ὅμως, πεδῖον τῶν μελετῶν του εἶναι τὸ ἱστορικὸν πλαίσιον, πολιτικόν, κοινωνικόν καὶ ἰδεολογικόν, μέσα εἰς τὸ ὅποιον, κατὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ σήμερον, κινεῖται ὁ ἐλληνικὸς κόσμος, καὶ ἐπιχειρεῖ ἐκ τῶν διδασμάτων τῆς ἱστορίας καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν τρεχουσῶν καταστάσεων, νὰ διακρίνη τὰς προοπτικὰς τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν πορείαν τοῦ χρόνου.

ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΗΣ Δ.Ι.Σ. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Συνήλθε ἀπὸ 13 ἕως 16 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., ἡ Διарκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς 147ης Συνοδικῆς Περιόδου ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Συνεδριῶν:

Α. Ὁ Μακαριώτατος εὐχήθηκε στοὺς Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς γιὰ τὸ νέο ἔτος.

Β. Ἐνημέρωσε τὴν Δ.Ι.Σ.:

– Γιὰ τὶς ἐνέργειες τῆς Ἐκκλησίας πρὸς συμπάρταση στὸν Λαὸ τοῦ Ἰράν ποῦ ἐπλήγη ἀπὸ τοὺς πρόσφατους καταστρεπτικοὺς σεισμοὺς καὶ γιὰ τὴν ἀποστολὴ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας μέσῳ τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὄργανώσεως «Ἀλληλεγγύη».

– Γιὰ τὴν συνάντησιν ποῦ εἶχε στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων μετὰ τοὺς ὑποτρόφους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι σπουδάζουν στὸ Ἐξωτερικὸ καὶ γιὰ τὴν θερμὴ καὶ ἐποικοδομητικὴ συνομιλία μαζί τους.

Γ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε:

– Νὰ προβεῖ σε διάβημα πρὸς τὴν Πρεσβείαν τῆς Π.Γ.Δ.Μ. στὴν Ἀθήνα, μετὰ κοινοποίησιν στὶς Πρεσβεῖες

τῶν Κρατῶν Μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ Πατριαρχεῖο Σερβίας, μετὰ τὸ ὅποιο θὰ ἐκφράζεται ἡ διαμαρτυρία τῆς γιὰ τὴ φυλάκισιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βελεσσῶν κ. Ἰωάννη καὶ συνεργατῶν του ποῦ ἐγένεε κατὰ παράβασιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

– Νὰ σταλεῖ Ἐγκύκλιος στὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν ὅποια νὰ συνιστᾶται στοὺς Κληρικοὺς νὰ ἀπέχουν ἀπὸ κάθε ἀνάμιξη στὶς πολιτικὰς ἐκδηλώσεις ἐνόψει τῶν Ἐκλογῶν τῆς 7ης Μαρτίου 2004.

– Νὰ ἀποσταλεῖ ἔγγραφο στοὺς Ὑπουργοὺς Π.Ε.ΧΩ.ΔΕ. κ. Βάσω Παπανδρέου καὶ Πολιτισμοῦ κ. Εὐάγγελο Βενιζέλο, στὴν Δῆμαρχο Ἀθηναίων κ. Ντόρα Μπακογιάννη καὶ τὸν Ἀθλητικὸν Σύλλογον «*Παναθηναϊκός*», μετὰ τὸ ὅποιο νὰ ζητεῖται νὰ παραχωρηθῆ στὴν Ἐκκλησίαν ὁ χῶρος, ὁ ὅποιος θὰ ἀπελευθερωθῆ μετὰ τὴν μετεγκατάστασιν τοῦ ὡς ἄνω Ἀθλητικοῦ Συλλόγου ἀπὸ τὴν Λεωφόρον Ἀλεξάνδρας στὴν περιοχὴ «*Γουδί*», γιὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν.

– Νὰ ἀποσταλεῖ ἔγγραφο πρὸς τοὺς συναρμοδίους Ὑπουργοὺς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, μετὰ τὸ ὅποιο νὰ ὑποστηρίζονται τὰ οἰκονομικὰ αἰτήματα τῶν Ἐφημερίων, μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νέου ἐνιαίου μισθολογίου τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

– Νὰ αὐξηθῆ τὸ ποσὸ τῶν ὑποτροφῶν ποῦ χορηγοῦνται στοὺς ὑποτρόφους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ σπουδὰς στὸ Ἐξωτερικόν.

– Νὰ δοθῆ ἐπιχορήγησις:

α) Στὸν Σύλλογον Γονέων γιὰ τὴν αὐτόνομη διαβίωσιν προσώπων μετὰ εἰδικὰς ἀνάγκας.

β) Στὸ Κέντρο Συμπαραστάσεως Παλιννοστούντων Μεταναστῶν.

γ) Στὴν Εὐξείνου Λέσχην Ἀλμωπίας γιὰ τὴν ἀνέγερσιν στὴν περιοχὴ τῆς Ἀριδαίας Μνημείου Γενοκτονίας τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ.

δ) Στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων γιὰ τὴν ἀνακαίνισιν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐρισκομένων Μετοχιῶν του.

ε) Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίας Ματρῶνης Ὑδρας γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μεγάλων ζημιῶν ποῦ ὑπέστη τὸ Καθολικόν τῆς ἀπὸ πτώσιν κεραυνοῦ.

– Νὰ διοργανωθῆ Σεμινάριον Ἐπιμορφώσεως Ὑπαλλήλων Ἱερῶν Μητροπόλεων ἐπὶ λογιστικῶν καὶ διαχειριστικῶν ζητημάτων.

– Νὰ πραγματοποιηθῆ ἀπὸ τὴν Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπι-

τροπή Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας Ἡμερίδα μὲ θέμα «*Προστασία τῶν Ἱερῶν Ναῶν ἐκ κινδύνου σεισμοῦ*» τὴν 10ην Μαρτίου 2004.

– Νὰ ἀποσταλεῖ ἐνημερωτικὴ Ἐγκύκλιος τῆς Ὑπηρεσίας Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως, περὶ τῶν διαδικασιῶν, ἐνεργειῶν καὶ ἐλέγχου τῶν λογιστικῶν καὶ διαχειριστικῶν βιβλίων καὶ στοιχείων Ἱερῶν Μητροπόλεων, Ἱερῶν Μονῶν καὶ λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων.

– Νὰ ἀποσταλεῖ ἔγγραφο στὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Πολιτιστικῆς Ταυτότητος γιὰ τὴ μελέτη τοῦ θέματος διοργανώσεως Ἐκδηλώσεων μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως ἑκατὸ ἐτῶν (1904-2004) ἀπὸ τὸν ἡρωικὸ θάνατο τοῦ Μακεδονομάχου Παύλου Μελά.

– Νὰ τιμηθοῦν μὲ τὸ παράσημο τῆς Ἐκκλησίας (Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου) γιὰ τὸ ἦθος καὶ τὴν προσφορὰ τους πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν κοινωνία, α) ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἡλίας Μαστρογιαννόπουλος, β) ὁ καθηγητὴς κ. Νικόλαος Ζίας καὶ γ) ἡ πρώην Βουλευτὴς κ. Ἄννα Συνοδινοῦ.

Δ. Ἡ Δ.Ι.Σ. μελέτησε:

– Τὸ Σχέδιο τοῦ Κώδικος Ἱατρικῆς Ἠθικῆς καὶ Δεοντολογίας καὶ ὑπέβαλε τὶς προτάσεις Της μὲ γνώμονα τὸ πλαίσιο τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, τὸν ὄρκο τοῦ Ἱπποκράτη καὶ τὸ σεβασμὸ τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Ε. Ἡ Δ.Ι.Σ. κατάρτισε:

– Τὸν Προκαταρκτικὸ Πίνακα τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων, ἀποτελούμενον ἀπὸ τοὺς ὡς κάτωθι Κληρικούς:

1. Ἀρχιμ. κ. Νικόλαον Ἀλεξίου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης.

2. Ἀρχιμ. κ. Θεόκλητον Καρακουλίδην, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

3. Ἀρχιμ. κ. Συμεὼν Λαμπρινᾶκον, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

4. Ἀρχιμ. κ. Ἰουστίνον Μαρμαρινόν, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

5. Ἀρχιμ. κ. Εὐστάθιον Μαρνασίδη, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

6. Ἀρχιμ. κ. Αὐγουστίνον Μύρου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης.

7. Ἀρχιμ. κ. Ἐπιφάνιον Οἰκονόμου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ καὶ

8. Ἀρχιμ. κ. Γρηγόριον Τσουτσούλην, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς.

ΣΤ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε:

– Ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Κυθέρων κ. Κύριλλο καὶ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Θεόκλητο γιὰ τὴν ἐπίσκεψιν τὴν ὁποία πραγματοποίησαν, κατόπιν Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καὶ τὶς συζητήσεις τὶς ὁποῖες εἶχαν ἐκεῖ μὲ τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖο καὶ ἄλλους παράγοντες τοῦ Πατριαρχείου, γιὰ τὴν ἐξεύρεση τρόπων μὲ τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ ἔλθει ἀρωγὸς πρὸς τὸ ἐν λόγῳ Πατριαρχεῖο, τὸ ὁποῖο ἀντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα, ἐξαιτίας τῶν ἀντιξόνων συνθηκῶν ποὺ ἐπὶ ἔτη μακρὰ ἐπικρατοῦν στὴν περιοχὴ. Συγκεκριμένα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀνέλαβε μὲσω τῆς Μ.Κ.Ο. «*Ἀλληλεγγύη*» τὴν σύνταξιν μελέτης καὶ τὴν χρηματοδότησιν ἰδρύσεως Σχολείου στὴ Βηθλεὲμ καὶ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν περαιτέρω οἰκονομικὴ ἐνίσχυσιν τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.

– Ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτην Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ, γιὰ τὴν ἱεραποστολικὴν διακονίαν τῆς Ἀδελφότητος τῆς Γυναικείας Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα στὰ ἱεραποστολικά κλιμάκια τῆς Μητροπόλεως Καμπάλας καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Μπουκόμπα τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, καὶ ἀποφάσισε νὰ ἀποσταλοῦν συγχαρητήριες εὐχῆς καὶ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὸ ἔργο τὸ ὁποῖο ἐπιτελεῖται ἀπὸ τὴν ἐν λόγῳ Ἀδελφότητα.

– Ἀπὸ τὴν ἀναγνωσθεῖσα Ἐκθεση τοῦ Ἑλλογιμώτου Καθηγητοῦ κ. Γ. Μαρτζέλου γιὰ τὶς ἐργασίες τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (ΚΕΚ) καὶ τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐπισκοπικῶν Συνόδων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (CCEE) γιὰ τὴν *Charta Oecumenica*, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὴ Βουδαπέστη (27-30.11.2003).

Ζ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε:

– Τὶς προτάσεις τῆς Ὑποεπιτροπῆς Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων περὶ τοῦ θέματος τῆς ποιμαντικῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν Ὀρθοδόξων ἀθλητῶν καὶ τῶν συνοδῶν τους κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004, τῆς διανομῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης στὴν ἀγγλικὴ καὶ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν ἐντύπων στὰ Ξενοδοχεῖα καὶ τοὺς χώρους τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων.

– Τὸ Σχέδιο Κανονισμοῦ «*Περὶ λειτουργίας τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν*».

– Τὸ Σχέδιο Κανονισμοῦ «*Περὶ διαφυλάξεως τῶν κινητῶν πραγμάτων ἐκδημήσαντος Μητροπολίτου, τῶν εὑρισκομένων εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ τὴν ἰδιωτικὴν κατοικίαν αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν κινητῶν ἐν γένει πραγμάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως*».

– Τίς ὑποβληθεῖσες ἀπὸ τὴν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θεῖας Λατρείας καὶ Ποιμαντικοῦ Ἔργου Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας: α) Τῆς Ἀνακομιδῆς τῶν Σεπτῶν Λειψάνων τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ (Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος), β) Τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Χρήστου τοῦ ἐκ Πρεβέζης (Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικολόλεως καὶ Πρεβέζης) καὶ γ) Τοῦ Νέου Παρακλητικοῦ Κανόνος εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον τὸν Θαυματουργόν (Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης).

– Τὸν Κανονισμὸ Λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ ὑπὸ τὴν Ἐπωνυμία «*Κέντρον Ἀποθεραπείας καὶ Ἀποκαταστάσεως Κλειστῆς Νοσηλείας Εὔης Λούλη “Ἁγία Ὑπομονή”*».

– Τὴν συμμετοχὴ:

α) Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, Προέδρου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, καὶ τοῦ Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου κ. Προκοπίου Πετριδῆ, Συνεργάτου τῆς αὐτῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς Ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν 8η Παγκόσμια Ρωσικὴ Σύναξη τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ
β) Τοῦ Αἰδεσιμολογιώτατου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Στεφάνου Ἀβραμίδη, Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, στὴν Διάσκεψη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.) γιὰ τοὺς ἐπὶ τῶν Διεκκλησιαστικῶν θεμάτων Γραμματεῖς (Γενεὴ 4-8 Ἰουνίου 2004).

Η. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐργασιῶν τῆς Δ.Ι.Σ. πραγματοποιήθηκε στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου Ἐκδήλωση, παρουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Συνέδρων καὶ ἐκλεκτῆς ὁμηγύρεως, μετὰ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συμπληρώσεως 80 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν Περιοδικῶν «ΘΕΟΛΟΓΙΑ» καὶ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας τιμήθηκε ὁ Ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου γιὰ τὴν ἐπὶ μία πεντηκονταετία προσφορά του στὴν ἀδιάκοπην ἔκδοσιν τῶν ὡς ἄνω Περιοδικῶν. Στὸν τιμηθέντα ὁ Μακαριώτατος ἐπέδωσε Εὐεργετήριον Γράμμα καὶ μία Εἰκόνα μετὰ τὴν παράστασιν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.

Θ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Δ.Ι.Σ., ὁ Μακαριώτατος πρότεινε νὰ μεταφερθεῖ γιὰ εὐθετώτερον χρόνον ἢ σύγκλησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας γιὰ τίς ἐκλογὰς Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης καὶ Ἐλευθερουπόλεως, προκειμένου νὰ μὴ συμπέσει μετὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον στὴν Πατρίδα μας. Ἡ πρότασις τοῦ Μακαριωτάτου ἐγένετο ὁμόφωνα ἀποδεκτὴ.

Ι. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀσχολήθηκε ἐπίσης καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μετὰ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σεμινάριο Ἐκμαθήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Νοηματικῆς Γλώσσης

Στὶς δραστηριότητες τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ποὺ ὑλοποιοῦνται μετὰ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἔνθεο ζῆλον τῶν συνεργατῶν μας, ἐντάσσεται, μετὰ τὴν εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ τὸ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΚΜΑΘΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ, ὥστε οἱ Κληρικοί, οἱ Κατηχητῆς καὶ οἱ Συνεργάτες τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ ἔχουν τὸ θεῖο δῶρον τῆς ἀκοῆς, νὰ ἐπικοινωνοῦν μετὰ ὅσους τὸ στεροῦνται καὶ οἱ ὅποιοι, μετὰ τὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἔχουν ἄλλο τρόπο ἐκφράσεως καὶ ἐπικοινωνίας.

Γιὰ αὐτὸ, σᾶς παρακαλοῦμε καὶ σᾶς προτρέπουμε νὰ παρακολουθήσετε τὸ Σεμινάριο, ποὺ θὰ ἀρχίσῃ τὴν Πέμπτη 22 Ἰανουαρίου 2004, ὥρα 5 μ.μ., καὶ θὰ γίνεταί ἀνὰ δεκαπενθήμερον κάθε Πέμπτη, στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (Ἰαίου 1, β' ὄροφος). Ἡ εὐθύνη διοργανώσεως τοῦ Σεμιναρίου ἀνετέθη στὸν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἰωάννη Καραμούζη, Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἀπαιτούμενη γνώσιν γιὰ τὴν ἐπίτευξιν αὐτοῦ τοῦ θεάρεστου καὶ ἀναγκαίου ἔργου.

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ ἀπευθύνονται στὸν ὑπεύθυνον συνεργάτη τοῦ Τομέα Κατηχήσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Ἰωάννη Βιδάλη, τηλ. 210-7272347 (καθημερινὰ 8 π.μ. - 2 μ.μ. πλὴν Σαββάτου καὶ Κυριακῆς).

(Ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ**Ἐπίσκεψη Μακαριωτάτου στο Κέντρο Προσωρινῆς Διαμονῆς Αἰτούντων Ἴσχυλο Ἀλλοδαπῶν στο Λαύριο**

Τοὺς Κούρδους καὶ Ἀφγανοὺς πολιτικούς πρόσφυγες ποὺ διαμένουν στο Κέντρο Προσωρινῆς Διαμονῆς Αἰτούντων Ἴσχυλο Ἀλλοδαπῶν στο Λαύριο ἐπισκέφθηκε χθὲς τὸ ἀπόγευμα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας συνομίλησε μαζί τους, ἄκουσε τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν καὶ τοὺς μοίρασε δῶρα, τὰ ὁποῖα προσέφερε ἡ Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος « Ἀλληλεγγύη ».

« *Τὰ δῶρα αὐτὰ εἶναι μία ἐλάχιστη ἔκφραση τῆς ἀγάπης μας καὶ δὲν ἀποτελοῦν ἐλεημοσύνη* » εἶπε ὁ Μακαριώτατος, ὑπογραμμίζοντας ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς κατανοεῖ τὰ προβλήματα τῶν προσφύγων, ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ἔχει βιώσει τὴν προσφυγιά. « *Νιώθουμε τὸν πόνο τοῦ πρόσφυγα καὶ ἰδίως τοῦ πολιτικοῦ πρόσφυγα. Καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπῆρξε πολιτικὸς πρόσφυγας* » σημείωσε χαρακτηριστικά. Ἐπιπλέον, ἀναφέρθηκε στο σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη ποὺ νιώθουν οἱ Ἕλληνες ἀπέναντι στοὺς ξένους, ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητας, φυλῆς, χρώματος, θρησκείματος ἢ πεποιθήσεων, αἰσθήματα ποὺ, ὅπως τόνισε, ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὴ θρησκεία μας, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ὅλοι εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ καὶ ὀφείλουμε νὰ ἀγαπᾶμε τοὺς συνανθρώπους μας. Καὶ κατέληξε: « *Δὲν εἶναι μόνο ἡ Πολιτεία ποὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ ἐσᾶς, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας* ».

Στὴν ἐκδήλωση ποὺ διοργανώθηκε ὁμίλησαν ἐπίσης ὁ Ὑφυπουργὸς Ὑγείας καὶ Πρόνοιας κ. Κοντογιαννόπουλος καὶ ὁ Δήμαρχος Λαυρίου κ. Λουκάς. Καὶ οἱ δύο ὑπογράμμισαν τὴ σημασία τῆς καλῆς συνεργασίας Ἐκκλησίας, Πολιτείας καὶ Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης στὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῶν προσφύγων, ἐπισημαίνοντας ὅτι σὲ αὐτὴ τὴν προσπάθεια εἶναι ἀπαραίτητη ἡ συνδρομὴ ὄλων τῶν μελῶν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Τέλος, ἐξέφρασαν τὴ χαρὰ τους γιὰ τὴν παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ ὁποῖος, ὅπως ἀνέφεραν, ἔδωσε ἓναν ξεχωριστὸ χαρακτήρα στὴν ἐκδήλωση.

(23.12.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Συμπαράσταση στοὺς σεισμοπαθεῖς τοῦ Ἰράν

...Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀμέσως μετὰ τὸν καταστροφικὸ σεισμὸ ποὺ ἐπληξε τὸ Ἰράν ἀπέστειλε τηλεγραφήματα στον Πρόεδρο τῆς χώρας Μωχάμαντ Χαταμί καὶ στον Πρόεδρο τοῦ Ἰράν στὴν Ἀθήνα, ἐκφράζοντας τὴν συμπάθειά του, ἀλλὰ καὶ τὴν συμπαράσταση τοῦ ἴδιου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν δοκιμαζόμενο λαό. Παράλληλα, ἔδωσε ἐντολὴ στὴν Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος « Ἀλληλεγγύη » γιὰ ἄμεση κινητοποίηση τῶν μηχανισμῶν ἀποστολῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας.

(28.12.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Τελετὴ κοπῆς Πρωτοχρονιάτικης Βασιλόπιτας στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

« *Εὐχόμαι ὑγεία καὶ εὐτυχία σὲ ὅλους γιὰ τὴ νέα χρονιά. Εὐχόμαι νὰ μπορέσουμε νὰ παραδώσουμε στὰ παιδιά μας ἓναν κόσμο καλύτερο ἀπὸ αὐτὸν ποὺ μᾶς παρέδωσαν οἱ πατέρες μας, στον ὁποῖο θὰ κυριαρχεῖ ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δικαιοσύνη. Δὲν θὰ πρέπει ποτὲ νὰ χάνουμε τὸ θάρρος μας καὶ τὴν Πίστη μας μπροστὰ στις δυσκολίες τῆς ζωῆς, γιὰ τὸ Θεὸς μὲ τὴν ἀγάπη Του εἶναι πάντα στο πλευρὸ μας* ».

Τὶς ἐπισημάνσεις αὐτὲς ἔκανε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς τελετῆς κοπῆς τῆς Πρωτοχρονιάτικης Βασιλόπιτας γιὰ τὸ προσωπικὸ τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ποὺ πραγματοποιήθηκε σήμερα στὶς 12 τὸ μεσημέρι στο Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο, παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Π. Εὐθυμίου, τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολίτευσης Βουλευτῆ κ. Ἄπ. Ἀνδρουλάκου, τοῦ Εὐρωβουλευτῆ κ. Ἰ. Μαρίνου, τοῦ Γ.Γ. Θρησκευμάτων κ. Ἰ. Κονιδάρη, τῆς ἐκπροσώπου τῆς Δημάρχου Ἀθηναίων κ. Κ. Μπουρδᾶρα καὶ ἄλλων πολιτειακῶν παραγόντων, ἐκπροσώπων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, ἐκπροσώπων τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, μελῶν τῆς Πανεπιστημιακῆς Κοινότητας καὶ τοῦ Δικαστικοῦ κόσμου καὶ λοιπῶν ἐπισήμων.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ χαιρετισμοῦ του, ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε διεξοδικὰ στο πρωτοπόρο φιλανθρωπικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ἰδιαίτερα σὲ αὐτὸ ποὺ ἐπιτελοῦν ἡ Γενικὴ

Διεύθυνση Χριστιανικής Ἀλληλεγγύης, τὸ Ἴδρυμα Ψυχοκοινωνικῆς Ἀγωγῆς καὶ Στήριξης «ΔΙΑΚΟΝΙΑ» (μὲ ἐξειδικευμένες ποιμαντικά, προωθημένες καὶ συντονισμένες δράσεις στὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ναρκωτικῶν καὶ τοῦ ἀλκοόλ), τὸ Κέντρο Στήριξης Οἰκογένειας (ΚΕ.Σ.Ο.), ποὺ βρίσκεται στὸ πλευρὸ ιδιαίτερα τῶν ἀγάμων μητέρων καὶ τῶν κακοποιημένων γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν τους, καὶ τὸ Γραφεῖο Νεότητος.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ὑπογράμμισε ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς περιβάλλει μὲ ἐμπιστοσύνη τὴν Ἐκκλησία του καὶ πιστεύει στὰ ἰδανικά ποὺ ἐκφράζει ἡ Ἑλληνορθοδοξία. «Καὶ αὐτὸ φαίνεται καὶ ἀπὸ τὶς πρόσφατες δημοσκοπήσεις, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ κόσμου, ιδιαίτερα τῶν νέων ἀνθρώπων στὶς ἐκκλησίες. Ἡ Πίστη ὑπάρχει στὸ DNA τοῦ Ἑλληνα» εἶπε χαρακτηριστικά. Καὶ κατέληξε: «Εὐχόμαστε οἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας νὰ ἐξελίσσονται, ὅπως ἀκριβῶς πρέπει σὲ αὐτὸν τὸν τόπο. Στὴν Ἑλλάδα ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς δημόσιας ζωῆς καὶ τῆς ψυχῆς τῶν Ἑλλήνων. Ὅσο πιὸ ἔγκαιρα τὸ καταλάβουμε αὐτό, τόσο οἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο κορυφαίων θεσμῶν τοῦ ἔθνους θὰ εἶναι καλύτερες ἐπ' ὠφελεία τοῦ λαοῦ μας».

Ἀπὸ τὴν πλευρά του, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Π. Εὐθυμίου, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς παρευρισκόμενους, ἐπισήμανε ὅτι: «Ἡ Πολιτεία εἶναι στὸ πλευρὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στηρίζει τὸ εὐρύτερο Φιλανθρωπικὸ Ἔργο Τῆς καὶ ἀναπτύσσει στενὴ συνεργασία μὲ Αὐτὴν στὸ κοινωνικὸ πεδίο». Καὶ συνέχισε: «Μέσα ἀπὸ τὸ σεβασμὸ τῶν διακριτῶν ρόλων θέλουμε νὰ ὑπάρχει μιὰ καλὴ σχέση. Ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι δημοκρατικὴ καὶ ἐπιτελεῖ τὸ ἔργο Τῆς μὲ τὴν ἀρωγὴ τῆς Πολιτείας. Ἡ συνεργασία αὐτὴ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ».

Νωρίτερα, ὁ Μακαριώτατος, κατὰ τὴ διάρκεια κοπῆς τῆς Πρωτοχρονιάτικης Βασιλόπιτας γιὰ τὸ προσωπικὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόνισε ὅτι ἡ εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ βασικὴ προϋπόθεση γιὰ νὰ καταστῆ αἰσθητὴ ἡ παρουσία Τῆς στὸ σύγχρονο κόσμο. «Γι' αὐτὴ τὴν Εἰρήνην ἀγωνιστήκαμε καὶ θὰ συνεχίσουμε νὰ ἀγωνιζόμαστε. Ὅπου ὑπάρχουν διαφωνίες, αὐτὲς δὲν θὰ πρέπει νὰ ὀδηγοῦν σὲ διαιρέσεις καὶ διαιρέσεις καὶ διχασμούς. Γιατί μέσα στὸ φιλελεύθερο πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας δικαιολογοῦνται καὶ οἱ διαφορετικὲς ἀπόψεις» σημείωσε χαρακτηριστικά. Ὁ Μακαριώτατος ὑπο-

γράμμισε ὅτι, παρὰ τὰ ὅποια λεγόμενα, ὁ λαὸς μας βαθύτατα θρησκεύει καὶ ἐμπιστεύεται τὴν Ἐκκλησία του. Καὶ κατέληξε: «*Παρὰ τὶς προσπάθειες νὰ ἀποχρωματιστεῖ θρησκευτικὰ ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ νὰ ὀδηγηθοῦν οἱ νέοι μακριὰ ἀπὸ τὰ πνευματικὰ ἐρεῖσματα, ἡ Πίστη στὸν Θεὸ καὶ τὰ διδάγματα τῶν Πατέρων παραμένουν κραταιά*». (31.12.2003) (Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Διώκεται ἡ πίστη καὶ ἡ θρησκευτικότητα

Στὶς προσπάθειες ποὺ καταβάλλονται ἀπὸ ὀρισμένες δυνάμεις νὰ ἐξοβελιστεῖ ἡ πίστη καὶ ἡ θρησκευτικότητα ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀνάγκη μετανόιας γιὰ νὰ γίνῃ ὁ κόσμος μας καλύτερος, ἀναφέρθηκε σήμερα, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κηρύγματός του ἀπὸ τὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Δημητρίου Ὁπλων, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἐπισήμανε ὅτι «ὁ λαὸς μας καὶ ιδιαίτερα ἡ νεολαία μας δὲν ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὶς προσπάθειες ποὺ καταβάλλονται ἀπὸ τὶς λεγόμενες σκοτεινὲς δυνάμεις γιὰ νὰ μετατραπῆ ἡ πατρίδα μας σὲ μία χώρα, στὴν ὁποία δὲν θὰ ὑπάρχει ἡ πίστη καὶ ἡ θρησκευτικότητα καὶ στὴν ὁποία ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ θὰ βρίσκεται στὸ περιθώριο τῆς κοινωνικῆς ζωῆς». «Οἱ νέοι σήμερα», τόνισε, «δὲ διστάζουν νὰ ὁμολογήσουν ὅτι πιστεύουν στὸ Θεό, ὅτι ἀγαποῦν τὴν Ἐκκλησία καὶ ὅτι θεωροῦν τὴν θρησκεία ὡς τὸν θεσμὸ τοῦ Γένους μας ἀπὸ ὅπου ἐκπορεύεται ἡ ἐνότητά μας».

Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴν ἀνάγκη τῆς μετανόιας, ἀφοῦ, ὅπως σημείωσε, «ὁ κοσμος μας θὰ γίνῃ καλύτερος μόνο ἐὰν ἀλλάξει ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς. Καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ τὴ μετάνοια». Στὴ συνέχεια, ἀνέλυσε τὰ τρία βήματα τῆς μετανόιας, τὴν αὐτογνωσία, τὴν αὐτομεμψία καὶ τὴν ἐξομολόγηση. «Εἶναι ἀνάγκη», ὑπογράμμισε, «νὰ γνωρίζει κανεὶς τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ δεῖ ποῦ χρειάζεται νὰ μετανόησει, νὰ παραδεχθεῖ τὰ σφάλματά του καὶ τέλος νὰ τὰ ἐξομολογηθεῖ στὸν πνευματικὸ του». «Ἐτσι ὀρίζει ὁ Θεὸς» κατέληξε ὁ Μακαριώτατος, εὐχόμενος σὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς μιὰ καλὴ καὶ εὐλογημένη χρονιά μὲ ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς μετανόιας, τῆς πίστεως καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. (4.1.2004) (Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Τελετὴ τοῦ Ἀγιασμοῦ τῶν Ὑδάτων καὶ Κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὴ Θεσσαλονίκη

Μὲ ιδιαίτερη λαμπρότητα τελέσθηκε σήμερα τὸ πρωὶ στὸν Καθεδρικό Ἱερό Ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στὴ Θεσσαλονίκη ἡ Θεία Λειτουργία τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, συλλειτουργούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Νεοχωρίου κ. Διονυσίου καὶ Σταυροπηγίου κ. Ἀλεξάνδρου, καθὼς καὶ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Θεουπόλεως κ. Παντελεήμονος. Στὴν Θεία Λειτουργία παρέστησαν ὁ Ὑπουργὸς Ἀνάπτυξης κ. Ἀ. Τσοχατζόπουλος, ὁ Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ κ. Εὐ. Βενιζέλος, ὁ Ὑπουργὸς Μακεδονίας - Θράκης κ. Χ. Καστανίδης, ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Ἰ. Μαγκριώτης, ὁ Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Π. Ψωμιάδης, ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως κ. Β. Παπαγεωργόπουλος, βουλευτές, ἐκπρόσωποι τῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας καὶ τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης καὶ πλῆθος κόσμος.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κηρύγματός του, ὁ Μακαριώτατος ἀνέλυσε τὸ τυπικὸ τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ σὲ ἀντιδιαστολὴ μὲ τὸν Μικρὸ Ἀγιασμό, ὑπογραμμίζοντας ὅτι «σήμερα ἀγιάζεται ὅλη ἡ φύση, καθὼς ἡ ἐορτὴ αὐτὴ εἶναι κατεξοχὴν οἰκολογική». Στὴ συνέχεια, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας τέλεσε τὸν Ἀγιασμὸ τῶν Ὑδάτων στὸ λιμάνι τῆς Θεσσαλονίκης. «Ὅλη ἡ Ἑλλάδα αἰσθάνεται», εἶπε, «ὅτι ἡ θρησκεία ἀποτελεῖ τὸν συνεκτικὸ δεσμὸ τῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ. Ὅλοι ἔχουμε μία θέση κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρό». «Χαίρομαι», σημείωσε, «γιατὶ ὁ λαὸς μας εἶναι ἐνωμένος κάτω ἀπὸ τὸ Σταυρό, ἔτσι ὅπως ἤθελαν οἱ πατέρες μας, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίσθηκαν γιὰ νὰ ἐλευθερώσουν αὐτὸν τὸν τόπο». Καὶ συνέχισε: «Φέτος συμπληρώνονται ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Παύλου Μελά, ὁ ὁποῖος ἤρθε ἐδῶ νὰ ἀπελευθερώσει τὴν Μακεδονία μας. Ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ ἔχει ἓναν συμβολισμό. Συμβολίζει τὴν ἐνότητα ὄλων τῶν περιοχῶν τῆς πατρίδας μας. Εἴμαστε ἐνωμένοι. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἴμαστε ἀδέλφια».

Κατόπιν ὁ Μακαριώτατος, ἀπὸ τὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὅπου τελέσθηκε ἡ ἀπόλυση τῆς Θείας Λειτουργίας, εὐχήθηκε ἡ χάρη τῆς σημερινῆς ἐορτῆς, τὴν ὁποία, ὅπως εἶπε, ὁ λαὸς μας ὀνομάζει Φῶτα, νὰ ἔλθει στὶς καρδιὰς ὄλων. «Αὐτὸς ὁ φωτισμός, τὸ ἄνοιγμα τῆς καρδιᾶς πρὸς τὰ οὐράνια, εἶναι αὐτὸ ποὺ χρειαζόμαστε» σημείωσε χαρακτηριστικά.

Ἐξάλλου, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Ἑνώσεως Συντακτῶν Ἡμερήσιων Ἐφημερίδων Μακεδονίας - Θράκης κ. Δ. Γουσιῶδη, εὐλόγησε τὴν Πρωτοχρονιάτικη Βασιλόπιτα τῆς Ἑνώσεως. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐκδήλωσης, ἐπισήμανε, μεταξύ ἄλλων, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ σεβόμαστε τοὺς θεσμούς, ὑπογραμμίζοντας ὅτι ἡ κριτικὴ ποὺ ἀσκεῖται σὲ πρόσωπα πρέπει νὰ ἐκπορεύεται ἀπὸ ἐποικοδομητικὴ σκέψη χωρὶς νὰ ὑπηρετεῖ σκοπιμότητες καὶ ἰδιοτέλειες. «Οἱ Ἕλληνες δημοσιογράφοι», τόνισε, «ἔχουν ἀποδείξει ὅτι ἀσκοῦν μὲ τὶς ἐπιταγὲς τῆς συνειδήσεως τὸ ἔργο τους, χωρὶς νὰ ὑπακύπτουν σὲ συμβιβασμούς». Τέλος, ὁ Μακαριώτατος εὐχήθηκε στοὺς δημοσιογράφους νὰ ἐκπληρώνουν τὸ χρέος τους ἀπέναντι στὴ δημοκρατία καὶ τὴν ἱστορία, σεβόμενοι τὴν ἀξιοπρέπεια κάθε ἀνθρώπου. (6.1.2004) (Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία στὴ Νεάπολη Θεσσαλονίκης. Ἐγκαίνια Στέγης Ἀγάπης - Ξενώνα γιὰ τὰ καρκινοπαθῆ καὶ νεφροπαθῆ παιδιὰ ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο

Πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ συλλειτουργούντων τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονυσίου καὶ τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπων Θεουπόλεως κ. Παντελεήμονος καὶ Κορωνείας κ. Παντελεήμονος τελέσθηκε σήμερα τὸ πρωὶ στὸν Καθεδρικό Ἱ. Ναὸ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου στὴ Νεάπολη Θεσσαλονίκης.

«Μακάριος ὁ λαὸς ποὺ πιστεύει σὲ ἓναν Θεό. Ὁ Θεὸς προστατεύει αὐτὸν τὸν λαό» ἐπισήμανε, μεταξύ ἄλλων, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κηρύγματός του ὁ Μακαριώτατος. «Ὁ λαὸς στὴ Βόρεια Ἑλλάδα», συνέχισε, «εἶναι προσηλωμένος στὶς ἀξίες τῆς ἑλληνορθοδοξίας, εἶναι κοντὰ στὸν Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία». Καὶ σημείωσε: «Ἡ πρόσφατη δημοσκόπηση ἐφημερίδας τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία κατέγραφε ἐξαιρετικὰ ὑψηλὸ ποσοστὸ τακτικὰ ἐκκλησιαζομένων, γεννᾷ σὲ ὄλους μας αἰσθήματα ὑπερηφάνειας». «Ὅσο περισσότερο ἀπογοητεύονται οἱ ἄνθρωποι, τόσο περισσότερο ζητοῦν ἐρείσματα γιὰ νὰ ὀρθοποδήσουν» τόνισε χαρακτηριστικά.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἀναφερόμενος στὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ λαοὶ

στην Εὐρώπη, ὑπογράμμισε ὅτι «*κανείς δὲν περίμενε πὼς στὰ τέλη τοῦ 20οῦ αἰῶνα καὶ στὶς ἀρχές τοῦ 21ου, περίοδο κατὰ τὴν ὁποία ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας φαίνεται νὰ ἐξασφαλίζει στοὺς ἀνθρώπους μία ἀνετη καὶ ποιοτικὴ ζωὴ, θὰ γινόμασταν μάρτυρες ἀπαισιόδοξων καταστάσεων*». «*Ἡ χώρα μας*», εἶπε, «*βρίσκεται στὸ ἐπίκεντρο τῶν ἰδίων προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζουν καὶ οἱ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώρες. Θὰ ὑπάρξει ἄραγε λύση; Μπορεῖ κανείς νὰ μᾶς γλιτώσει ἀπὸ τὴ διαφθορά, τὴν κατάλυση τῶν ἠθῶν, τὴν παραβατικὴ συμπεριφορὰ τῶν νέων καὶ τὰ ἄλλα προβλήματα; Μόνο μὲ τὸν Θεὸ θὰ μπορέσουμε νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὴν κρίση*». «*Ὅλες οἱ ἐπαναστάσεις ξεκίνησαν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ ἀλλάξει ὁ κόσμος*» σημείωσε ὁ Μακαριώτατος. «*Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀλλάξει ὁ κόσμος πρέπει νὰ ἀλλάξει πρῶτα ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς. Κηρύττουμε καὶ ἐμεῖς μία ἐπανάσταση ἐναντίον τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀμαρτίας καὶ ἡ ἐπανάσταση αὐτὴ πρέπει νὰ ἀρχίσει ἀπὸ τὸν καθένα μας καὶ νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ στοὺς ἄλλους*» τόνισε. Καὶ κατέληξε: «*Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἦταν πρῶτα αὐστηρὸς καὶ ἐλεγκτικὸς μὲ τὸν ἑαυτό του καὶ μετὰ μὲ τοὺς ἄλλους. Αὐτὸ πρέπει νὰ κάνουμε καὶ ἐμεῖς. Ἡ πνευματικὴ τῆς Ὁρθοδοξίας ξεκινᾷ ἀπὸ τὴ δική μας ἀναγέννηση. Μόνο τότε θὰ ἀλλάξει ὁ κόσμος μας καὶ θὰ δοῦμε καλύτερες ἡμέρες. Ἀλλιῶς, τὰ προβλήματα θὰ αὐξάνονται*».

Τὸ μεσημέρι ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας τέλεσε τὰ ἐγκαίνια τῆς Στέγης Ἀγάπης - Ξενώνα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης γιὰ τὰ καρκινοπαθῆ καὶ νεφροπαθῆ παιδιὰ πού φέρει τὸ ὄνομα τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Παντελεήμονος Β'. Ὁ Μακαριώτατος στὸ πλαίσιο σχετικῆς ὁμιλίας του, ἀναφέρθηκε στὴν ὑπαρξὴ τοῦ πόνου στὴ ζωὴ μας ἐπισημαίνοντας ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μπορεῖ νὰ τὸν ἀνακουφίσει, ἐνῶ ἐξήρε τὴν προσφορὰ τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶπε, ἦταν ἕνας κληρικὸς μὲ κοινωνικὲς εὐαίσθησιες καὶ ἀνθρωπιά. Ὁμιλώντας γιὰ τὸ θέμα τῶν μεταμοσχεύσεων, ὁ Μακαριώτατος τόνισε τὴ θετικὴ στάση πού ἔχει λάβει ἡ Ἐκκλησία, καθὼς, διὰ τῶν μεταμοσχεύσεων, σώζονται ζωές. Καὶ κατέληξε: «*Ἀπὸ θεολογικῆς ἀποψης, δὲν ὑπάρχουν ἀντενδείξεις γιὰ τὴ θετικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος. Ὁρισμένοι δὲ ἐκ τῶν πιστῶν μᾶλλον σφάλλουν μὲ τὸ νὰ τοποθετοῦνται ἐναντίον τῶν μεταμοσχεύσεων*».

(7.1.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Θεῖα Λειτουργία κάθε Κυριακὴ στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα

Ἀπὸ τὴν προσεχὴ Κυριακὴ 18 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. καὶ κάθε Κυριακὴ στὸ Ἱερὸ Παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν (Ἀγίας Φιλοθέης 19, Πλάκα) θὰ τελοῦνται στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα ὁ Ὁρθρος (07.30-09.15) καὶ ἡ Θεῖα Λειτουργία (09.15-10.30) πρὸς κάλυψη τῶν λατρευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀγγλόφωνων ἀδελφῶν μας ἀπὸ τὸν Αἶδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερο π. John Raffan.

(16.1.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Νέος Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Διεύθυνσης Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ὁ Αἶδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Θεμιστοκλῆς Στ. Χριστοδούλου τοποθετήθηκε, μὲ ἐντολὴ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, στὴ θέση τοῦ Γενικοῦ Διευθυντῆ τῆς Διεύθυνσης Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Γεννημένος τὸ 1969 στὴ Ν. Ὁρεσιάδα Ἐβρου, ὁ π. Θεμιστοκλῆς Χριστοδούλου ἀποφοίτησε τὸ 1991 ἀπὸ τὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μὲ γενικὸ βαθμὸ ἄριστα 10, ἐνῶ ὁλοκλήρωσε τὶς μεταπτυχιακὲς του σπουδὲς στὸν τομέα τῆς Λειτουργικῆς στὴν ἴδια Σχολὴ, ἐργαζόμενος ταυτόχρονα στὸ Πατριαρχικὸ Ἴδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν (Ἱερὰ Μονὴ Βλατάδων). Τὸ 1999 ἔτυχε ὑποτροφίας ἀπὸ τὸ Ποντιφικὸ Συμβούλιο γιὰ τὴν Ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν καὶ μετέβη στὴ Ρώμη, ὅπου καὶ ἐκπόνησε στὸ Ποντιφικὸ Ἰνστιτούτο Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τὴ διδακτορικὴ του διατριβή. Ταυτόχρονα, παρακολούθησε τὸν κύκλο σπουδῶν τῆς Σχολῆς Παλαιογραφίας καὶ Κωδικολογίας τοῦ Βατικανοῦ.

Ὁ Αἶδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Θεμιστοκλῆς Χριστοδούλου εἶναι ἐγγαμος κληρικὸς καὶ πατέρας δύο παιδιῶν. Χειροτονήθηκε διάκονος τὸ 1996 ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμο καὶ ὑπηρέτησε στὸν Καθεδρικὸ Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν. Παράλληλα, ὑπηρέτησε γιὰ μία διετία στὴ θέση τοῦ Εἰσηγητοῦ τῆς Πρωτοσυγκελλίας τῆς Ι.Α.Α. Πρεσβύτερος χειροτονήθηκε τὸ 1999 ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο στὸν Ἱ. Ναὸ

Ἀγίου Ἐλευθερίου Ἀχαρνῶν, ὅπου καὶ ὑπηρετεῖ μέχρι σήμερα.

(26.1.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

Ἐπίσκεψη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἀλεξίου στὶς Φυλακὲς

Τὴν Δευτέρα 29 Δεκεμβρίου 2003 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος ἐπισκέφθηκε τὶς Φυλακὲς Κορυδαλλοῦ. Ἐπισκέφθηκε ἓνα πρὸς ἓνα, ὅλα τὰ κελιά καὶ ἔδωσε στὶς 500 περίπου κρατούμενες τῶν Γυναικείων Φυλακῶν, σὲ κάθε μία προσωπικά, μαζί μὲ τὶς πατρικὲς του εὐχές, χριστουγεννιάτικα δῶρα καὶ δέματα μὲ εἶδη προσωπικῆς καθαριότητος. Εἰδικώτερα μοίρασε σὲ ὅλες τὶς ἔγκλειστες μητέρες καὶ τὰ παιδιά τους παιχνίδια, γλυκίσματα, ροῦχα καὶ περισσὴ ἀγάπη.

Στὴ συνέχεια, ὁ Σεβασμιώτατος ἐπισκέφθηκε τὸ Νοσοκομεῖο καὶ τὸ Ψυχιατρεῖο τῶν Φυλακῶν, ὅπου νοσηλεύονται 350 ἀσθενεῖς καθὼς καὶ τὴν Κ.Α.Υ.Φ., ὅπου ἀπασχολοῦνται 50 περίπου κρατούμενοι. Συνολικὰ μοιράστηκαν 900 δέματα, τὰ ὁποῖα μὲ περισσὴ φροντίδα ἐτοίμασε ἡ εἰδικὴ Ὑπηρεσία Προνοίας, ποὺ λειτουργεῖ στὴν Ἱερά Μητρόπολη ἐπὶ καθημερινῆς βάσεως.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι ὑποδειγματικὰ λειτούργησαν κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐορτῶν οἱ Ἱεροὶ Ναοί, στοὺς χώρους τῶν Φυλακῶν, χάρις στὴν προσωπικὴ φροντίδα τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῶν ἀνιδιοτελῶς προσφερομένων συνεργατῶν του. Ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση δὲ προκάλεσε τὸ γεγονός τῆς ἀθρόας συμμετοχῆς τῶν κρατουμένων στὶς ἱερὲς ἀκολουθίες καὶ ἰδιαίτερα στὸ μυστήριο τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως.

(29.12.2003)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου

Τὴν 21η Δεκεμβρίου, πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη ἐορταστικὴ ἐκδήλωση τοῦ νεοφύτου Παιδικοῦ Σταθμοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία «*Στὴν παλάμη τοῦ Θεοῦ*», τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, κατὰ τὴν ὁποία τὰ μικρὰ παιδιά προέβαλαν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐπισκέπτες, οἱ ὁποῖοι κατέκλυσαν τοὺς χώρους τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος,

μικρὸ θεατρικὸ σκέτς, ποιήματα καὶ χειροτεχνίες τους. Κατακλείων τὴν ὁμορφὴ αὐτὴ ἐκδήλωση, ὁ Σεβασμιώτατος κ. Δωρόθεος Β' ἐξέφρασε τὴν χαρὰ Του γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἐπιτελουμένου παιδαγωγικοῦ ἔργου καὶ τὴν ἀγάπη τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας πρὸς τὰ νεαρότερα μέλη Της.

Ἀμέσως μετὰ, ἔλαβε χώρα στὸ ἱστορικὸ θέατρο «Ἀπόλλων» τῆς Ἑρμουπόλεως ἡ μεγάλη Χριστουγεννιάτικη ἐορτὴ τῶν Νεανικῶν Κατηχητικῶν Ὁμάδων τῆς Σύρου, μὲ τὴν συμμετοχὴ τῶν παιδιῶν τοῦ «Ἐργαστηρίου Δημιουργικῆς Ἀπασχόλησης καὶ Ἐκφρασης», ὡς καὶ τοῦ παιδικοῦ τμήματος τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, κατὰ τὴν ὁποία παρουσιάσθηκαν παιδικὲς θεατρικὲς παραστάσεις, ποιήματα, τραγούδια καὶ ὕμνοι. Πρὶν τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς, ὁ Σεβασμιώτατος ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ καὶ εὐχαρίστησε τοὺς συνεργάτες τοῦ νεανικοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, γιὰ τὸ ἀνύστακτο ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐπιδεικνυομένη ἀγάπη πρὸς τὴν νεότητα, ἐκάλεσε δὲ τὸν παρευρισκόμενο «Ἅγιο Βασίλη», νὰ προσέλθει καὶ νὰ μοιράσει σὲ ὅλα τὰ παιδιά δῶρα.

Στὰ πλαίσια τῆς ποιμαντικῆς εὐθύνης γιὰ τὴν νεότητα, ὁ Σεβασμιώτατος ὠμίλησε πρὸς τοὺς μαθητὲς τῶν Γυμνασίων τῆς νήσου, κατὰ τὸν ἐκκλησιασμὸ τους στὸν Ἱερό Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Ἑρμουπόλεως τὴν Τρίτη, 23η Δεκεμβρίου, ὡς καὶ τὴν ἰδίᾳ ἡμέρα, πρὸς τοὺς μαθητὲς τῶν Λυκείων καὶ τῶν ΤΕΕ, στὸν Ἱερό Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἑρμουπόλεως.

Ἀκόμη, κατὰ τὶς ἡμέρες τῆς πνευματικῆς προετοιμασίας γιὰ τὴν μεγάλη ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων, Πνευματικοὶ - Ἐξομολόγοι περιόδευσαν σὲ ὅλα τὰ νησιά τῆς Μητροπολιτικῆς μας Περιφέρειας, ἐνισχύοντας πνευματικὰ τὸ Χριστεπώνυμο πλήρωμα. Στὴν Σύρο ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Πέτρος Μαραγκός, Γεν. Διευθυντῆς Κατηχητικῶν ἐτέλεσε τὸ Μυστήριο τῆς Μετανοίας στοὺς Χριστιανούς, ποὺ συμμετέχουν στοῦ Ἀγιογραφικοῦ Κύκλους τῶν Ἐνοριῶν τῆς νήσου καὶ ἐπισκέφθηκε τὰ Γυμνάσια τῆς νήσου, ἐξομολογῶν τὴν συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν ἐκουσίως προσελθόντων στὸ ἱερό Μυστήριο μαθητῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Σεβασμιώτατο ἐγκάρδια εὐχαριστήρια ἐπιστολὴ γιὰ τὸ πατρικὸ ἐνδιαφέρον Του πρὸς αὐτούς. Ὁμοίως, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἰάκωβος Σέττας ἐπισκέφθηκε τὴν Ἄνδρο καὶ τὶς νήσους τῶν Δυτικῶν Κυκλάδων, ἐξομολογῶν καὶ κηρύττων τὸν θεῖο λόγο.

(29.12.2003)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Διορισμός νέου Γενικοῦ Αρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου

Ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Χαλκίδος ἀνακοινώνεται ὅτι, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Χρυσοστόμου, ἀπὸ 1-1-2004, διορίσθηκε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Νικόδημος Εὐσταθίου στὴ θέση τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ὁ πατὴρ Νικόδημος διακονεῖ εὐδοκίμως τὴν τοπικὴ μας Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὸ 1992, ὡς Ἱεροκήρυξ δὲ ἀπὸ τὸ 1995 καὶ ἔχει ὑπηρετήσῃ μετὰ συνέσεως, ὑπευθυνότητος καὶ ἐπιμελείας καὶ στὸ Γραφεῖο τῆς Πρωτοσυγκελλίας, ἀπὸ τῆς χειροτονίας του, ἐνῶ ἐπὶ δύο ἔτη εὐρίσκετο μὲ κανονικὴ ἀπόσπαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, γιὰ σπουδές, στὸ Μπάρι τῆς Ἰταλίας.

Ὡς Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος καὶ νόμιμος ἀναπληρωτὴς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ἔχει δικαίωμα ὑπογραφῆς ὅλων τῶν ὑπηρεσιακῶν ἐγγράφων, ἀλλὰ καὶ Προεδρίας τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν προσώπων, κατόπιν εἰδικῆς ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ Μητροπολίτου.

(12.1.2004) (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀττικῆς

Τιμητικὴ ἐκδήλωση γιὰ πολύτεκνες οἰκογένειες

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀττικῆς, μὲ πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου τῆς κ. Παντελεήμονος, ὀργάνωσε στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Καματεροῦ ἐορταστικὴ ἐκδήλωση γιὰ νὰ τιμηθῇ πολύτεκνες οἰκογένειές τῆς, ὅπως ἔπραξε καὶ ἄλλες φορές στὸ παρελθόν. Στὴ διάρκεια τῆς ἐκδηλώσεως ὁ Σεβασμιώτατος ἐπέδωσε σὲ πενήντα παιδιὰ πολυτέκνων καὶ φτωχῶν οἰκογενειῶν τραπεζικὰ βιβλιάρια μὲ κατάθεση 500 εὐρώ γιὰ τὸ κάθε ἓνα, ποὺ κατεβλήθησαν ἀπὸ προσωπικὴ εἰσφορὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ ἀπὸ εἰσφορὲς ὀρισμένων Ἱερῶν Ναῶν.

Εἰσαγωγικὴ ὁμιλία στὴν ἐκδήλωση ἔκαμε ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Καματεροῦ καὶ Διευθυντὴς τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Πρωτοπρεσβύτερος π. Δημήτριος Καλύβας, ποὺ ἀναφέρθηκε μεταξὺ ἄλλων

καὶ στὸ πολυσχιδὲς κοινωνικὸ καὶ πνευματικὸ ἔργο τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ ἐπέδωσε σ' αὐτὸν συμβολικὸ δῶρο γιὰ τὴν συμπλήρωση δεκαετοῦς ποιμαντορίας στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀττικῆς. Ἀκολούθησε ἡ εὐλογία τῆς πατροπαράδοτης Βασιλόπιττας καὶ ἐπίκαιρη ὁμιλία ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὸ δημογραφικὸ πρόβλημα τῆς Πατρίδας μας καὶ ὑπογράμμισε τὴν συμβολὴ τῶν πολυτέκνων οἰκογενειῶν στὴν ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπισή του καὶ στὴν ἔμπρακτη καὶ ἀποδοτικὴ συμπάρασταση τῆς Ἐκκλησίας στοὺς πολυτέκνους, ἰδιαιτέρως στὴν ἐθνικὰ εὐαίσθητη περιοχὴ τῆς Θράκης. Στὴν συνέχεια ἡ χορωδία τῆς Σχολῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς, ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Πρωτοψάλτου καὶ Καθηγητοῦ Μουσικῆς κ. Δημ. Καλομοίρη, τραγούδησε παραδοσιακὰ τραγούδια μὲ τὴν συνοδεία μουσικῶν ὀργάνων καὶ τὸ χορευτικὸ συγκρότημα τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τοῦ Δήμου Καματεροῦ μὲ ἐθνικὲς ἐνδυμασίαις παρουσίασε χοροὺς διαφόρων περιοχῶν τῆς Πατρίδας μας.

Τὴν ἐορταστικὴ καὶ τιμητικὴ πρὸς τοὺς πολυτέκνους ἐκδήλωση ἐτίμησαν μὲ τὴν παρουσία τους καὶ ἀπηύθυναν χαιρετισμὸ οἱ Ὑπουργοὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρος Εὐθυμίου καὶ Τύπου κ. Χρῆστος Πρωτόπαππας, οἱ Ὑφυπουργοὶ Ὑγείας καὶ Πρόνοιας κ. Βασίλ. Κοντογιαννόπουλος καὶ Ἐσωτερικῶν κ. Νικ. Μπίστης, οἱ Βουλευτὲς καὶ τέως Ὑπουργοὶ κ. Φάνη Πετραλιὰ καὶ Βύρων Πολύδωρας, ὁ Βουλευτὴς κ. Λάμπρος Κανελόπουλος. Ἐπίσης οἱ Δήμαρχοι Καματεροῦ κ. Νικ. Στενός, Ζεφυρίου κ. Χρ. Παπαχρήστου καὶ Φυλῆς κ. Νικ. Μπουραϊμῆς, ἡ κ. Δήμητρα Παπανδρέου, ὁ Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Δυτικῆς Ἀττικῆς κ. Κων. Μπαλατσός, Ἀνώτεροι Δικαστικοί, Νομαρχιακοὶ καὶ Δημοτικοὶ Σύμβουλοι, οἱ Ἀρχεῖς τοῦ Καματεροῦ, Πολιτευτὲς, πολλοὶ Κληρικοὶ καὶ πλῆθος πιστῶν.

Ἡ ἐορταστικὴ ἐκδήλωση ἔκλεισε μὲ πλούσια δεξίωση ἀπὸ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο καὶ τὶς Κυρίες τῆς Ἐνοριακῆς Δράσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Καματεροῦ.
(19.1.2004) (Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

**«ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» – SOLIDARITY
M.K.O. ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

**Ἡ Ἀλληλεγγύη «ἀνοίγει φτερά» στοῦ internet
καί «μιλά» Ἑλληνικά, Ἀγγλικά καί Ρώσικα!**

Μετὴν δημιουργία ἐνὸς νέου πολὺγλωσσου καὶ ἐξαιρετικά χρηστικοῦ ἐνημερωτικοῦ διαδικτυακοῦ τόπου ἀποχαιρετᾶ τὸ 2003 καὶ ὑποδέχεται τὸ νέο ἔτος ἡ Μὴ Κυβερνητικὴ Ὄργανωση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη».

Τὰ κύρια χαρακτηριστικά τοῦ νέου διαδικτυακοῦ τόπου, ὁ ὁποῖος ἤδη λειτουργεῖ μετὲ ἐξαιρετικά ὑψηλῆ ἐπισκεψιμότητα στὴν ἠλεκτρονικὴ διεύθυνση www.solidarity.gr εἶναι:

- Ἡ ἐμφάνιση τοῦ συνόλου τῶν πληροφοριῶν στὴν ἑλληνικὴ, τὴν ἀγγλικὴ καὶ τὴ ρωσικὴ γλῶσσα,
- Ἡ λεπτομερὴς ἀναφορὰ τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀποστολῶν τῆς Ἀλληλεγγύης στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικό,
- Ἡ καταγραφή καὶ ἡ ἀνάλυση πληροφοριῶν γιὰ κάθε χώρα στὴν ὁποία δραστηριοποιεῖται ἡ Ἀλληλεγγύη,
- Ἡ ἀναφορὰ τῶν οικονομικῶν στοιχείων γιὰ τὶς δραστηριότητες τῆς Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
- Ὁ ἐργονομικὸς σχεδιασμὸς μετὰ τὴν χρῆση προγραμμάτων σύγχρονων καὶ τεχνολογικῶν ἐξελιγμένων ποὺ δίδουν τὴ δυνατότητα στὸν ἐπισκέπτη νὰ ἐνημερώνεται ἄμεσα καὶ χωρὶς νὰ χρειάζονται ἰδιαίτερα μεγάλες ταχύτητες!

Παράλληλα οἱ ἐπισκέπτες τοῦ ἀνανεωμένου διαδικτυακοῦ τόπου solidarity.gr θὰ ἔχουν πρόσβαση σὲ δίγλωσσο ἐορτολόγιο (Ἑλληνικό, Ἀγγλικό) ἀλλὰ καὶ σὲ ἓνα πλούσιο φωτογραφικὸ ἀρχειο.

NEWS PORTAL

Παράλληλα μετὴν πλήρη ἀνανέωση (αἰσθητικὴ καὶ λειτουργικὴ) τοῦ κόμβου τῆς Ἀλληλεγγύης προχωρήσαμε καὶ σὲ μιὰ ἀκόμη *καινοτομία* ἐντάσσοντας στὸν ἐπίσημο κόμβο τοῦ solidarity.gr ἓνα πλήρως λειτουργικὸ

portal εἰδήσεων, τὸ ὁποῖο ἐπὶ 24ώρου βάσεως θὰ φιλοξενεῖ εἰδήσεις τόσο γιὰ τὶς δραστηριότητες τῆς Ἀλληλεγγύης ἀνὰ τὴν ὑφήλιο, ὅσο καὶ γιὰ τὶς πρωτοβουλίες τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

Τέλος ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ πὼς μέσω τῆς εἰδικῆς φόρμας ἐπικοινωνίας ποὺ ὑπάρχει, οἱ ἐπισκέπτες ἔχουν τὴ δυνατότητα ἀπευθείας ἐπικοινωνίας μετὰ τὴν διοίκηση τῆς Ἀλληλεγγύης.

(8.1.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Σεπτῆ ἐντολῇ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, γνωρίζω ὑμῖν ὅτι ἡ νέα ἱστοσελίς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῷ διαδικτύῳ (Internet) ἐν τοῖς ἐφεξῆς θὰ εἶναι: www.ec-patr.gr, ἐκ τῆς ὁποίας δύνασθε ὑμεῖς τε καὶ οἱ ὑφ' ὑμᾶς νὰ πληροφορησθε περὶ τῆς κινήσεως τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν καὶ τῶν ἐν γένει δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπεὶ ὑπεύθυνος τῆς ἱστοσελίδος ὠρίσθη ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Βαρθολομαῖος Σαμαρᾶς, Διευθυντῆς τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ δύνασθε νὰ ἐπικοινωνήτε διὰ πᾶσαν περαιτέρω σχετικὴν πληροφορίαν εἰς τὴν διεύθυνσιν: (Rum Patrikhanesi, Haliç-Fener 34200, Istanbul, Turkey, τηλ. 0090212.5319670-5, ἔσωτ. 117 ἢ 161).

Ἐπὶ δὲ τούτοις, διαβιβάζω ὑμῖν τὴν εὐλογίαν τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου ἡμῶν καὶ διατελῶ μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ εὐχῶν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου 2003

Ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων

Ἀρχιγραμματεῦν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

Ίδρυσις καὶ Λειτουργία Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ, ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ “ΑΓΙΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΕΥΡΙΠΟΥ”» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀθήνησι τῆ 16ῃ Ἰανουαρίου 2004

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παραγρ. 2 καὶ 59 παραγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας Κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 450/16.7.2003 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου.

4. Τὴν ἀπὸ 7.8.2003 Γνωμάτευσιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

5. Τὴν ἀπὸ 13.11.2003 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι

Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Χαλκίδος Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ, ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ – ΑΓ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΕΥΡΙΠΟΥ – ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος καὶ θὰ ἐδρεύῃ εἰς τὴν πόλιν τῆς Χαλκίδος. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχείρισις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμὸς συστάσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ, ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ “ΑΓΙΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΕΥΡΙΠΟΥ” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος»

Ἄρθρον 1

Σύστασις

Συνιστοῦμε Ἰδρυμα μὲ τὴν ἐπωνυμία «Ἐπικοινωνιακὸ, Μορφωτικὸ καὶ Πολιτιστικὸ Ἰδρυμα – “ΑΓΙΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΕΥΡΙΠΟΥ” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος», τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, θὰ ἐδρεύῃ στὴν πόλιν τῆς Χαλκίδος, σὲ ιδιόκτητο κτίριο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως (ἢ ὅπου ἄλλοῦ κριθεῖ ὡς κατάλληλος χώρος ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἐντὸς τῆς πόλεως Χαλκίδος), κάτω ἀπὸ τὴν ἄμεση ἐποπτεία καὶ τὸν ἐλεγχὸ τῆς ἐν λόγῳ Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 2 Σκοποὶ

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

1. Ἡ μελέτη τῶν ποιμαντικῶν προβλημάτων τοῦ σύγχρονου κοινωνικοῦ περιβάλλοντος κάτω ἀπὸ τὸ πρῖσμα τῆς Ἑλληνορθόδοξης Παράδοσης.

2. Ἡ διοργάνωση καὶ ὑλοποίηση διαφόρων πνευματικῶν, πολιτιστικῶν, μορφωτικῶν, φιλανθρωπικῶν καὶ ψυχαγωγικῶν ἐκδηλώσεων (συνέδρια, διαλέξεις, ὁμιλίες, ἐπισκέψεις, προσκυνήματα, ἐκθέσεις, προβολὴ ταινιῶν, διαφανειῶν καὶ βίντεο κ.λπ.), οἱ ὁποῖες θὰ στοχεύουν στὴν ἀναβάθμιση τοῦ πνευματικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ποιμνίου καὶ ἰδίως τῶν νέων.

3. Ἡ μελέτη καὶ ἐπίλυση διαφόρων σύγχρονων προβλημάτων.

4. Ἡ λειτουργία «*Χορωδίας - Ὁρχήστρας Νέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος*» γιὰ τὴν πνευματικὴ κατάρτιση, δημιουργικὴ ἀπασχόληση, τὴν ὑγιή ψυχαγωγία καὶ τὴ σωστὴ ἀξιοποίηση τοῦ ἐλεύθερου χρόνου τῶν νέων.

5. Ἡ προβολὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας παραδόσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς μας ἰδιοπροσωπίας, καθὼς καὶ ἡ ἄσκηση σύγχρονης Ἐκκλησιαστικῆς ποιμαντικῆς, ἱεραποστολῆς καὶ φιλανθρωπίας, μὲ κάθε πρόσφορο μέσο ἐπικοινωνίας, ἐνημερώσεως καὶ μορφώσεως (ἴδρυση Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, Τηλεοπτικοῦ Σταθμοῦ, μορφωτικῆς ἐκδόσεως, ἔκδοση ἐνημερωτικῶν ἐντύπων καὶ φυλλαδίων, παραγωγὴ βιντεοταινιῶν καὶ ἠχητικῆς παραγωγῆς, λειτουργία Ἐκθεσης Βιβλίου - Βιβλιοπωλείου κ.λπ.), καθὼς καὶ ἡ ἀξιοποίηση τῶν δυνατοτήτων ποὺ παρέχει ἡ σύγχρονη τεχνολογία, γιὰ τὶς ἀνάγκες ἐπικοινωνίας, τῆς ἐνημέρωσης καὶ τῆς γενικότερης διακονίας τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 3 Διοίκησις

1. Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο. Μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι:

α) Ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης Χαλκίδος,
β) Δύο κληρικοὶ καὶ δύο λαϊκοὶ ὀριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

2. Ἡ θητεία τῶν Μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τριετής καὶ ὅλοι δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

Ὁ Μητροπολίτης μπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσει μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ λήξη τῆς θητείας του, ἐὰν τὸ κρίνει ἀπαραίτητο γιὰ λόγους ἀνεπάρκειας τοῦ μέλους ἢ ὕστερα ἀπὸ αἴτηση τοῦ ἰδίου (τοῦ μέλους).

3. Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι ὁ Μητροπολίτης Χαλκίδος. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο κατὰ τὴν πρώτη, μετὰ τὸν διορισμὸ του, συνεδρίαση ἐκλέγει τὸ Γενικὸ Γραμματέα καὶ τὸν Ὑπεύθυνο τῶν Οἰκονομικῶν, ἐνῶ ὁ Ἀντιπρόεδρος ὀρίζεται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη.

4. Ἡ ιδιότητα τοῦ μέλους εἶναι τιμητικὴ καὶ τὰ μέλη δὲν ἀμείβονται γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους στὶς συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

5. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικῶς κάθε δέμηνο καὶ ἐκτάκτως ὅταν ὁ Πρόεδρος κρίνει αὐτὸ ἀναγκαῖο.

6. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρόντων στὴ συνεδρία μελῶν καὶ σὲ περίπτωσι ἰσοψηφίας, ὑπερισχέει ἡ ψῆφος τοῦ Μητροπολίτου - Προέδρου. Στὶς συνεδριάσεις τηροῦνται Πρακτικά, τὰ ὁποῖα ἐπικυρώνονται καὶ ὑπογράφονται εἴτε αὐθημερόν, εἴτε στὴν ἐπόμενη συνεδρίαση. Στὰ Πρακτικά διατυπώνεται καὶ ἡ γνώμη τῶν διαφωνούντων συμβούλων, ἐὰν τὸ ζητήσουν.

Ἄρθρον 4

Ἀρμοδιότητες Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο διοικεῖ τὸ Ἴδρυμα, ἔχει τὴν ἐπιμέλεια ὅλων τῶν ὑποθέσεών του, διαχειρίζεται τὴν περιουσία του καὶ γενικὰ ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα, τὸ ὁποῖο ἀφορᾷ στὴ λειτουργία του, τὴ διάθεση τῶν πόρων του καὶ τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν του.

Εἰδικότερα τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο:

1. Μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος καὶ διαθέτει πόρους του πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἐγκεκριμένων κάθε φορὰ κονδυλίων τοῦ προϋπολογισμοῦ.

2. Συνεργάζεται μὲ διαφόρους πολιτιστικούς, ἐπιστημονικούς καὶ φιλανθρωπικούς συλλόγους, ὅπως ἐπίσης μὲ τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκησι καὶ τοὺς τοπικοὺς φορεῖς γιὰ τὴν προαγωγή καὶ ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

3. Προσλαμβάνει τὸ πάσης φύσεως μισθοδοτούμενο ἢ ἐθελοντικὸ προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος, ἀνάλογα μὲ τὶς προκύπτουσες ἐκάστοτε ἀνάγκες.

4. Ψηφίζει τὸν προϋπολογισμὸ καὶ τὸν Ἀπολογισμὸ τοῦ Ἰδρύματος.

5. Προβαίνει στὴ δημιουργία ἐπὶ μέρους κλάδων καὶ ἐξαρτημένων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος, ψηφίζει τοὺς κανονισμοὺς λειτουργίας τους καὶ προτείνει τὴν τροποποίησίν τους, ὅταν οἱ περιστάσεις τὸ ἀπαιτοῦν.

6. Ἐποπτεύει τὴν καλὴ καὶ εὐρυθμὴ λειτουργία τῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος.

7. Ἐξουσιοδοτεῖ μεμονωμένα μέλη του γιὰ τὴ διεκπεραίωση τρεχουσῶν ὑποθέσεων.

8. Ἀποφασίζει γιὰ κάθε ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖο δὲν προβλέπεται στὸν παρόντα Κανονισμὸ κατὰ τὴν κυρίαρχη κρίση του.

Ἄρθρον 5

Καθήκοντα Προέδρου

1. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος:

α) Ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἴδρυμα ἐνώπιον κάθε διοικητικῆς, δικαστικῆς, ἐκκλησιαστικῆς καὶ οἰασδῆποτε ἄλλης ἀρχῆς καὶ ὀργανισμοῦ καθὼς καὶ ἐνώπιον τρίτων.

β) Συγκαλεῖ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο σὲ τακτικὲς καὶ ἔκτακτες συνεδριάσεις, καταρτίζει τὴν ἡμερήσια διάταξη καὶ διευθύνει τὶς συζητήσεις.

γ) Ἀλληλογραφεῖ μὲ τὶς Δημόσιες Ἀρχὲς καὶ ὑπογράφει τὴν ἀλληλογραφία καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῶν.

δ) Ἀσκεῖ ἐποπτεία καὶ ἐλεγχὸ στὸ Προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος καὶ παρακολουθεῖ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

2. Τὸν Πρόεδρο, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματός του, ἀναπληρώνει ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος καὶ αὐτοῦ, ἄλλο μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὀριζόμενον μὲ ἀπόφαση τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 6

Καθήκοντα Γενικοῦ Γραμματέα

1. Ὁ Γενικὸς Γραμματέας:

α) Ἐπιμελεῖται τὴ σύνταξη τῶν Πρακτικῶν τοῦ Διοι-

κητικοῦ Συμβουλίου.

β) Φροντίζει γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

γ) Διεκπεραιώνει τὴν ἀλληλογραφία καὶ ὑπογράφει, μαζὶ μὲ τὸν Πρόεδρο, τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἀπευθύνονται σὲ τρίτους.

δ) Ἐπιμελεῖται μαζὶ μὲ τὸν Ὑπεύθυνον τῶν Οἰκονομικῶν τὴ σύνταξη τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἀπὸ κοινοῦ τὸν ὑποβάλλουν στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο γιὰ ψήφιση.

ε) Φυλάσσει τὰ ἔγγραφα, τὰ Βιβλία (ἐκτὸς ἀπὸ τὰ διαχειριστικά) καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος.

2. Στὴν ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων του ὁ Γενικὸς Γραμματέας βοηθεῖται καὶ ἀπὸ ὑπάλληλο τοῦ Ἰδρύματος, ὀριζόμενον μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

3. Τὸ Γενικὸ Γραμματέα, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματός του, ἀναπληρώνει ἄλλο μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὀριζόμενον ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 7

Καθήκοντα Ὑπευθύνου Οἰκονομικῶν

Ὁ Ὑπεύθυνος τῶν Οἰκονομικῶν διεξάγει ὑπευθύνως ὅλη τὴν ταμειακὴ καὶ λογιστικὴ ὑπηρεσία. Εἰδικώτερα:

α) Ἀσκεῖ τὴν οἰκονομικὴ διαχείριση τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν κατάθεση τῶν μετρητῶν σὲ ἀσφαλὴ τράπεζα.

β) Ἐπιμελεῖται μαζὶ μὲ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τὴ σύνταξη τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἀπὸ κοινοῦ τὸν ὑποβάλλουν στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο γιὰ ψήφιση.

γ) Ὑποβάλλει στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τὸν ἀπολογισμὸ τοῦ προηγούμενου ἔτους γιὰ ἔγκριση.

δ) Συνυπογράφει μαζὶ μὲ τὸν Πρόεδρο τὰ ἐντάλματα πληρωμῶν τῶν δαπανῶν.

ε) Ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν τήρηση καὶ φύλαξη τῶν διαχειριστικῶν βιβλίων τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 8

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος

1. Οἱ πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Ἐπιχορηγήσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἢ ἄλλων κρατικῶν Νομικῶν

Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως καὶ τῶν φυσικῶν προσώπων.

β) Δωρεές, κληρονομίες καὶ κληροδοσίες.

γ) Τὰ εἰσοδήματα ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν περιουσιακῶν του στοιχείων.

δ) Τόκοι τραπεζικῶν καταθέσεων.

ε) Τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴ λειτουργία τῆς Ἐκθέσεως Βιβλίου-Βιβλιοπωλείου ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλες ἐκδηλώσεις.

2. Οἱ δωρεές, κληρονομίες καὶ κληροδοσίες γίνονται ἀποδεκτὲς ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Ἰδρύματος μετὰ ἀπὸ προηγούμενη Ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, οἱ δὲ κληρονομίες πάντοτε μὲ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς.

Ἄρθρον 9

Διάθεση τῶν πόρων

Οἱ πόροι διατίθενται γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος (ἄρθρο 2), τὴν κάλυψη τῶν πάσης φύσεως δαπανῶν λειτουργίας του, τῶν ἐξόδων γιὰ τὴν πληρωμὴ τοῦ μισθοδοτούμενου προσωπικοῦ καὶ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 10

Προϋπολογισμὸς

1. Τὸ οἰκονομικὸ ἔτος ἄρχεται τὴν 1η Ἰανουαρίου καὶ λήγει τὴν 31η Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

2. Ὁ προϋπολογισμὸς ψηφίζεται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τὸ ἀργότερο ἐντὸς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου καὶ ἀμέσως κατόπιν ὑποβάλλεται πρὸς ἔγκριση στὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο.

3. Μεταγενέστερες τροποποιήσεις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτρέπονται, πρέπει ὅμως νὰ τηρηθεῖ ἡ διαδικασία τῆς προηγούμενης παραγράφου.

Ἄρθρον 11

Ἄπολογισμὸς

1. Μέσα στὸ δεῦτερο δεκαπενθήμερο τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου συντάσσεται ὁ ἀπολογισμὸς τῶν πραγματοποιηθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ προηγούμενου οἰκο-

νομικοῦ ἔτους, ὁ ὁποῖος ὑποβάλλεται ἀπὸ τὸν ὑπεύθυνον τῶν οἰκονομικῶν τὸ πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο γιὰ ἔγκριση.

2. Ὁ ἀπολογισμὸς ἀναγράφει σὲ ἰδιαίτερη στήλη:

α) Τὰ προϋπολογισθέντα ἔσοδα καὶ ἔξοδα.

β) Τὰ πραγματοποιηθέντα ἔσοδα καὶ ἔξοδα.

γ) Τὶς διαφορὲς μεταξύ τους.

δ) Τὸ ταμειακὸ ὑπόλοιπο ποῦ προκύπτει.

3. Μὲ τὸν ἀπολογισμὸ συντάσσεται γενικὸς ἰσολογισμὸς, εἰς τὸν ὁποῖο ἀναγράφονται ἀναλογικῶς τὰ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ Ἰδρύματος, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν κατὰ τὴν 31η Δεκεμβρίου.

4. Ὁ ἀπολογισμὸς καὶ ὁ γενικὸς ἰσολογισμὸς ὑποβάλλονται ἐντὸς τοῦ δευτέρου δεκαπενθημέρου τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου στὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο πρὸς ἔγκριση.

Ἄρθρον 12

Τηρούμενα Βιβλία

1. Τὰ Βιβλία τὰ ὁποῖα τηρεῖ τὸ Ἰδρυμα εἶναι:

α) Τὸ Βιβλίον Πρακτικῶν Συνεδριάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου στὸ ὁποῖο καταχωρίζονται οἱ Ἀποφάσεις καὶ οἱ Πράξεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

β) Τὸ Πρωτόκολλον εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων.

γ) Τὸ Βιβλίον Ταμείου, στὸ ὁποῖο καταχωρίζονται κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ καὶ μὲ λογιστικὴ τάξη οἱ πάσης φύσεως εἰσπράξεις καὶ πληρωμές.

δ) Τὸ Βιβλίον ἀπογραφῶν, στὸ ὁποῖο καταχωρίζονται κατ' ἔτος λεπτομερῶς τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα, ὁ ἀπολογισμὸς καὶ ὁ ἰσολογισμὸς.

ε) Τὸ Βιβλίον ὑλικοῦ μὲ τὸ ὁποῖο παρακολουθεῖται ἡ εἰσαγωγή, ἡ ἐξαγωγή καὶ τὸ ὑπόλοιπο τῶν διαφόρων πραγμάτων τοῦ Ἰδρύματος.

2. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παραπάνω βιβλία καὶ στοιχεῖα, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἀποφασίζει τὴν τήρηση καὶ ἄλλων βιβλίων καὶ στοιχείων, τὰ ὁποῖα κρίνει ὅτι εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν παρακολούθηση τῆς διαχείρισης τῆς περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος καὶ τῆς ἐκτέλεσης τῶν σκοπῶν του.

Ἄρθρον 13

Δικαιολογητικά Διαχειρίσεως

1. Για κάθε εἰσπραξη ἐκδίδεται γραμματίο εἰσπράξεως ἀπὸ τριπλότυπο βιβλίο γραμματίων, ἀριθμημένο κατ' αὔξοντα ἀριθμὸ καὶ δεόντως θεωρημένο ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, στὸ ὁποῖο ὑπογράφει ὁ πληρώσας καὶ ὁ εἰσπράξας. Τὸ πρωτότυπο παραδίδεται στὸν πληρώσαντα, πρῶτον ἀντίγραφον ἐπισυνάπτεται εἰς τὰ δικαιολογητικά εἰσπράξεως καὶ τὸ δεύτερο παραμένει στὸ στέλεχος.

2. Για κάθε δαπάνη, πάντοτε στὰ πλαίσια τῶν προβλέψεων τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐκδίδεται χρηματικὸ ἔνταλμα πληρωμῆς ἐκ τοῦ διπλοτύπου βιβλίου ἐνταλμάτων, ἀριθμημένο κατ' αὔξοντα ἀριθμὸ καὶ δεόντως θεωρημένο ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὸ ὁποῖο ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο καὶ τὸν Ὑπεύθυνο Οἰκονομικῶν. Τὸ πρωτότυπο ἐπισυνάπτεται εἰς τὰ δικαιολογητικά δαπάνης, τὸ δὲ ἀντίγραφον παραμένει εἰς τὸ στέλεχος.

Ἄρθρον 14

Ἐποπτεία καὶ Ἐλεγχος

Τὸ Ἴδρυμα ὑπόκειται στὴν ἐποπτεία καὶ τὸν ἔλεγχο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

Ἄρθρον 15

Σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει σφραγίδα κυκλική, στὴν περιφέρεια τῆς ὁποίας ἀναγράφεται ἡ ἐπωνυμία του: «*Ἐπικοινωνιακό, Μορφωτικὸ καὶ Πολιτιστικὸ Ἴδρυμα – ΑΓΙΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΕΥΡΙΠΟΥ*», ἐσωτερικὰ ἡ φράση: «*ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ*» καὶ στὸ κέντρο φέρει τὴ μορφή τοῦ Ἀγίου.

Ἄρθρον 16

Διάλυση τοῦ Ἰδρύματος

Τὸ παρὸν Ἴδρυμα διαλύεται καὶ καταργεῖται μετ' ἀπό-

φαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ, γιὰ τὴν λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψῆφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἐκπληρώνει τὶς ἐκκλησιολογικὲς αὐτοῦ προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολή του, ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ τοῦ ἢ καταστεῖ ἀδύνατη ἡ λειτουργία του. Σὲ ὅποιαδήποτε περίπτωση καταργήσεως τοῦ Ἰδρύματος, κάθε κινητὸ ἢ ἀκίνητο περιουσιακὸ στοιχεῖο, καθὼς καὶ δικαίωμα καὶ ἀξίωση αὐτοῦ περιέρχεται στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

Ἄρθρον 17

Τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποποιεῖται ἀπὸ τὴν Διαρκὴ Ἱερὰ Σύνοδο κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος, γιὰ τὴν λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψῆφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ὡς Προέδρου.

Ἄρθρον 18

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ δημοσίευσή του στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «*ΕΚΚΛΗΣΙΑ*» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 19

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιοριστεῖ.

Ἀθῆναι 13 Νοεμβρίου 2003

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

**Καταστατικό λειτουργίας Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς
Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου
μὲ τὴν ἑπωνυμία «ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ “ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ
ΕΚ ΜΑΔΥΤΟΥ Ο ΠΡΟΥΣΗΣ”»**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Ἄρθρον 1

Ἑπωνυμία - Ἔδρα - Μορφὴ - Σφραγίδα

1. Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου συνίσταται Σχολὴ Βυζαντινῆς Μουσικῆς μὲ τὴν ἑπωνυμία ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ «ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΕΚ ΜΑΔΥΤΟΥ Ο ΠΡΟΥΣΗΣ»

α. Ἔδρα τῆς σχολῆς εἶναι τὸ Θραψανὸ Πεδιάδος τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου. Ἡ σχολὴ ἔλαβε ἄδεια λειτουργίας ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ (Ἀριθμὸς ἀπόφασης ΥΠΠΟ ΚΑΤΕΧΝ Δ 13533, Φ.Ε.Κ. 353, τεῦχος Β΄).

β. Ἡ σφραγίδα τῆς εἶναι κυκλικὴ καὶ φέρει στὸ μέσον, ἓναν σταυρὸ, ἐξωτερικὰ ἀναφέρει ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἀναγράφεται ἡ ἑπωνυμία τῆς σχολῆς «ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΕΚ ΜΑΔΥΤΟΥ Ο ΠΡΟΥΣΗΣ».

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς

Σκοπὸς τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς εἶναι:

α. Ἡ διατήρηση, ἡ ἀνάπτυξη καὶ ἡ βίωση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος στὸ ποιμνίον τῆς Μητροπόλεως καὶ εἰδικότερα στοὺς νέους.

β. Ἡ ἀνάδειξη τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς παράδοσης τοῦ Γένους μας.

γ. Ἡ προετοιμασία μιᾶς νέας γενιᾶς ἱεροψαλτῶν γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν ἐνοριῶν καὶ τῶν μονῶν τῆς Μητροπόλεως.

δ. Ἡ συμμετοχὴ σὲ ἐκδηλώσεις ἐκκλησιαστικοῦ, πνευματικοῦ ἀλλὰ καὶ εὐρύτερου πολιτιστικοῦ χαρακτήρα ποὺ συνάδουν μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς Σχολῆς, καθὼς καὶ ἡ συνεργασία μὲ ἄλλα ἰδρύματα ἢ φορεῖς τοῦ εὐρύτερου κοινωνικοῦ καὶ πνευματικοῦ χώρου, οἱ στόχοι καὶ οἱ σκοποὶ τῶν ὁποίων συγκλίνουν μὲ αὐτοὺς τῆς Σχολῆς.

ε. Ἡ ἴδρυση καὶ ἡ λειτουργία χορωδίας ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς γιὰ τὴν καλύτερη προβολὴ τοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς παράδοσης.

Ἄρθρον 3

Οἱ πόροι τῆς Σχολῆς

Πόροι τοῦ ἰδρύματος εἶναι:

Ἱδρυσις καὶ Λειτουργία Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν: «ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ «ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΕΚ ΜΑΔΥΤΟΥ Ο ΠΡΟΥΣΗΣ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου

- α. Ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη.
- β. Δίδακτρα τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς.
- γ. Κληρονομίες, κληροδοσίες, δωρεές καὶ ἀφιερῶματα ἐκ μέρους κάθε τρίτου πρὸς τὸ ἴδρυμα, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἔσοδα ποῦ θὰ προέρχονται ἀπὸ τὰ παραπάνω.
- δ. Κάθε ἐπιχορήγηση πρὸς τὸ ἴδρυμα ἀπὸ τὸ κράτος, καθὼς καὶ εισφορὲς ἀπὸ δήμους, κοινότητες ἢ ἄλλους ὀργανισμοὺς, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. κ.λπ.
- ε. Πρόσοδοι ἀπὸ περιφορὲς δίσκων στοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, οἱ ὁποῖες ἔγιναν μετὰ ἀπὸ ἔγκριση τοῦ Μητροπολίτη.
- στ. Τὸ προῖον τακτικῶν ἢ ἐκτάκτων ἐράνων.
- ζ. Κάθε ἄλλο ἔσοδο προερχόμενο ἀπὸ νόμιμη πηγή.

Ἄρθρον 4

Διάθεση τῶν πόρων τῆς Σχολῆς

Οἱ πόροι τῆς Σχολῆς, ἀπὸ ὁποιοδήποτε καὶ ἂν προέρχονται, θὰ διατίθενται ἀποκλειστικῶς γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν ποῦ ἀναφέρονται στὸ ἄρθρο 2 τοῦ παρόντος καταστατικοῦ. Ἡ διάθεση τῶν πόρων σὲ σκοποὺς διαφορετικοὺς ἀπὸ τοὺς ἀναφερόμενους στὸ παρὸν καταστατικὸ δὲν ἐπιτρέπεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Ὁργάνωση - Διοίκηση καὶ ἐκπροσώπηση τῆς Σχολῆς

Ἄρθρον 5

- α. Ἡ Σχολὴ διοικεῖται ἀπὸ τριμελὴ Διοικούσα Ἐπιτροπὴ (Δ.Ε.), ἡ ὁποία διορίζεται ἀπὸ τὸ Μητροπολίτη καὶ γίνεται γνωστὴ στὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, ἀποτελούμενη ἀπὸ ἄτομα ποῦ διαθέτουν ἐκκλησιαστικὸ ἦθος καὶ τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα προβλέπουν οἱ σχετικοὶ νόμοι καὶ οἱ κανονισμοὶ τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ.
- β. Ἡ θητεία τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς εἶναι τριετής (3). Ἡ πρώτη Διοικούσα Ἐπιτροπὴ τῆς Σχολῆς διορίστηκε μετὰ τὴν Ἀπόφαση 85/27 Δεκεμβρίου 2002 ἀριθμ. Συνεδρ. 10 τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.
- γ. Ἡ Δ.Ε. βρίσκεται σὲ ἀπαρτία καὶ ἀποφασίζει ἐγκύρως, ἐφόσον εἶναι παρόντα καὶ τὰ τρία μέλη της.
- δ. Ἡ Δ.Ε. συνέρχεται σὲ τακτικὴ συνεδρίαση ὑπο-

χρεωτικῶς μιὰ φορὰ τὸ δίμηνο καὶ ἐκτάκτως, ἐφόσον παρίσταται ἀνάγκη.

- ε. Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία.
- στ. Κάθε τακτικὸ μέλος, τὸ ὁποῖο παραιτεῖται ἢ γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο ἀδυνατεῖ νὰ ἀσκήσει τὰ καθήκοντά του ὡς μέλος, ἀντικαθίσταται μετὰ ἀπόφαση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.
- ζ. Κάθε μέλος, τὸ ὁποῖο ἀπέχει ἀδικαιολόγητα σὲ τρεῖς (3) τουλάχιστον συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ ἐπιδεικνύει ἀδιαφορία γιὰ τὰ θέματα καὶ τίς δραστηριότητες τῆς Σχολῆς, μπορεῖ νὰ ἀντικατασταθεῖ μετὰ ἀπόφαση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, κατόπιν σχετικῆς εἰσηγήσεως τοῦ Προέδρου του.
- η. Τὰ μέλη τῆς Δ.Ε. ποῦ συμπληρώνουν τὴν τριετή θητεία ἢ γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο δὲν περατώνουν τὴν θητεία τους μποροῦν νὰ ἐπιλεγοῦν καὶ πάλι καὶ νὰ διορισθοῦν ὡς μέλη τῆς Δ.Ε. μετὰ νέα ἀπόφαση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.
- ζ. Στὶς συνεδριάσεις τῆς Δ.Ε. μπορεῖ νὰ μετέχει καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς, ὁ ὁποῖος εἰσηγεῖται θέματα πρὸς συζήτηση καὶ προτείνει τὴν λήψη συγκεκριμένων ἀποφάσεων. Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ μετέχει σὲ συνεδριάσεις ποῦ ἀφοροῦν στὸν διορισμὸ ἢ τὴν παύση τοῦ ἴδιου τοῦ Διευθυντῆ.

Ἄρθρον 6

Ἀρμοδιότητες Διοικούσας Ἐπιτροπῆς

- α. Ἡ Δ.Ε., στὴ πρώτη συνεδριάσή της, συγκροτεῖται σὲ σῶμα καὶ κατόπιν συμφωνίας τῶν μελῶν ἢ μετὰ φανερὴ ψηφοφορία ἐκλέγει τὸν Πρόεδρο, τὸν Ἀντιπρόεδρο καὶ τὸν Γραμματέα της.
- β. Ἡ Δ.Ε. ἐπιλέγει καὶ διορίζει τὸν Διευθυντὴ, τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία τῆς Σχολῆς, στοὺς ὁποίους μπορεῖ νὰ ἐκχωρήσει καὶ τίς ἀπαραίτητες ἀρμοδιότητες γιὰ τὴν εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς σχολῆς.
- γ. Ἡ Δ.Ε. μπορεῖ νὰ παύσει τὸν Διευθυντὴ πρὶν ἀπὸ τὴ λήξη τῆς θητείας του ἂν συντρέχει σοβαρὸς λόγος, τὸν ὁποῖο θὰ αιτιολογήσει ἐγγράφως. Στὴν περίπτωση αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ὁμοφωνία τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε.
- δ. Ἡ Δ.Ε. διορίζει τοὺς καθηγητὲς τῆς Σχολῆς, κατόπιν σχετικῆς εἰσηγήσεως τοῦ Διευθυντῆ.
- ε. Ἡ Δ.Ε. συνεργάζεται μετὰ τὸν Διευθυντὴ γιὰ ὅλα τὰ θέματα ποῦ ἀφοροῦν στὴν λειτουργία τῆς Σχολῆς.

ἄρθρον 7

Ἄρμοδιότητες Διευθυντῆ Γραμματέα καὶ Ταμίας Σχολῆς

α. Ὁ Διευθυντῆς τῆς Σχολῆς διορίζεται ἀπὸ τὴν Δ.Ε., καὶ ἐπιλέγεται ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους ποὺ ἔχουν τὰ νόμιμα προσόντα. Ἡ διάρκεια τῆς θητείας του εἶναι τριετής. Μετὰ τὴ λήξη τῆς θητείας του ὁ Διευθυντῆς μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ πάλι ὑποψήφιος γιὰ τὴν θέση τὴν ὁποία κατεῖχε.

β. Ἄσκει τὴν καθημερινὴ διοίκηση τῆς Σχολῆς, καθορίζει σὲ συνεργασία μὲ τοὺς καθηγητὲς τὸ πρόγραμμα σπουδῶν, ἐπιβλέπει τὴν εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς καὶ τὴν τήρηση τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὑποχρεώσεων μαθητῶν καὶ καθηγητῶν.

γ. Συνεργάζεται μὲ τὴν Δ.Ε. στὴν λήψη τῶν ἀποφάσεων ποὺ ἀφοροῦν στὴν διοίκηση τῆς σχολῆς. Ἡ Δ.Ε. μπορεῖ νὰ ἐκχωρήσει τὶς ἀπαραίτητες διοικητικὲς ἀρμοδιότητες στὸν Διευθυντῆ γιὰ τὴν ἀπρόσκοπη λειτουργία τῆς Σχολῆς.

δ. Ἐκπροσωπεῖ νομίμως τὴν Σχολὴ γιὰ ὅλα τὰ θέματα ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἄπτονται τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Δ.Ε.

ε. Προϊστάται τῶν καθηγητῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς.

στ. Ὁ Γραμματέας τῆς Σχολῆς συντάσσει τὰ ἔγγραφα τῆς Σχολῆς, τηρεῖ τὰ μαθητολόγια καὶ ἄσκει τὶς ἀρμοδιότητες ποὺ ὀρίζει ὁ Διευθυντῆς.

ζ. Ὁ Ταμίας τῆς σχολῆς παρακολουθεῖ τὶς ταμιακὲς ὑποχρεώσεις τῆς Σχολῆς, φροντίζει γιὰ τὴν τυχὸν εἰσπραξὴ διδάκτρων, καθὼς καὶ γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, ἐπιμελεῖται τὴν ἀγορὰ τοῦ ἐποπτικοῦ καὶ διδακτικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἄσκει τὶς ἀρμοδιότητες ποὺ ὀρίζει ὁ Διευθυντῆς.

ἄρθρον 8

Τηρούμενα Βιβλία καὶ Στοιχεῖα

α. Στὴν Σχολὴ θὰ τηροῦνται τὰ παρακάτω βιβλία καὶ στοιχεῖα μὲ τὴ συμβατικὴ τους μορφή ἢ μὲ τὴ μορφή ἠλεκτρονικοῦ ἀρχείου:

- 1) Βιβλίον πρακτικῶν Διοικητικοῦ Συμβουλίου
- 2) Βιβλίον ταμείου
- 3) Βιβλίον δωρητῶν
- 4) Πρωτόκολλο ἀλληλογραφίας
- 5) Μαθητολόγιο

6) Τυχὸν ἄλλα βιβλία καὶ φάκελοι ποὺ θὰ κριθοῦν ἀπαραίτητα

β. Ὅλα τὰ βιβλία τηροῦνται ἀπὸ τὸν Γραμματέα τῆς Σχολῆς ἐκτὸς ἀπὸ τὸ βιβλίον Ταμείου, τὸ ὁποῖο τηρεῖ ὁ Ταμίας.

γ. Ἡ Δ.Ε. τηρεῖ ἐπιπλέον Βιβλίον Πρακτικῶν τῶν ἀποφάσεων, τὶς ὁποῖες λαμβάνει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Τελικὲς Διατάξεις - Ἰσχύς

ἄρθρον 9

Ἰσχύς

α. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν καταχώρησή του στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

β. Τὸ Καταστατικὸ αὐτὸ μπορεῖ νὰ τροποποιηθεῖ μετὰ ἀπὸ ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς τῆς Σχολῆς. Κάθε μεταβολὴ τοῦ παρόντος καταστατικοῦ ἰσχύει μετὰ ἀπὸ τὴν Δημοσίευση τῆς τροποποίησης στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ περιοδικὸ «Ἐκκλησία».

ἄρθρον 10

Κατάργηση Σχολῆς

Ἡ σχολὴ καταργεῖται κατόπιν αἰτιολογημένης καὶ δημοσιευμένης στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ἀπόφασης τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου. Μετὰ τὴν κατάργηση, ἡ περιουσία τῆς Σχολῆς περιέρχεται στὴν Ἱερά Μητρόπολη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου.

ἄρθρον 11

Τελικὸ

α. Κάθε θέμα ποὺ δὲν προβλέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος καταστατικοῦ ρυθμίζεται μὲ χωριστὴ ἀπόφαση τῆς Δ.Ε., μὲ τὴν σύμφωνη γνώμη τοῦ Μητροπολιτικῆ καὶ πάντοτε σύμφωνα μὲ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες τῆς

Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης (Ν. 4149/1961), τὶς διατάξεις καὶ τοὺς νόμους ποὺ διέπουν τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια, καθὼς ἐπίσης μὲ τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, τὸν Ἀστικὸ Κώδικα καὶ γενικότερα τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

β. Τὸ Καταστατικὸ αὐτὸ ἀφοῦ συντάχθηκε καὶ ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὴν Διοικούσα Ἐπιτροπὴ τῆς Σχολῆς, τέθηκε ὑπ' ὄψιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου στὴν

συνεδρίαση τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 2003, καὶ ἐπικυρώνεται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέα.

γ. Τὸ παρὸν καταστατικὸ λειτουργίας νὰ δημοσιευθεῖ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, τεῦχος Β', καὶ στὸ περιοδικὸ Ἐκκλησία.

Ἀρκαλοχώρι, 17 Ὀκτωβρίου 2003

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου ΑΝΔΡΕΑΣ

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Ἀντωνίου Κερασινίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Νικαίᾳ τῇ 20ῇ Νοεμβρίου 2003

† Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Νικολάου Πλατάνου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Τρικάλοις τῇ 27ῇ Νοεμβρίου 2003

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 1811/88 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/234/οικ. 15030/6.7.2001 ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 28ῇ Νοεμβρίου 2003

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Προκηρύξεις

Ἱερῶν Μητροπόλεων:

Νικαίας

Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἄρτης

Μεσσηνίας

Νικοπόλεως

καὶ Πρεβέζης

Γλυφάδας

Σερρῶν καὶ Νιγρίτης

Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίων Θεοδώρων Πλατάνου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῆ 3ῃ Δεκεμβρίου 2003

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Νικολάου Σκάλας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῆ 31ῃ Δεκεμβρίου 2003

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πλη-

ρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κάτω Μελπειᾶς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῆ 31ῃ Δεκεμβρίου 2003

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἀγίου Νικολάου Ἐκκλησιῶν Πρεβέζης

Ἀγίου Γεωργίου Κορυφούλας Πρεβέζης

Κοιμήσεως Θεοτόκου Γαλατᾶ Πρεβέζης

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀκροποταμιᾶς Ἴαρτης καὶ

Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Παχυκαλάμου Ἴαρτης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πρεβέζῃ τῆ 15ῃ Δεκεμβρίου 2003

† Ὁ Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γλυφάδας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978 (ΦΕΚ 170, Α', 8.10.1978) «Περὶ ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων», ὡς καὶ τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα 582/1980 (ΦΕΚ, 158, Α', 11.7.1980) «Περὶ κατανομῆς θέσεων Ἱεροκηρύκων εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀποφασίζομεν ὅπως προκηρύξωμεν διὰ τῆς παρούσης τὴν πληρῶσιν μιᾶς (1) θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς

Μητροπόλεως, καὶ καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλουν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὰς περαιτέρω ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας πρὸς τοποθέτησίν του.

Ἐν Γλυφάδα τῆ 23ῃ Δεκεμβρίου 2003

† Ὁ Γλυφάδας ΠΑΥΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερρῶν καὶ Νιγρίτης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πληρωσιν μιᾶς (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου - Γραμματέως κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης, ἐγκριθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/5857 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὰ ἐν Σέρραις Γραφεῖα τῆς

Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Σέρραις τῆ 20ῃ Ἰανουαρίου 2004

† Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πληρωσιν μιᾶς (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου - Γραμματέως κλάδου ΔΕ Διοικητικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου, ἐγκριθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/5857 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὰ ἐν Νέα Ζίχνη Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Νέα Ζίχνη τῆ 22α Ἰανουαρίου 2004

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

